

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**176 NUMARALI BESNİ ŞER'İYE
SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Toroshan ÖZDAMAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
OCAK-2016**

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**176 NUMARALI BESNİ ŞER'İYE
SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**DANIŞMAN: Prof. Dr. Memet YETİŞGİN
JÜRİ : Doç. Dr. Şenay ÖZDEMİR GÜMÜŞ
JÜRİ : Yrd. Doç. Dr. Hasan ARSLAN**

Toroshan ÖZDAMAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
Ocak-2016**

**KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**176 NUMARALI BESNİ ŞER'İYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Toroshan ÖZDAMAR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kod No :

**Bu Tez / Proje 22/01/2016 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından
Oy Birliği ile Kabul Edilmiştir.**

Prof. Dr. Memet
YETİŞGİN

BAŞKAN

Doç. Dr. Şenay
ÖZDEMİR GÜMÜŞ

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Hasan
ARSLAN

ÜYE

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Doç Dr. Abdullah SOYSAL

Enstitü Müdürü

Not: Bu tez ve projede kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**176 NUMARALI BESNİ ŞER'İYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Toroshan ÖZDAMAR

Danışman : Prof. Dr. Memet YETİŞGİN

Yıl : 2016 , Sayfa: VI + 140

**Jüri : Prof. Dr. Memet YETİŞGİN (Başkan)
: Doç. Dr. Şenay ÖZDEMİR GÜMÜŞ (Üye)
: Yrd. Doç. Dr. Hasan ARSLAN (Üye)**

Osmanlı toplum hayatını anlamak için elimizdeki en önemli veriler dönemin atmosferini yansıtan birincil kaynaklar konumunda olan Şer'ie sicilleridir. Toplumun hemen her kesimi arasındaki hukuki işleri kapsayan Şer'ie sicilleri Osmanlı sosyal tarihinin temel kaynaklarından biridir.

Bu çalışmanın temel amacı Besni'nin 176 Numaralı Şer'ie Sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirmesini yaparak Besni'nin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatıyla ilgili değerlendirmeler yapmaktır. Söz konusu sicil 1911-1915 (R.1327-1330) yılları arasını kapsamaktadır. Dolayısıyla devletin içinde bulunduğu toplumsal ve ekonomik buhranın sosyal hayata yansımalarının anlaşılması açısından bu defter çok önemlidir. Belgelerin geneli boşanma, nafaka, miras, alacak verecek davalarından ve nikah akdinden oluşmaktadır.

Çalışmamızın giriş bölümünde Besni ve Şer'i Mahkemeler hakkında genel bilgiler verilmiş, sonrasında 176 Numaralı Besni Şer'ie Sicilinin transkripsiyonu yapılmıştır. Sonuç bölümünde ise belgelerin değerlendirilmesi yapılarak XX. yüzyılın başlarındaki Besni'nin sosyo-ekonomik durumu değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Türk, Besni, Şer'i Mahkemeler, Şer'ie Sicilleri

**DEPARTMENT OF HISTORY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY**

ABSTRACT

MA THESIS

**THE TRANSCRIPTION and EVALUATION of 176
NUMBERED BESNI CAZA'S ŞER'İYE (REGILION
AFFAIRS) REGISTER/RECORD**

Toroshan ÖZDAMAR

Supervisor : Prof. Dr. Memet YETİŞGİN

Year: 2016 , Pages: VI+ 140

**Jury : Prof. Dr Memet YETİŞGİN (Chairperson)
: Doç. Dr. Şenay ÖZDEMİR GÜMÜŞ (Member)
: Yrd. Doç. Dr. Hasan ARSLAN (Member)**

Şer'iyeh (Islamic Judicial Court) registers are the most important data in order to understand the Ottoman social and cultural life and are the primary documents that reflects the atmosphere of the period. Şer'iyeh registers that includes legal process for virtually every segment of The Ottoman society are one of the main sources of Ottoman social history.

The main purpose of this thesis is to understand the social, cultural and economic life of Besni by translating and assessing of located in book numbered 176 of Besni Şer'iyeh Register. Said register covers between years of 1911-1915 (R.1327-1330). Therefore, this book is very important for understanding of social life of the implications of the social and economic crisis. Documents in this register consist of divorce, alimony, inheritance cases and marriage contracts.

General information is given about Besni and Shariah court in the introduction of our work, then numbered of 176 Besni Şer'iyeh Register book is translated into the modern Turkish. In the conclusion part, socio-economic situation of Besni of the early 20th century is assessed by the help of located in register.

Keywords: The Ottomans, The Turks, Besni, Ser'iyeh Court, Şer'iyeh Register

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT.....	II
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR.....	V
ÖN SÖZ.....	VI
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Besni'nin Coğrafi Konumu ve Kısa Tarihçesi.....	2
1.1.1. Besni'nin Coğrafi Konumu	2
1.1.2. Besni'nin Kısa Tarihçesi	2
1.2. Besni'nin Tarihi Yerleri.....	6
1.2.1. Besni Kalesi.....	6
1.2.2. Besni Örenyeri.....	7
1.2.3. Göksu Köprüsü (Kızılın Köprüsü)	7
1.2.4. Çörmük İçmesi	7
1.2.5. Sofraz Tümülüsü	7
1.2.6. Besni Sensönk (Dikilitaş) Tümülüsü.....	8
1.2.7. Üçgöz (Sofraz) Köyündeki Tarihi Kül Şehri Harabeleri.....	8
1.3. Osmanlı Hukuku ve Şer'ie Mahkemeleri	8
1.3.1. Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı.....	8
1.3.2. Şer'ie Mahkemeleri Ve Görevlileri.....	9
1.4. Besni Tarihi Araştırmaları ve Besni Şer'ie Sicilleri	17
1.4.1. Besni Tarihi İle İlgili Araştırmalar	17
1.4.2. Besni Şer'ie Sicilleri	18
1.4.3. 176 Numaralı Besni Kadı Sicilindeki Belgelerin Tasnifi.....	19
1.4.4. 176 Numaralı Besni Şer'ie Sicili Belge Özetleri	19
2. 176 NUMARALI BESNİ ŞER'İYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU.....	33
3 .SONUÇ VE ÖNERİLER.....	134
KAYNAKÇA.....	140

SÖZLÜK.....	142
DİZİN.....	146
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

KISALTMALAR

Adı geçen eser	:a.g.e.
Adı geçen makale	:a.g.m.
Basım tarihi yok	:t.y.
Basımevi	:Bas.
Cilt	:C.
Dil Tarih Coğrafya Fakültesi	:DTCF
Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi	:DİA
Hazırlayan	:Haz.
Hicri	:H.
Rumi	:R.
Miladi	:M.
Milli Eğitim Bakanlığı	:MEB
Osmanlı Tarihi Araştırmaları Vakfı	:OSAV
Sayfa	:s.
Sayfa sayısı	:s.s.
Sayı	:S.
Sosyal Bilimler Dergisi	:Sos. Bil. Der
Türkiye Diyanet İşleri Vakfı	:TDİV
Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı	:TDAV
Türkiye Dayanışma Vakfı	:TÜRDAV
Türk Tarih Kurumu	:T.T.K.
Türkiye İstatistik Kurumu	:TÜİK
Üniversite	:Üniv.
Ve Diğerleri	:vd.
Yayınevi	:Yay.
Yüzyıl	:yy.

ÖN SÖZ

Sosyal ve ekonomik tarihin en önemli kaynakları arasında gösterilebilecek Şer'iyecilleri Şer'i mahkemelerde görülen her türlü davanın kayıtları olup Osmanlı Devleti'nin hukuki, iktisadi ve sosyal hayatını, örf, adet ve geleneklerini yani "Halkın Tarihini" en iyi şekilde yansıtan kaynaklardır. Öyle ki tarihi araştırmalarda çok önemli bir yere sahip olan Şer'iyecilleri ekonomik ve sosya pek çok konuyu ihtiva etmektedir. Evlenme, boşanma, nafaka takdiri, miras, vasi tayini, ev, dükkan, tarla, bostan, arazi satışları, hırsızlık, zina, iftira, cinayet, darb vs. konuları içeren çeşitli belgeler vardır.

Bu çalışmada Rumi 1327–1330 (Miladi 1911–1915) yılları arasında Besni (Behisni) Kazası'nın Şer'iyeciler Mahkemesinde görülen davaların kayıtlarını içeren 176 Numaralı Besni Şer'iyeciler Sicili incelenerek okunmuş ve günümüz Türkçesine kazandırılmaya çalışılmıştır. Sicil tasnif edilirken 1327-1335 (1911-1919) tarihleri arasını kapsadığı belirtilmesine rağmen sicilde ki ilk tarih 2 Ağustos 1327 son tarih ise 14 Şubat 1330'dur. İncelenen sicil 84 varak, 154 sayfadan oluşmaktadır. Defterdeki kayıtlar 1. sayfadan başlayıp 154. sayfaya kadar devam etmektedir ve bazı sayfalarda kayıt bulunmamaktadır. Sayfaların Arap rakamlarıyla numaralandırıldığı sicilde her varak ortalama iki belgeden oluşmaktadır. Sicildeki belgeler kronolojik bir sıraya göre değil gelişigüzel bir şekilde kaydedilmiştir.

176 Numaralı Besni Şer'iyeciler sicil defteri iyi muhafaza edilmemiş olup her belgede silik ve mürekkebin dağılmış olduğu bölümler vardır. Ayrıca belgede mikro filmde kaynaklı olarak bazı sayfaların sağında ve solunda bulunan kelimeler yarım çıkmış veya hiç çıkmamıştır. Bunun yanı sıra sicil tek bir katibin elinden çıkmamıştır.

Bütün çabalara rağmen okunamayan bazı kısımlar bulunmaktadır. Belgede mikrofilm çekiminden dolayı okunamayan kelimeler (kesik) şeklinde, belgede silik olan kısımlar (silik) şeklinde, belgede okunamayan ama cümlenin akışına göre bizim eklediğimiz kısımlar ise () şeklinde, şüpheye düştüğümüz yerler (?) işaretleriyle ve okuyamadığımız yerler (kesik) ile gösterilmiştir. Bu eksiklikler belgeden çıkarılabilecek bilgileri olumsuz etkilememiştir. Bunlara ilaveten katipler tarafından sehven iki kez yazılmış olan kelimelerin bir tanesi okunmuş, üzeri çizilmiş kelimeler okunmamıştır.

Bu çalışma yapılan tenkit ve eleştiriler dikkate alınarak titizlikle hazırlanmaya çalışılmıştır. Yine de yanlış okumalar ve gözden kaçan eksiklikler olabileceğinin farkındayız. Bütün bunlara rağmen bu çalışmada ki amacımız Besni'nin Sosyal Tarih araştırmalarına bir katkı yapmak ve daha sonrasında yapılacak olan çalışmalara kaynak olmaktır.

Bu çalışmamda bana yardımcı olan, yol gösteren, fikirlerinden istifade ettiğim değerli danışman Hocam Prof. Dr. Memet YETİŞGİN'e, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen kıymetli arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Toroshan ÖZDAMAR
Kahramanmaraş

1. GİRİŞ

Tarih araştırmaları artık devletler ve şahsiyetler üzerinden gelişen siyasi tarih çalışmalarından ziyade sosyal tarih araştırmaları çerçevesinde yerel tarih çalışmalarına doğru evrilmektedir. Bu doğrultuda şehirlerin, yerel halkın sosyal, kültürel ve ekonomik hayatlarının irdelenerek hem yerel tarihlerine ışık tutabilmek hem de devlet sınırları içerisinde ki ekonomik ve sosyal pozisyonları sergilenebilmektir. Bu doğrultud sosyal tarih araştırmalarında sıradan insanların tarihini en iyi şekilde yansıtan verilerden birisi şer'ie sicilleridir.

şer'ie Sicilleri; halk arasındaki her türlü hukuki ve cezai uyuşmazlıkları çözmek ve günümüzde noter huzurunda yapılan akd işlemlerini yapmakla yetkili olan şer'i mahkemelerin kayıt defterleridir. Bu sicillerin kapsamı çok geniştir. Sicillerde yoğun olarak cinayet, hırsızlık, evlenme akdi, boşanma, miras taksimi, vasi tayini, vakıf işleri, atama gibi konular göze çarpar. İlk olarak Emeviler tarafından tutulduğu bilinen şer'ie sicillerinin Osmanlılardaki ilk örneği A-1 Nolu Bursa şer'ie Sicilidir (1462-1463). Tanzimat'a kadar şer'i mahkemelerin her türlü davaya bakmasından dolayı şer'ie sicillerinin kapsamı oldukça genişti. Ancak XIX. yüzyılın ikinci yarısında yeni mahkemelerin kurulmasından sonra sicillerin konu kapsamı daralmıştır (Uğur, 2003:9).

Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden biri olan Besni, Malatya-Halep ve Maraş-Diyarbakır yolu üzerinde ticari ve stratejik bir lokasyona sahiptir (Yetişgin, 2012:10). Besni, Osmanlılar zamanında tipik bir Osmanlı şehri görünümündedir. Öyle ki kentte Osmanlı'nın bütününde olduğu Besni'de de gayrimüslim varlığı söz konusudur. Mark Skyes 1904 yılında kaleme aldığı *Dar-ul-Islam* adlı eserinde küçük ve şirin bir kasaba olarak nitelediği Besni'de gayrimüslimlerin yoğun olarak yaşadığını ama Anadolunun diğer kentlerinin aksine burada dikkate şayan bir şekilde müslüman-gayrimüslim mücadelesinin olmadığını ve insanların huzur içinde yaşadığını belirtir (Skyes, 1904,126). Bu nedenle Osmanlı sosyo-ekonomik özelliklerini taşıyan Besni'nin şer'ie sicillerinin incelenmesi Osmanlı'nın sosyal tarihini anlamamıza katkıda bulunacaktır.

Besni'nin günümüze ulaşmış 31 adet şer'ie sicili vardır. Bu sicillerden en eskisi 1609 yılına ait olmasına karşın adı geçen sicillerin büyük bir bölümü XIX. ve XX. yüzyıllara aittir. Çalışmamıza konu olan 176 Numaralı Besni şer'ie Sicili 1911-1919 (R.1327-1335) tarihlidir. Bu belgeler ışığında mikro düzeyde Besni'nin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatı incelenerek makro ölçekte Osmanlı'nın XX. yüzyıldaki sosyo-kültürel ve ekonomik hayatına ışık tutmak çalışmamızın temel çıkış noktası olacaktır.

Keza bu dönemde devletin gelişimine ve değişimine paralel olarak sosyal hayatta da yeni gelişmeler söz konusu olmuştur. XX. yüzyılın başlarında Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi buhranlar toplumun temel sosyal ve ekonomik dinamiklerini sarsmış ve bu ortamda yetişen bireyler genç Türkiye'ye ayak uydurmaya çalışmıştır. Bu nedenle dönemin sosyal tarihinin araştırılması bir yandan ağır aksak da olsa modernleşmeye çalışan yaşlı bir imparatorluğu hem de modernleşmeyi bir ideoloji olarak gören genç Türkiye Cumhuriyetini anlamamıza yardımcı olacaktır.

1.1. Besni'nin Coğrafi Konumu ve Kısa Tarihçesi

1.1.1. Besni'nin Coğrafi Konumu

Besni, Adıyaman İli'ne bağlı bir ilçe merkezidir. Anadolu'nun Güneydoğusunda bir yay şeklinde uzanan Güneydoğu Toroslar sırasına ait Yumrutepe eteklerine kurulmuş olup denizden yüksekliği 1050 metre civarındadır (Yetişgin, 2012:12). Yüzölçümü 1330 km²'dir ve km²'ye 82 kişi düşmektedir. 2014 yılı nüfus sayımı verilerine göre 75.910 kişilik nüfusa sahip olan ilçenin (TÜİK, 02.10.2015, www.rapory.tuik.gov.tr) doğusunda Adıyaman, batısında Gölbaşı İlçesi, kuzeyinde Tut ilçesi, güneyinde Araban ve Birecik ilçeleri bulunmaktadır. İlçe daha önceleri, şimdiki bulunduğu yerin 5 km güneyinde, Eski Behisni Kalesinin etrafında ve uzun bir derenin iki yanında bulunuyordu (Gerger, Topdemir, 2005:50). Daha sonra taşkın ve heyelanlara maruz kalması sonucu ilçe 1933'te Gaziantep İl Özel İdaresince alınan kararla peyderpey Çat Deresi yamaçlarına taşınmıştır (Yetişgin, 2012:12). Bu haliyle günümüzde Besni; Çakırhüyük, Kızılin. Suvarlı ve Şambayat adlı bucaklara ayrılmıştır (Taşdemir,1992: 540-543).

Subtropik iklim yapısının hakim olduğu ilçede yaz aylarında sıcaklık 33-37 °C derece civarındayken kış aylarında 5-7 °C dercedir (Yetişgin, 2012:12). Toplam arazinin %54'ü tarım arazisi, %15'i mera, %15'i orman arazisi %16'si taşlık arazilerden oluşan ilçede tarım ürünleri çeşitlilik arz etmektedir. İlçede buğday, arpa, çavdar, mercimek, nohut, darı, pamuk, kayısı, erik, Trabzon hurması, incir, badem, zeytin, dut yetiştirilen önemli zirai ürünlerdir. İlçenin daha dağlık ve engebeli olan kuzey ve batı kesiminde bağlar ve Antep fıstığı ağaçları bulunur (T.C. Besni Kaymakamlığı, 15.12.2015, ww.besni.gov.tr).

Jeolojik olarak Torosların yan kollarını oluşturan ve çeşitli yüksekliklere sahip sıra dağlar bu bölgede doğu batı geçişini zorlaştırmaktadır. Kuzeyden güneye doğru alçalan engebeli bir arazi yapısına sahip olan ilçede Akdağ 1510 metrelik yükseltisiyle en büyük dağdır. Heyik (Geyik), Guz (Koz), Koca, Kızıl ve Pohin Dağları Besni'nin diğer önemli yükseltileridir. İlçenin güney kesimi (Kızıldağ bölgesi hariç olmak üzere) genellikle verimli ovalarla kaplıdır. Bölgenin doğu kesiminde Kızılin Ovası ve Sahantil Ovası, batı kesiminde Keysun Ovası, Keysun Çayı ve Sofraz Çayı ile sulanmaktadır. Fırat Nehri, Göksu Irmağı ve Ağdere (Akdere) ilçenin diğer önemli akarsularıdır (Besni Belediyesi, 15.12.2015, www.besni.bel.tr).

1.1.2. Besni'nin Kısa Tarihçesi

1.1.2.1. Osmanlı Hakimiyetine Kadar Besni

Besni tarihin çeşitli dönemlerinde farklı isimlerle anılmıştır. Komagene Krallığı (M.Ö. 163- M.S. 72) döneminde Bahsna, daha sonra Süryanice 'Bet Hesna' olarak adlandırılır. Arap ve Fars kaynaklarında ise bu adın Behesna'dan geldiği ve "eşsiz" ya da "cennete eş" manalarına gelen hesna kelimesinden türetildiği belirtilmektedir (Taşdemir, 1992: 540). Hititler Kral I.Telepinus döneminde bölgeyi ele geçirmiş ve M.Ö. 1650-1340

tarihleri arasında egemen olmuşlardır. Boğazköy yazıtlarından anlaşıldığına göre; Besni yakınlarında Uşu ve Haşşu kentleri bulunmaktaydı. Kral I.Telepinus kendisine direnen bu iki kenti yakmıştır. Bugün hala esrarını sürdüren bu iki kentin, tarihte Keysun olarak bilinen bugünkü Çayırhöyük ve Kül şehri adıyla tarihe geçen Sofraz olabileceği düşünülür. Bu iki şehir yakıldıktan sonra, Besni'ye girilmiştir. Besni Kalesi o dönemde ilk ciddi savunma sığınağı olarak istihkam edilmiştir (Ertuğrul, 1987: 86)

M.Ö. 3000-162 yılları arasında hüküm süren Asurlar, sınırlarını batıya doğru genişletmek için harekete geçince Adıyaman civarında yönetim kuran yerel Kummuh Krallığıyla mücadele etmiştir. Aralarında meydana gelen üç büyük kanlı savaş neticesinde M.Ö. 705 yılında Besni'nin hakimi Asurlar olmuştur.

M.S. 72-395 yılları arasında Besni'ye Romalılar hakim olmuştur. Perslerle Romalılar arasındaki savaşlar durmak bilmeden sürüp gitmiştir. Besni halkı bu durumdan olumsuz etlenmişti. Bu durumu *Tevarih-i Emeviye* şöyle yazmıştır: “*Ay geçmezdi ki Behesna'dan bir figan kopmasın. Yıl geçmezdi ki Behesna yerle bir olmasın*” (Ertuğrul,1987: 86).

758-958 yıllarına gelindiğinde ise Besni'de Abbasi hakimiyeti görülür. Abbasiler Besni Kalesi'ne iki camii bir de mescit yaptırmışlar ve Besni'yi yeniden imar etmişlerdir. Fakat Abbasiler ve Bizans arasındaki savaşın galibi olan Bizanslar Besni'yi yağmalamıştır (Ertuğrul, 1987: 86).

Bizans istilasından sonra Besni'ye yoğun Ermeni göçünün gerçekleştiği görülür. Haçlı seferleri sırasında Besni'den sık sık bahsedilir. Özellikle Haçlılarla iyi ilişkiler içerisinde olan Ermeniler I.Haçlı Seferi sırasında 1098 yılında Khogh Vasil önderliğinde Besni ve çevresinde hakimiyet kurmuşlardır. 1149 yılına gelindiğinde Besni ve çevresinin hakimi olan Haçlı kontlarından Joscelin Anadolu Selçuklu Sultanı I.Mesud tarafından esir edilince Besni Türklere geçmiştir. 1160 yılında Nurettin Zengi'nin bölgeye yaptığı bir sefer sırasında Besni ve Keysun Zengilere geçmiştir. Bölge 1226 yılında Eyyübi ve Artuklu birliklerini yenen Alaeddin Keykubat tarafından tekrar ele geçirilmiştir (Yetişgin, 2012: 25-28).

Moğol istilası sırasında, 1261 yılında Hülagu'ya yaptığı yardımlardan dolayı Besni ve çevresi Kilikya Ermeni Kralı Hethum'a verilmiştir. Daha sonra Dulkadiroğlu hakimiyetine giren Besni, Yıldırım Bayezid zamanında Dulkadir Beyliği'nin ele geçirilmesiyle kısa bir süre Osmanlı hakimiyetine girmiştir. Ancak 17 Eylül 1400'de Timur'un Anadolu'yu istilası sonrasında bölge Memluklara geçmiştir (Cahen, 1986: 1190).

1.1.2.2 Osmanlı Hakimiyetinde Besni

1339 yılında Dulkadirli beylerinden Karaca Bey, Memlük Sultanı Muhammed Nasır'ın desteğiyle içinde Besni'nin de bulunduğu topraklar üzerinde Dulkadirli beyliğini kurmuştur. Osmanlı komutanlarından Timurtaş Paşa 1398'de Sivas, Darende ve Malatya ile birlikte Besni'yi Osmanlı topraklarına katmış ve bu sırada Yıldırım Bayezid Dulkadir Beyliği'ni hakimiyeti altına almıştır. 1398 yılında Osmanlı hakimiyetine giren Besni

Ankara savaşından sonra Timur'un hakimiyetine girmiştir. 1400 de Timur'un Sivas ve Malatya'yı zaptı sırasında Memlükler Besni'yi ele geçirmelerine rağmen Timur 27 Eylül 1400 de şiddetli bir muhasaradan sonra burayı tekrar işgal etti. Zafernâme de bahsedildiği üzere Besni Kalesi'nin sağlamlığından ve Besnililerin kaleyi kahramanca savunmalarından olacaktır ki Timur şehri bir ay kadar yaktı, yıktı ve yağmalattı (Aras, 2006: 88).

Timur hakimiyetinde Halep naipliğine bağlı bir merkez durumunda olan Besni Timur'un bölgeden çekilmesinden sonra tekrar Memluklar ve Dulkadiroğulları arasında el değiştirmiştir. Buna rağmen Besni ve yöresi Dulkadir Türkmenleri'nin yoğun olarak bulunduğu, kültürel ve sosyal yapısını şekillendirdiği bölgelerden biri olma durumunu korudu. Hatta Besni de bu devirden kalma emir ve bey ailelerinin bakiyeleri bulunmaktadır (Taştamir, 1992: 541).

Besni nihayet 1516 Ağustosunda Yavuz Sultan Selim'in Mercidabık seferi dönüşü fethedildi ve ilk etapta teşkil edilen Arap eyaleti veya Şam eyaletine bağlı bir sancak haline getirildi. Besni, Gerger, Kahta ve Hısn-ı Mansur ile birlikte müşterek bir sancak olarak kabul edilerek Vilayet-i Rum-ı Hadis'e bağlanmıştır (Yetişgin, 2012: 41). Ancak daha sonra bir kaza olarak önce Kahta ve Gerger'e daha sonrada 1560'ta Malatya sancağına bağlandı. Genellikle Dulkadiroğlu tabanına sahip Türk aşiretlerinin yaşadığı Besni'de yapılan ilk tahrir göre bölgede 1400 Müslüman ve 150 kadar gayrimüslim yaşıyordu. Tarım ve hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı Besni'den alınan vergiler sürekli artış göstermiştir (Taştamir, 1992: 541). Bölgenin coğrafi konumu sebebiyle sürekli bir sürkülasyonun yaşandığı Besni'de XVI. yüzyılın ikinci yarısından sonra nüfusunda önemli bir artış gözlemlenmiştir.

Besni 1839 – 1845 yılları arasında Diyarbekir eyaletine 1846'da Harput eyaletine 1871'de ise Ma'muretü'laziz eyaletinin Malatya sancağına bağlanmıştır (Yinanç, 1997: 571-572). Bu dönemde Ma'muretü'laziz vilayeti merkez, Malatya ve Dersim sancaklarından oluşuyordu. Arapkir, Harput, Eğin, Kebanmadeni ve Pötürge kazaları doğrudan Ma'muretü'laziz merkez sancağına bağlıydı. Malatya ise Besni, Akçadağ, Hısnı Mansur ve Kahta kazalarından oluşmaktaydı (Tevfik, 1318: 386). Malatya'nın 14'ü Aspuzu merkezinde olmak üzere Çırmıktı ve eski Malatya'dakilerle birlikte altmış yedi mahallesi, 5000'e yakın evi, 50 kadar cami ve mescidi, 6 medresesi, 10 kilisesi, dükkanlar, 9 han, 5 Hamam, 45 de ırmeni bulunmaktadır. Ayrıca Malatya, 1 ortaokul, çok sayıda sıbyan mektebi ve Yeni Camisi ile kısa sürede gelişen bir şehir halini almıştır (Aras, 2006: 90).

Bu tarihlerde Besni kazası Sürgü, Belviran, Hüveydi, Keysun, Kızılın ve Şambayat nahiyelerinden meydana geliyordu (Ma'muretü'laziz Salnamesi, 1889). 1894 tarihli Ma'muretü'laziz Vilayeti Salnamesi'ne göre Besni'nin toplam 9859 hane Müslüman, 325 hane Hıristiyan olmak üzere 10.254 hane nüfusu vardı. Aynı tarihlerde Besni kazası on bir mahalle, 143 köy ve otuz bir aşiret oymağından meydana geliyordu. Ayrıca merkezde 1900 hane (yaklaşık 9500 kişi) nüfus bulunuyordu. Bu tarihlerde Besni nüfusu 37.270 Müslim, 1224 Ermeni, 107 Katolik ve 48 Protestan olmak üzere 38.748 kişiden oluşmaktaydı (Öztürk, 2006: 230-231). Cuinet, *La Turquie D'asie Geographie Administrative* adlı eserinde bu tarihlerde Besni nüfusunu; 23.600 Müslüman, 5500 Kürt, 13191 Kızılbaş ve 2,829 Ermeni olmak üzere 45.120 olarak belirtir. Aynı eserde Besni merkezi nüfusu 800

Müslüman, 220 Kürt, 379 Kızılbaş ve 101 Ermeni olmak üzere 1500 olarak gösterilir (Cuinet, 1891: 370).

Besni hakkında ayrıntılı bilgilerin bulunabileceği 1908 senesi salnamesine göre Besni'nin toplam nüfusu 41.463'tür. Besni'de 9.859'u Müslümanlara ve 395'i Hıristiyan ve Protestanlara ait olmak üzere 10.254 ev vardır. İdari olarak Sürgü, Belviran, Hüveydi, Keysun, Kızılin, Şambayat ve Tut adlarıyla nahiyelere bölünmüştür. Besni aşiretleri ise kuzeyde Horikli, Turanlı, Muhkanlı ve güneyinde Çakanlı, Kömürcü, Karalar, Hüsamlı, Çakallı, Atmalı, Kayalar, Leybanlı, Kadı Seydi, Romanlı, Şefkatli, Tecirli ve güneyinde Atmalı ve mevsimine göre bazen Ayıntab ve Kilis, bazen de Besni'de vakit geçiren Büküklü, Puşkanlı aşiretleridir.

Bölge halkının yaşayış ve elbiseleri gösteriştten uzaktır ve gelenek, göreneklerine sıkı sıkıya bağlıdır. Türkçe ve Kürtçe konuşan bölge halkı İslam ve Hıristiyan dinine mensup olup birbirleriyle iyi geçinmekteydi.

Ayrıca bu tarihlerde Besni'de 13 cami, 23 mescid ve 80 öğrencisi bulunan 21 medrese, kırk cilt kitabın bulunduğu bir kütüphane, bir rüşdiye, 38 ibtida-i ve sıbyan mektebi, iki gayrimüslim mektebi, kilise, 21 han bulunmaktadır. Besni'de o dönemde yaklaşık 10.000 öküz, 200 sığır, 500 manda, 20.000 koyun, 60.000 keçi, 400 deve, 1.000 eşek ve 1.000 at bulunmaktadır.

Besni'de hasat döneminin Haziranda başladığını belirten salnamede tarımın geleneksel yöntemlerle yapıldığı, tohumun özen gösterilmeden seçildiği ve araziyi kuvvetlendirmek için gerekli özenin gösterilmediği için toprağın bire beş verdiği yazılmaktadır. Tarıma elverişli arazinin yüzde onu sulu kalanı susuzdur. Tarıma elverişli arazi nüfusun idare edebileceğinden fazladır. Yıllık bir milyon kıyye (1 kıyye:1,2 kg) üzüm ihraç edildiği ve fıstığında öne çıkan tarım ürünlerinden biri olduğu belirtilmektedir. Özellikle salnamede peygamber üzümüne dikkat çekilmiş ve Besni'ye özgü olduğu vurgulanmıştır.

Bölgenin önemli ticari metalleri ise; pamuk, yün, üzüm, incir, fıstık, badem, yağ, mazi, kitre, alkol, ispirto ile ilgili Bingoz otu, buğday, arpa, yulaf, küşne, mercimek, susam, zerdali, kabak, patlıcan, bamyas, biber, bal, pekmez, karpuz, kavun, acur, hıyar, domates, pestil, köpük sucuğu ve revaktır. Bölgede yetiştirilen ve imal edilen bu ürünler Sivas, Malatya, Gürün, Maraş, Halep, Ayıntab, Urfa, Adıyaman'a gönderilir ve değeri senelik 3,5 milyon kuruş civarındadır. Halep, Ayıntab ve Maraş üzerinden bu bölgeye kutnu, şitari, ipekli ve yine Halep üzerinden Arap vilayetlerinde imal edilen ürünler, dokumalar ve şeker getirilir. Zahirde ise Adıyaman ve Urfa'dan getirilir. Bunların yıllık maliyeti ise 3 milyon kuruş civarındadır. (Öztürk,2006:288-289).

1.1.2.3 Cumhuriyet Döneminde Besni

1926 tarihine kadar Malatya'ya bağlı kalan Besni, bu tarihten 1933'e kadar ise Gaziantep'e bağlı kaldı. 1933'te İslahiye kazası Gaziantep'e bağlanınca Besni tekrar Malatya'nın kazası durumuna geldi (Önder, 2010: 14). 1954'te Adıyaman'ın il yapılması ile

ilgili kanun tasarısında Besni'nin Adıyaman'a bağlanması hususu mecliste yoğun tartışmalara sebep olmuş Besni halkı Adıyaman'a bağlanmamak için Ankara'ya pek çok heyet göndermiştir. Özellikle muhalefetteki CHP sözcüsü Nüvit Yetkin Besni'nin iktisaden Gaziantep'le bağları olduğunu ve bu ile bağlanması gerektiğini vurgulamış ise de netice Besni halkının istemediği yönde olmuş ve Besni Adıyaman'a bağlanmıştır (Şaşmaz, 2014:124-14).

Besni'nin nüfusu 1927 sayımında 7014 olarak tespit edilmiş, bu sayı 1950'de 10.500, 1985'te 17.763, 1990'da da 26.076 olmuştur. Besni merkez Besni, Çakırhüyük, Kızılin, Suvarlı ve Şambayat adlı beş bucağa ayrılmıştır (Taşdemir, 1992:542).

Günümüzde Besni'ye bağlı mahalle ve köyler şu şekildedir ;

Merkez Bucak; Aşağıçivili, Eskiköy, Oyratlı, İzoli, Burunçayır, Bereketli, Birişme, Beşkoz, Boncuk, Büyükşamuşağı, Terbüzek, Tilek, Çiloğaz, Satılışağı, Sofraz, Alışar, Kızılhisar, kerbelasun, Gevcali, Mihganlı, Küçükşamuşağı.

Suvarlı Bucağı; Asmalıklaralar, Uzunkuyu, Pürkiran, Cincere, Çakallıkömürücü, Çorak, Zirce, Suvarlı, Sarıyaprak, Arabanbeydili, Kocapırlı, Kilisecik, Körtanlı, Kitiş, Mamdikli.

Şambayadı Bucağı; Aşağıabdallar, Atmalı, Ağkuyu, Başlı, Beseri, Bostancık, Beşir, Cengehor, Çakallı, Zurnacı, Şambayadı, Şinikçi, Adilkıllı, Karahalil, Kızılcamustafa, Götüre, Yazıyalankozu.

Kızılin Bucağı; Ahuri, Aşağıhozkışı, Bakla, Bahri, Perete, Pirimkahya, Çanakçı, Çorman, Hacıhalil, Sayviran, Sahantil, Tokal, Karakeçi, Kızılin, Kızılkaya, Kantara, Mahtiganlı, Merguze, Nohudanlı, Hindigan, Hementil, Hürük, Yazıkarakuyu, Yukarıhozkışı.

Çakırhüyük Bucağı; Aşağısöğüdü, Büküklü, Boybeypınarı, Tetirli, Çamuşmu, Çakallıabdallar, Çakallışemsuşağı, Çakallıtorunlar, Çakallıkörosmanlı, Çakallıyusufağa, Çomak, Hüsamlı, Haydaremirinköy, Dağlıyanlıvakkasseydi, Rummyalı, Şevkatlı, Sarıkaya, Urbanyarımca, Fel, Kargalı, Karnaçık, Köseceli, Köseyanlı, Keysun, Güğündürme, Levzin, Mirihtil, Mendolli, Mihmanlı, Hiznik, Yazıbeydili, Yaylacık, Yusufa, Yukarısöğütlü (Şaşmaz,2014: 129-134).

1.2. Besni'nin Tarihi Yerleri

1.2.1. Besni Kalesi

Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde Besni Kalesi'nden "Kal'a-i Sadr-ı Baz" (Serçe yuvası) adıyla bahsedilmiştir (Çelebi, 1999: 20). İlçe merkezinin 5 km. kadar güneyinde bulunan Besni Kalesi yüksek bir tepeliğin üzerine kurulmuştur. Büyük bir kısmı sarp ve dik kayalıklarla çevrili olan dağ oldukça müstahkemdir. Mancınık ve diğer yapı kalıntılarının bulunduğu kale tarih boyunca Aslan Ağzı Kalesi, Güvercin Göğsü Kalesi, Keklik Göğsü Kalesi, Sadırbaş Kalesi ve Bozmekean Kalesi gibi isimlerle anılmıştır.

Kaynaklarda Hititler zamanında yapıldığı belirtilen kale, mancınıklar üzerinde bulunan kitabelere bakıldığında İslami dönemde donatılmıştır. Kitabelerde malik'al-aşraf ismi okunmaktadır. XIII. Yüzyılın sonlarında Behisni (Besni)'de hüküm süren Memluk hükümdarı Malik'al-aşraf bin Kalavun z amanında kalenin ve şehrin onarıldığı kaynaklarda belirtilmektedir. Kalenin en faal dönemi XII. ve XIII. yüzyıllara rastlamaktadır (Taşdemir,1999: 28). Besni'den söz eden 18. 1871–1872 Tarihli Diyarbakır Salnamelerinden elde edilen bilgiler yardımıyla kalenin harabe ve bakımsız olmakla beraber burçların ve iç kale yapılarının halen görülebildiği anlaşılmaktadır (Taşdemir, 1999: 29).

1.2.2. Besni Örenyeri

Besni ilçesine 1 km uzaklıkta olan ören yeri girişinde her iki tarafta da sıralanmış Osmanlı dönemi yapıları olan camiler, hamamlar ve köprüler bulunmaktadır. Yüksek bir tepe üzerinde ilk olarak Hititler zamanında kullanılmış, Memluklar zamanında onarılmış ve sonraki dönemlerde de kullanılmış kale bulunmaktadır (Sucu, 1985: 127-128).

1.2.3. Göksu Köprüsü (Kızılın Köprüsü)

Besni'nin güneydoğusunda Kızılın Köyü yakınında Göksu nehri üzerinde yer alan köprü, Roma İmparatoru Vespasian (M.S.69-79) zamanında yapılmıştır. Kahta ilçesindeki Cendere köprüsüne benzeyen yapının orta kemeri çökmesine rağmen diğer kısımları sağlamdır. Üç kemerli olan köprü 19. yüzyılın sonlarında Göksu'nun iki yakasındaki köylüler arasında anlaşmazlık çıktığında Besni tarafındaki köylüler, saldırılardan kurtulmak için güvercin gübresinden yaptıkları bir patlayıcı madde (gühercile) ile köprü'nün orta yerini patlatarak çöktürdüler. Orta kemerin iki ayağı arasındaki açıklık yaklaşık olarak 23–30 m. kadardır (San, 1950: 82) .

1.2.4. Çörmük İçmesi

Besni'nin 7 km. doğusunda yer alan içmeden yaz aylarında bir koku yayılır. Özellikle Temmuz- Ağustos aylarında çıkan bu kokudan suyun şifalı olduğu kabul edilir. Soğuk su içmesi olan bu şifalı sudan günlük aç karnına 200 ml içildiğinde böbrek taşlarına, kronik kabızlığa, bağırsak ve mide iltihaplarına faydalı geldiğine inanılmaktadır (Işık, 1998: 75).

1.2.5. Sofraz Tümülüsü

Adıyaman merkezine yaklaşık 45 km. uzaklıkta olan Sofraz tümülüsü Üçgöz köyü sınırları içinde yer almaktadır. 15 metre yüksekliğinde olan mezarın üzeri kırma taş ve molozla örtülüdür. Güneyde bulunan girişinde zeminden beş metre aşağı inildikten sonra

Dromos denilen ön girişe varılır. Ön girişin bitiminde ise mezar 13 odası bulunmaktadır. Yaklaşık 3–4 metre ölçülerinde üzeri tonozlu ve düzgün kesme taştan yapılmış odanın içinde 2 adet lahit bulunmaktadır. Anıt mezar M.S. II. Yy. da Roma döneminde yapılmıştır (Sucu, 1985:120-123).

1.2.6. Besni Sensönk (Dikilitaş) Tümülüsü

Roma dönemine ait bir anıt mezar olan Dikilitaş Tümülüsü Hacı Halil Köyü yakınında Kızıldağ üzerindedir. Ortada mezar yapısı ve yanında aralıklarla dikilmiş üç çift sütun vardır. İri taşlar yığılarak yapılmış olan bu tümülüsün çevresinde dev sütunlardan oluşan anıt mezarın altında mezar odası olduğu sanılan kayadan oyma mağaralar mevcuttur.

1.2.7. Üçgöz (Sofraz) Köyündeki Tarihi Kül Şehri Harabeleri

Besni İlçe merkezinin 15 km kadar güneydoğusunda yer alan köy ve çevresinde eskiden Kül Şehri adında bir şehir olduğu ve o zamanlar Besni'nin bu şehre bağlı olduğu bilinmektedir. Hasan Paşa Camii, Mustafa Paşa Camii ve Öksüz Minare bölgede ki tarihi yapı olarak sayılabilir. Şehir harabelerinde şişeler içinde bulunan çeşitli renklerde toprakların sırrı hala çözülememiştir. Nitekim bu şişelerin Gölbaşı Yukarınasırlı da ve Gerger Morfa'da ki harabelerde de bulunduğu belirtilmektedir (San, 1950: 71).

1.3. Osmanlı Hukuku ve Şer'îye Mahkemeleri

1.3.1. Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı

Osmanlı hukuku günümüzde üzerinde çok araştırma yapılan konulardan biridir. Bu konudaki belgelere dayalı araştırmalar arttıkça Osmanlı hukukunun genel karakteri de netlik kazanmaktadır. Kesin olarak bilinen Osmanlı hukukunun büyük oranda şer'î hukuka ve onun yanında da örfî hukuka dayandığıdır. Osmanlı hukuku Osmanlı Devletinin kuruluşuyla oluşmuş yeni ve orijinal bir hukuk değildir. Daha önce kurulmuş olan Türk ve İslam devletlerinin hukuku ve hukuk uygulamalarıyla birlikte, Osmanlıların zaman içinde ihtiyaç duyarak yeni kaideler ekledikleri bir hukuk sistemidir. Bu sebeple Osmanlı hukuku ile Osmanlı'nın selefi Türk ve İslam devletlerinin hukuku arasında bir benzerlik bulunmaktadır. Osmanlı hukukunun iki unsuru şu şekilde sıralanabilir; 1- Klasik fıkıh kitapları içinde yer alan ve geçmiş dönemlerde devletin müdahalesinden uzak kalarak, bağımsız olarak oluşmuş şer'î hukuk, 2-Padişahların emir ve fermanlarından oluşan örfî hukuk (Aydın, 1996: 73-74).

Örfî hukuk terimine ilk kez Fatih Sultan Mehmed (1451-1481) zamanında Tursun Beyin kayıtlarında rastlanmaktadır. Önceki İslam devletlerinde de varlığına rastlanan örfî hukuk; “örf-i padişahi”, “örf-i münif-i sultani” şeklinde ifade edilmektedir. Moğollarda

Cengiz Han Yasaları, Timur'un Tüzukat'ı, Akkoyunlular'ın Uzun Hasan Kanunları ve Dulkadiroğulları'nın Alauddevle Kanunları diğer Müslüman devletlerde karşılaşılan örfi hukuklardır. Bu durum İslam öncesi dönemin “töre” ve “yasak” geleneğinin bir etkisi olarak düşünülmektedir. Örfi hukukun hazırlanmasında en önemli rol ise Divan-ı Hümayun ve burada meselenin uzmanı olan nişancılarıdır (Aydın, 1996: 74-75).

Osmanlı hukukunun genel olarak şer'i hukuka dayandığı ve örfi hukukun da zaman içerisinde ihtiyaca dayalı olarak oluştuğu düşünülecek olursa örfi hukukun şer'i hukuka ters düşmemesine çalışıldığı görülecektir. Nitekim Osmanlı Devletinin kuruluş yıllarında Osman Gazi'nin ilk örfi vergi olan bac (pazar) vergisinin konulmasına ilk önce “Allah emri değil” diye karşı çıkması ve sonra şer'i esaslara aykırı olmadığını öğrenmesiyle adı geçen verginin kabul edilmesi buna güzel bir misal teşkil eder. Bunun yanında bazı hukuki problemlerde şeyhülislamın görüşünün alınmasını isteyen hatt-ı hümayunların varlığı, padişahların İslam hukukuna uyma yönündeki titizliğinin bir göstergesidir (Aydın, 1996: 80-81).

1.3.2. Şer'iyeye Mahkemeleri Ve Görevlileri

Osmanlı hukukunun icracısı olan kadılık kurumu günümüz yargı sisteminde hakimlerin fonksiyonunu taşıyan bir özelliğe sahipti. Osmanlı'da farklı statülerde ve görevlerde pek çok mahkeme bulunmakla birlikte en yaygın olan Şer'iyeye Mahkemeleriydi. “ Meclis-i Şer” adı verilen bu mahkemeler devletin kuruluşundan Tanzimat dönemine kadar en geniş yargılama yetkisine sahipti ve sonrasında ise daha daraltılmış yetkilerle devletin sonuna kadar varlıklarını sürdürdüler. Tek hakimli ve basit yargılama usulüne sahip olan bu mahkemeler, kadıların ilmi görüşlerinden istifade ettikleri müftüler ve mahkemelerde yargı sırasında bir çeşit müşahit gözüyle yargılamayı izleyen Şühud ve Şühud-ül-hal adlı görevlilerle kendisine has bir zenginliğe sahiptir (Aydın,1996:85; İhsanoğlu,1999:391-392).

Devletin kuruluş yıllarından itibaren varlığını bildiğimiz kadılık müessesesi, Osmanlının selefi İslam devletlerinden beri devam eden bir kurumdur. İlk zamanlar devlet, kurumsallaşmasını tamamlamadığı için kadıların yetiştiği medrese kurumları da yaygın değildi. Bu nedenle ilk kadılar genelde Anadolu, Suriye, Mısır gibi merkezlerde yetişmiş olup, sonradan Osmanlı hizmetine girmekle bu meslek icra edilmekteydi. Zamanla medreselerin yaygınlaşması ve kadıların yetişmesiyle Osmanlı bu konuda kendine yeter bir duruma gelmiştir.

Kadıların ve mevalilerin (İstanbul, Bursa, Mekke gibi yüksek payeli kadılıklar) bulunduğu kaza ve şehirlerde Şer'i mahkemeler vardır. Bu Şer'i mahkemeler tek kadının görev yaptığı adalet müesseseleriydi. Kadılar Şer'i muamelatta kendilerine verilen beratlarla gösterilen vazifeleri görüp Hanefi mezhebi üzerinde hüküm verirlerdi. Irak, Mısır, Yemen ve Hicaz gibi bölgelerde başka mezheplere mensup Müslüman halklar da bulunmakta idi. Bunlar arasında meydana gelen ve kendi mezhepleri çerçevesinde halledilmesi uygun görülen dava ve meselelerde, eğer o mahalde kendi mezhebinden bir

kadı yoksa bunlar mensup oldukları mezhep alimlerinden bir alimi hakem tayin ederler. Bu alim bunların mensup olduğu mezhebe göre karar verir. Sonra Hanefi kadı onu tasdik ve infaz eyler. Ayrıca padişah ilgili meselede diğer mezheplerin görüşüne göre de hüküm verilmesini isterse hüküm ilgili mezheplere göre de verilirdi. İstisnai durumlar olarak görülen bu meseleler dışında genel olarak hem hukuk birlikteliğini sağlamak hem de istikrarlı bir yapı arz etmek için Hanefi mezhebine göre hükmetme esası kabul edilmiştir (Bayındır, 1986: 37-41; Akgündüz ve Öztürk,1999:369-370).

Mahkemelerde Hanefi mezhebinin görüşlerinin muteber kabul edilmesinin ana sebeplerinden biri de devletin kuruluşundan kurumsallaşmasını büyük oranda tamamladığı Yavuz Sultan Selim zamanına kadar (13.yy sonu-16.yy başı) Osmanlı'nın hakimiyet sahasının Tuna ile Fırat nehri arasındaki Türk topraklarını kapsaması ve Türklerinde Hanefi mensubu olmalarıdır. Ayrıca başta hanedan olmak üzere yönetici kesimin Hanefi olması sebeplerin en başında gelenidir.

Nikah, izdivaç, miras taksimi, yetim malı, vasi tayini ve azli, vasiyetlerin ve vakıfların hükümlerine riayet edilmesi cürüm ve cinayet vs. bütün davalar ve hukuki muamelat, günümüz noterliğinin yaptığı gibi benzeri onaylama işlemleri kadılar tarafından görülürdü (Uzunçarşılı,1988:109; Aydın, 1996: 87).

Bazı kadılıklar ise belli konularda ihtisaslaşmış kadılıklar görünümündeydi. Mesela “Eyüp Kadılığı” su işleri ile ilgili meselelere bakmaktaydı. Bunun yanı sıra kadılıklar bazı tür ceza ve hukuk davalarına da bakmamaktaydı. Bunlara verilecek örnekler de; gayrimüslim din adamlarının ceza davalarının Divan-ı Hümayun ve kapitülasyonlar sebebiyle yabancıların kendi aralarındaki davaların konsolosluk mahkemelerinin yetkisinde olması gibi (Aydın, 1996:88).

Kadılar askeri inzibattan başka bütün resmi işlemlerin yapılmasında sorumluydu. Kadılar buldukları kaza, nahiye ve Şehirlerde devlet otoritesini temsil ederlerdi. Hükümet merkezinden gelen fermanları cevaplar, gereken işlemleri yaparlardı. Zahire ve amele tedariki, hayvan sevki, menzil emirleri, asker toplanması ve iktisadi işleri yürütürlerdi.

Kadıların ve mevalinin derecelerine ve Şer'i hasılatlarına göre belli sayıda maiyetleri vardı. Kadı bizzat davayı dinler yanında muavin olarak kethüdası, davayı temsil eden sicile geçen katipler bulunurdu. “Muhzır” adı verilen mübaşirler de mahkeme görevlilerindendir. “Mevali” denilen büyük kadılar genelde tayin olundukları vilayete gitmeyerek yerlerine “naib” adlı vekillerini gönderirlerdi (Uzunçarşılı, 1988: 109).

Duruşmaların halka açık olması kanun emri idi. Mahkemeye gelen halk kadının dürüstlüğünü kontrol eder, gerekirse Şikayet ederdi. Kararlarda ilgili kanun hükmü yoksa örfe göre hüküm verilirdi. Gerekli görülmesi durumunda kadı, müftüden ilgili konuyla alakalı fetva alırdı (Sevinç,1978:53).

Kadının verdiği hüküm bizzat vali ve iki mutemet tarafından incelenir, tasdik edilirse infaz olunurdu. Eğer tasdik edilmezse evrak başkente kazaskere yollanırdı. Kazasker de davayı inceler kararı doğru bulursa onaylar, bulmazsa bozarak yeniden hüküm verir ve o hüküm geçerli olurdu (Uzunçarşılı,1908:110).

Hukuki davalarda mahkum, ceza davalarında müttetim akrabası verilen hükmü haksız bulursa direk kazasker veya Şeyhüislam itiraz hakkı vardır. Mahkemelerin temyiz makamı Divan-ı Hümayun'dur. Eğer kazasker ve Şeyhüislam kadı hükmünü hatalı bulursa bu kadının yetersizliğine veya tarafgirliğine işaret sayılacağından kadının kendi sicili için olumsuz bir durum oluştururdu. Bu nedenle kadılar hükümlerinde adalet ilkesine sıkı sıkıya bağlı kalmaya çalışırlardı (Uzunçarşılı,1988:109).

Şer'ie Mahkemelerinin sabit bir yeri yoktu. Bununla birlikte kadıların yargı işlerini yürütecekleri ve ilgililerin kendisini her an bulabilecekleri belirli bir yerleri vardı. Bu, Kadının evi, cami, mescit veya medrese olabilirdi (Akgündüz,1988:77).

19. yy Osmanlı Devleti her alanda önemli değişimlerin yaşandığı bir ülkedir. Özellikle II. Mahmut'un (1808-1839) 1826 yılında Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmasından sonra başlayan bu değişim rüzgarı uzun süre devam etmiştir. II. Mahmud döneminin reformlar açısından bir devamı sayılabilecek Tanzimat süreci ile birlikte Osmanlı hukuku ve işleyişindeki esaslı değişim Şer'ie Mahkemelerinin ve dolayısıyla kadıların yetki alanlarını da daraltmıştır. Bu dönemde Ticaret ve Nizamiye mahkemeleri kurulmuş, evlenme, boşanma, miras, tapu anlaşmazlıkları dışındaki davalar bu yeni mahkemelere devredilmiştir (Karataş,1996:1).

Yargı gücünü büyük oranda tek başına kullanan Şer'ie Mahkemelerinin yetkileri, II. Mahmut'tan itibaren azaltılmaya ve yargılama alanında yeni düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır. İstanbul Kadılığı 1837'de resmi bir binaya taşınmış,1838'de kadıların yetkilerini kötüye kullanmalarını önlemek için “Tarik-i amm İlmiyeye Dair Ceza Kanunname-i Hümayunu” çıkartılmıştır. Asırlardır sadrazama bağlı olan kazaskerler, Tanzimat'ın başında Şeyhüislamlağa bağlanmış Şeyhüislam da Meclis-i vükelaya dahil edilmiştir. 1837 yılında kazaskerlikler birer mahkeme haline getirilmiş ve kadıların idari yetkileri kaldırılmıştır (Bozkurt, 1996:46).

1855 tarihli bir nizamname ile kadıların ta'yin esasları belirlenmiştir. Kadıların belirli süreler için atanıp bu süre sonunda kazasker tarafından uygun görülürse yeniden atanmaları usulü kısmen değiştirilerek, ehil olduğu sürece görev yapmaları esası benimsenmiştir. Kadıların görev bölgeleri ise eski usule göre beş sınıfa ayrılmıştır. Birinci sınıf; büyük mevleviyet kadılarıyla ile kibar-ı müderrisin olanlar vilayetlere ve büyük sancaklara, inci sınıf; devriye mevalileri müderrisler ve eşrefü'l kuzat olanlar kaymakamlık bulunan kazalara, üçüncü sınıf; önceden kadılık yapmamış mevaliler müderrisler ve imtihanla eşrefü'l kuzat olduğunu kaymakamlık bulunmayan büyük veya bulunan küçük kazalara, dördüncü sınıf; daha aşağı rütbeliler küçük kazalara, beşinci sınıf; yeni göreve başlayanlar kalan kazalara tayin edilmiştir. Kadıların yetiştirmek için de Abdülmecid tarafından 1854 yılında “Muallimhane-i Nüvvab” adıyla bir medrese kurulmuştur (Uzunçarşılı, 1988:267).

1859 yılında çıkan bir nizamnameyle bütün Şer'ie Mahkemeleri yeni bir yapıya kavuşturuldu. Evkaf, kassam ve kazasker mahkemeleriyle özellikle İstanbul'daki mahkemelerin görev ve yetkileri ayrı ayrı tespit edilerek bir ölçüde sınırlandırıldı. 1867 yılında Şer'ie Mahkemeleri dışında birtakım idari ve adli mahkemeler kuruldu.

1867 tarihli Divan-ı Ahkam-ı Adliye Nizamnamesi ile aile, miras, vakıf konuları ile Şahsa karşı işlenen suçlara ilişkin yargılamalar dışındaki konular Şer'iyeye Mahkemelerinin yetki alanından çıkarıldı ve aynı tarihli Şura-yı Devlet Nizamnamesi ile de idari yargı yetkileri tamamen ellerinden alındı. Divan-ı Ahkam-ı Adliye aynı zamanda ilk Osmanlı Temyiz Mahkemesi olma özelliğine sahipti. 1870 tarihli nizamnamelerle de kurulan Havale ve İcra cemiyetleri ile de bu alandaki yetkiler Şer'iyeye Mahkemelerinin elinden alınmıştır. 1871 yılında Nizamiye Mahkemeleri kurulunca Osmanlı yargılama sisteminde bir ikili yapı oluşarak iki adli mahkeme ayrı ayrı sahalarda yargı görevini yürütmekle görevlendirildi. Ayrıca Nizamiye Mahkemeleri yurt çapında teşkilatlandırılarak “Şer'iyeye” denilen konular dışındaki bütün yargı yetkileri bunlara devredilmiş ve hatta taşrada vazifesiz kalmış olan kadılar Nizamiye Mahkemeleri reisliğine atanmaya başlanmıştır (Cin-Akgündüz, 1990:284-285; İhsanoğlu, 1999:431).

Bütün bu düzenlemelerden sonra Şer'iyeye Mahkemeleri sadece vakıf mallarının aslına, vasiyete, vasi tayin ve azline, yetim mallarına, vakıfların borç ilişkilerine, miras hukukuna ve diğer Şer'i haklara ilişkin davalara bakabildiler. Diğer davalarda Nizamiye Mahkemeleri yetkili kılınmıştır (Akgündüz-Öztürk, 1999:411).

1873 yılında Şer'iyeye Mahkemelerinin bir üst mahkemesi (Temyiz) mahiyetinde bulunan ve yüksek bir Şer'i mahkeme olan “Meclis-i Tedkikat-ı Şer'iyeye” kuruldu. Bu meclis; fetva-haneden kendisine havale edilecek olan dava ve meseleleri bir temyiz mahkemesi olarak inceleyecekti. Şer'i mahkeme kararlarının Şer'i hükümlere aykırılığı söz konusu ise, durumu gerekçeleriyle beraber Şeyhülislama arz edecekti. Bu arada bu meclisin bir altında ve Şer'iyeye Mahkemelerinin bir üstünde bulunan Fetva-hane-i Ali'de, Şer'iyeye Mahkemelerinin kararları hususunda temyiz ve istinaf yetkilerine sahip yüksek bir mahkeme olarak 1875 yılında kuruldu.

1913 tarihli Kanun-u Muvakkat ile Şer'iyeye Mahkemelerinin teşkilat ve görevleri yeniden düzenlendi. Bu düzenlemeye göre; mulazemet usulü ve sınırlı sürekli kadılık düzeni tamamen kaldırıldı. Kadılık için en az yirmi beş yaşını doldurma kararı getirildi. 1885'te “Mekteb-i Nüvvab”, 1908'de “Mekteb-i Kuzat”, 1909'da Medresetü'l Kuzat” adını alan hukuk fakültesinden mezun olmayanların hakim olamayacağı hükme bağlandı. 1916 tarihinde kazaskerlik ve Evkaf Mahkemeleri de dahil olmak üzere bütün Şer'iyeye Mahkemeleri, Adliye Nezareti'ne bağlandı ve Temyiz Mahkemesi'nde “Şer'iyeye” adıyla yeni bir daire teşkil edildi. (Cin, 1992: 24-25; Akgündüz ve Öztürk, 1999:409; İhsanoğlu, 1999:434).

1919 tarihli kararname ile tekrar Şeyhülislamlığa bağlanan Şer'iyeye Mahkemeleri. 1917'de “Usul-ı Muhakeme-i Şer'iyeye Kararnamesi” ile sıhhatli bir yapıya kavuşturuldu. TBMM'nin açılmasından sonra dört sene daha kararname uygulandı ise de, 8 Nisan 1924'te “Mehakim-i Şer'iyenin İlgasına ve Mehakimin Teşkilatına Ait Muadil Kanun” ile bu mahkemelere son verildi (Cin ve Akgündüz, 1990:286).

1.3.2.1 Kadı

Kadınların görevleri hukuk kurallarını sosyal münasebetlere uygulamak ve toplum bireylerinin haklarının korunmasını temin eden tedbirleri almaktır. Bu itibarla kadı olacakların hukuk ilmine iyi bilmeleri, sosyal münasebetlerin gereklerini ve halkın ihtiyaçlarını, örf ve adetlerini anlayacak derecede genel kültürleri ve dış tesirlere dayanacak derecede karakter, ahlak ve seciyelerinin bulunması gerekir. Kaza fonksiyonunun mesuliyeti fazla olduğu için bu vazifeyi ifa edecek şahıslarda teknik, manevi ve ahlaki vasıflar aranır. Çünkü hukuki vasıf ve ehliyetleri olmayan kadınların hem kendilerine ve hem de cemiyete verecekleri zararların telafisi mümkün değildir (Atar, 1991: 99). Maverdi, Ebu Ya'la el Ferra, Nüveyri, İbn Ferhun, Gazali, Semerkandi, Kasani ve Serahsi gibi İslam müellifleri kadınların şahıslarında bulunması gerekli vasıfları şu şekilde bazı maddeler halinde sıralamışlardır. 1. İslam 2. Cinsiyet (erkek olması) 3. Bülüğ ve Akıl 4. Hürriyet 5. Adalet 6. İlim (hukuk bilgisi) 7. Göz, dil, kulak gibi organlarının sağlam ve sıhhatli olması (Atar, 1991: 102).

Osmanlı idari teşkilatı vilayetler ve buna bağlı kazalar ile kazalara bağlı nahiye ve köylerden oluşmaktadır. Her kazanın başında en büyük sivil ve adli amir kadıdır. Kadının hem mülki hem de yargısal görevleri vardır. Günümüzde idari görevi ifa eden kaymakam ve belediye başkanlığı görevini de kadı görmektedir. Bunlarla birlikte seferberlik halinde de askere sevk ve ordunun ihtiyaçlarının temini noktasındaki görevi de düşünülürse kadılığın Osmanlı idaresinde ne kadar merkezi bir konumda olduğu anlaşılır. Osmanlı Devletinde kadı geçmiş İslam devletlerine göre daha geniş bir yetki ile donatılmış olup eğitimi atanması ve terfisi belli kurallara bağlanmıştır.

Kadınların atandıkları bölgede görev süreleri iki yıl olmakla birlikte daha az veya daha fazla kadılık görevi ifa edilebilirlerdi.

Adliye teşkilatının üç temel ayağı, kadı, kazasker ve Divan-ı Hümayun'dan oluşur (Fendoğlu, 2000:378). Yargı teşkilatı, doğrudan doğruya merkeze bağlı, tüm ülkeye yaygın bir teşkilattır. Bu teşkilatın belkemiğini ise kadı teşkil etmektedir. İslam hukukunda mahkemeler genel olarak tek hakimli olarak oluşturulmuştur. Fevkalade hallerin meydana gelmesi halinde memleketin asayişini temin için toprak kadıları adıyla seyyar kadılar, dava ve şikayetleri dinlemek üzere merkezden görevlendirilen mehayif müfettişleri de mevcuttur (Uzunçarşılı,1988: 87). 14. asırdan 16. asrın ortalarına kadar bütün kadılar tayin yetkisi Rumeli ve Anadolu kazaskerlerine ait iken 16. asrın ikinci yarısından itibaren mevali denilen büyük kadınların tayin yetkisi Şeyhülislamla verildi, diğer kadınların tayin yetkisi yine kazaskerlerde bırakıldı. Son dönemde ise kazaskerlerin kadı tayin yetkisi tamamen ellerinden alınmış ve kadılar Şeyhülislamın arzı ve padişahın irade-i seniyesiyle tayin edilmeye başlanmıştır. Divan-ı Hümayun İslam dünyasında Hz. Ömer devrinden beri bilinen bir kurum olup bütün İslam ve Türk devletlerinde çok çeşitli hizmetlerin ifasında kullanılmıştır. Divan-ı Hümayun kuruluşundan bu yana Osmanlı Devleti'nde de vardı, ancak Fatih Sultan Mehmet kanunnameleriyle bu kurumu en ince ayrıntısına kadar düzenlenmiş ve tam manasıyla teşkilatlandırmıştır (Akgündüz, 1989: 69). Tanzimat sonrası dönemde yoğun olarak kanunlaştırma ve yeni mahkemelerin kurulması yoluna gidilmiş, kadı ve naiplerin seçilmesi ve tayine dair kanun ve nizamnameler çıkarılmıştır (Ekinci,2004:256). 1840, 1851 ve 1858 tarihlerinde üç ceza kanunnamesi çıkarılmış,

Şer'iyе Mahkemeleri devam etmekle birlikte bir kısım ceza davalarına bakan Nizamiye Mahkemeleri ile Ticaret davalarına bakan Ticaret Mahkemeleri kurulmuştur (Ekinci, 2004: 200).

1.3.2.2. Naibler

Kadınların kendi yerlerine davaya bakmak üzere görevlendirdikleri Şahıslara naib denir. Naib Vekile anlamına gelmektedir. Bazen kadılarına da naib denir (Cin, Akgündüz, 1990:279). Naibler kadınların kaleme aldıkları niyabet müraselesi ile tayin edilirler. Osmanlı'da naibler de kadı sınıfından olup tamamen kadının yetkilerine sahiptir (Fendoğlu, 2000:407).

1.3.2.3 Katipler

Katipler dava dosyalarını tanzim edip muhafaza eder ve duruşma esnasında tarafların beyanlarını yazardı. Kadı görevini ifa ederken en çok katibin yardımına ihtiyaç duyar ve resmi evrakları ona emanet ederdi. Bu nedenle katipte de şahitte aranan vasıfların bulunması gerekir. Katip güvenilir, kötü işlerden uzak, kadının söylediklerini anlayabilecek asgari hukuk bilgisi olan ve güzel yazıya sahip biri olmalıdır (Atar, 1991:102).

1.3.2.4. Kassamlar

Kassam sözlükte taksim eden anlamına gelir. Vefat eden kimselerin terekesini paylaştıran kişiye kassam denir. Feraizi icra memuru da denir (Atar, 1991:146). Her kadılıkta ayrıca tutulan bir kassam defteri vardır (Cin-Akgündüz, 1990: 280).

1.3.2.5. Muhzırlar

Muhzır sözlük anlamı olarak huzura getiren demektir. Davacı ve davalıları mahkemeye getiren, celp ve tebliğ işlemlerini yapan memurdur. Mübaşir ile eş anlamlıdır. Küçük kaza merkezlerinde mübaşirlik, katiplik ve emniyet görevlisinin görevlerini birlikte yürütmüştür (Cin, Akgündüz, 1990:280-282).

1.3.2.6. Çavuşlar

Çavuşlar mahkeme ilamlarını icra eden memurlardır. Hukuken kesinleşen nakdi ve bedeni cezaları infaz eder. Borçlunun mallarını satarak borcun ödenmesi, gerekirse

mahkeme kararıyla borçlunun hapisle tazyikini icra ederdi. Çavuşlar Osmanlı Devletinde ilk devirlerden beri mevcuttur. 1836 yılında Divan-ı Deavi Nezaretine çevrilmiş, 1871 yılında ise icra daireleri kurulmuştur (Cin, Akgündüz, 1990:281).

1.3.2.7. Subaşılar

Hükümet merkezindeki çavuş teşkilatının görevlerini sancak, kaza, nahiye ve köylerde subaşı denen memurlar yürütmekte olup mahkemenin icra ve infaz memuru olarak görev yapardı. Subaşılar Kadıların emri altında zabıta ve belediyenin gördüğü görevleri yerine getirirdi, ancak subaşıları dirlik sahipleri veya sancak beyleri tayin ederdi(Cin, Akgündüz, 1990:281).

1.3.2.8. Şühud'ül Hal

Mahkemelerde yargılamayı izleyen görevlilere Şühudü'l-hal denir. Kadıya müdahale edemeyen ancak kadılar üzerinde dolaylı etkisi olan bir kurumdur. Etkisi daha çok denetleyici niteliktedir. Kadı'nın bağımsızlığını zedelediği söylenemez, aksine kadı'ya karşı gelebilecek müdahalelerin önlenmesini temin eden bir yönü vardır (Fendoğlu,200: 408-409).

1.3.3. Şer'ie Sicilleri

Kadıların tuttuğu zabıtlar olan Şer'ie sicillerine Kadı Sicili, Kadı Defteri, Sicil-i Mahfuz veya sadece sicil de denilmektedir (Özdemir,1986:180) Siyasi tarihin yanı sıra askeri, kültürel, sosyal ve ekonomik yapı hakkında çok önemli bilgiler içeren Şer'ie sicilleri, tarih araştırmalarında "birinci elden kaynak" olarak kabul görür. Şer'ie sicilleri bulunduğu bölgedeki halkın; günlük hayatını idame ettirdiği ve etkileşimde bulunduğu mekanları, devletle olan ilişkilerini, zaruri ihtiyaçlarının fiyatlarını, örf ve adetlerini, o zamanki hukuk ve tatbikatını ve benzeri konularda durumlarını gösteren çok değerli bilgiler elde etmemizi mümkün kılmaktadır. Bu bilgiler ışığında şer'i mahkemelerde mahkemenin bilgisi dahilinde tutulan, resmi statü taşıyan her türlü kayıtların toplanmış olduğu defterlere yaygın adıyla Şer'ie sicili denir (Yılmazçelik,1988:160).

Emeviler'den itibaren uygulanmaya başlayan bu sistemin uygulanmasına davalıların mahkemece verilen kararları uygulamada ihtilafa düşmeleri sebep olmuştur. Yani Şer'ie sicillerinin mahkemece tutulup muhafaza edilmesi hukuki bir ihtiyaçtan doğmuştur. Kadı, ilam ve hüccetleri ve bunlarla ilgili resmi yazıları, kendi koruması altında olan defterlere kaydettiği takdirde, ihtiyaç halinde onlara müracaat edebilecekti (Kazıcı, 2003:180). Abbasiler, Selçuklular ve İlhanlılarda kadılar tarafından tutulan mahkeme kayıtlarının bulunduğu bilinmektedir (Köprülü,2001:410). Nitekim bunların büyük bir bölümü günümüze ulaşamamış, özellikle Selçuklulara ait sicillerin hepsi yok olmuştur. Ancak

kendisinden önceki devletlerden daha muntazam ve merkeziyetçi bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nin mahkeme kayıtları büyük ölçüde zamanımıza ulaşmıştır. Mahkemelere ulaşan her türlü belge ve dava sonuçları belirli bir disiplin içerisinde "Mukayyid" adı verilen görevliler tarafından "Sakk-ı Şer" usulüyle sicillere kayıt edilirdi. Sicillere mahalli konularla ilgili kadı ve naiblerin verdiği kararlar "Sicill-i Mahfuz" denilen bölüme, merkezden elen emirler ise "Sicill-i Mahfuz Defteri" denilen bölüme kaydedilirdi (Yılmazçelik, 1980:160).

Mahkemenin verdiği her türlü İlam, Hüccet ve Şer'i evrak istisnasız olarak asıllarına uygun biçimde Zabt-ı Vekayi sicilleri veya sicillat defteri de denilen bu defterlere kaydedilirdi. Kadılar mahkemede mutlaka bir sicillat defteri bulundurmak ve bu defterleri ciddi i şekilde korumak mecburiyetindeydi (Bayındır, 1986:1). Belli bir boyutu olan bu defterler genellikle talik kırması denilen yazıyla yazılırlardı. Tanzimat'tan önce daha küçük boyutlara sahip olan bu defterler sonraları şahitleri tezkiye eden şahısların isim ve adresleri de yazıldığı ve kararların gerekçeleri daha geniş tutulduğu için boyutları da büyümüştür (Akgündüz, 2002:58).

Kadı bir mahkemede göreve başlar başlamaz defterleri selefinden talep eder. Sicillerin başında dibace denilen ve Şer'i hükümlere ve bunları vazedan Allah ve Peygamberine saygının arz edildiği, daha sonra sicili tutan hakimin isim, vazifesinin ve unvanının kaydedildiği bir giriş kısmı bulunur (Akgündüz, 1988: 19).

Sosyal tarihimiz açısından önemli olan Şer'ie sicillerinde mevcut belgele olarak iki kısma ayrılır. Bunlardan ilki kadının aldığı mahalli kararların bulunduğu, ilam ve hüccetlerden oluşur. İlamlar kadının dava neticesinde verdiği kararları gösteren belgelerdir. Bunun yanında kadılar, vatandaşların çeşitli konularda ikrarda bulunmalarını da deftere kaydederdiler. Bu belgelere de hüccet denilmektedir. Bugünkü anlamda bu belgeler noterlikle ilgilidir. İkinci kısım belgeler ise kadının merkezle ve diğer devlet görevlileri ile olan yazışmalarını içeren belgelerdir. Ferman, berat, mektup, buyruldu v.b. belgelerin suretleri ikinci kısım dediğimiz bu belgelere kaydederdi. Bununla beraber, defteri iki kısım olarak kullanmadan tutulmuş kayıtlar da vardır. Burada hüccet ve ilamlar, ferman ve berat gibi belgeler birlikte kaydedilmiştir.

Bu genel tasniften yola çıkarak Şer'ie sicillerinde yer alan belgeleri şu şekilde sıralayabiliriz:

- Merkezden gönderilen her türlü ferman, berat ve mektuplar; Ümera denilen mahalli yöneticilerin (Beylerbeyi, vali sancakbeyi, mutasarrıf, mütesellim v.b görevliler) çeşitli konularda, sancak veya şehir meselelerini çözmek için yayınladıkları buyrulduklar ile bunların icraatlarını gösterir kayıtlar.

- Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri ilamlar ile şehir yönetimindeki kişi ya da çeşitli müesseseler arasında doğan anlaşmazlıkları çözümlmek için verdikleri hüccetler; şehrin mahalle listeleri, dini ve sosyal yapıların inşası, bakım ve tamirlerinin yapılması, şehirde yürütülen imar faaliyetleri, imar işlerinde kullanılan inşaat malzemelerinin çeşit ve fiyatları ile ilgili vesikalar.

- Sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarları, bu vergilerin toplanmasında kullanılan avarız hanesi ile ilgili listeler.

- Ölen kişinin meslekleriyle mal varlıklarını gösteren tereke kayıtları
- Şehir nüfusunu, nüfusun ırki ve dini yönden ayrımını, bu nüfusun zaman zaman maruz kaldığı hastalık ile tabii afetleri anlatan belgeler.
- Altın ve para meseleleriyle çeşitli eşya fiyatlarını gösteren kayıtlar.
- Şehirdeki esnaf grupları, bunların meslekleri ile ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarda satılan narh listeleri, usta ve ırgat yevmiyeleri ile ilgili kayıtlar.
- Evlenme, boşanma, kız kaçırma, mihr, alım-satım, mukavele ve kefalet senetleri, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme ile ilgili belgeler.

Yukarıda sayılanların yanı sıra öneme haiz her türlü sosyal olayların kaydedildiği Şer'ie sicilleri, Tahrir ve Mühimme defterlerine göre daha zengin bir içeriğe sahip olması hasebiyle Sosyal tarih araştırmalarında oldukça önemlidir. Bu defterler incelenmeden Osmanlı Devleti'nin idari, siyasi ve sosyal tarihini bütün boyutlarıyla araştırmak mümkün değildir. Tarihi olayların tarihi şahsiyetler bağlamında kaydedildiği Osmanlı Devleti'nde Şer'ie sicilleri ve diğer mahalli kayıtlar halkın tarihine ışık tutması hasebiyle mikro ölçekte sosyo-ekonomik i hayatın ayrıntılı bir şekilde doğru olarak tespitinde birinci derecede önem arz etmektedir. Belli bir bölgeye ait birbirinin devamı olan sicil defterlerinin tamamı incelendiğinde o bölgenin tarihini hiçbir kaynak bize bunlardan daha detaylı bir şekilde sunamaz. (İnalçık, 1943:89-96) .

1.4. Besni Tarihi Araştırmaları ve Besni Şer'ie Sicilleri

1.4.1. Besni Tarihi İle İlgili Araştırmalar

Besni Kadı Sicillerinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi konusunda çalışma ve araştırmalar bu güne kadar sınırlı kalmıştır. Besni'ye ait çoğunluğu XIX. ve XX. yüzyıla ait olan otuz adet Şer'ie sicili vardır. Bunlardan 173, 184, 190, 194, 196, 200 ve 202 numaralı siciller yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Besni tarihi hakkında yapılmış iki doktora tezi vardır. Bunlardan ilki Mehmet Taşdemir'in doktora tezi olarak çalışmış olduğu ve sonrasında da TTK tarafından kitap olarak basılmış olan *XVI. Yüzyılda Adıyaman (Behinsi, Hısn-ı Mansur, Gerger; Kahta) Sosyal ve İktisadi Tarihi* adlı eseridir. Bunun yanı sıra Besni ile ilgili diğer bir doktora çalışması ise Ramazan Arslan'ın *XIX. yüzyılda Hısnımansur, Gerger Ve Kahta'nın Sosyal Ve İktisadi Yapısı* adlı eserdir. Diğer önemli çalışma ise M. Halil Yinanç ve M. Elibüyük'ün transkripsiyonunu yayımladıkları 1560 tarihli *Malatya Tahrir Defteri*'dir. Diğer bir çalışma ise S. Öztürk'ün *Osmanlı Salnamelerinde Adıyaman* adlı eseridir.

Ayrıca 2006 yılında Turgut Hacı, Ali Nadir ve Ayşegül Zeyrek'in yazdığı ve Besni belediyesinin 2006 yılında yayınlamış olduğu *Besni* adlı eser ilçe hakkında genel bilgilerin bulunduğu bir eserde bulunmaktadır. Araştırmacı yazar Mustafa Sucu'nun *Adıyaman İli ve İlçeleri*, Salih San'ın *Her Bakımdan Kısaca Besni* ve Adnan IŞIK'ın *1890–1919 Adıyaman*

(*Hisn-ı Mansur*), *Akçadağ*, *Arapkir*, *Besni Darende Doğanşehir*, *Eskimalatya (Battalgazi)*, *Hekimhan*, *Kahta*, *Pötürge*, *Yeşilyurt* adlı kitaplarında Besni tarihine katkı yapmıştır.

Ayrıca MEB İslam Ansiklopedisi'nde M. Halil Yinanç, TDV İslam Ansiklopedisi'nde Mehmet Taşdemir ve The Encyclopaedia of Islam'da C.L. Cahen *Besni* maddelerini yazmıştır.

Bu bilgiler ışığında yörenin tarihi, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişimini inceleyen akademik çalışmalar oldukça yetersizdir. Bu bağlamda, Şer'iyeye sicilleri ve diğer yerel kayıtların incelenmesi ve transkribe edilmesi, araştırmacı ve tarihçilerin bölge ile ilgili çalışmalarında etkili kaynaklar olarak ön plana çıkacaktır.

1.4.2. Besni Şer'iyeye Sicilleri

Bugün asılları Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde olan Besni Şer'iyeye Sicillerinin, mikro filmleri Ankara'da Milli Kütüphanede bulunmaktadır. Daha çok XIX. Yüzyılın sonlarına ait olan bu sicillerin en eskisi H.1069 (M.1659) tarihli ve 6 varaktan oluşan 186 numaralı sicildir. Besni sicillerini tablo halinde aşağıda sunuyoruz.

Tablo 1: Besni Şer'iyeye Sicilleri

No	Tarih	Sahife	No	Tarih	Sahife
173	1281	82	183	1318–1319	608
174	1328–1339	-	184	1336–1341	186
175	1329–1336	570	185	1289–1292	174
176	1327–1335	154	186	1069	-
177	1326–1329	238	187	-	314
178	1312–1334	368	188	1324–1325	294
179	1317	-	189	1327–1330	156
180	1335–1336	-	190	1310–1315	236
181	1330–1334	300	191	1295–1296	280
182	1319–1323	-	192	1297	190
193	1322–1327	432	199	1339–1340	-

194	1314–1315	96	200	1308–1311	120
195	1312–1314	-	201	1316	-
196	1327–1328	106	202	1328–1330	-
197	1320–1321	464	203	1292	-
198	1319–1321	240			

1.4.3. 176 Numaralı Besni Kadı Sicilindeki Belgelerin Tasnifi

<p>Nafaka ve Mihr: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 13, 14, 25, 26, 27, 28, 36, 51, 67, 69, 70, 101, 102, 104, 109, 137, 138</p> <p>Miras: 5, 6, 9, 17, 23, 24, 28, 29, 39, 53, 56, 60, 61, 62, 64, 73, 74, 82,84, 85, 90, 92, 93, 112, 113, 114, 116, 118, 119, 128, 131, 132, 134, 140, 141, 142, 143, 146, 152, 153</p> <p>Nikah Akdi: 30, 81,129</p> <p>Alacak: 42, 43, 81, 89, 106, 115, 125, 127, 136, 145</p>
Sirkat (Hırsızlık): 23,24, 32, 33, 35, 48, 54, 63, 82, 86, 87,118, 119
Arazi Satışı: 133, 144
Ev Sınırları ile ilgili Uyuşmazlıklar: 96, 1 24
Ortak Kullanılan Su İle İlgili Uyuşmazlıklar: 31, 34, 35, 67, 120, 121, 122, 123
Eşin Evden Gitmesi İle İlgili Uyuşmazlıklar: 19, 45, 46, 47, 75, 76, 77, 78, 112

1.4.4. 176 Numaralı Besni Şer'iyecisi Sicili Belge Özetleri

s.1-2-3-4

Besni Kazası'nın Hıristiyan Mahallesi'nden Serkes kızı Seryohi'nin Çilingir Yani Oğlu mühtedi Abdullah aleyhinde açtığı mihr davası kaydı. Buna göre Seryohi daha öncesinden kendisine gönderilen nafaka ilamı doğrultusunda nafakasının ve 1000 kuruşluk

mihrinin ödenmesini istemiş, Abdullah ise nafaka borcunu kabul edip mihr borcunu reddetmiştir.

s.5-6

Besni Kazası'nın Balkar Köyü sakinlerinden Hüseyin Bekir oğullarından Vakkas Bey'in Vusta Mahallesi'nden Cenab oğlu Hacı Mehmet Efendi aleyhinde açmış olduğu 1000 kuruşluk veraset davasının kaydıdır.

s.7-8-10

Besni Kazası'nın Gömeçli Köyü'nden Kör Vakkas oğlu Mehmet'in karısı Sultan ve kayınpederi Mehmet aleyhinde açtığı mihr ve nafaka davasının kaydı. Mehmet, karısı Sultan'a evlenirken verdiği eşyaların bedeli olan 3705 kuruşu geri almak şartıyla boşadığını iddia ederken, Sultan böyle bir şartla boşanmadığını ve Mehmet'in kendisini evden attığını ifade etmiştir.

s.9

Besni Kazası'nın Keysun Köyü sakinlerinden Satıl oğlu Turan bin Şaban'ın Hüso Oğlu Mehmet aleyhinde açmış olduğu miras davasının kaydı. Buna göre Turan, mirastan düşen payını alamadığını belirtirken Mehmet mallardan haberi olmadığını ve bir kısım eşya ve gayrimenkullerin kendisine hibe edildiğini söylemiştir.

s.13-14

Besni Kazası'nın Fal Köyü sakinlerinden Haso kızı Asiye'nin eski kayın pederi Alo oğlu Hüseyin aleyhinde mihr bedelini vermediği gerekçesiyle açtığı davanın kaydı. Asiye kendisinin 500 kuruş mihr bedeliyle nikahlayan Hüseyin bu bedeli ve bazı eşyaları kendisine vermediğini iddia etmiştir.

s.17

Besni Kazası Meydan Mahallesi sakinlerinden Mustafa oğlu Küçük Beğzade Mehmet'in vefat etmiş olan kızının mirasını elinde bulunduran damadı Kahta Mahallesi sakinlerinden Çulcu oğlu Ahmet'e açtığı miras davasının kaydı.

s.19

Besni Kazası'nın Bozmekan Mahallesi sakinlerinden Topal Haso oğlu Ali'nin eşi Amo kızı Emine'nin annesi tarafından evinden götürülüp, evine dönmemesi üzerine açmış olduğu davanın kaydı. Emine eşinin kendisini dövdüğünü ve eve bakmadığını buna karşın

kendisinde bir noksanlık olmadığını, Ali'yi sevmediğini söyleyerek kendi isteğiyle evden ayrıldığını ifade etmiştir.

s. 25-26-27-28

Besni Kazası'nın Gazikan Köyü sakinlerinden Hüseyin kızı Ebi adlı kadın kocası Hızır oğlu Hüseyin'in kendisini dövdüğünü ve imanına küfrettiğini söyleyerek nikahlarının feshini talep etmiştir. Ebi hatta bir gece Hüseyin'in kendisini öldürmeye çalıştığını ve komşularının onu kurtardığını söylemiştir. Ayrıca kayınpederi Hızır'ında ırzına geçmeye çalıştığını iddia etmiştir. Vekil Abdi Efendi ve Emin Efendi arasında geçen davada Hüseyin'in Ebi'nin dinine ve imanına küfür edip etmediği anlaşılmaya çalışılmıştır.

s.29

Besni Kazası'nın Gölbaşı Köyü İmamı Kerestecizade Molla Mustafa, Gaffar oğlu Halil'in gece Koca Mehmet'in tarlasından hışva (pamuk kozası) toplayarak çaldığını iddia etmiştir. Hocanın oğlu Ali, Mustafa ve Koç Mehmet'in karısı Aişe ve oğlu Mehmet Cuma adlı şahıslar hışvayı Halil'in tarlasının içinde bulmuşlar ise de Halil kendi mahsulü olduğunu ifade etmiştir.

s.30

Besni Kazası'nın Tut Köyü sakinlerinden Şerif Efendi kızı Emine ile Molla Ahmet oğlu Mustafa'nın bin kuruş mihr-i muaccel ve iki yüz kuruş mihr-i müaccel mihr karşılığında yapılan nikah akidlerinin kaydı.

s.31

Besni Kazası'nın Büyükperveri Köyü sakinlerinden Mustafa kızı Asiye Küçükperveri Köyü'ne taşınırken Hacı'nın oğlu Ahmet'in evine emaneten bıraktığı yüz kuruş kıymetinde bir kat yatak ve yirmi kuruş kıymetinde bir adet yorgan ve yüz kuruş kıymetinde bir adet kazan ve bir adet baltaya Osman'ın oğlu Molla Mehmet tarafından el konulduğunu iddia ettiği davanın kaydıdır.

s.32-33

Besni Kazası'nın Hıristiyan Mahallesi'nden Mardu oğlu Agob'un Keçeci İstador oğlu Hacı aleyhinde açtığı sirkat davasının kaydıdır. Agob Balkar Köyünde kalaycılık yaptığı sırada boz renkli eşeğinin çalındığını ve eşeğin İstador oğlu Hacı'nın evinde olduğunu iddia etmiştir. Hacı ise eşeğin Agob'a ait olmadığını kendisine Ayıntab'a giderken

Acem Mehmet'in emaneten bıraktığını söylemiştir. Mahkeme İstador oğlu Hacı'nın evinde bulunan eşeğin Agob'a ait olduğuna karar vermiştir.

s. 33-34-35

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi'nden Dahi oğlu Ömer adlı şahıs Yaya Han'ın kızları Asiye ve Fatıma aleyhine açmış olduğu miras davasının kaydıdır. Ömer aslen Yaya Han'ın malı olan üzüm bağını satın aldığını belirterek Yaya Han'ın mirasçılarında Asiye ve Fatma'nın üzüm bağına haksız müdahale ettiğini belirtmiştir.

s.36

Besni Kazası'nın Keysun Köyü'nde oturan Hıfzı Abdurrahman kızı Hatice kendisini boşayan Kahta Mahallesi'nden Osman oğlu Mustafa Efendi aleyhinde açmış olduğu mihr ve nafaka davasıdır. Davacı Hatice, Mustafa'dan hamile olduğunu iddia etmiş ve kanıtlamış, bunun neticesinde Mustafa Efendi'nin 60 para nafaka ödemesine karar verilmiştir.

s.39-40

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Kör Ali Efendizade Mehmet oğlu Osman'ın Emirzade Hacı Efendi oğlu Ahmet aleyhinde açmış olduğu vakıf davasının kaydıdır. Buna göre vefat etmiş olan Emirzade Hacı Efendi çarşıda bulunan dükkanının yarı gelirini senede on iki hatim indirilmesi şartıyla Taş cami'i medresesine vakfetmiş ancak Hacı Efendi'nin oğlu Ahmet'in dükkanı satarak vakfiyeye mugayir davrandığı belirtilmiştir. Ahmet ve kardeşleri babalarının ruhu için vakıf değil de para karşılığı hatim indirildiğini savunmuşlardır.

s.42-43

Besni Kazası'nın Perveri Nahiyesi müdürü Hacı Nuh Efendi oğlu Mehmet Efendi ve Meydan Mahallesi'nden Sadık Efendi'nin vefat eden Mülazım Yakup Efendi'den alacakları hususunda vasi Hacı Ömer Efendi oğlu Muhlis Efendi'ye açmış oldukları davanın kaydıdır. Mülazım Yakup Efendi'nin vefatıyla yetim çocuklarına Jandarma Yüzbaşısı Muhlis Efendi vasi olarak tayin edilmiştir. Mehmet Efendi bir bir lira alacağı için, Sadık Efendi 199,5 kuruş alacağı için mahkemeye başvurmuş ve mahkeme davacıları haklı görerek vasi Muhlis Efendi'den alacakları ödemesi istenmiştir.

s.45,46,47

Besni Kazası köylerinden Sarıkaya Köyü sakinlerinden Satar oğlu Halil Tetirli Köyü'nden Şiho kızı Elif aleyhinde açmış olduğu eşe itaat davası kaydıdır. Buna göre Halil,

Elif'in annesinin evine gittiğini ve geri dönmediğini iddia etmiş ve şahitlerle bu durumu kanıtlamış ve mahkeme Elif'in eşine itaat etmesi hususuna karar vermiştir.

s.48-48

Besni Kazası aşiretlerinden Atmalı aşireti ve Ağcalı oymağından Alo'nun oğlu Abu Besni Kazası Hazine Vekili Abdi Efendi aleyhinde açtığı davanın kaydıdır. Buna göre Abu'nun Gölbaşı'nda bulunduğu sırada mor renkli yedi sekiz yaşlarında ve 200 kuruş kıymetindeki ineği çalınmıştır. Hırsızın elinden kurtarılan ineğe Hazine Müdürlüğü el koymuştur. Abu bu ineğin kendi ineği olduğunu iddia etmiştir.

s.51

Besni Kazası'nın Belviran köyü sakinlerinden Mizan kızı Zeliha'nın eski kocası İbrahim oğlu Mahcub aleyhinde açtığı 300 kuruşluk mihr davasının kaydıdır. Mahkeme Mahcub'tan mihr borcu olmadığına dair yemin etmesini istemiş Mahcub da borcu olmadığını bildirmiştir.

s.54

Besni Kazası'nın Bozmekan Mahallesi sakinlerinden Koca Ağazade Hasan Ağa oğlu Mehmet'in İcra Dairesi Memuru Mehmet Efendi aleyhinde açmış olduğu haksız el koyma davasının kaydıdır. Buna göre Hasan ağaya ait Şambayat köyünde bulunan arazinin satışından sonra yapılan miras taksiminde hazır bulunmayan Emin ve Fatma'nın hissesi olan 2000 kuruşluk para hazineye geçmiştir. Memur Mehmet Efendi paranın hazineye geçtiğini kabul etmiş fakat vereseli olduğunu reddetmiştir. Hasan Ağa oğlu Mehmet ise bu paranın biraderi Emin ve hemşiresi Fatma'ya ait olduğunu belirtmiştir.

s.56

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Tuhmizzade Hacı Turan Ağa'nın biraderi Hacı İbrahim Ağa aleyhine açmış olduğu miras davasının kaydıdır. Buna göre Turan Ağa kendisine isabet eden 186 hissesinin kardeşi İbrahim Ağa'dan tahsilini istemiştir.

s.58,60,61,62

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Hacı İbrahimzade Ahmet oğlu Hacı Mehmet'in amcası Hacı İbrahimzade Abdullah aleyhinde açmış olduğu miras davasının kaydı. Buna göre Ahmet Efendi dedesinden kalmış olan ev ve bağ hanenin amcası Abdullah'ın haksız tasarrufunda olduğunu iddia etmiştir.

s.63

Besni Kaza'sının Vusta Mahallesi sakinlerinden Hacı Mehmet Efendi oğlu Bekir Efendi'nin Suva Mahallesi'nden Abdurrahman Efendi ve onun karısı Lale aleyhinde, halısına el konulması iddiasıyla açmış olduğu gasp davasının kaydı.

s.64

Besni Kazası'nın Vusta Mahallesi'nden İsfarzade Hacı Mustafa oğlu Hacı Mehmet ve Bozmekan Mahallesi'nden Çakırcı Oğlu Halil oğlu Umur Yaylacık Karye'sinden Topal oğlu Vakkas oğlu Hüseyin'e açmış olduğu alacak davasının kaydıdır. Hüseyin'in mahkemeye gelmemesi neticesinde mahkeme tarafından Hacı Mehmet oğlu Mahmut, Hüseyin'i temsilen Vekil olarak atanmıştır. Davacılar ortak oldukları hasıllata mukabil olan on beş ölçek fıstık ve on batman pekmez ile dört yüz kuruşu Hüseyin'den talep etmiştir.

s.67

Besni Kazası'nın Bozmekan Mahallesi sakinlerinden vefat eden Hacı Musa oğlu Karaca Mustafa'nın eşi Sert Osman kızı Halime'nin kayınbiraderi Delal Efendi aleyhinde açmış olduğu haksız müdahale davasının kaydıdır. Buna göre Halime eşinden 900 kuruş mihrî mukabilinde aldığı tarlaya kayınbiraderinin müdahale ettiğini iddia etmiş, Dalal Efendi iddiayı kabul ederek bir daha müdahale etmeyeceğini belirtmiştir.

s.69-70

Besni Kazası'nın Çırçır Mahallesi sakinlerinden Uzun Kadir kızı Fatıma eski kocası Hacı Kasım Mahallesi sakinlerinden Hamamcı oğlu Mevlüt'ün kendisine mihrinden 200 kuruş borcu olduğunu iddia etmiştir. Mevlüt ise mihr borcu olduğunu reddetmiş ancak 96 kuruşluk borcu olduğunu kabul etmiştir.

s.71-72

Besni Kaza'sının Ermeni Mahallesi sakinlerinden Ohannes oğlu Bedros, Şahanu oğlu Barsum aleyhinde açtığı davanın kaydıdır. Buna göre Bedros evinin damına kapı açarak damını kirleten ve evinin mahrem yerlerini gören Barsum'un bu hareketten vazgeçmesini istemiştir.

s.73-74

Besni Kaza'sının Köseyanlı aşiretinden Hamza oğlu Hasan Ağa dedesi Hamza Ağa'nın mirasından annesi Rahime'ye düşen beşte bir hissenin gizlendiğini iddia etmiş ve annesine düşen hissenin kendisine verilmesini talep ettiği davanın kaydıdır.

s. 75-76

Besni Kazası'nın Büyükperveri Köyü sakinlerinden Mehmet nikahlı karısı Hanefi kızı Aişe Fatıma'nın kendisine itaat etmesi için açtığı davanın kaydı. Aişe Fatma evinden ayrılarak Hüso'nun evinde ikamet etmeye başlamıştır. Mehmet eşinin itaatını talep etmiş Aişe Fatıma ise Mehmet'in dinine ve imanına küfrettiği için kendi isteğiyle evden ayrıldığını bildirmiştir. Mahkeme Mehmet lehine karar vermiş ve Aişe Fatıma'nın evine dönmesine karar vermiştir.

s.77-78

Hısn-ı Mansur'un Eski Saray Mahallesi'nden Çoban Abo oğlu Hüseyin Besni Kazası'nın Tut Köyü sakinlerinden Ali oğlu Abdurrahman'ın evinde bulunan Abdullah kızı Hüsniye'nin kendi nikahlı eşi olduğuna dair açmış olduğu davanın kaydıdır. Buna göre Hüseyin askere gidip geldiğinde nikahı altında bulunan Hüsniye'nin Abdurrahman ile evli olduğunu öğrenmiştir. Ancak Abdurrahman ile evlenmeden önce Hüsniye iki kez daha evlenmiştir. Mahkeme Hüsniye'nin hala Hüseyin'in eşi olduğuna ve Hüseyin eğer isterse mihr bedeli olmaksızın eşini boşayabileceğine karar vermiştir.

s.82-83

Besni Kazası'nın Çakallı köyü sakinlerinden Osman kızı Emine'nin Vusta Mahallesi'nden Topuğu Kılılı oğlu Hacı Mustafa aleyhinde açmış olduğu sirkat davasının kaydıdır. Emine evinin daha önceden soyulduğunu ve birçok eşyanın çalındığını söylemiş ve bu eşyalardan bir adet kilimi çarşıda bir satıcını elinde görmüştür. Satıcıya bu kilimi nerden aldığını sorduğunda satıcı Hacı Mustafa'dan satmak için aldığını söylemiştir. Hacı Mustafa ise bu kilimin karısının çeyizi arasında geldiğini belirtmiştir.

s.84-85

Besni Kazası'nın Sürgü Köyü sakinlerinden Deli Mustafa oğlu Hasan'ın eşi Zeynep kızları Rabia ve Fatıma Vekilleri Mehmed oğlu Süleyman vasıtasıyla Deli Mustafa oğlu Mehmed aleyhinde açtıkları mülke haksız müdahale davasının kaydıdır. Buna göre vefat etmiş olan Hasan'a babası Deli Mustafa köydeki bir evini hibe etmiş ve Hasan ailesiyle birlikte on beş yıl bu evde yaşamıştır. Hasan'ın vefatından sonra Deli Mustafa'nın diğer oğlu Mehmet bu eve haksız şekilde müdahale etmiştir. Mahkeme neticesinde Mehmet'in eve haksız müdahale ettiği kararlaştırılmıştır.

s.87

Besni Kazası Aşiretlerinden Kızıkanlı aşireti sakinlerinden Dul Elif oğlu İbrahim adlı şahıs Kafara Köyü'nden Todori oğlu Malak oğlu Çiftçi Artin'in iki ineğini Gölbaşı mevkiinden çaldığını iddia etmesiyle ilgili mahkeme kaydı.

s.88-89

Besni Kazası'nın Hıristiyan Mahallesi sakinlerinden Çulcu Agob oğlu Abraham'ın Vekil'i Said Efendizade Emin Efendi vasıtasıyla vefat etmiş olan Mukardıç oğlu Agob'un varisleri olan biraderi Bedros ve karısı Anna'ya açmış oldukları alacak davasının kaydıdır. Buna göre Abraham, Agob'un kendisine yedi Osmanlı lirası borcu olduğunu iddia etmiştir. Agob'u eşi Anna bunu kabul ederken Agob'un biraderi Bedros bunu reddetmiştir. Mahkeme neticesinde Agob'un Abraham'a yedi Osmanlı lirası borcu olduğunu belirlenmiş ve bu borcun Agob'un varislerinden tahsil edilmesi kararlaştırılmıştır.

s.90

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Evliya Mescidi Vakfı mütevellisi Topal Şerif oğlu Mehmet'in Cavcav oğlu Mehmet aleyhinde açmış olduğu vakıf malına haksız müdahale ve alacak davasının kaydıdır. Buna göre vakfa ait olan evin kiracısı olan Cavcav oğlu Mehmet yıllık kirasını ödememiş ve evde hak iddia etmiştir. Evkaf memurluğunun da müdahil olduğu davada Cavcav oğlu Mehmet haksız olduğunu kabul etmiştir.

s.91

Besni Kazası'nın Hamra Mahallesi'nden Lüzumi Efendizade Abdi Efendi Elif ve Hasan aleyhinde açmış olduğu haksız müdahale davasının kaydıdır. Buna göre Abdi Efendi dava konusu olan fıstıklığı 800 kuruş karşılığında davalıların pederi Ceradin Vakkas'dan aldığı ifade etmiştir. Elif ve Hasan dahi bu durumu kabul ederek fıstıklığa müdahale etmeyeceklerini bildirmişlerdir.

s.93-94-95

Besni Kaza'sının Meydan Mahallesi'nden Toğazzade Hacı İbrahim'in Sofrazlızade Hüseyin kerimleri Aişe ve Fatıma ve Yeni Mahalle sakinelerinden Melek İbiş kerimesi Asiye adlı kadınlara açmış olduğu miras davasının kaydıdır. Buna göre kayınpederi olan Sofrazlızade Hüseyin'in yaklaşık 50000 kuruşluk malvarlığı olduğunu ve Hüseyin'in vefatından sonra bazı mallarından eşi Asiye'nin hisse aldığını ama diğer mallarından Asiye'ye hisse verilmediğini, bu mallara baldızları Aişe ve Fatıma'nın el koyduğunu iddia etmiştir. Davalılar ise kardeşleri Asiye'nin vefat ettiğini ve Hacı İbrahim'in dahi Asiye'nin mirasına haksız yere müdahale ettiğini belirtmiştir.

s.96

Besni Kazası'nın Hıristiyan Mahallesi sakinlerinden Sukyamiyan Serkes'in karısı Serur ve oğlu Suvekyasi adlı kişilerin Vekil Emin Efendi vasıtasıyla Hıristiyan Mahallesi'nden Arparyan Nişan aleyhinde açmış oldukları davanın kaydıdır. Buna göre Emin Efendi Arparyan Nişan'ın müvekkili ile bitişik bulunan evinin ortak arazisine duvar inşa etmiş ve ağaç dikmiştir. Suveksiyen ise bu duvar ve ağacın kendi hanesindeki mahrem alanların görülebileceği endişesiyle kaldırılmasını istemektedir. Mahkeme bahçede keşif yapmış ve duvarın hukuka aykırı olmadığı belirlenmiştir.

s.98-99-100

Besni Kazası'nın Kahta Mahallesi sakinlerinden Müfti Abdurrahman Efendi'nin Burunçayır Köyü sakinlerinden Emin oğlu Esed'in Vekili Alim Efendizade Sadık Efendi aleyhinde açmış olduğu alacak davasının kaydıdır. Buna göre Abdurrahman Efendi, Emin oğlu Esed'in kendisine arazi satışından dolayı 52 adet mecrediye borcu olduğunu iddia etmiştir. Esed ise senet bedeli olan 52 mecediyenin ödendiğini ancak senet muhatabının Abdurrahman Efendi olmadığını ifade etmiştir. Abdurrahman Efendi ise senedin kendisine pederi Abuzer Kahya oğlu Ahmet'in mirasıyla geçtiğini belirtmiştir.

s.101

Besni Kazası'nın Yeni Mahalle sakinlerinden zevcesi Hacı kızı Emi'nin boşandığı kocası Tekeli Halil oğlu Bekir aleyhinde açmış olduğu mihr davasının kaydıdır. Buna göre Emi, Bekir'in kendisine 300 kuruş mihr borcu olduğunu iddia etmiş Bekir ise böyle bir borcu olmadığını varsa ise Emi'nin senetle kanıtlamasını ifade etmiştir.

s.102

Besni Kazası'nın Kahta Mahallesi sakinlerinden Mehmet kızı Asiye adlı kadın amcası ve velisi Abuş Mustafa vasıtasıyla boşandığı kocası Samim oğlu Mehmet aleyhinde açmış olduğu 300 kuruş değerinde ki mihr davasının kaydıdır. Buna göre mihr mukabili olarak kendisine verilen bir kat yatak ve bir kadife entari ve iki alaca ve biri kutnu entari ve on bir adet don ve gömleğin kendisine verilmediğini söylemiştir. Mehmet ise bu eşyaları Asiye'nin eskittiğini söylemiş ve 150 kuruş mihr bedeli vermeyi kabul etmiştir.

s.104

Besni Kazası'nın Kahta Mahallesi sakinlerinden Uzun Ali Vakkas kızı Fatma'nın boşandığı kocası Sofraz Köyü'nden Mehmet Oğlu Ali aleyhine açmış olduğu mihr davasının kaydıdır. Buna göre Fatma, dört sene önce bin altı yüz kuruş mihr-i müeccel

kendisini nikahlayan kocasının bin yüz kuruşu ödeyip kalan 500 kuruşu kendisine vermediğini iddia etmiştir.

s.106

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Ahmet ağa oğlu Devran'ın Çullugabır Köyü'nden Tatar Mehmet oğlu Mahmut aleyhinde açmış olduğu alacak davasıdır. Buna göre Devran Mahmut'un fıstık bahçesi satışından dolayı kendisine 350 kuruş borcu olduğunu iddia etmiş ve bu meblağın vefat eden Mahmut'un varislerinden tahsilini talep etmiştir.

s.107-108

Besni Kazası'nın Vusta Mahallesi sakinlerinden Tahtacı Abdu Osman bin Mehmet Vekili Said Efendizade Emin Efendi vasıtasıyla Hamra Mahallesi'nden vefat iden Esterci Hafız oğlu Hasan ve karısı Hasan kızı Saime aleyhinde açmış olduğu veraset davasının kaydıdır.

s.109

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Tüccar Ahmet kızı Hatice'nin boşandığı kocası Meydan Mahallesi'nden Gül Ahmet oğlu Mehmet oğlu Hüseyin aleyhine açmış olduğu mihr ve nafaka davasının kaydıdır. Buna göre Hatice kocasının kendisini boşayıp bir kız çocuğuyla gebe olarak bırakıp kaçtığını ve mihrine mukabil mallarına da kayınpederinin el koyduğunu iddia etmiştir.

s.111

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi'nden İsmail Ağa kızı Emi'nin boşandığı kocası Kala Ağasızade Vakkas aleyhinde açmış olduğu mihr ve nafaka davası kaydıdır. Buna göre Emi kendisini boşayan ve daha sonra hapse girip çıkan Vakkas'ın kendisinin 500 kuruş borcu olduğunu iddia etmiştir. Vakkas ise bocun sadece 300 kuruş borcu olduğunu belirtmiştir.

s.112

Besni Kazası'nın Belviran Köyü'nden Mehmet oğlu Ali'nin karısı Mustafa kızı Hatice aleyhine açtığı itaatsizlik davasının kaydıdır. Buna göre Ali karısı Hatice'nin nikahında olmasına rağmen beş yıldır evine gelmediğini iddia etmiştir. Hatice ise Ali'nin 700 kuruş mihrini dahi ödemediğini belirtirken eve dönmek istememiştir.

s.113-114

Besni Kazası'nın Şam Uşağı Köyü sakinlerinden Alişu oğlu Mükremin'in Mehmet oğlu Abuzer aleyhinde açmış olduğu mülke haksız müdahale davasının kaydıdır. Buna göre Mükremin vefat eden yeğeninden kendisine miras yoluyla intikal eden üzüm bağına Mehmet oğlu Abuzer'in sahip çıktığını iddia etmiştir. Abuzer ise Mehmet Ali'nin askere giderken üzüm bağını kendisine 150 kuruş bedel ile sattığını savunuştur.

s.115

Besni Kazası'nın Bozmekan Mahallesi sakinlerinden Kara Güllü oğlu Osman'ın Köseceli Köyü'nden Hacun oğlu Hacun Ali aleyhinde açmış olduğu mülke müdahale davasının kaydıdır. Osman fıstık tarlasına Ali'nin müdahale ettiğini iddia etmiş Ali ise amcasından ve babasında duyduğu kadarıyla o tarlanın kendi malları olduğunu söylemiştir. Ayrıca Ali babasının tarlanın bir kısmını bir öküz bedeli Osman'a sattığını söylemiş ve isterse onu geri iade etmeye hazır olduğunu bildirmiştir.

s.116

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Karabaşzade Molla'nın Uvarlı Mahallesi'nden Hacı Garibzade Bekir Efendi aleyhine açmış olduğu miras davasının kaydıdır. Buna göre Molla vefat eden karısı Emine'nin mirasının bir kısmı eski kocası olan Hacı Garibzade Bekir Efendi'de kaldığını iddia etmiştir. Hacı Garibzade Bekir Efendi ise Emine'nin tüm hissesini verdiğini söylemiştir.

s.118 ve 119

Besni Kazasının Hıristiyan Mahallesinden Karabet mahkemeye başvurarak Menasi adlı şahsın Şambayadı Köyü'nde kendisine ait olan pamuk çırçırında top çember parçasını çaldığını iddia etmiştir. Menasi ise bu parçanın kendi fabrikasına ait olduğunu iddia etmiştir.

s.120-121

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi'nden Hacı Yakub Paşazade Şeyh Beğ ve yeğeni Reşid Beğ bin Abidin Beğ Vekilleri Hamra Mahallesi'nden Lüzumi Efendizade Abdi vasıtasıyla Besni Evkaf memuru Necati Efendi aleyhinde açmış oldukları su davasının kaydıdır. Buna göre davcılar; Pınarbaşı civarında bulunan evlerine akan ve eskiden dedeleri zamanından beri kullandıkları iki başparmak miktarında suya Evkaf memuru Necati Efendi'nin müdahale ettiğini söylemişlerdir. Necati Efendi ise bu suyun ortak kullanıma ait olduğunu, vakıf niteliği taşıdığını ve kimsenin şahsi kullanamayacağını söyler. Abdi Efendi ise suyun vakfedilemeyeceğini söylemiş Necati Efendi ise su aktığı yere şifa'en vakfolur demiştir. Ayrıca Necati Efendi suyu şahsi kullananlara müdahale etme haklarının olduğunu

ve bunun için mahkemeye gerek olmadığını söylemiştir. Bu davanın neticesi kayda geçmemiştir.

s.124-126

Besni Kazası'nın Hıristiyan Mahallesi sakinlerinden Kazar oğlu Atim'in Şahan oğlu Barsum aleyhinde açmış olduğu davanın kayıdır. Buna göre; Barsum evinin damına kapı açmıştır. Barsum'un çocukları bu kapıdan Atim'in damına geçerek onun damına kazık ile delmek suretiyle zarar vermişler ve kirlenmişlerdir. Atim'de zararın karşılanmasını ve dam kapısının kapatılmasını istemiştir.

s. 125

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Koçanlı oğlu Hüseyin, Hüseyin oğlu Mehmet, Kelu oğlu Sadık ve Abuzer kızı Emi adlı şahısların Darende Kazası'nın Kasd Köyü'nden Sermiyan oğlu Ahmet, Sermiyan oğlu Ali, Hasan oğlu Amir, Amir oğlu Hasan köye gelerek 366,5 kuruş değerinde peygamber üzümü satın almışlar kefil olarak da birbirlerini göstermişlerdir. Bunun neticesinde davacılar Sermiyan oğlu Ahmet'ten bu parayı ödemesini talep etmişlerdir.

s.127

Besni Kazası'nın Yeni Mahallesi sakinlerinden Şeyh Mehmet oğlu Şeyh Ali'nin Beyli Köyü'nden Keleş Mehmet bin Ahmet aleyhine açmış olduğu alacak davasının kayıdır. Buna Şeyh Mehmet Keleş Mehmet'e ve onun oğlu Veli'ye 150'şer kuruş borç vermiş ve ikili birbirine kefil olmuştur. Ancak ikisi de borcunu ödemeyince Şeyh Mehmet mahkemeye başvurmuş ve Keleş Mehmet'ten hem kendi borcu olan 150 kuruşu hem de kefil olduğu 150 kuruşu istemiştir. Mahkeme Keleş Mehmet'in 300 kuruşun tamamını ödemesine hükmetmiştir.

s.128

Besni Kazası'nın Hamra Mahallesi sakinlerinden Sucu oğlu Mustafa kızı Asiye'nin dedesi Sucu Oğlu'ndan kalan mirası aldığına dair mahkemedeki ifadesinin kayıdır. Buna göre Sucunun Oğlu'nun vefatıyla mirası Asiye'nin amcası Sucu oğlu Mehmet ve babası Mustafa ve ninesi Asiye'ye intikal etmiş ve babası Mustafa'nın ölümüyle de kendi hissesine tekabül eden 84 hisseyi almıştır.

s.129

Besni Kazası'nın Hamra Mahallesi sakinlerinden olan Hüseyin kızı Miyase kocası Hafız oğlu Hüseyin'in vefat etmesinden sonra Hamra Mahallesi'nden Hacı Vakkas Ağazade Seydi ile nikahlandığını belirten nikah akdinin kayıdır.

s.133

Gerçekte Besni Kazası'nın Hıristiyan Mahallesi sakinlerinden iken şu halde Ayıntab Kazası'ndan Mani ve Anub ve hemşireleri ve Daratir veledi Barsum'a ait olan sulu tarlanın bin kuruş bedel ile Meydan Mahallesi'nden Yazılızade Abdi Efendi'ye satıldığını belirten tapu ilamının kayıdır.

s.134

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi'nden Abdullah oğlu Kasab Eyran'ın Meydan Mahallesi'nden amcası Mehmet bin Mehmet aleyhinde açmış olduğu miras davasının kayıdır. Buna göre Eyran; dedesi Mehmet'in mirası babası Abdullah, amcaları Mehmet, Mustafa, Şerif ve halası Hatice ve ninesi Asiye'ye intikal ettiğini fakat dedesinin mirası düzgün dağıtılmamış ve şehirde bulunan bir eve yalnızca amcasının sahip olduğunu iddia etmiştir.

s.136

Besni Kazası'nın Kargalı Köyü'nden Hasan oğlu Hasan'ın Meydan Mahallesi'nden Çerkeszade Hacı Osman ağa ve Karnı Açık Köyü'nden Bozo oğlu Abuzer aleyhinde açtığı alacak davasının kayıdır. Buna göre; Hasan Heznin köyünden Kargalı köyüne taşınırken tarlasını mahsulün dörtte bir hissesine karşılık Osman Ağa'ya kiralamış, Osman Ağa Abuzer ile birlikte tarlayı ekmesine rağmen Hasan'ın hissesini vermemiştir. Dava neticesinde bir kile buğday karşılığında Hasan davasından vazgeçmiştir.

s.137

Besni Kazası'nın Sofraz Köyü sakinlerinden Sisteli oğlu Mustafa kızı Fatma'nın boşandığı kocası Reşolu oğlu Mustafa aleyhinde açmış olduğu mihr ve nafaka davasının kayıdır. Buna göre Fatma Mustafa'nın kendisini evden kovduğunu ve mihrinden mütebaki olan 150 kuruşu ödemediğini ve nafaka vermediğini iddia etmiştir. Mustafa ise Fatma'yı boşamadığını söylemiş ve mihr borcu olmadığını ifade etmiştir.

s.138

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Ali kızı Emine'nin boşandığı kocası Çeviklizade Hamza'nın Vekili Emin Efendi aleyhinde açmış olduğu mihr davasının kayıdır. Buna göre Emine mihrinden mütebaki kalan 550 kuruşu ve evlenirken mihr bedeli

olarak verilen ve geri alınan 600 kuruş değerindeki bir adet sırmalı kirmaniyi Hamza'dan talep etmiştir.

s.123-139-140-141-143-146-152-153

Besni Kazası'nın Meydan Mahallesi sakinlerinden Emirzade Mehmet Ağa oğlu Ali Ağa'nın Meydan Mahallesi'nden yeğeni Mehmet Ağa oğlu Vakkas Ağa aleyhinde açmış olduğu miras davasının kaydıdır. Vefat eden babası Mecid bin Mehmet Ağa'nın mürisleri Hatice, Ahmed ağa, Şaban, Zeyneb, Asiye, Fatma, Mehmed Ağadır. Buna göre Ali Ağa babasının Meydan Mahallesi'ndeki bir dükkan, bir bakkal dükkanı, bir keçeci dükkanı, Bozmekan Mahallesi'nde bir fabrikasında olan hisselerini ve vefat eden kız Asiye'den düşen hisselerini talep etmiştir. Vakkas Ağa'nın Vekili Arakil Efendi ise adı geçen dükkanların 14500 kuruş olup vaktinde bu dükkanları Mehmet Ağa'nın Hüseyin Ağa'ya rehin vererek mirasından çıkarttığını iddia etmiştir.

s.144

Besni Kazası'nın Burunçayır Köyü sakinlerinden Kefli Hüseyin oğlu Şeyh Mehmet'in Meydan Mahallesi sakinlerinden Hacı Said Efendizade Ahmet Efendi mahdumu Mehmet Efendi'ye vefat eden pederi on dönüm tarlayı ve etrafındaki ağaçları 100 kuruş bedel ile sattığını belirten tapu ilamının kaydıdır.

s.145

Besni Kazası'nın Yenbağı Köyü sakinlerinden Çil Beğ kızı Zeynep adlı kadının Koca Hüseyin oğlu Hasan'a açmış olduğu alacak davasının kaydıdır. Buna göre Hasan borcunu kabul etmiş fakat parası olmadığından borcunu eksik vereceğini ifade etmiştir.

2. 176 NUMARALI BESNİ ŞER'İYE SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU

Varak 2 s.1

(silik) Hıristiyan Mahallesi sâkinlerinden Seryohi binti Serkes nâm kadının Vekîl şer-isi mahalle-i mezkûr sâkinlerinden (silik) Şerîf Efendi nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme Şer'iyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de mezburenin Zevc-i muhtedi (silik) hanesinde Said Efendizade Emin Efendi muvâcehesinde bi'l vekale da'va ve takrîr-i kelâm idüp (kesik) muvâcehesinde hazır-ı merkûm Emin Efendinin Mahkeme-i Şer'iyeden merkûm Muhtedi Abdullaha vekaleten ahz (kesik) etmiş olduğu Fi 29 Cemâziye-1 Evvel 329 tarihli 'ilâm gıyabi sûret-i mukayyidle tarafıma Fi 15 Haziran 327 bey' olunmuş ise de (kesik) mezbure zayi olduğundan 'ilâm mezkûrun mahkeme 'adem'i kana'atle ber vecih-i ati ikamet eylerim.

(kesik) mezkûr 'ilâm gıyabında cariyelerinin tarafı için akdemce dâhi gûya 'ilâm-ı şer-i istihsâl eylediğini söylemiş (kesik) mezkûr 'ilâmdan başka diğer bir 'ilâm tebliğ edilmemiştir.

(kesik) mezkûr nafaka bedelinden gûya nafaka verilen gûya kendisini kurtarmak için bazı kimsenin emriyle (kesik) hanesine götürüp yine cariyelerini hanesinden tard ve teb'id ve ol babda (kesik) müracatım dâhi vardır.

(kesik) eden nafaka rebî'a bin guruşun ya'ni mihrimin tamamen tesviye etmedikçe nefsimi kendisine tesmiyeden (kesik) bulduğum cihetle ol babda ki cariyelerine tebliğ edilen 'ilâm-ı gıyabın hükmünü zam edilmiş.

Ermeni Mahallesi'nden Seryohi binti Serkes

(kesik) işbu istid'asında beyan eylemiş olduğu ifâdeyi kendim dâhi tekrar etmemle icâb (silik).

(kesik) mihrî mezkûrun mu'accel ve müeccel olduğu lede'l-sual mezkûr bin guruş mihr bedeli müvekkilem (silik) Mahkeme-i Şer'iyeden istihsâl eylediği 153 numru ve 22 Zilkaide sene 328 senesinde 'ilâm-ı şer-i mücibince mezkûr bin guruş bir sene vadeli senet mücibince mu'accel ve vadesi hululünden (kesik) ilan rapt edilmiştir ve salifü-l 'arznafaka hücceti mücibince teraküm eden meblâğı dâhi (kesik) eylediği halde mezburenin itaatini 'arzederim.

Mûmâ-ileyh Efendi dâhi cevâbında müvekkilem Muhtedi Abdullah zevcesi hakkındaki Mahkeme-i Şer'iyeden ve 'ilâm-ı gıyabiyeye 'adem kana'atle mezbure imzasıyla muhızır olarak tarafından verilen layiha sureti tarafıma tebliğ edildi bi-l cümle müdafaa ve menderecatı usûl-ü mevzu'a mugayir vecih-i (silik) 22 Kanûn-i Evvel 327 tarihiyle 'ilâm-ı şer-i sureti kendisine (kesik) edilmiş evvela müvekkilem merkûm Abdullah (silik) 225 numru ve Fi 6 Muharrem 328 tarihli (kesik) 160 guruş nafaka takdiri hâvi verilmiş olan nafaka hüccete mugayir olunmuştur mezbure tarafından zevci merkûm Abdullah üzerine nafaka takdirine vuku'u bulan (silik) alel'i usul üç def'a dav'etiye ve muhtıra tebliğiyle yevmi mafiresinde mahkemeye (silik) muhafızaya muhtedir ahvale bir Vekîl-i musahhar nafaka ile ifâdeleri zabt ve imza (silik).

Varak 3 s.2

Olunmakla sözlerine rağbet edilmediği ve tutulan zabta taraf fazla olunur ise ahvaline mugayir olduğu anlaşılıyor ve zabt dâhi olmadığı dâhi (kesik) tebliğ edilmediği 'arz edilen 'ilâm mevcuttur meal'i mezbûru ve Seryohi (kesik) iğfalen tahrik ile müvekkilem Abdullah hanesinden çıkarıldığı tenbih ve tahkik (kesik) gelemeyeceğine da'ir olmayıp mezbure ise zevciyete itaat ettirilmediği ve teşvik ile (kesik) çıkarıldığı led'el hace sübuta mahiyen bulunduğu ve bâlâdaki tarih ve numru muharrer nafaka hücceti ve usulüne muvâfik nazar olunsa bile teraküm iddiâsında ki nafakanın üçyüz küsur gurusunun tehirine (kesik) dairesinde karar verildiği ve zevci hanesine (silik) riayet ve itaat itmeyen zevceye (kesik) verilmeyip verilmesi fetevâyı şerîfe bi-l müracaat (silik) mihr alamayacağı ve bu gibi zevcine itaat (kesik) tediyeinin tehire denileceği dâhi musarrah bulunduğu ve bin gurus mihrine gelince Şer'iyeye nizam (kesik) birinci senesinde meşihat-ı celileye (silik) 'ilâm-ı şer-i tetkik olmadıkça Müdde-iyeye her ne ise (kesik) edilmemesi ve müvekkilem merkûm Abdullah (silik) 'ilâm ile müşerref olmasından dolayı ihanetten (kesik) ile zevcesini kendisine teslim etmekte (silik) teraküm eden nafaka ve bin gurus (kesik) vermedikçe zevcem hanesine (silik) işbu serir edilmiş müraca'at şer'an ve kanûn (kesik) olunmayacağı 'arzve ifâde (silik) tarafına (kesik) ber nehci şer-i ayrıca (kesik) ve her bir mesarif (silik) olmasıyla mezbure (silik).

(silik) evvela nafaka hücceti hakkında iddiâsı külliyyen merduttur (kesik) dolayı (silik) yer verecekleri ve yedlerinde resmen beyan edilmiş icrâ dairesine karşı yazılan ihbarnâmeye karşı itiraz edilmeyip sükut-u ihbarla (kesik) 'ilâm mukırrdır muhteva olundu mu birkaç yüz gurusu daireyi icraya hücceti mezkûreyi (kesik) kâfi bulunduğu ve diğer bin gurus beher (kesik) 'ilâm-ı Şer'iyeye (silik) edildiğinden tahkik için icraya müraca'at edildiğiniz (kesik) icâb edeceği üçüncü müvekkilem mezbure her vakit (silik) ve mahyen bulunduğu ve ancak şer'an mezkûr nafaka ve mihr bedelinin verilmemesinden dolayı (kesik) bulunduğu söylenmiş mezkûr nafaka ve mihr başka başka 'ilâm-ı Şer'iyeye rabt edilmiş beyan diğer Vekîl efendinin (kesik) kemâl-i iktidarı mûcibince başkaca hanelerin ve müvekkilimi mezib vesa'ir muamelesiyle rehin etmeyeceğine da'ir kefalete rabta (kesik) halde müvekkilem kimine hazır olduğu ve mezbure her bir vakit itaate hazır ise (kesik) hanesine asla iyal nazarıyla bakmayıp ancak nefsinin asakirden kurtarmak (kesik) müvekkilem mezbure ise Hıristiyan Mahallesi ahalisinden ve yüz senelik ehl-i 'arz ve yahut (kesik)

s. 3

(kesik) müvekkilimin ihtida eylemesinden dolayı gûya Hıristiyanlar tarafından gûya kendisine ahali mezbureye (kesik) ile hanesinden götürdükleri müvekkileri söylemekte ise de mezbureyi tezvic edeliden beri hanesinde bırakmadığını icâb eder ise tenbih etmeye müheyya bulunduğu ve müvekkilimin ihdası ile ancak bir mesele olduğundan esas 'ilâm gıyabi ise müvekkilimin itaat idüp etmemesinden ibaret (kesik) müvekkilim ise (silik) edilmesi ve bunun haricinde olan iddiâ ve müdafaanın reddini talep ederim.

(kesik) hakkında ifâdemın beyyine müheyyayım yedimizde ki iki kıt'a 'ilâmla ve ifâdemi tekrar (kesik) taleb ve hazreti efendiye havalemizi taleb ederim. Fi 2 Ağustos 327

Müdde-i Vekîli

Müdde-i 'aleyh Said Efendizade

(kesik) Seryohi ile zevci merkûm Mühtedi Abdullah ile beraber Meclîs-i Şer'e hazıran olmayıp tarafeyni vükela'i (kesik) hazır oldukları halde iş bu hazır merkûm Abdullah ile biraderi Arpacı mihr cihetinden olan (kesik) ve berâyı terfik (silik) hane'i 'aliye giden 'ilâmı mucib bin guruş alacağımı sekiz yüz guruşa merkûman (kesik) olub meblâğ-ı mezbûra mukabil Deveburnu nâm mevkide taraf-ı selasesi han ve bir tarafı Halime'nin oğlunun bağıyla mahdûd (kesik) kıt'a kürum bağı aldım ve nafaka hücceti müceb işbu tarihe kadar teraküm eden nafaka bedelini dâhi üç yüz guruşa (kesik) on guruşu nakden aldım ve doksan guruşunu dâhi bundan on gün sonra bana vermeye (kesik) fi mâ bâ'de mihr ve nafaka cihetinden dolayı merkûm Abdullah ve biraderi yanında bir köhne hâk ve salahatim olmayıp berâyı âm ile ibra' ve iskat-ı hâk eyledim ve şart ile halefe talibeyim merkûm Abdullah dâhi cevâbında (silik) meşruhası vecihile sekiz guruş sulh olunan mihre mukabil mezkûr kürum bağı virdim ve nafaka dâhi üç yüz guruşa sulh olduğnu ve üç yüz guruştan iki yüz on guruşunu nakden verip doksan guruşa borçlu olduğnu mukırr ve muterif olmayıp mezburenin ifâdesi vecihile mezbure Seryohi'yi taraf-ı mezkûr (silik) hâl' eyledim. 13

Muhtedi Abdullah

Müdde-i Vekîli Said Efendizade

Serhoyi Serkes

Müdde-i Vekîli

Varak 4 s.4

Hıristiyan Mahallesi'nden Seryohi binti Serkes'in Zevc-i sabıkı Çilingir Yani oğlu muhtedi Abdullah nâm kimesne aleyhinde ve saire davasından dolayı ale'l-usul üç def'a da'vetiye tebliğ olub adem-i icâbetten dolayı rü'yeti talebi üzerine Müdde-i 'aleyh merkûm hukukunu muhafazaya muktedir Mahkeme-i Şer'iyye mulazımlarından Mahmud Efendi Vekîl-i musahhar ta'yîn olub muvâcehesinde mezbure takrîr-i kelim idüb Fi 14 Kânûn-ı Evvel 327 tarihinde Mahkeme-i Şer'iyyeye (kesik) Hıristiyan Mahallesi'nden Zevc-i sabıkım merkûm muhtedi Abdullah nâm kimesne cariyelerini tatlik ile sekiz yüz guruş mihr ve (kesik) guruş nafaka virmekle borçlu olub mezkûr akçeden iki yüz on guruş bakiyem olub mütebâki sekiz yüz doksan guruş haliyen merkûmun zimmetinde kalmış ve sekiz yüz guruş mihr parasından dolayı (kesik) nâm mevkiide bir kıt'a kurûm bağı bana virmişler ise de yevm-i mezkûrda katiyen cariyelerine (kesik) müteveffa Ceyb Efendi ve saireler cariyelerini iğfal eylediğinden şu halde mezkûr bağı değer ancak (kesik) kırk guruş değer olub mezkûr bağı dâhi evvel günde değer-i katisi kaç guruş olduğnu bilemediğimiz (kesik) kırk guruş değer bağı sekiz yüz guruşa mukabil kabul itmeyeceğim gibi şer'an dâhi haiz olmadığmdan sekiz yüz doksan guruş akçenin merkûm Abdullah'dan tahsil ve mezkûr bağı dâhi kendilerine iadesi (kesik) hususu matlubumdur.

Seryohi binti Serkes

Vekîl-i musahhar dâhi cevâbında mezbureye müvekkili merkûm Abdullah Mahkeme-i Şer'iyyede tatlik ittiği zaman sekiz yüz guruş mihre mukabil mezkûr bağı mezbure kabul eylediğinden mezburenin iddiâsının reddini talep iderim. Fi 14 Mayıs 327

Vekîl-i musahhar

Mezbure dâhi cevâbında ifâde-i sabıkını tekrar idüb bağı mezkûr sekiz yüz guruşa bana virilmiş isede (kesik) bağı mezkûru yine merkûm muhtedi Abdullah ve biraderleri tarafından imar ve tasarruf eylendiğinden bu cihetden bağı (kesik) vuku etmiş olacıklardan bağı mezkûrun bedeli olan sekiz yüz doksan guruşun merkûm Abdullaha tahsil ve (silik) bağı imar eyledikleri (silik) Karyesi'nden Kavaklı Sülo'nun oğlu Mustafa (silik) ideceğinden icâb-ı Şer'iyyesini talep iderim. Fi 11 Mart 328

Seryohi Binti Serkes

Vekîl Musahhar

Atmalı Karyesi'nden Kavaklı Sülo'nun oğlu Mustafa nâm kimesne lede'l-istişhâd Mahkeme-i Şer'iyyeye bi'l-vürûd Vekîl-i musahhar Mahmud Efendi muvâcehesinde takrîr-i kelam idüb dere boyu mevksisinde tarafları şarken Hıristiyan cemaati havzdan garben mağdisi idadiye (?) şimalen karabet cenuben herbaba ile mahdud tahminen (silik) altı yüz tiyek kurûm bağı (silik) Çizkil bağı (silik) itmiş ve Abdullah ve valideleri Marim bu sene bundan bir mah mukaddem (silik) hâsılatının (silik) bend bu mukavele üzere bağı mezkûru tımar eyledim ve kazmasını dâhi kendüleri ve ma'aileleri kazdılar. Bu hususa bu vecih üzere Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi iderim. 22 Mart 327

Şâhid

Atmalı Karyesi'nden

Kavaklı Sülo oğlu Mustafa

Diğer şâhid Atmalı Karyesi'nden Kavaklı oğlu Şeyho dâhi Vekîl-i musahhar muvâcehesinde malum'ul hudûd mevkiide mezkûr bağı biraderim Mustafa Çilingirin (silik) oğulları Artin ve (silik) hâsılatının rub' biraderime aid olmak üzere seyyare olub biraderim ile beraber mezkûr bağı tımar eylemek ve merkûm Çilingir oğlu Abdula ve familyaları dâhi mezkûr bağı kazdılar. Benim malumatım bundan ibarettir. Ben bu hususa bu vecih üzere şâhidim. Fi 22 Mart Sene 328

Şâhid

Kavaklı Oğlu Şeyho

s.5

Behisini Kazası kuralarından Balkar Karyesi sâkinlerinden Hüseyin Bekirzade Vakkas Beğ nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de kazâ'ı mezkûrun Vusta Mahallesi'nden Cenabzade Hacı Mehmed Efendi muvâcehesinde bil verese-i da'va ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezkûr sâkinlerinden iken bundan akdem vefat iden Hacı muma-ileyh Hacı Mehmed Efendi (silik) müteveffa-ı Rub'a binti Amir kain emizadesi olduğum hasebiyle emval-i metrukesinden hisse-i ırsiyem olan bin guruş karib hissemim hazır-ı muma-ileyheden talep idiyor isemde virmekden imtina eylediğinden tereke müteveffadan hisse-i ırsiyem bulunan meblağ-ı mezkûru muma-ileyheden tahsilini talep iderim deyü ba'de'd-da'va.

Muma-ileyh Hacı Mehmed Efendi dâhi cevâbında müteveffa mezburenin terekesine vaz'ül yed olmadığı ifâde ve Müdde-i merkûm Vakkas beğ mezburenin emizadesi ve varisi olduğunu külliye inkar eylerim.

Müdde-i 'Aleyh

Cenabzade

Müdde-i 'aleyh Vakkas beğden veraset iddiâsına mutâbık beyyine talep olundukda Mehmed Bekirzade evladı ile Balkar Karyesi'nden Tekeli oğlu Kara Ömer nâm kimesneler ile şu halde isbat ideceğini ve bunlar ile matlub olmadığı takdirde evlad-ı (kesik) Mehmed Beğ ve Çerkeszade Emin Ağa nâm kimesneler ile isbat ideceğini ifâde eyler.

Müdde-i

Şaidan-ı mezburdan Balkar karyeli Tekeli oğlu Kara Ömer nâm kimesne lieclil iştişâda meclîs-i Şer'iyye hazır olup lede'l-istişâd filhakika hazır-ı Müdde-i merkûm Vakkas Beğ bin Hüseyin Beğ bin Koca Beğ bin Hüseyin Beğ bin Ali Beğ bin (kesik) müteveffa-ı mezbure Rub'a binti Ömer Beğ bin alel-i mezbur Ali beğ nâm kadının emizadesidir. Merkûm Vakkas Beğ ile mezbure Rub'a hatunun cedleri Ali Beğdir ve müteveffa-ı mezburenin zevc-i hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi ve kerimesi ve emizadesi hazır-ı merkûm Vakkas Bekir'e mahsusdur. Bunlardan başka varisi ve terekesine (kesik) ahzı olduğu malumum değildir ve bu şehâdetim dâhi umum-i karye-i ahalisinden onda biri tevatür itmîşdi. Bu hususa bu vecih üzere Allah için şâhidim şehâdet dâhi iderim.

Şâhid

Balkar Karyesi'nden

Tekeli oğlu Kara Ömer

Şâhidan-ı merkûmdan Mehmed Bekirzade Evlad Beğ lede'l-istişâd bu dâhi şâhidan-ı evvelin şehâdetini müttetik'ül lafz ve'l mana ifâde ve beyan eyledi.

Şâhid

Mehmed Bekirzade Evlad Beğ

Müdde-i 'aleyh muma-ileyh Hacı Mehmed Efendiden şâhidan-ı merkûman haklarında bir diyeceği olup olmadığı sual olundukda bir diyeceğim olmayub ancak istima üzere bu husus için şehâdetin kabul olup olmayacağı kuva-ı şerife havalesi ve kabule şayan olursa (kesik) tezkîyelerini talep iderim. Fi 11 Ağustos 327

Cenabzade

Varak 5 s.6

Şâhidan-ı merkûman mensub oldukları karye-i heyet-i ihtiyâriyelerinden ba-varaka-i memhure ser'an ledel tezkîye adil ve makbul eşşahade olduklarını beyan eylemeleriyle bade şâhidan-ı merkûmanı bilen kimselerden Nemi (?) zade Bekir Beğ ve Hamra Mahallesi'nde Molla Ahmedzade Hacı Hafız nâm kimesnelere tezkîye olundukda şâhidan-ı merkûmanın adil ve makbûlül şahade olduklarını beyan eylediler. Fi 23 Ağustos 327

Müzekki

Hamra Mahallesi'nden

Meydan Mahallesi'nden

Molla Ahmedzade

Nemi zade

İsbat-ı Veraset 'ilâmını tanzimi. Başkatib

s.7

Kuralarından Gömeçli Karyesi'nde Kör Vakkas oğlu Mehmed Vekîl-i şer-isi Said Efendizade Emin Efendi nâm kimesne kazâ'ı mezkûrdan zevcesi Sultan ve pederi Mehmed nâm kimesneler aleyhlerinde ikame eylediği mihr ve nafaka davasında dolayı ale'l-usul Müdde-i 'aleyh mezburata üç def'a da'vetiye tebliğ olub adem-i icâbetlerinden Vekîl (kesik) Efendi mahkemenin gıyaben rü'yetini talep eylemesiyle Müdde-i 'aleyh mezburenin hakkını muhafazaya muktedir Mahkeme-i Şer'iyye (kesik) Vekîl-i musahhar ta'yîn olub muvâcehesinde Vekîl-i merkûm da'va ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim Mehmed zevc-i menkuehi (kesik) Sultan mihr ve nafaka davasından vazgeçmek ile beraber mukdimane mezbureyi zevc eylediği esnada nukud ve iki (kesik) ve eşya-ı veasire bedeli olan üç bin yedi yüz beş guruşu bana gerü iade itmeleri üzerine mezbureyi üçten dokuza tatlik eyledim ise de ol vakitden beri mezbure ve pederinden mezkûr emval ve eşyaları talep idiyor isem de (kesik) şu halde şart bulunmadığından dolayı talak vuku olduğundan emval-i mezkûre bedeli olan (kesik) teslim veyahud mezbureyi teslim idilmesini bil vekale talep iderim deyü ba'de'd-da'va.

Müdde-i Vekîl

Said Efendizade Emin

Mehmed Efendi dâhi cevâbında Vekîl merkûm Emin Efendinin iddiâ eylediği davalardan talak-ı selaseyi ikrar idüb gıyabında olduğu ve mihirden ve nafakasından vazgeçtiğini külliye inkar eyler.

Vekîl-i Musahhar

Müdde-i Emin Efendi iddiâsına mutâbık beyyine talep oludukda Karye Şeyho bin Hüseyin ve Gülo Mehmed bin Hasan ve Cıdalı Kara Mustafa (kesik) Yusuf iyali Alo nâm kimesneler olub bunlardan başka isbatı olmadığını ve mufassal huzurda oldukalarını (kesik) ifâde eyler.

Müdde-i Vekîli

Said Efendizade Emin

Şâhidan-ı merkûmandan Şeyho bin Hasan nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd filhakika bundan tahminen kırk gün mukaddem işbu hazır-ı merkûm Mehmed ile iyali meyanelerinde bir münaza vukua gelub hanesine vardığım merkûm iyali mezbure (kesik) helal hanım efendi beni boşa deyü zevc-i merkûm söylüyor. Ol vakit mezbure pederi Mehmed dâhi gelüb her bir hakkından (kesik) kurtar ve geçmiş malları gerü veririm didikde mezbure zevci Mehmed dâhi eğer za'yatı virir iseniz (kesik) benden üçden dokuza boş olsun dedi. Ben bu hususa Allah için şâhidim.

Şâhid

Gömeçli Karyesi'nden Şeyho

Hasan

Merkûmadan Gülo Mehmed nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd bu dâhi şâhid-i evvelin şehâdetini müttefükül lafz vel mana ifâde ve beyan eyledi. Ancak talak-ı mezkûr bundan yirmi evvel oldu.

Şâhid

Gömeçli Karyesi'nden
 Gülo Mehmed
 (kesik) dâhi cevâbında şâhidan-ı merkûmanın tezkiyelerini talep eyler. Fi 13 Şubat
 327
 Vekîl-i Musahhar

Varak 6 s.8

Mezbure Sultan meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd zevc-i sabıkı Mehmed ve Vekîl Emin Efendi hazır olduğu mezbure Sultan'a mezkûre sual olundukda merkûm Mehmed beni mihrime mukabil olarak tatlik itti. Belki mütalik olarak (kesik) selase ile tatlik çünkü beni hanesinden tard itdi. Pederim hanesine vardım. Pederim dâhi git (kesik) gel dedi. Gerü zevcim hanesine vardım. Beni bırakarak git üçten dokuza benden boşandın dedi. Evvel vakitten berü hanesine gitmedim dedikten sonra şimdi karındaşlarım burada idi beni (kesik) istediler. Hakikati şudur ki pederim benim geçimliğimi virirse benden üçten dokuza boş ol dedi. Şart talik eyledi ve pederim dâhi hiç birini vermedi o zamandan berü pederim yanındayım. İcab-ı şerisini talep ilerim didi.

Gömeçli Karyesi'nden	Müdde-i Vekîli
Çil Mehmed Kızı Sultan	Said Efendizade Emin
Mezbure Sultan huzurumuzla işbu ifâdeyi virmiştir. Fi 13 Teşrin-i Evvel 327	
Kamil Efendizade	Vali Ağazade

Mezbure Sultan biraderi Mehmed oğlu Mehmed nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd hemşirem mezbure Sultan zevc-i merkûm Mehmed mutalik olarak hiçbir şart talik itmediğinden talak-ı selase ile tatlik eyledi ve üç aydır mezbure hanemizdedir ve şu (kesik) meşhud mukaddime ile isbata müheyya bulunduğundan icâb-ı Şer'iyyesini talep eylerim ve şâhidlerim dâhi karye-i mezkûrdan Ali oğlu Alo ve Hüseyin oğlu Yusuf ve Amu oğlu Cemo ve Tayib Oğlan oğlu Şaban Kara Zako oğlu Mehmed olup başka şâhidi olmadığını beyan eyler.

Şâhidan-ı merkûmdan Hüso oğlu Ali nâm kimesne lede'l-istişhâd merkûm Mehmed bana didiği iyelim Sultan'ı üçden dokuza boşadım kurtuldum dedi. Ben virmeğe f'arz kılan idiyor (kesik) dedikde ineğimin tosunu altın isede atdım ve ta'yından vazgeçtim. Mihr lafını itmedi. Bu hususa Allah için şâhidim.

Şâhid

Hüso Oğlu Ali

Diğeri Hüseyin oğlu Yusuf nâm kimesne meclîs-i Şer'iyyeye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd mezbure Sultan ile zevci Mehmed bir takım cemaat içinde bende oduğum halde döğüşdüler. Mezbure Sultan dediği (kesik) azad didi. Merkûm Mehmed dâhi benden üçden dokuza boş ol didi. Malumatım bu kadardır. Allah için Şâhidim. Fi 13 Teşrin-i Evvel 327

Şâhid

Hüseyin Oğlu Yusuf

Her iki taraftan isma idilen şâhidlerin ifâdeleri mütalaa ile icâb-ı Şer'iyyesi beyan idilmek üzere müfti Efendiye tevdih kılındı.

Müdde-i Vekîli Emin Efendinin ikrar ve iddiâsına nizamen mezbure Sultan'ın hal-i mukabelesinde tanzim itdikden sonra meclîs-i akidde mani ve hal-i çıkarlarıyla icâb ve kabul bulunduğu hakkında ikame beyyinenin tercihi bade ma dair beyyine makbule ikame idildiği takdirde talak mutalik şehâdet şâhidlerin şehâdet hasebiyeye mani ahvali yok ise şehâdetlerinin kabuluyla ifa-i (merasim) idilmesi iktiza ider. Allahü Alem vessual

Müfti

s.9

Kazâsı kuralarından Keysun Karyesi'nden Satıl oğlu Turan bin Şaban Vekîl-i şer-isi Meydan Mahallesi'nden Said Efendi (kesik) Efendi nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde meclîs-i şerif-i Enver'de karye-i mezkûrdan Hüso'nun oğlu Mehmed (kesik) muvâcehesinde bil vekale da'va ve takrîr-i kelâm idüb Keysun Karyesi'nde müteveffa Satıl oğlu Şaban oğlu (kesik) Şaban vefatında müvekillim merkûm Turan hazır bulunmasına binaen usulen terke-i müteveffa Mahkeme-i Şer'iyye tarafından muharrir olub zimmeti karzında gösterildiği üzere müvekkilimin hisse-i ırsıyesi dört bin dört yüz on sekiz gurus otuz (kesik) zat-ı zirde muharrir olan inekden tevellüd idüb el yevm hanesinde mevcut haric kısım iki res öküz ve iki bin dört yüz altmış gurusda satmış olduğu inek ve öküz esmanın nısıf sehemesi mucibine bir tarafına (kesik) itmeksizin müvekkilim merkûm akıl ve baliğ olamakla eşya-ı ve emval mezkûrelerinde merkûmdan tahsilini talep eylerim.

Müdde-i 'aleyh Merkûm Hüso'nun oğlu Mehmed dâhi meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd lede'l-sual Satıl oğlu Turan bin Şaban dâhi (kesik) inkar ve emval ve eşya-ı mezkûrları dâhi kendüsi almadığını ve kendisinde bir şeyi olmadığını ifâde idüb ancak (kesik) merkûm hal-i hayatında Keysun Karyesi'nde olan hanesini bana hibe eyledi deyü ifâde eylerim.

Müdde-i 'aleyh

Keysun Karyesi'nden Hüso'nun Oğlu

Mehmed

Vekîl Emin Efendi dâhi cevâbında merkûm Mehmed'in vasi olduğu ve emval-i mezkûreler merkûm Mehmed'e teslim olduğu (kesik) Şeyh'in oğlu Müslüm Emirzade Vakkas Ağa Emin Beğ oğlu Vakkas Beğ karye-i mezkûrdan Bekir ve Mumagüle (?) oğlu Çilyo(?) ile Müdde-i bahası isbat ideceğini ve bundan başka şâhidi olmadığını ifâde eyler.

Said Efendizade

Emin

Şâhidan-ı merkûmandan karye-i mezkûrdan Şeyh'in oğlu Müslüm nâm kimesne lieclil istişhâda meclîs-i Şer'iyye hazır olub Müdde-i 'aleyh muvâcehesinde lede'l-istişhâd mezkûr cihetlerden malumatı olmadığını ifâde eyler.

Keysun Karyesi'nden

Şeyh'in Oğlu Müslüm

Vekîl Emin Efendi diğer şâhidleri getirmekten izhar-ı acz iderek ancak Müdde-i 'aleyhin ikrarına maada zimmetinde mütebâki (kesik) kalmadığına ve nefesine karlı müvekkileme zararlı bir berkarda bulunmadığına hile itmediğine tahlifini talep eylemesiyle Müdde-i 'aleyhin tahlifine karar verildi. Fi 25 Ağustos 327

Müdde-i Vekîli

Müdde-i 'aleyh

Said Efendizade

Huso'nun Oğlu Mehmed

Varak 7 s.10

Zevc-i merkûm Mehmed ledel istifsar mukdema beyan itmiş olduğu zevcesi ve pederine üç bin yedi yüz (kesik) keçisinden ibaret olduğunu tafsilen beyan idilmesi taleb olundukta cevâbında on lira Osmanî nakid olarak Taş Kalum sâkinlerinden Çankal oğlu Ali ve Kara ve Beyru oğlu Biru ve Mesto şehâdet ve mağfiretleriyle zevc-i (kesik) Sultan'ın sabık nâmzedlisi olan Biru oğlu Ali'ye teslim ve ifa eyledim. Zevcemin ve pederimin emirleri üzerine pederi Çil Mehmed'e dokuz keçi verdim ve bir çift öküz virdim. Dokuz yüz guruş kıymetinde ve bin üç yüz (...) tüccar eşyası karar işlerine vesair akrabalarına yol nâmıyla Tokuzzade Herci Turan Ağadan istar edib virdim deyü beyan eyledi. Merkûm Çil Mehmed ve mâhdûmları mezkûr eşyaları almadığına tahliflerini taleb ve dermeyan eyledi ve mezkûr on iki lira dâhi bilade mezkûr kimselerden maada altun tası Kal'alı Arab oğlu Mehmed ve (kesik) isbat ideceğini beyan eyledi.

Vekîlim Said Efendizade Emin Efendiye dâhi bu tarihine itibaren vekaletime azl ittim. Bu günden itibaren Vekîlim (kesik) deyü beyan eylediği zabt olundu. 16 Teşrin-i Evvel 327

Kör Vakkas Oğlu

Mezkûr şahidleri tarihinden on beş gün sonra Mahkeme-i Şer'iyyeye ikame ittireceği zabt olundu. 17 Teşrin- Evvel 327

Müdde-i

Karye-i mezkûrdan merkûm Kör Vakkas oğlu Mehmed Efendi'nin kayın pederi Çil Mehmed dâhi cevâbında kerimesi Sultan'ı merkûm Mehmed'e virdiği zaman kerimesinin mihrine mukabil bir tosun aldım ve iki keçi dâhi (kesik) sonra kızıma virdim. Bundan başka bir şey almadım ve ben dâhi bin iki yüz guruşluk eşya virdim. Şimdi yanımda değildir hanemizdedir emir ider ise gerü götürürüm.

Müdde-i merkûmdan müddeasına mutâbık beyyine taleb olundukta Gömeçli Karyesi'nden Halil oğlu Hasan nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd Müdde-i merkûm Mehmed mezbure Sultan'ı tezvic eylediği zaman dokuz re's davar ve iki re's öküz kerimesinin kalını diyerek pederi Çil Mehmed'e virdi. Ben bu hususa Allah için şahidim.

Şâhid

Halil oğlu Hasan

Ve karye-i mezkûrdan Vakkas bin Yusuf nâm kimesne lede'l-istişhâd merkûm Mehmed mezbure Sultan'ı tezvic eylediği zaman iki re's öküz mezburenin pederi Çil Mehmede virdiğini bilirim ve sekiz mi dokuz mu hatırımda kalmadı. Davarda virdi. Malumatım bundan ibarettir.

Vakkas oğlu Yusuf

Karye-i mezkûrdan Hıdır bin Hafız meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd bir çift öküz (kesik) mezbure Sultan'ı tezvic eylediği zaman Çil Mehmed'e virdi ve davar virdiğini görmedim. (kesik) halktan dokuz davarı dâhi kalmış. Virdiğini işttim. Malumatım bundan ibarettir.

Hıdır oğlu Hafız

Karye-i mezkûrdan Şeyho bin Hasan nâm kimesne lede'l-istişhâd Müdde-i merkûm Mehmed Çil Mehmed'in kerimesi Sultan'ı tezvîc eylediği zaman biri sarı renkli ve biri siyah renkli iki öküz virdi. Ve sekiz aded yahud dokuz aded kara davar dâhi merkûm Mehmed'e virdiğini bilirim. Ben bu hususa bu vecih üzere Allah için şahidim. 18 Teşrin-i Evvel 327

Şeyho bin Hasan

s.11

Müdde-i Çil Mehmed oğlu Mehmed dâhi cevâbında bir aded öküz aldım ve iki aded davar aldım. Bade haneme geldiğini (kesik) gerü virdim ve kızımı gelin eylediğim zaman hanemde olan sened mûcibince bin beş yüz guruşluk mihrine mukabil eşya virdim. Bende bir güne hak yokdur deyu dermiyan eyledi. Mezkûr eşyaları virdiğim kızımından sual eyleyiniz deyu beyan ve ifâde eyledi. 18 Teşrin-i Evvel 327

Gömeçli Karyesi'nden

Çil Mehmed Oğlu

Mezbure Sutan'dan huzur-u mezkûr led'el istifâr cevâbında ben merkûm Vakkas oğlu Mehmed'e vardığım zaman bana bin guruş mihr idüb mihr-i mezkûra mübadele beş yüz guruşa bir tarla virub şimdi gerü almışdır ve bir tosun virmişdir ve iki keçiyi dâhi gelin olduğum zaman zevcim hanesine beraber götürdüm. Orada (kesik) ve pederim dâhi bin guruşluk eşya ve evani ve elbise virüb zevcim hanesine götürdüm. Mezkûr esvab-ı penbe elbise zevcim hanesinde kalmış ve bir tosun sekiz pederimde (kesik) zevcim bir güne hakkı olmamıştır.

Çil Mehmed Kerimesi

Sultan

Varak 10 s.12

Müdde-i merkûmun iddiâsı üzerine Müdde-i 'aleyh Haso oğlu Mehmed'e Muhzır Hacı Mehmed ve Usta tebliğ idüb neticesi (kesik) da'vetiyeye adem-i icâbetinden dolayı mahkeme mulazımlarından Sadık Efendi bin Sadık Efendi Vekîl-i musahhar ta'yîn olundukta (kesik) huzurunda şahidlerden şahidan-ı merkûmandan Sami nâm kimesne lieclil şehade meclîs-i Şer'iyede hazır olub lede'l-istişhâd adem-i malumat beyan ider.

Diğer şahid Hacı oğu Bekir meclîs-i şer-i bi'l-vürüd Vekîl-i musahhar Sadık Efendi muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb bundan on on iki sene mukaddem Müdde-i merkûm Turan'ın pederi Şaban vefat idüb şer'an bana (kesik) Said Efendi karyemize gelub müteveffanın emvalini tahrir itti. Tahrir emval ve eşyayı tamamen dâhi ta'yîn (kesik) Müdde-i 'aleyh Haso oğlu Mehmed'e teslim itti ve merkûm Mehmed dâhi Müdde-inin validesini tezvicle hanesine girdi. Girdiği vakitte hayvanattan hiçbir şey olmayub olan dâhi

merkûmun pederinde bulunan iki re's inek (kesik) öküz defter-i kassamda bulunan müddeynin ineğinden mütevellid idüb mezbuha olduğuna ve Müdde-i 'aleyhin halen sakin olduğu (kesik) Müdde-inin pederi Şaban'ın hanesi olduğuna ve Müdde-i 'aleyhin iddiâ eylediği hibe davasında malumatım olmadığına ben (kesik) Allah için şâhidim.

Şâhid

Keysun Karyesi'nden Hacı Oğlu Bekir

Vekîl-i musahhar dâhi cevâbında müvekkilim merkûm Mehmed'e teslim olunan emvalin mikdarını beyn eylediğinden reddini talep iderim.

Vekîl-i Musahhar

Sadık Efendi

Şâhidan-ı merkûmandan Uslucu bin Osman nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürüd Vekîl-i musahhar Sadık Efendi muvâcehesinde ledel istişhâd filhakika bundan on iki sene evvel Müdde-i Turan'ın pederi vefat idüb ol vakit şer'an naşi olan Sadık Efendi karyemize geldi. Müteveffa'nın emvalini yazdı. Şer'iyyede mevcut kaim defter mûcibince usul-u mezkûr (kesik) merkûm Turan'a dâhi vasi olunan Haso oğlu Mehmed (kesik) idildi ol vakit Şaban vefatında defter mucibi (kesik) olan ineklerin mezbuha olan hazır-ı merkûm (...) bulunan sığırlardır ve hanesini hibe eylediğine malumatım yoktur. Şu halde dâhi merkûm Haso oğlu Mehmed kapusunda olan inekler ve öküz müteveffa Şaban'ın inek (kesik) tefrih itmiştir. Malumatım bundan ibarettir. 7 Teşrin-i Evvel 327

Keysun Karyesi'nden

Uslucu bin Osman

Vekîl-i musahhar dâhi cevâbında ifâde-i sabıkını tekrar eyledi. 8 M

Müdde-i davası beyyine ile tenvir eylediğinden Mecelle-i Celilenin 1818 inci maddesinin fıkra-ı evveliyesine tevfikana muamele idilmesi iktiza ider. Allahu Alem.

Müfti

s.13

Behisni kuralarından Fal Karyesi sâkinlerinden Asiye binti Haso nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de karye-i mezkûrdan evvelki pederi Hüseyin Bin Alo nâm- kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb bundan sekiz sene evvel nefsimi Alo'nun oğlu Alo'ya tezvic eylediğim zaman beş yüz guruş mihr-i müeccel ile merkûm tezvic eyledim ve evvel esnada kalmış olarak zevcim merkûm Alo'dan sekiz mecdiye yedi kile hinta ve 255 guruş kıymetinde olub ekil ve beyy idilüb mezkûr Müdde-i mihrden hiç biri bana virilmeyüb ancak on beş dane küpe beş on dane terlik ve bir kat esvab virüb başka birisini virmeyüb kapuma birisi getirmemiştir. İşbu iddiâ eylediğim nakid ve emval-i mezkûre hazır-ı merkûmdan tahsiliyle tarafıma teslimini talep iderim.

Müdde-i

Asiye binti Haso

Müdde-i 'aleyh merkûm Hüseyin bin Alo nâm kimesne cevâbında mezbure Asiye'nin iddiâ eylediğim emval ve eşya-ı mezkûreleri kendüsü gelmeyüb ancak validesi Elif mezbureye merkûm Alo'dan iki kile şair ve bir kile hinta ve yüz guruş kıymetinde bir tosun ve beş mecdiye olub indi mezburenin cihetinde sarf itmiştir (kesik) alınan eşya bedel

yüz guruşluk ufak eşya kırk guruşluk bir çafit bezidir ve elli guruş kıymetinde bir kilim virmişdir. Mezkûr eşya ve emvallerden hiçbir para zimmeti geçmemiştir deyü Müdde-inin iddiâsını inkar eyledi.

Müdde-i 'aleyh

Hüseyin bin Alo

(kesik) mezkûr eşyaları merkûm Hüseyin'e teslim eylediğine dair beyyine talep olundukta karyeyi mezkûrdan (kesik) oğlu Hüseyin ve Hacı Hüseyin bin Hüseyin ve Bekir oğlu Seydi ve Ali Musto nâm kimesneler ile isbat ideceğini ifâde eyler. Fi 24 Ağustos 327

Asiye binti Haso

(kesik) Mezbure irad itmiş oldukları şâhidleri ihzar itmiş ise de Müdde-i 'aleyh merkûm Hüseyin bin Alo mahkeme-i (Şer'iyyeye adem-i) icâbetle yerine mahkeme mulazımlarından Mahmud Efendi Vekîl-i musahhar ta'yîn idülüb muvâcehesinde şâhidan-ı merkûmdan karyeyi mezkûrdan Seydi bin Beko nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd filhakika Asiye Alo'ya tezvic idildiği zaman merkûm Hüseyin bin Alo merkûm Alo'dan yarısı şair ve yarısı hinta olmak üzere üç kile tahıl ve şair kalın almıştır ve bundan başka bir öküz dâhi almıştır ve başka birisi (kesik) bu hususa Allah için şâhidim.

Fal Karyesi'nden

Seydi bin Beko

Merkûmandan Ali bin İbrâhîm nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd filhakika Asiye Alo'ya tezvic idildiği zaman merkûm Hüseyin bin Alo nısıfı şair ve nısıfı hinta olarak üçünü veyahud dördünü merkûm Alo'dan almıştır ve bir de öküz almıştır malumatım bundan ibarettir bu hususa (kesik) şâhidim.

Şâhid

Fal Karyesi'nden

Ali bin İbrâhîm

Varak 11 s. 14

Şahian-ı merkûmandan Ali oğlu Mustafa istişhâd olundukta mezbure Asiye tezvic idildiği zaman Müdde-i merkûm Alo biraderi Cumo kalın nâmıyla bilahare virmek üzere bana beş ayn mecidiye virdi. Ben dâhi merkûm Hüseyin bin Alo (kesik) ve bir re's tosun dâhi merkûma virdiğine şâhidim ve şehâdet dâhi iderim. Fi 20 Ağustos 327

Fal Karyesi'nden

Ali bin Musto

Karye-i mezkûrdan Alo oğlu Cumo nâm kimesne meclîs-i şerif-i envere bi'l-vürûd lede'l-istişhâd filhakika mezbure Asiye'yi biraderim Alo'ya tezvic eylediğimiz zaman nısıfı şair ve nısıfı hinta olmak üzere yedi kile tahıl ve sekiz mecidiye virdiğimiz kalın olarak mezbure babalığı Haso Bilô'ya kendi elimle virdim. Ben bu hususa Allah için şâhidim.

Fal Karyesi'nden Alo oğlu Cumo

Mezbure Asiye'den bala-i zabtda ikrar itmiş olduğu babalığı cihetine virilmiş olduğu sal olundukta mezkûr on beş aded (kilim) kırk para kıymetinde ve ektirmelik (silik) on terlik ve on guruş kıymetinde iki aded biri gömlek biri esvab virdi. Bir kat (silik) virdiğim budur. Başka bir şey virmedim ifâdem bundan ibarettir. Fi 15 Kânûn-ı Evvel 327

Fal Karyesi'nden
Asiye binti Haso

Varak 15 s. 17

Behisni Kazâsı mahallatından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Küçük Beğzade Mehmed bin Mustafa kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb bundan mukaddem vefat kerimem müteveffiyeye malına vaz'ül yed bulunan Kahtamahallesi ahalisinden Çulcu oğlu Ahmed'den kerimem mezburenin meşrutatından Hüsnüzade'de olan karz-ı hasen bin üç yüz guruş mihrinden zevc-i merkûm zimmetinde kalan bin yüz guruş ve üzerinde kalan on beş aded mahmudiye bahası bin beş yüz guruş dört aded çiçekli gazi ve istidade münderiç hane-i müctemilatını zevc-i merkûm (kesik) ma'farazallah hisse-i eşyamı bil tahsil tarafıma matlubumdur deyü ba'de'd-da'va.

Müdde-i 'aleyh Amo dâhi cevâbında mezkûr eşyalardan mezbureye bin yüz guruş tehattütüm olub ve beş yüz guruş dâhi başkaca borcum isede fakat mezburenin vefatında techiz tekfinine ve vasiyetine sarf eylediğim sekiz yüz kırk guruşluk ve iki aded tamam mahmudiye dâhi (kesik) olub mezkûr hane müctemilatından dâhi altı aded tas zevcem malı ise de vefatından sonra dayısı Hacı Ali'nin yedinde bulunduğu ve on iki sahan dâhi keza merkûm Hacı Ali yedinde kaldığını ve hengil külliye inkar eylediğini ve mezkûr halı ve yüz yasdığı (kesik) ve haşrı ve elbiselik ve püskül ve umum perdesi mevcut olduğunu ikrar ve mezkûr kutnu ve gündelik sandık eşyasını küliye inkar idüb devamında vefat eylediği zaman mezburenin müşkilatından bin yüz guruşluk eşya mezburenin (kesik) Hacı Alizade Hacı Ali'ye teslim eylediğinden bir şeyi kalmadığından ancak mihrinden bin yüz guruşluk ile beş yüz guruşluk (kesik) bir şeyi kalmadığını beyan eyledi.

Müdde- merkûm Mehmed dâhi cevâbında dayısı Hacı Ali'ye teslim eylediği bin yüz guruşdan maada istidamda mezkûr eşyalardan (kesik) iddiâ idildiğini dermiyan eyledi.

Müdde-i 'aleyh merkûm Amo dâhi mezkûr eşyalardan maada indimde bir şey kalmadığını beyan eyledi.

Müdde-i 'aleyh Amo kayın validesinin malından zevcemden bana intikâl iden hisse-i ırsiyemi şimdiye kadar teslim itmediklerinden yeni halde teslim itmelerini talep iderim. Mezburenin kayın validesinin ne vakit öldüğü sual olundukta kayın validesinin tahminen bundan yirmi sene evvel vefat eylediği ve iyali dâhi bundan bir sene evvel vefat eylediğini beyan eyledi.

(kesik) On bir mahmudiye bir aded altun cebe bir çift altun ay bir çift altun bir çift küpe yatak kat 2 kilim aded vesair hane müctemilat : 500

Mezkûr eşyalardan hisse-i ırsiyemi talep iderim bu eşyalar yanlarında bulunmadığına Müdde-i merkûm Mehmed'in ve Hacı Ali ve kayın biraderim Mehmed'in Hacı Ali validesininde tahlifin italeb iderim.

Müdde-i
Küçük Beğzade
Mehmed

Müdde-i 'aleyh
Amo

Müdde-i 'aleyh merkûm Amo Fi 8 Eylülde Mahkeme-i Şer'iyyeye bi'l-vürûd isbat-ı vucud iderek Müdde-i merkûm şâhidlerini ismaa idemediğinden merkûm ().

Varak 16 s.19

Behisni Kazâsı kuralarından Bozmekan Karyesi sâkinlerinden Ali bin Topal Haso nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de karye-i mezkûr sekinlerinden Emine binti Amo nâm kadın muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbure Emine zevc-i medhulüm baha olarak beynimizde hüsn-ü muaşeretimiz var iken mezbureyi validesi Asiye bil'îğfal kendi hanesine götürüb iki mahdan berü haneme getirmediğinden haneminde muattıl kaldığından mezburenin nefsime itaat etmek üzere bir kıt'a 'ilâm-ı Şer'iyyenin muttasıla mezburenin tarafıma teslimi matlubumdur deyü ba'de'da'va ve mezbure hanemden gittiği zaman yüz guruş kıymetinde bir gümüş çalım ve otuz guruş kıymetinde bir aded gümüş köstek ve yirmi beş guruş kıymetinde bir aded gazı götürmüş olduğundan mezkûr eşyalarımınla beraber mezburenin bana itaatini talep iderim.

Haziren mezbureden lede'l-istişhâd cevâbında mezbur zevcim beni döğüyor nafakamı ve (silik) virmiyor ve hukuk-u zevciyatta bir noksanım yok idi fakat Allah'tan kendisini sevmiyorum başka bir ciheti yoktur. Fi 6 Eylül 327

Müdde-i
Bozmekan Karyesi'nden
Topal Haso oğlu Ali

Müdde-i 'aleyh
Amo Kızı Emine

Mihrinden lede'l-sual esna-ı akidde sekiz yüz guruş mihr-i müsemma olarak yüz guruş kıymetinde bir kurûm bağı üç yüz guruş kıymetinde bir kat yatak yüz guruş kıymetinde bir kutnu entari ve elli guruş kıymetinde bir çuha aba ve kuşak vesaire kıymetinde elli guruş ve yüz elli guruş kıymetinde gümüş zencir ve köstek ve bir aded gazı olmak üzere akd idildiğini beyan eyledi. Fi 6 Eylül 327

Mezbureye lede'l-sual mezkûr eşyalardan yalnız gümüş zencir kendi yanında bakisi zevci hanesinde olub fakat bana malları akd eylediği zaman tamamını ahz ü kabz tarafına teslim olunduğunu beyan ve ikrar eylediği zabt olundu.

Varak 17 s.21

Hamra mahallesi sâkinlerinden Molla Fizade İbrâhîm Efendi kerimesi müsellim Fatma'nın zevci bulunan Tut Karyesi'nden (kesik) Ahmed Hafidi Ahmed bin Ahmed'in Vekîli Lüzûmi Efendizade Abdi Efendi Mahkeme-i Şer'iyyeden istihsâl itmiş olduğu (kesik) 'ilâma mugayir şer-i şerîf-i olundukta Müdde-i Vekîli Arakil Efendi Vekîl mumaileyh Lüzûmizade Abdi (kesik) eylediği.

Mezbure Fatma zevci Ahmed müselle Fatma'nın birçok emval ve eşyasını gaib ve telef eylediğinden başka (kesik) mütebâki zevci kefilî bulunan pederi Ahmed'in zimmet ve nezdlerinde iki yüz guruş kıymetinde (kesik) aded gazı altunu ve iki yüz guruş kıymetinde bir aded fermani ve yüz elli guruş kıymetinde bir kat yatak ve iki yüz elli guruş kıymetinde bir aded hatai olub bunları mezbureye teslim eylediğinden müvekkilim teslim idemeyecektir.

Merkûm Ahmed müvekkilim mezbureye bila-tevakkuf şehre götürmüş olub karyede virdi hanesinden (kesik) müşamile olacağına şer'an bir kayıd olmadığından naşi ancak

kasabada huzur ve rahat olacağından merkûm dâhi kasabaya geldiğinde müvekkile-i mezbure itaat ideceğini ve şu suretle teslim-i nefisden (kesik) caiz olub nafaka lazım geleceğini sabit.

(kesik) matlubatının istifası ve gerek zevc-i kasiyye gelmedikçe nefsimi teslimden imtina şer'an haki (kesik) ve her cihetle müvekkilemin nafakası zevc-i merkûm üzerine lazım geldiğini ifâde eyler.

Abdi Efendi dâhi cevâbında müvekkilim merkûm Ahmed'in eşya-yı gasb eylediğini iddiâ itmesi hasebi beyy itmediğinden gayr-i caiz bulunmasına ve mezburenin müvekkilimin pederi Ahmed zimmetinde tahaddüd idilen eşyanın mevcut yönden müvekkilime munhasır olub öyle bir matlubatı var ise zevcesine muavenaten taht-ı için (kesik) mahkemeye müracaata mecbur olub pederinin zimmetinde iddiâ idilen eşyanın mâhdûmuna şümülu (kesik) akdleri bil icra birkaç göz hanesinde sakine olduğu ve her vakitte zevci (kesik) tabi bulunduğu ve tedbil-i mekan iddirilmesine dair bir kayd-ı şeri olmadığı ve şayed peder (kesik) gibi külfetinden mezburenin aczi var ise Karyesi'nde müşkül (kesik) olub mezburenin teslim ve itaatine dair tenbiye idilmesini ve hüküm evvelin tasdikini talep eylerim.

Vekîl-i maruf Arakil Efendi cevâbında evvelce 'arz eylediğim gibi bil ahire zikir olunan eşya ve akçeye (kesik) merkûm Ahmed borç viridi. Kefil olduğu cihetle tahsil ve müvekkilimden ancak kasabada huzur ve rahat (kesik) kasabada müvekkilem nefsinin teslim idileceğini ve eşyayı mezkûrelere teslim idileceği müvekkilim itaat (kesik). Fi 19 Eylül 327

Maruf Müdde-i 'aleyh Vekîli
İcab-ı şer-isini zeylen beyanı zımında fakahetlü müfti Efendiye. Fi 19 M

Varak 18 s.22

Ol babda zevcenin mihr-i müeccelini tamamen eda itmiş olduğu halde (kesik) tezvic idilmiş olduğu mahlut müsafata kasr olunan mahal ma'dud nükûl itmesi caiz olduğu gibi rızasıyla kendisine duhul vaki olmuş olsa bile zevci hatunun ahiretine tecili maksad olan mikdarı ifa ittiği halde hatunun bila adet hasene-i zevciyat hakkı caiz olur ve zevci bu halde taht-ında olmadığından nafakası ıskat olmaz. Allahu Alem

Müfti

s.23

Behisni mahallatından Meydan Mahallesi'nden Dâhi oğlu Ömer nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de kerimleri Asiye Fatma Vekîl-i şer-ileri Meydan Mahallesi'nden Eminzade Bekir Beğ nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb kasaba hudûdu dâhilinde Yazı Kabak nâm mevkiide tarif (kesik) Kurd oğlu Mustafa ve Hüseyin oğlu Mamo ve Kamil Efendi oğlu Ağa nâm kimesnler bağları ve (kesik) tahminen dört yüz elli tiyek koruk kurûm bağına otuz seneden berü bila'niza (mutasarrıf) olub cihet-i tarafım dâhi kaim pederi Yaya Han oğlu Şeyh Abdullah vüzatında mezkûr bağı (kesik) bulunan oğlu Ali kerimleri Asiye Fatma ve diğer Asiye ve Fatma nâm kimesnelerden hâsılatı iki yüz (kesik) olmayub iyalim Emine dâhi

hisselerini vesayet itmekle mezburenin vefatında altmış (kesik) sarf iderek bu cihetden bağı mezkûre olamadığından şu halde kerimelerim (kesik) Asiye Fatma dâhi validelerinin bağı-1 mezkûrda olan hissesinde hissemizden (kesik) müdahale ve hâsılatını dâhi bu sene cebren kendileri aldıklarından mezburelerin bağı-1 (kesik) olan müdahalelerini meniyle bağı-1 mezkûru tarafıma teslimi matlubumdur.

Müdde-i

Dâhi oğlu Ömer

Merkûm Bekir beğ dâhi cevâbında münaziyun fihi bağı esasen müvekkîllerim cedleri Yaya Han (kesik) Abdullah'ın mülkü olup vefatında müvekkîllerinin valideleri Emine ve biraderi Ali (kesik) hemşirelerine intikâli ve bin bey'n'el verase emvali metrukesi bil taksim münaziyun fihi bağı müvekkilem Fatma (kesik) valideleri Emine'ye meyanelerinde tasdik ve kırk seneye müteceviz bila niza valideleri (kesik) taht-ı Şer'iyyesi olduğu gibi tarihinden beş sene mukaddem mezbure vefat idüb kerimeleri bulunan müvekkîllerim Fatma ve Asiye'ye intikâl idüb pederleri (kesik) kasden müdahale ittiklerinden ve bu sene dâhi hâsılatı müvekkilem tarafından olduğunu ve müddeynin (kesik) vereselerinden aldım deyü iddiâsında fuzuli olarak diğer vereselerden aldığını ve bu (kesik) şuhud-u şahsiyeleriyle isbat ideceğini ifâde eyler.

Merkûm dâhi cevâbında mezkûr bağı vereselerden bulunan dört ayn mahmudiye aldığına dair (kesik) Mayıs 321 tarihli salih ve ibranâme ibraz idüb ve diğer vereseler dâhi hisselerini iddiâ (kesik) itmeyüb iyali müteveffa hisse-i münaziyun fihi olup bu hissede mezburenin fiyatına mukabil mezbure (kesik) kasabası kendisine terk eylediğini ve mezbure nâmına fuzuli olarak müdhalelerinin meni (kesik) ifâde eyler.

Müdde-i Merkûm

İmo

Merkûm dâhi cevâbında bu gibi haricen olan beyy ve şer'an ve kanunen muteber olmadığından ve merkûm aleyhinde (kesik) hakkı olmayub mülkünü sattıklarının iddiâsının reddini talep eylerim. Fi 27 Eylül 327

Müdde-i mezkûr bağı kayın pederi aleyhinden dört mahmudiye iştirâ eylediğini tarihinden iki gün sonra altı gün ikame ideceğini (kesik) şahidleri Hak oğlu Vakkas Çeni oğlu Vakkas ve Hasan oğlu Ağa ve Molla ile isbat ideceğini dermiyan eylediğini (kesik) büyük Hüseyin bundan gayri şahidi olmadığını. Fi 12 Teşrin-i Evvel 327

Müdde-i 'aleyh

Vekîli

Varak 19 s.24

Müdde-i merkûm Ömer'in kayın pederi Belviran Karyesi'nde mukim Yaya Han oğlu Ali bizzat Mahkeme-i Şer'iyyeye hazır olup Vekîl-i merkûm Bekir muvâcehesinde pederimden müntakil mezkûr bağda olan hissemi merkûm Ahmed'e bundan yedi sene evvel dört mecidiyeye beyy ve fûruht idüb meblağ-ı mezkûru tamamen aldım. Bir güne hakkım kalmadı deyü ifâde eyledi.

Mezkûr bağın hudûdu merkûm aleyhden lede'l-sual malumatı olmadığını beyan eylediği zabt olundu.

Belviran Karyesi'nden

Yaya Han oğlu Ali

Yaya Han kerimesi Fatma Mahkeme-i Şer'iyeye bi'l-vürûd bağda olan hissemi hemşirelerinin kerimelerinden dava ve talep eylerim deyü beyan eyledi. Fi 18 Teşrin-i Evvel 327

Yaya Han Kerimesi

Fatma

Müdde-i 'aleyh Vekîlleri Bekir Beğ dâhi cevâbında ifâde-i sabıkımda bağ-ı mezkûru tamamen müvekkillerimin tamamen mülkleri olduğunu dayıları Mahkeme-i Şer'iyeye bil celb kendi nısıf hissesini merkûm Ömer'e sattığını beyan eylediğinden bu suretde hisse-i sabıklarını talep eylerim deyü beyan eyledi.

Vekîl

Mezbure Yaya Han kerimesi Fatma zevci hazır Çil Ali ve biraderi Ali huzurlarında ifâde ve takrîr-i kelim idüb bağ-ı mezkûrda olan sekiz hisseden bir hissemi elli guruşa hazır-ı merkûm Dâhi oğlu Ömer'e bey ve fûruht eyledim diyerek merkûm Ahmed dâhi cevâbında mezburenin hisse-i mezkûreye bedel-i mezkûr ile kabul eyler.

Yaya Han Kerimesi

Dâhi oğlu Ömer

Fatma

Şâhid

Yaya Han oğlu Ahmed

Şâhid

Belviran Karyesi'nden

Çil Ali

İcab-ı şer-isi beyan idilmek üzere fekahetlü müfti Efendiye takdim kılındı. Fi 24 Teşrin-i Evvel 327

Müdde-i 'aleyh Vekîlleri Bekir Beğ'in iddiâ-ı ahiresi olan hisse-i sairede mezburelerin hakkı olduğuna merkûm Ömer'in mülk-ü mesturesi olmakla ol vecihle ifa-ı muamele idilmesi iktiza ider Allahu Alem.

Müfti

Müdde-i merkûm İmo Mahkeme-i Şer'iyeye hazır olub Vekîl Bekir Beğ'in muvâcehesinde takrîr-i kelim idüb bağ-ı mezkûr olan bil eda merkûm Ali Bin Yaya Han ve Fatma binti Yaya Han nâm kimesnelerin hisselerini aldığım (kesik) ve diğer Yaya Han kerimleri Asiye ve Nedime ve Asi ve zevcesi Asiye nâm kadınların hisselerini (kesik) şu halde isbattan izhar-ı acz eylediğimden böyle olmadıklarına dair kerimelerim Asiye ve Fatma'nın tahliflerini talep iderim.

Müdde-i

Dâhi oğlu Ömer

Vekîl merkûm Bekir beğ dâhi cevâbında Fi Teşrin-i Sani'nin on ikinci günü müvekkilelerini tahlif ittireceğini beyan ve ikrar eyledi. Fi 7 Teşrin-i Sani 327

s.25

Behisni Kazâsı kuralarından Gazikan Karyesi sâkinlerinden Ebi binti Hüseyin nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de zevc-i dâhili

karye-i mezkûrdan Hüseyin Bin Hızır nâm kimesne muvâcehesinde da‘va ve takrîr-i kelâm idüb işbu hazır-ı merkûm zevcim beni döğer ve hanesinde oturmağa bırakıyor ve tard idiyor ve bundan dört gün evvel gece öldürmeğe kasd eyledi ise de komşularımız tarafından işidildiğinden kurtuldum ve muhakemeye (kesik) ve dört aydan beri pederim hanesine kaçıyorum. Bundan zevcim pederi Hızır dâhi (kesik) itmek istiyor ve nâmusumu hasr itmek istiyor bundan başka birşey yokdur inadım bundan ibarettir.

Müdde-i ‘aleyh merkûm Hüseyin dâhi cevâbında tard iden biri pederim idi. Hanemde gecede müstakilen mezbure ile (kesik) olduklarını ve Müdde-i mezburenin iddiâ eylediği kovmak ve döğmek ve sair muhtelif hareketinde olduğunu külliye inkar eyledi.

Mezbureden zevci ayrı bir hane tutturduğu zaman itaat ideceğini ve itmeyeceğini lede'l-sual bundan (kesik) hanede beni iskan itmesi ve pederinden ayrılması gitmem ve itaat itmeme madem ki pederi bana böyle (kesik) şer-i tekalifte bulunuyor bundan dolayı merkûmu istemem ve Suvarlı karyemiz sâkinlerinden (kesik) ve Devran bin Kemo ve Kemo oğlu kerimesi Elif ve Çil oğlan oğlu Mehmed ve Tutlu Boz Ali (kesik) Hüseyin bin Haso bunlar ile istişhâd ideceğini ve bundan başka şahidi olmadığını ifade eyler (kesik) kabul eylediğini pazar günü şahidlerini isma ittireceğini ifade eylemesiyle mahkeme yevm-i mezkûre taalluk (kesik) taksim kılındı. Fi 27 Eylül 327

Müdde-i
Ebi binti Hüseyin

Müdde-i ‘Aleyh
Hüseyin bin Hızır

Mezbure Ebi Vekîli Emin Efendi Müdde-i ‘aleyh Vekîli Abdi Efendi muvâcehesinde kelim mezbure müvekkilesi (kesik) pederi Hızır ırzına tasallut eylediği gibi ve zevci Hüseyin dâhi her an ve zaman mezburenin ve kayın pederi ile kayın validesinin imanına sebb idüb ve pederinde bunun sabık müsellimine (kesik) bu gibi muğayir-i şer-i şerif-i muamelede bulunmakla her iki cihetle isbatına müheyya bulunduğundan (kesik) şer-i şerif-i taleb iderim.

Abdi Efendi dâhi cevabında iddiâsı ve ika-i iktiza isede Müdde-i iddiâsında zaman zaman beyan itmesi ve tekrar itmiş isede her tekrar ittikce merkûm ve ve selman beyanı ile devamında (kesik) kurtarılması icâb-ı Şer’iyyeden olmasına binaen ifa-i idilmesini taleb iderim.

(kesik) Efendi dâhi cevâbında dört aydan beri ve bundan dört güne kadar mezbure (kesik) imanına sebb eylediği ve diğer nokta-ı mütaalanın şahidlerin zimmetinden kelamıyla (kesik) eyler.

Varak 20 s.26

Vekîl Abdi Efendi dâhi cevâbında beş gündür mezbure pederi hanesinde olduğu gibi (kesik) beri sebb itti demesi mechuletten hülâsa olamayacağından mechul üzerine de da‘va (kesik) olacağından herhalde tasrih ettirilmesini taleb ederim ve bu da‘va mechuldur (kesik) olup olmayacağı berâyı istifta fetvaya cevab buyrulması taleb ederim.

Vekîl emin Efendi dâhi cevâbında merkûm Hüseyin dört ay mezburenin imanına sebb (kesik) bundan beş gün evvel dâhi sebb eylediğini ifade eyledi.

Vekîl Abdi Efendi dâhi cevâbında şehâdet hasebi üç günden ziyâde olamaz ve taalluk meselesine gelince vuku‘u ve duhulünü beyan etmeyip taalluk etmek istiyor demesi

ve talaka cihet taalluku olamadığı gibi eceli meyanesinde ki taalluk ve duhûl etmek istiyor ifâdeleri bildiklerine münakıs ve istima'ına (kesik) iki cihette fetvaya havalesiyle neticeyi fetvaya göre muamele olunmasını isterim.

Vekîl Emin Efendi dâhi cevâbında bu hususu Müdde-i da'va ediyor Müdde-i da'va eylediği (kesik) şehâdet hasbi olamaz ve şu halde şahitler hazırdır ve istima'ı talep ederim.

Vekîl Abdi Efendi dâhi cevâbında her iki cihette Vekîl Efendinin maksadı ne olduğunu izah idüp talep ederim.

Ol dâhi ifâdeyi sabikasını tekrar eyledi. Fi 29 Eylül 327

Said Efendizade

Tarafeyne ifâdeleri bâ tezkir icâb-ı şer-isi beyan edilmek üzere faziletli müftü Efendiye takdim kılındı.

Merkûm Hüseyîn bin Hıdır Euzubillah sebbi iman edildiğine da'ir şehâdet ederim ittihat sebbi mezkûr ve kendilere zevc ile zevcenin izvac muamelesine alim (kesik) veyahut alim oldukları halde bilâ gadr sükut etmemiş ise şehâdetleri makbul (kesik) adedi talakı tenkis etmeyerek nikâhı iktiza eyleyip tecdid-i iman ve (kesik) muhtaç olur Allah-u 'alem bi-l sevab.

s. 27

Ebi binti Hüseyîn nâm kadının zevci Hıdır oğlu Küçük Hüseyîn ile beyinelerinde cereyan eden mahkeme neticesine değin mezburenin bir kimse ile kaçmayacağına ve her bir cihetle muhafazasına ve bir kimse ile şayet kaçarsa zevcinin her cihetle zarar ve ziyanına müte'ahhit ve zamin olduğumu her ne vakit Mahkeme-i Şer'iyyeden istenildiği zaman teslim eylemeye müte'ahhit olduğumu mübeyyin işbu mahale şerh ve temhir eyledim.

Gazikan Karyesi'nden Bekir'in oğlu

Mezburenin zevci Hıdır oğlu Küçük Hüseyîn Mahkeme-i Şer'iyyeye bilvürud (silik) teslim etmeye raci damin olmadığını dermiyanla (kesik) mezbureyi bir emin mahale koyup cereyan eden neticeyi mahkemeye değin yevmi üç guruş hesabıyla edaya zamin olduğunu mübeyyin işbu mahale temhir eyledi. Fi 2 Teşrin-i Evvel 327

Gazikan Karyesi'nden Hıdır Oğlu Küçük Hüseyîn

Sağır Oğlu Ali

3 Teşrin-i Evvel 327 günü tarafeyn hazır olarak Vekîl Emin Efendi şuhudunu getirmek üzere şehri hâlin sekizinci cumartesine imhal eylemekle tasdik edilmiştir.

Müdde-i Vekîli

Müdde-i 'Aleyh Vekîli

Müdde-i Vekîli Emin Efendi yevmi mezkûrda Müdde-i 'aleyh Vekîli Abdi Efendi muvâcehesinde kelâm-ı agazla müvekkelesi zevcesi imana sebb eylediğini Gazikan Karyesi'nden Mûsa oğlu Ahmed ve Tobo oğlu Hasan ve Sağır oğlu Mehmed ve bunlar dâhi şu halde mevcut şer-i şerif-in muhafazası için istima'ı talep ederim deyu (silik) bir dâhi getiremem.

Abdi Efendi cevâbında bâlâyı mazbatada şuhud-u müstemiden başka şâhidi olmadığını asıl beyan etmiş (kesik) haricen şuhud (silik) ise de bir kere şâhidim yok dediğinden sonra iki yaşından (kesik) hakkı olmadığı ve mezbure başka davam yok dediği halde Vekîl sebbi iman (kesik) ediyor şöyle ki cihette senakızının tetkikat Şer'iyye icrâ edilmek üzere fetvayı şerîfe havaletleri ederim.

Emin Efendi ifâde’i sabıkını tekrar idüp imana sebb ettiği için şahitlerin istima‘ını taleb ederim. Fi 8 Teşrin-i Evvel 327

Said Efendizade

Varak 21 s. 28

Müdde-i Vekîli Emin Efendi'nin ibraz etmiş olduğu şâhidan-ı merkûmundan Gazikan Karyesi'nden Emin bin Hasan nâm kimesne Meclîs-i Şer‘e bilvürud Vekîl Abdi Efendi muvâcehesinde lede'l-istişhâd filhakika bundan tahminen on gün mukaddem komşumuz mezbure kaim pederi hazır mücadele ediyorlar idi ve ne için (kesik) kaçıyorsun deyu söyledikleri mezburenin zevcesi Hüseyîn mezbure ile pederi yanına gelip tefrihaneleri kavi evrakında mezbureye hitaben bir dâhi validen yanına gitmeyeceksin dedi mezbure dâhi validem değil mi her vakit giderim dedikte merkûm Hüseyîn mezbure zevcesi Emî'ye hitâben sin ve kaf lafzıyla sebb eyledi ve kalktı mezbureye birkaç kere vurdu malumatım bundan ibaret (kesik) ve kendim gördüm ve önce mezbure Ebi Zevci hanesinde kaldı sabahtan mezbure pederi kerimesini alıp gitti bundan sonra mezbure bir dâhi kocası yanına gelmedi bundan başka malumatım yoktur ben bu hususa Allah için şâhidim şehâdet dâhi ederim.

Gazikan Karyesi'nden Ahmed Bin Hasan

Şâhidan-ı merkûmundan on yaşında olduğu mukırr Hasan bin Haso nâm kimesne (kesik) filhakika mezbure Ebi ve zevci Hüseyîn nâm kimesneler kapıları önünde idiler merkûm Hasan mezbureye hitâben sen ne için validen yanına gidiyorsun mezburenin dinine ve imanına maazallah sin ve kaf lafzıyla sebb eyledi ve bu işin vuku‘u bundan tahminen on beş gün evvel idi ve bu münazaadan merkûm Hüseyîn pederi Hıdır dâhi hazır idi Hıdır dâhi mezbureye mihri ne için (kesik) böyle aptallık olmaz idi ve önce mezbure zevci nezdinde kaldı (kesik) sabah vakti pederi hanesine kaçıp gitmiştir ve bundan sonra zevci yanına gelmemiştir ben bu hususa Allah için şahitim şehâdet dâhi ederim.

Şahit Gazikan Karyesi'nden Hasan bin Haso

Ve diğer şahitlerin dâhi tarihten bir gün sonra istima ettireceğini Vekîl Emin Efendi ifâde eyledi. Fi 8 Teşrin-i Evvel 327

Said Efendizade

Yevmi mezkûrda tarafeyn hazır oldukları halde şâhidan-ı merkûmundan Sağır oğlu Mehmed meclîs'i şer‘e bilvürud lede'l-istişhâd tahminen bundan on beş gün evvel karyemizden Hıdır hanesine (kesik) hanesine gitmiş idim orada durur iken mezbure Ebi zevci hanesine savuşur iken kapısı (kesik) zevci Hüseyîne rast gelip zevci Hüseyîn mezbure Ebi'nin dinine ve imanına sin ve kaf ile sebb eyledi ve sonra mezbure bağırıldı ama dövdüğünü görmedim ve bu iş Hıdır'ın kapısı önünde (kesik) sonra oldu ben bu hususa Allah için şâhidim şehâdet dâhi ederim ve bu fi‘il vuku‘unda bir gece hanesinde kaldı sabahleyin hükümetle pederiyle mezbure gitti dediği malumum budur.

Gazikan Karyesi'nden Sağır Oğlu Mehmed

Nakil sâhife 25

s. 29

Gölbaşı Karyesi'nin imamı Kerestecizade Molla Mustafa nâm kimesne Mahkeme-i Şer'iyyeye bilvürud karyemiz sâkinlerinden Gaffar oğlu Halîl nâm kimesne dünkü gün karye-i mezkûr sâkinlerinden Koca Mehmed'in tarlasından hışva toplayıp götürüp kendi zararı içinde tarlasını altında saklamış mezkûr hışvayı hocanın oğlu Ali Balu Mustafa ve Koç Mehmed'in iyali Aişe ve oğlu Mehmed Cuma mezkûr hışvayı merkûm Halîlin tarlasın altında bulup elinde almak istediklerinde mezkûr hışvayı sizin tarlanızdan toplamadım benim nefsi hışvamdır eğer sizin tarlanızdan topladığım sâbit olur ise iyalim talak-ı selase ile boş olsun dedi ben dâhi bizzat lisanından işittim mezkûr şahitleri yarın Mahkeme-i Şer'iyyeye göndereceğim. Fi 2 Teşrin-i Evvel 327

Gölbaşı Karyesi'nin İmamı

Müdde-i 'aleyh Vekîli Abdi Efendi cevâbında şuhutu müstemi' Topal oğlu Hasan bin Haso hâl-i sabaveti ve şerait-i islamiyeyi zaten mani' şehâdetir Meto oğlu Ahmed bin Hüseyîn ile müvekkilem meyanesinde adavet olup bir ced (kesik) dolayı hâlâ adaveti diniyelerinin devam etmekte ve hatta şehâdete geldiği zaman müte'addid ve şuhût (kesik) ben sizin için bu yolda yalan yere şehâdet edeceğim deyu müvekkileme söylediğini ve adavet-i diniyesi (kesik) nefsi tevatürle tenbiye hazırım bu suretle şehâdetleri mecruh bundan başka müvekkilemin mezbure nezdinde (kesik) görüp derhal ve üç gün zarfında şehâdet hasbiyede bulunmaları şu halde ki şehâdetlerinin (kesik) delil kafi bulunduğundan diğerinin sağır oğlu Mehmed dâhi oğlu Musti (silik) almak üzere akdı mukavele idüp bu dâhi celb-i menfaat cihetine binaen şehâdet olduğundan bu cihette isbata müheyya bulunduğumuzdan icâb-ı şeriatî taleb ederim. Fi 9 teşrin-i evvel 327

İcâb-ı şer-isi beyan edilmek üzere faziletlü müftü Efendiye.

Müdde-i 'aleyh Vekîli Abdi Efendi'den su meselesinden dolayı adavet-i diniviyeleri olduğu istizah edilmiştir cevâbında şahit Meto oğlu Ahmed'e müvekkelem (silik) tarlasını kendi sularından saki etmek üzere vermeyip merkûm (silik) mezbure hanesine (silik) alenen düşüp medirine şeku edilmiş ve el'an dâhi adavet bâkî olmakla şehâdet etmiş cihet-i isbata müheyya bulunduğunu 'arz ederim ve cihete itmam edeceğim şahitlerimi şehri halin 13. Hamis günü götürceği dermiyan eyledi. Fi 10 Teşrin-i Evvel 327

Netice'i mahkemeye kadar mezburenin müdirriyete teslimine mani olmadığı cihetle muvaffakat eylerim. Fi 11 Teşrin-i Evvel 327

Vekîl

Şâhidan-ı merkûmandan Hıdır oğlu Mehmed Ahmed bin Hasan nâm kimesneler evvela karyeleri heyeti ihtiyarilerinden bâ varaka'i memhure led'et-tezkiye 'adl ve makbûlü'-ş-şehâde oldukları beyan ve ihbâr etmeleriyle badehu kasabanın Meydan Mahallesinden Hacı İbrâhîmzade Abdullah ve Hacı oğlu Mustafa nâm kimesnelerden atfen led'et-tezkiye 'adl ve makbûlü'-ş-şehâde olduklarını beyan ve ifâde eylemiştir. Fi 1 Teşrin-i Sani 327

Hıdırzade Mustafa

Sirkeci Hacı İbrâhîmzade

Varak 22 s. 30

Behisni kasabasının Tut Karyesi sâkinlerinden Emine binti Şerif Efendi nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de karye-i mezkûr sâkinlerinden Molla Ahmed oğlu Mustafa nâm kimesne muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bir-i an'l-meram idüb merkûm Mustafa'ya nefsimi küfv görüb kendi (kesik) balığa olduğum halde yirmi yaşına karib olarak bir kimesnenin nikâhlısı ve nâmzedlisi dâhi olmadığım halde maarifet-i Şer'iyye (kesik) bin gurusluk muaccel ve iki yüz gurus mihr ile merkûm Mustafa'ya akdimiz ahzını talep iderim dedikte merkûm Mustafa dâhi cevâbında mezbure Emine'ye bin gurus mihr-i muaccel ve iki yüz gurus mihr-i müeccel ile tezevvüclüğe kabul ile dermiyan iderek zabt olundu. Fi 5 teşrin-i Evvel 327

Tut Karyesi'nden Molla Şerif Kızı Emine
Maruf

Karye-i Mezkûrdan Molla Ahmedzade
Maruf

s.31

Behisni Kazâsı'nın kuralarından Büyükperveri Karyesi sâkinlerinden Asiye binti Samani Mustafa nâm kadın kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer-iyesinde (kesik) Hocanın oğlu Ahmed nâm kimesneler muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb bundan altı yedi sene mukaddem karyemizden Küçükperveri'ye nakl eylediğimiz zamanda Büyükperveri Karyesi sâkinlerinden Osman'ın oğlu Molla Mehmed hanesine emaneten vazı' ve teslim etmiş olduğum yüz gurus kıymetinde bir kat yatak ve yirmi gurus kıymetinde bir aded yorgan ve yüz gurus kıymetinde bir aded kazân ve bir aded balta (kesik) gurusluk eşyamı karye-i mezkûr sâkinlerinden merkûm Ahmed alub zabt eylediğinden ve karye-i mezkûr hudûdunda Çığsak nâm mevkiide yüz elli gurus kıymetinde bir kıt'aa pederimden müntakil yaşlık bağı zabt eylediğinden merkûmun müdahalesinin men'i matlubumdur deyü ba'de'd-da'va. merkûm Ahmed dâhi cevâbında mezkûr eşyaları külliyyen inkar idüb asla ve kata almadığını beyan ve mezkûr bağı dâhi mezbure Asiye'nin biraderzadesi Mustafa'dan bundan yedi sene evvel iki yüz gurusu iştirâ idüb malı olduğunu beyan ve ifâde idüb mezburenin mezkûr bağlardan hakkı olmadığını beyan eyler.

Müdde-i Asiye mezkûr eşyaları merkûm Ahmed götürüb zabt eylediğini Molla Mehmed oğlu Abuzer ve evvelki validesi ve zevcesi (kesik) ile isbat ideceğini ve ahidleri getirmekten izhar-ı acz idüb iktidarı olmadığını beyan ancak tezkire ile çağrılmasını dedikleri halde tahlifini talep eyledi. 5 Teşrin-i Sani 327

Müdde-i Asiye

Müdde-i 'aleyh Ahmed

Varak 23 s.32

Kasabanın Hıristiyan Mahallesinden Kaba Toros'un torunu Agob veled-i Mardu nâm kimesne Mahkeme-i Şer'iyyede meclîs-i Şer'iyye (kesik) mahalle mezkûr sâkinlerinden Keçeci İstador oğlu Hacı mahzarında da'va ve takrîr-i kelâm idüb bundan bir mah mukaddem Balkar Karyesi'nde kalaycılık eylediğim halde misafir bulunduğum karye-i mezkûr sâkinlerinden Kör oğlan Mehmed'in hanesinin havlusunda mâ'i olduğu halde iki (kesik) boz renkli ve ayakları bağlı şer'an mülküm olan bir re's erkek merkebin sirkat

olunarak şimdiki halde hazır merkûm (kesik) bulduğum halde bi-l istihkak tarafıma teslim edilmesi matlubumdur deyu bâ'de-l da'va Müdde-i 'aleyh merkûm Hacı dâhi cevâbında mezkûr merkep Çakallı aşiretinden Gözlü oğlu Acem nâm kimesne Ayıntaba giderken emaneten tarikiyle haneme teslim eyledi iş bu merkep Müdde-i merkûmun olduğunu külliye inkâr eylemesiyle Müdde-i merkûmdan iddasına mutâbık beyyine taleb olundukta Hıristiyan Mahallesi'nden Kaba Toros (kesik) ve Vartuvar Boyacı Belviran Karyesi'nden Otacının oğlu Bedros ve Murad oğlu Murâd ile isbat edeceğini ve Balkar Karyesi'nden Hacı Hüseyîn oğlu Mehmed ile isbat edeceğini beyan eylediği Belviran Karyesi'nden Pehikili oğlu Vakkas ile isbat eyledikleri Belviran Karyesi'nden Otacının oğlu Bedros istişhâd olundukta hükümet havlusunda rey'el ayn müşahade ile iki buçuk yaşında bir re's erkek merkep Müdde-i merkûm Agop'un şer'an mülkü olup bundan 1,5 sene mukaddem Karakuyuda (kesik) ve bilirim ben bu hususa Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi ederim.

Şahit Belviran Karyesi'nden Otacının oğlu Bedros

Karye-i mezkûrdan Murad oğlu Murâd istişhâd olundukta şâhidi evvelin ifâdesine müttetikü-l lafz vel mâ'na ifâde ve takrîr eyledi.

Şahit Murad Oğlu Murad

Kasabanın Hıristiyan Mahallesi'nden Vartuvar veled-i Karabet nâm kimesne istişhâd olundukta bu dâhi müttetikül lafz şâhidi evvelin ifâdesini tastik ve dermiyan eyledi. Fi 6 Teşrin-i Evvel 327

Vartuvar veled-i Karabet

Kasabanın Hıristiyan Mahallesi'nden Boyacı veled-i Evanis nâm kimesne istişhâd olundukta hükümet havlusunda işbu boz renkli merkep Müdde-i merkûm Agob'un şer'an mülkü olup bundan bir buçuk sene mukaddem Karakuyu Karyesi'nden iştirali ve bundan bir mah mukaddem sirkat eylediğini bilirim ben bu hususa Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi ederim. Fi 6 Teşrin-i Evvel 327

Şahit

Çakallı aşiretinden mezkûr Hacı Gözlü oğlu Acem Meclîs-i Şer'e hazır olup Müdde-i Ağob Müdde-i şer-isi Emin Efendi (kesik) ifâdeyi sabıkasını tekrar eyledikte merkûm Acem Mehmed cevâbında bundan tahminen bundan yirmi beş gün mukaddem merkebi Ayıntab'ta yüz elli altı guraşa Ermeni milletinden Agob oğlu Serkes nâm kimesneden iştirâ idüp mülkü olduğunu ifâde ve Müdde-inin ifâdesini külliye inkâr eyledi.

Müdde-i merkûm Vekîli Emin Efendi bâlâda istima olunan şahitlerden Boyacı Övedik ve Vartuvar veled-i (kesik) nâm kimesneler Müdde-i 'aleyh muvâcehesinde ihzâr idüp şâhidan merkûman ifâde'i sabıkalarını tekrar eyledi

Şahit Vartuvar veled-i Kara

Şahit Boyacı Övedik

Ermeni Mahallesi'nden Keçeci İstador oğlu Hacı nâm kimesneyi Müdde-i 'aleyh merkûm Acem hususu mezkûr için işbu tarihten tevkil idüp Müdde-i merkûm Belviran karyeli Agob veled Mardu mezkûr merkebin kendi malı olduğuna da'ir ikame ile

s. 33

Balkar Karyesi'nden Hacı Hüseyîn oğlu Mehmed lede'l-istişhâd mezkûr boz renkli ayağı kara elefli iki buçuk yaşında bir re's erkek merkep Müdde-i Belviran karyeli Agob'un

şer'an mülkü olup Karakuyu Karyesi'nden iştirâ idüp ramazan-ı şeriften evvelce sirkat olduğunu biliyorum ben bu hususa ber vecih üzere Allah için şâhidim. Fi 19 Teşrin-i Evvel 327

Balkar Karyesi'nden Hacı Hasanzade

Belviran karyesi Pehikli oğlu Vakkas lede'l-istişhâd şâhid'i evvelin ifâdesini tasdik eylediği zabt olundu. Fi 20 M

Belviran Karyesi'nden Pehikli oğlu Vakkas

Merkûmanın adl ve makbul'üş-şehade oldukları Belviran Karyesi'nden Molla Vakkas oğlu Mustafa ve Çelik Karyesi'nden Ahmed nâm kimesnelere alenen led'et-tezkiye 'adl ve makbûlü'ş-şehâde olduklarını ifâde eyledi.

Çelik Karyesi'nden Osman bin Ahmed

Belviran Karyesi'nden Molla Vakkas oğlu Mustafa

(silik) şahaitlerin şehâdetinden anlaşıldığı üzere mezkûr merkep Agob bin Mardu'nun (malı olduğu) tasdik-i hüküm olundu. Fi 20 Teşrin-i Evvel 327

Varak 24 s.34

Behisni Kazâsı Ermeni Mahallesi heyet-i ihtiyarisinden vârid olan defter mucibi ahalişi gayr'ı münhâsır olan Katolik milletinden Kara (kesik) Artin kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de kezalik ahalişi gayrına münhâsır olduğu iddiâsıyla Mugardic oğlu Ermeni (kesik) taraflarından Vekîl ta'yin edilmiş olan Mûgardic oğlu Mukdis Gorki üç davatiye'î tebliğle yevmi muayyende mahkemeye gelmediğinden (kesik) dâhi göndermediğinden taraf-ı şer-i şeriften ta'yin kılınan Vekîl-i musahhar Mahmûd Efendi bin Hacı Efendi muvâcehesinde evkâf memuru mazhar olduğu halde şu vecihle ikrarü-l meram idüp Protestan Kilisesi ağzında bulunan pınarımızın suyolları bugünlerde tarafımdan açtırılarak suyu (kesik) tarafımdan verilmek üzere heyeti asliye ve asar-ı atıkları zâhir edilmiş ve hin-i imarında teamül-ü kadimi vecihle işbu pınarı Ermeni Mahallesinde ki pınara gidecek suya da mahallemiz ahalişinden hiç ferd mani olmayacağından taht-ı temine alınmış iken hususu mezkûradan dolayı müdafaa ve muhasamaya Ermeni cema'at-i tarafından Vekîl ta'yin edilmiş olan merkûm Gorki bu cihete rızâ vermediğine lütfen mahkememizin icrasıyla iddiâ-ı vakı'am muvâfik görüldüğü surette Vekîl merkûmun müdahalesinin men'iyile mezkûr sûret dâhi mahallenize hâk-ı şûrb ve şerefimizin ifrazıyla kadimi vecihle çeşme'î mezkûrun ibka ve cereyanını taleb ve da'va ederim dedikte tekrar çeşmenin heyeti asliyesinden bir suku olup ve mezkûr havalisi garb tarafından gelip mahal mezkûrdeki gelip müşerref cihetinden Ermeni Mahallesinden çeşmeye gittiğini beyan idüp ve mevki-i mezkûra 30 senedir su cereyan etmediğinden gerek mevki-i mezkûrda ve gerek Aşağıpınar (kesik) su bulunmuyordu fakat bu sene su yollarının tamiriyle mevki-i mezkûra su geldiğinden kemafil sâbık mahal mezkûrdan halderim suretiyle mübâşir hakkımız bâkî olduğundan (silik) muhafazasını taleb ederim.

Katolik Mahallesi'nden Müdde-i Vekîli

Vekîl muhzır dâhi cevâbında mahal mezkûrun ol emirde keşfini taleb eylerim deyu dermiyan eyledi. Fi 12 Teşrin-i Evvel 327

Vekîl Musahhar Kahta Mahallesi'nden Mahmûd bin Hacı Mehmed

Mah-ı hâl ruminin beher on yedinci pazartesi günü mevki-i mezkûra gidilip sokak ortasındaki (silik) açılarak Müdde-ıyan hakkı meydana çıktıkta aharı toplu ve ‘arza bir karış bırakıldıktaki ve (silik) sevki memurun vâzi’ kâdim ve heyeti asliyesi (kesik) suretiyle mahalle ahâlisinin oradan su alması kabil olmayacağı ve iddiâyı (kesik) hâl ve vaziyet-i mezkûre nazaran bî emin olduğu bi-l muayyene keşf ile tahkik eyleyeceği şerh verildi. Fi 24 M

Evkâf memuru

s.35

Nakil min sâhife’i 24

Tarafeyn hazıran olup Fi 28 Kânûn-ı Sani 327 cumartesi günü mezburelerin tahlifleri icrâ edileceği tarafeyne tefhim edildi. Fi 21 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i Aleyh Vekîlleri

Müdde-i Ömer

Tahlif mezburelerin hanelerine gidildikte merkûm Ömer cevâbında mahkemede yemin ettirilmesini talep ederim burada (kesik) zirâ mezbureler dAğa selk götürmeye gidiyorlar da hükümete gitmezler mi hükümete gitmeyen olur ise mezbureleri mahkemede tahlif ettirilmesi talep ederim.

Dâhi oğlu Ömer

Fatıma ve Aişe nâm kadınların Müdde-i merkûm Ömer'in tabi ve hâsılı bi-l muvâcehe tahlifi icrâ kılınmıştır. Fi 1 Mart 328

Müdde-i Ömer

Ömerden diğer varislerin hayatta olup olmadığı sual olunduktaki Yayahan kerimesinin birisi hayatta olmayıp Suvarlı Karyesi'nde ikamet ediyor haldedir diğer kerimesi Aişe dâhi hayatta olup Malatya da Emin Efendi nezdindedir ve Hadice dâhi vefat etmiştir ve Hatice'nin karındaşı.

Bekir bey dâhi cevâbında mezburatının hayatta olduğunu bilmem malumatımız yoktur icâb-ı tebliğini talep ederim.

Müdde-i Vekîli

Varak 25 s.36

Kazâsı'nın Bozmekan Mahallesi sâkinlerinden iken Keysun Karyesi'nde ikame Hatice binti Hıfzı Abdurrahman nâm mezbure Mahkeme-i Şer'iyyesinde meclîs-i şer'şerifinde Kahta Mahallesi'nden Mustafa Efendi bin Kara Yılan oğlu Osman nâm (kimesne) muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb Fi 15 Teşrin-i Sani 327 tarihinde merkûm zevcim beni talak-ı selase ile tatlik eylediğinden üzerinde mütebâki yüz elli guruş mihrimi ve tarihten bu ana değin altı mahlık nafakamı Zevc-i merkûm Mustafa Efendi'den hamile olduğumdan iddiâmı dâhi talep iderim deyü ba'de'd-da'va.

Zevc-i merkûm dâhi cevâbında mezbureye hin-i nikâhta otuz guruş kıymetinde bir aded alaca gazi ve faniyadan on beş guruş kıymetinde bir aded ayak don ve on beş guruş kıymetinde bir aded ipek poşi ve yirmi guruş kıymetinde bir aded gürün şalı kuşak ve on

guruş kıymetinde gömleklik bir top alaca ve iki guruş kıymetinde bir aded (silik) ve yirmi guruş nakid verdim mezkûr eşyaları ve meblağı yirmi beş guruşu sarf beldemiz (kesik) iki yüz guruşu mihrine mukabil akdeyledim ve tamamını dâhi ifa eylediğimden mezbureye bir mihirden dolayı bir para borcum yoktur deyü bil vekale inkar eyledi.

Mezbure dâhi cevâbında yirmi beş guruş nakid virdiğini mihre mübadele vormeyub kendisinde olan hınta bahasından aldım. Mezkûr eşyalar dâhi elli guruş mübadelesinde virüb mütebâki yüz elli guruşunda tahsilini talep iderim deyü ifâdeisini tekrar eyledi.

Merkûm Zevc dâhi cevâbında hamile hususunda hamileliğini isbat ittiği taktirde tarih-i mezkûrdan itibaren nafakasını virmeğe muktedir olduğunu dermeyan eyledi.

Ve mezbureyi talak ittiğim zaman hanesinde tahminen dört ölçek miktarı zahirem kaldığından ve bir aded cedid gömleklik ve bir kutnu şalvar ve altı yünlü çadır ve tahminen iki kıyye torba derunünde hınta ve dört kıyye tuz bunlar ben şehre geldiğim zaman mezburenin hanesinde kaldığından mezbureden bittahsil tarafıma teslimini talep iderim.

Mezbure cevâbında mezkûr gömlekligi ben kendim emeğimden (silik) kadar üstüme bir (...) yeni ve adeylemiş idi. (kesik) biraderim giydi ve tuz ancak ikicisi idi. (silik) ve (...) dâhi her ne ise mevcut tuzun derununda (silik) ve mezkûr altı yünlü çadırı dâhi külliye inkar eyledi. Ve şalvar dâhi mevcut ve mezkûr zahire dâhi üç kırat mevcuttur. Nafilesini inkar ederim zabt olundu.

Her iki taraftan mihr ve zabtda zikir olunan eşyalardan davalarını terk ile ve tarihinden sonra hamileliğini isbat eylediği takdirde nafakasını vermeğe tarafeyn bi't-tav' ve'r-rızâ razı olduklarından ve başka cihetten bir güna (silik) kalmadığından ol vecihle kara verildi. Fi 23 Teşrin-i Evvel 327

Zevc Kahta Mahallesi'nden
Yılanzade

Bozmekan Mahallesi'nden
Hatice binti Hıfzı Abdurrahman

Mezburenin hamile olup olmadığı Kabil Ayvaz zevci Hatice ile Aliye nâm kimesnelerin (kesik) idilmesine karar viridi. Fi 23 M

Bade muma-ileyh Mustafa Efendi mezburenin hamile olduğunu ve kendisinden olduğunu ikrar eyler. Fi 22 M

Kara Yılanzade
Mustafa

Mezbure için muma-ileyh Mustafa Efendi üzerine dâhi hasıl ideceğinden sadır yevmi altmış para nafaka (kesik). Fi 24

Varak 26 s.39

Mezbure Elif diğer şahit getirmediğinden işbu şartlar kendisinden vukua gelmediğine ve mezkûr (silik) da'ir zevci merkûmun tahlif ettirilmesine talip olmasıyla müvacehesinde merkûm Halîl bâ'de-l tahlif ve mezkûr eşyalar Müdde-i merkûm Halîl isbat etmekten izhar-ı aciz idüp yemin dâhi teklif etmemesiyle ol vecihle mezbure Elife zevci merkûm Halîle itaate tenbih eyledi. Fi 27 Teşrin-i Evvel 327

Meydan Mahallesi'nden Kör Ali Efendizade Osman bin Mehmed Mahkeme-i Şer'iyyede meclîs-i şer şerîf Enver'de mahalle-i mezkûr sâkinlerinden Emirzade müteveffa Hacı Efendi mâhdûmu Ahmed'in Vekîli umumisi Lüzûmizade Abdi Efendi muvâcehesinde

da‘va ve takrîr-i kelâm ederek müteveffa mûmâ-ileyh hâl hayatında yukarı çarşıda tarafları Hacı Tahir Efendizade Hasan ve Sarızade Hacı Ahmed Ağa dükkanları ve hali ve tarik-i âm ile mahdûd bir bab tüccar dükkanının nısıfı için senede on iki hatmi Kur’an edilmek üzere Taş câmi‘i medresesine vâkıf etmiş iken merkûm Ahmed Meydan Mahallesinden Çil Hacı Mehmed'e katiyen fûruht etmekte bulunduğundan ferağın men‘ini talep eylerim dedikte Vekîl-i mûmâ-ileyh cevâbında müteveffanın on iki hatme vasiyeti varsa da dükkana mûnhâsır olmayıp evladı kebiri hangimizin dükkanından olursa verip okutulması meşrutları binaen ‘aleyh sahibi istid‘a mürtezika ve mütevellî olmadığı cihetle hasm-ı şer-i olamaz vakfın sıhhati de var ise ve ‘ilâm Şer‘iyye mütevekkiften her iki cihette mevcut olmadığından icâb-ı şer-isi talep eylerim.

Müdde-i merkûmdan mütevellisi olup olmadığı sual olundukta mütevellisi müteveffanın evladı kebiri Hacı Emin deyu söyledi merkûm Hacı Emin lede'l-sual cevâbında pederim on iki hatim evladı kebir tarafından ücreti verilip okutmak üzere vasiyet eyledi mezkûr dükkana mûnhâsır değildir hangi malının hâsılatından olursa olsun okutmaya meşruttur deyu dermiyan eyledi Müdde-i merkûmdan dükkân-ı mezkûra meşrut olduğuna da‘ir beyyine talep olundukta Kahta Mahallesinden Lütfullah Taş Câmi‘i Mahallesinden Emirzade Hacı Mustafa, Kebabcızade Hafız Mehmed Efendi, Said Efendizade Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi, Çakallızade Hacı Süleyman, Çerkeszade İbiş Ağa mâhdûmu Hacı Osman Ağa, Hasekizade Hacı Hasan ve Abdi oğlu Mehmed bundan ma‘ada şâhidim yoktur ve bu şahitlerimi üç güne kadar götürüp dinleteceğini beyan eylediği zabt oldu. Fi 29 Teşrin-i Evvel 327

Müdde-i Kör Ali Efendizade Vekîl Mütevellî Emirzade Hacı İbrâhîm

Kahta Mahallesi'nden Lütfullah Efendi Mahkeme-i Şer'iyye bilvürud lede'l-istişhâd Meydan Mahallesi ahalisinden Emirzade Efendi vefatından sonra vakfı iddiâ olunan bâlâdaki hudûd ile mahdûd dükkanı bundan tahminen on sene mukaddem Taş Câmi‘i medresesi müderrisi Kebabcızade Hafız Efendi'den nısıfını 250 guruşa icar ederek esmanını müderris mûmâ-ileyhe ‘itâ ve teslim eyledim badehu bir iki sene sonra dâhi müteveffanın mâhdûmu Hacı İbiş'ten icar eyledim parasını kendisine ifa ve teslim eyledim mezkûr dükkanın vakfiyesine da‘ir müteveffa Hacı Efendinin lisanından bir şey istima‘ etmedim benim malumatım bundan ibarettir bu hususa ber vecih üzere Allah için şâhidim. Fi 1 Teşrin-i Sani 327

Lütfullahzade

Vusta Mahallesinden Hasekizade Hacı Hasan Ağa lede'l-istişhâd hemşirem müteveffanın hafidinin taht-ı nikâhında olup müteveffanın veraseti olduğu cihetle müteveffanın emval ve eşyası taksim olduğu zaman mezkûr dükkanın vakfiyesini istima‘ eylediğimiz cihete dâhil (kesik) etmeyerek haricde tecdiden mezkûr dükkanın müteveffanın ruhu için hatîm okutmak üzere vakf olduğunu çok kimselerden istima‘ ettim müteveffanın hayatında lisanından işitmedim benim malumatım bundan ibarettir bu hususa ber vecih-i üzere Allah için şahitim. Fi M

Hasekizade

Varak 27 s. 40

Meydan Mahallesi'nden İbiş Ağazade Hacı Osman Ağa lede'l-istişhâd pederimden ve Kebabcıade Hafız Haveci ve sair muteber kimesnelerden mezkûr dükkanın müteveffanın ruhu için hatim okunmak için vâkıf eylediğini isma işittim. Ben bu vecih üzerine Allah için şâhidim. Fi 21 Teşrin-i Evvel 327

İbiş Ağazade

Emirzade Hacı Mustafa lede'l-istişhâd mezkûr dükkanı ceddin Hacı Efendi senede ruhu için on iki hatim okunmak için Kebabcıade Hafız Hocanın okumasına meşrut olmak üzerine mezkûr dükkanın nısıf hissesini vakf ittiğini ceddinden bizzat istima işittim. Ve pederimi dâhi evlad-ı ekber olduğu için mütevellî başgan ittiğini bilirim. Bu minval üzere dâhi muma-ileyh Hafız Haveci birkaç sene dükkanın icarını aldığımı bilirim. Ben bu hususa bu vecih üzerinde Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi iderim. Fi 21 Teşrin-i Evvel 327

Meydan Mahallesi'nden Emirzade

Müdde-i Merkûm Osman'dan diğer şâhidleri isma ittireceği ve ne vakit getireceği sual olundukta mütebâki şâhidleri dâhi tarihinden beş gün sonraya kadar isma ittireceğini ifâde eyler. Fi 6 Teşrin-i Evvel 327

Müdde-i

Müdde-i Merkûm diğer şâhidleri isma ittirmekden acz olunduktan isma ittirmiş bulunduğu şâhidlerin ifâdeleri mutalaa olunduktan sonra dükkan-ı mezkûr için ne gibi muamele olacağını icâb-ı Şer'iyyesini beyanı zimmında fekahetlü müfti Efendiye tasdik kılındı. Fi 23 M

Her ne kadar gayr-i menkul olan vakfın vakfiyesiyle alim ve asıl olan vâkıf hakikatde tesamü ile şehâdet caiz isede zi'l yedinde şer'an hayrat gibi esbab-ı mülkden bir yer Şer'iyyeye müstenid ve zi'l yed vakfiyesini mütali olduğu takdirde asıl vâkıf hakkında tesamü ile şehâdet kabul olunmayub müeccel vakfi isbat lazım olduğu vâkıf hakkında bil-dava şehâdetin kabulü abd ba fukaraya olan hak'ül aleyhin taalluk iddiği evkaf hakkında olub eşhas-ı müftiye olan vâkıflar hakkında olmadığı cihetle tamikat-ı lazıma bil-icra tevaful iden hale göre iza-i muamele idilmesi iktiza ider. Allah-ü Alem bis savab.

Müfti

Varak 28 s.42

Behisni Kazâsı Nevahisinden Perveri Nahiyesi müdürü Mehmed Efendi bin Hacı Nuh Efendi kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde meclîs-i şer-i şerîf-i müteveffa mülazım Yakub Efendinin sağır mâhdûmları Cuma ve Avni ve sağire kerimesi Ulviye nâm sağırlerin tesviye'i emriye kıbel-i şer'den vasi nasb ve ta'yin olunan Behisni Jandarma yüzbaşı Muhlis Efendi bin Hacı Ömer Efendi muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüp müteveffa-yı mûmâ-ileyh Yakub Efendi benden Fi 4 Ağustos 327 tarihinde fûruht-u hüsn olarak bir lirayı Eylûl ve bir lirayı Ağustos nihayetinde bir lira iki lira olup meblâğ-ı mezbûrun bir lirasını bana edâ ve tesviye idüp mütebâki bir lira müteveffa-yı mûmâ-ileyhin zimmetinde kalıp kabl'el edâ vefat etmekle tereke-i müteveffa-yı mûmâ-ileyhden meblâğ-ı mezburu bi-l tahsil tarafıma teslimi ve müteveffa mûmâ-ileyhin mühr-ü zatı ile memhûr Fi 4 Ağustos 327 tarihiyle bir kıt'a senet dâhi ibraz idüp senet mûcibince meblâğ-ı malumenin tarafıma teslimi matlubumdur. Fi 4 Ağustos 327

Müdde-i ‘aleyh dâhi mûmâ-ileyh Sabri Efendi dâhi cevâbında mezkûr senetteki mühür Yakub Efendinin mühürü zatisi olduğunu ikrar idüp müteveffa mûmâ-ileyh beye bir vecihle deyni mezkûru tesviye etmiştir diye mûmâ-ileyh Mehmed Efendinin tahlifini talep ederim.

Müdde-i mûmâ-ileyh Mehmed Efendi mütebâki bir lira müteveffayı mûmâ-ileyh zimmetinde kalıp vicahen min'el vücuh müteveffadan istifayı deyn etmediğine da'ir tahlif icrâ edile mûcibince müteveffa mûmâ-ileyh terekesinden meblâğı mezbûr bir liranın tahsiliyle Müdde-i mûmâ-ileyh Mehmed Efendiye teslim edilmesine hüküm olunup vasi-i mûmâ-ileyh Muhlis Efendiye tenbih olundu.

Müdde-i

Müdde-i ‘aleyh

Behisni Kazâsının Meydan Mahallesi'nden Sadık Ağa hafidi Sadık Efendi kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyesinde meclîs-i şer şerîf Enver'de müteveffa mûmâ-ileyh Yakub Efendi yetimlerinin vasileri jandarma yüzbaşı Muhlis Efendi muvâcehesinde da'va ve takrîri kelâm idüp bu sene uhde'i ilzamda olan Perveri Karyesi'nin hâsılatı öşriyesinden Behisni süvari jandarma mülazımlarından müteveffa Yakub Efendi'ye beher ölçek on buçuk guruştan on dokuz ölçek hinta bâ kil bey ve teslim idüp mezkûr hinta semeni olan yüz doksan dokuz buçuk guruş müteveffa mûmi kab'el istifa vefat etmekle tereke-i müteveffayı mûmâ-ileyh terekesinden meblâğ-ı mezbûrun tahsiliyle tarafıma teslimi matlubumdur.

Müdde-i ‘aleyh dâhi mûmâ-ileyh dâhi cevâbında Müdde-i mûmâ-ileyhin iddiâsını külliyyen inkâr idüp icâb-ı şer-isini talep eyledi.

Müdde-i merkûmdan iddiâsına mutâbık beyyine talep olundukta karye-i mezkûrdan İsmail Mustafa Hacı Ömerzade Mehmed Efendi ve Kel Hasan Yetim Ahmed nâm kimesneler ile istişhâd edeceğini ifâde ile ve Badem Ağa oğlu Bekir (kesik) Yolbaşı Mustafa ile işhad ve bundan başka şâhidi olmadığı ikrar eyledi. Fi 19 Teşrin-i Evvel 327

Müdde-i Sadık Ağa

Müdde-i ‘Aleyh

s.43

Şâhidan-ı merkûmadan Badem Ağa oğlu Bekir nâm kimesne vasi-i mûmâ-ileyh Muhlis Efendi muvâcehesinde muhalefeten lede'l-istişhâd filhakika ramazan içinde biraderi müteveffa Hıdır mûmâ-ileyh Sadık Efendi jandarma mülazımı müteveffa Yakub Efendiye beher on buçuk guruşa olmak üzere on dokuz ölçek hinta bey' idüp mûmâ-ileyh müteveffa Yakub Efendi ahz ve kabz eyledim ve yarısını verdiğini görmedim bu hususa Allah için şâhidim.

Şahit Uvarlı Mahallesi'nden Badem Ağa Oğlu Bekir

Şâhidan-ı merkûmandan Bölükbaş Mustafa bin Bölükbaş Mustafa nâm kimesne muhalifen lede'l-istişhâd bu dâhi şâhidan şehâdet-i evvelin şehâdetini müttefik'ül-lafz olmağı edayı şehâdet eyledi.

Perveri Karyesi'nden Bölükbaş Mustafa

Mezkûr hinta bedeli olan yüz doksan dokuz buçuğu müteveffanın hâl-i hayatında vicahen min'el vücuh Yakub Efendiden (kesik) istifayı hâk etmediğine muhtelifi bâ'de-l icrâ mûcibince meblâğ-ı mezbûr yüz doksan dokuz buçuk guruşu müteveffa-yı mûmâ-ileyh

Yakub Efendinin terekesinden tahsiliyle deyn-i merkûm Sadık Efendiye teslim edilmesine da'ir vasi-i mûmâ-ileyh Muhlis Efendiye buyrulduğu zabt olundu. 19 M

Varak 29 s.45

Behisni Kazâsı kuralarından Sarı Kaya Karyesi'nden Halil bin Satar nâm kimesne Vekîl-i şer'isi Said Efendizade Emin Efendi kazâ'ı mezkûr mahkeme-i şer-iyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de merkûm Halil'in zevcesi Elif binti Şiho Vekîl-i şer-isi Meydan Mahallesinden Yusufizade İbrâhîm Efendi muvâcehesinde bil vekale dava ve takrîr-i kelam idüb Merkûm Halil'in zevcesi Elif binti Şiho nâm kadın bundan müvekkilim hanesinden kasabaya gelüb bin (kesik) bir ay kalub sonra mezburenin dayısı Yukarı Sekvedli Mamo ile müvekkilim hanesine gelmiş ve mezbure bir mah içinde nafaka bedeli üç mecediye mezbureye müvekkilim virmiş şu halde mezbure iğfal idilerek kasabaya gelmiş usulen hak ve sekene muğayir yazılmış olan nafaka hüccetinden nafaka talep idilmesine ve mezburenin zevci hanesinde olduğu yedi sekiz mah için nafaka talep idilmesi mugayir-i şer-i şerif olduğundan ancak müvekkilim hanesinden mezbure bir mah haricde kalub dâhi üç mecediye nafakasına mahsub virildiğini beyan eylerim. Salifül- 'arz nafaka iddiâsında bulunduğu müddet zarfı yedi sekiz mah müvekkilimle hanesinde olduğu isbata müheyya olduğundan mezbure (kesik) müvekkilim Halil'e itaat ve zevciyata riayet idilmesi hususunun icâb-ı şer-isini talep eylerim.

Müdde-i 'aleyh Vekîli İbrâhîm Efendi dâhi cevâbında müvekkilem Elif binti Şiho Zevc-i Halil ve kaim validesi ve merkûm Halil'in diğer (kesik) taraflarından müvekkilem mezbureye zulüm ve taadi iderek ortalığa bıraktıktan ve on mah karip validesi hanesinde kaldığı gibi Fi 5 Mayıs 329 tarihinde mahiyan yetmiş beş gurus nafaka mezbureye zevci seniye hüccet-i şer'an istihsâli ve merkûm mütomalik intisab-ı kıt'aat iderek icra dairesine verilmiş (kesik) için iki def'a 'ilâm istihsâli gayr-i hazi olduğundan şu halde mezbureye ayrı bir hanede (kesik) olduğu suretde müvekkilemin itaate mecbure olduğunu ifâde eyler. Fi 19 Teşrin-i Sani 327

Müdde-i

Müdde-i 'aleyh Vekîli

Mezbure için ayrı bir hane mevcuttur. Mezbureyi elyevm bize teslim idüb müft-ü şer-i ayrı hanede iskan idilmesini ve hane şu halde hazır olduğu Müdde-i Vekîli Emin Efendi ifâde eyler.

Müdde-i Vekîli Emin

Merkûm Vekîlinden mezkûrenin sekiz mahdır hanesinde olmadığına dair beyine talep olundukta Camuscu Karyesi'nden Hüso Köseceli Karyesi'nden Kel Vakkas oğlu Mehmed Kurd ve Demirküpe Karyesi'nden (kesik) oğlu Mustafa Çırayakan Karyesi'nden Hüso oğlu Mehmed Hüso Oğlu Ali Mamo oğlu Vakkas kasabada Musa Ağazade (kesik) olub bundan başka şâhidi olmadığını ifâde eyler.

Vekîl

Said Efendizade

Varak 30 s.46

Şâhidan-ı merkûmundan Hüso bin Abuzer nâm kimesne meclîs-i şerife bi'l-vürûd lede'l-istişhâd hakkım hafî olmak münasebetiyle şehâdeti makbul görülmediğinden rededilmiştir.

Şâhidan-ı merkûmdan Kôr Vakkas oğlu Mehmed meclîs-i şer-iye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd marttan berü bir ayda bir yirmi günde bir Altuntaş Karyesi'ne gidüb geldiğikde Satır oğlu Halil hanesine misafir olduğunda mezbure Elif'i Halil hanesinde gördüm tarihinden bir ay mukkademden berü malumatım bundan ibarettir bu hususa Allah için şâhidim. Fi 19 Teşrin-i Sani 327

Köseli Karyesi'nden Kôr Vakkas Oğlu Mehmed

Şâhidan-ı merkûmeden Sarıkaya Karyesi'nden Hüso oğlu Ali Müdde-i 'aleyh Vekîli İbrâhîm Efendi talebiyle muhalifen istişhâd olundukda filhakika mezbure Elif üç yüz yirmi Martı ibtidasından Ağustos yirmi gününe kadar Zevc-i merkûm Halil hanesinde sakin idi ve meyanelerinde hüsn-ü muaşeret var idi tarih-i mezkûrda mezbure validesi gelüb Zevcinden rehaset ile üzüm kesmek üzere götürdü. Ondan sonra bir daha gelmedi. İki def'a zevci hanesine götürmek için mezburenin yanına gitti ise de gelmedi ve bir kere dâhi ben gitdim yine gelmedi ve ancak kasabaya geleli on gün oldu. Ondan evvel validesi hanesinde idi ben bu hususa Allah için şâhidim şehâdet dâhi iderim.

Sarıkaya Karyesi'nden

Hüso Oğlu Ali

Şâhidan-ı merkûmdan Sarıkayalı Hüso oğlu Mehmed li-eclil istişhâda hazır olub Vekîli İbrâhîm Efendi muvâcehesinde ifâde idüb 327 Martı taht-ında mezbure Elif kasabadan merkûm Halil hanesine geldi. Ağustosa on gün kalana kadar zevcinin yanında kaldı. Bir yere gitmedi. Ağustosun yirmisinden sonra mezbure Elif'i validesi gelüb bir kaç gün ruhsat ile hanesine götürdü. Ondan sonra gelmedi. Bu hususa Allah için şâhidim şehâdet dâhi iderim. Fi 25 M

Şâhid

Sarıkayalı Karyesi'nden Hüso oğlu Mehmed

Vekîl-i muma-ileyh İbrâhîm Efendi dâhi şâhidan-ı merkûmanın tezkîyelerini taleb eyler. Fi 25 M

Vekîl

s.47

Teşrin-i Sani yirmi üçüncü Çarşamba günü Elif bizzat Mahkeme-i Şer'iyyeye hazır olub zevc-i merkûm Halil muvâcehesinde tarafeyn Vekîlleri İbrâhîm Efendi ve Emin Efendi hazır bulundukları halde mezbure Elif takrîr-i kelim idüb (kesik) nafaka hüccetine terakküm iden nafakasından ve nafakadan dolayı olan üç aylık nafaka (kesik) hüküm kalmayub (kesik) ve badema zevciyata müteallik zevcim merkûm Halil'den hiç bir dava ve tahsimatım evvel mukabelem üzere (kesik) talebim diyerek merkûm Halil dâhi cevâbında mezburenin ifâdesi ve cevaplarından nafakasından ve kaffe-i hukukundan vazgeçmemek üzere mezbure Elif'i hal' itdim. Fi 23 Teşrin-i Sani 327

Sarıkayalı Karyesi'nden Tetirli Karyesi'nden Müdde-i 'aleyh Vekîli

Müdde-i Vekîli

Satır Oğlu Halil

Elif binti Şiho

Varak 31 s.48

Behisni aşiretlerinden Atmalı aşireti ve Ağcalı oymağından Alo'nun oğlu Abu kazâ'ı mezkûr mahkeme-i şer-iyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Behisni Kazâsı Hazine Vekîli Abdi Efendi muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb tarihinden tahminen bir mah mukaddem Gölbaşında hayme nişin bulunduğum sırada göçebe yün çadırım etrafında raî olunmakta iken gayb eylediğim kirekôr mor renkli yedi sekiz yaşlarında ve iki yüz guruş kıymetinde ve kendi ineğim kölüğü bir re's ineğim sarik elinden alınarak hükümete teslim ve mal-ı yave olunarak müsadere edilerek hazineye teslim idildiği anlaşılmış olmakla itafen mezkûr ineğin kendi malım olduğunu isma ittireceğim şâhidlerden temin idildiği taktirde tarafıma teslimi matlubumur deyü ba'de'd-da'va.

Müdde-i

Atmalı Aşiretinden Alo oğlu Abu

Müdde-i 'aleyh hazine Vekîli Abdi Efendi dâhi cevâbında merkûm hüvviyeti mechulum olmayub isbat-ı hüvviyet idilmesini ve mezkûr inek madem ki yave malıdır lafz'ül kuzat ithamının hukuka teslimini talep ve müddeyin in iddiâsını külliyyen inkar iderim.

Vekîl

Müdde-i merkûmun hüvviyetini kazânın Meydan Mahallesi'nden Tokluzade Mustafa ve Karani oğlu Ali bildiği ismi üzerine muma-ileyh Mustafa meclîs-i şer-e hazır bulunub merkûm Abu'nun hüvviyetini isbat ve ister ise muvafık idem hususunu beyan ider.

Meydan Mahallesi'nden

Toklu Oğlu Mustafa

Vusta Mahallesi'nden Fedai Oğlu Ali meclîs-i şer-iyeye bi'l-vürûd bu dâhi merkûm Abu'nun hüvviyetini alim olub Alo'nun oğlu Abu olub Atmalı aşiretinden olduğunu ifâde eylerim.

Vusta Mahallesi'nde Fedai Oğlu Ali

Müdde-i merkûmdan iddiâsına mutâbık beyyine talb olundukta Atmalı Aşiretinden Aşkari oğlu Hüso ve Maho oğlu Yusuf nâm kimesneler ile isbat ideceğini söyledi.

Şâhidan-ı merkûmdan Hüso meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd filhakika hükümet konağı havlusunda mevcut kirekôr mor renkli bir re's yedi buçuk yaşında bir res ineğin hazır-ı merkûm Abu'nun ineği olduğunu ve kendi ineğinin yavrusundan malı olduğunu ve bundan tahminen bir ay mukaddem çadırı önünden gaybetmiştir. Ben Bu hususa Allah için Şâhidim şehâdet dâhi iderim.

Atmalı Aşiretinden Aşkar Oğlu Hüso

Diğer şâhid aşiret-i mezkûrdan Maho oğlu Yusuf meclîs-i şer-i bi'l-vürûd lede'l-istişhâd bu dâhi müttefik'ül lafz ve şâhidanı evvelin şehâdetini ifâde eyler.

Atmalı Aşiretinden Maho Oğlu Yusuf

Hazine Vekîli

Vekîl-i muma-ileyh dâhi cevâbında tezkiyelerini talep eyler.

s.49

Şâhidan-ı merkûmanın olup olmaıkları Meydan Mahallesi'nden Toklu oğlu Mustafa ve Vusta Mahallesi'nden (Fedai) oğlu Ali nâm kimesnelerden ilanen tezkiye olundukta şâhidan-ı merkûmanın adil ve makbul'-şehade oldukları (kesik) ittikleri kimesneden olduklarını beyan eylediler.

Maruf
Meydan Mahallesi'nden
Toklu Oğlu Mustafa

Maruf
Vusta Mahallesi'nden
Fedai Oğlu Ali

Varak 32 s.51

Behisni Kazâsı kurlarından Belviran Karyesi sâkinlerinden Zeliha binti Mizan nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer-iyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-inde zevc-i sabıkı karye-i mezkûr sâkinlerinden Maçhub (?) bin İbrâhîm nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb işbu hazır-ı merkûm Zevc-i sabıkım Maçhub tarihinden dört sene mukaddem beni talak-ı selase ile tatlik idüb mihrimden mütebâki üç yüz guruşu zimmetinde olup meblağ-ı mezkûrun merkûmdan tahsilini talep iderim deyü ba'de'd-da'va. Müdde-i aleyh merkûm dâhi cevâbında mezbureyi bundan dört sene mukaddem talak-ı selase ile tatlik eylediğini ikrar idüb lakin mihr davasını külliyyen inkar idüb borcu kalmadığını iddiâ eylemesiyle mezbureden iddiâsına mutâbık beyyine talep olundukta isbat isbat-ı beyyineden izhar-ı acz idüb Müdde-i 'aleyh merkûmun tahlifini talep eyleyüb (kesik) merkûm yemin tahlif olundukta yemin kabul eylendiği zabt olundu.

Müdde-i
Belviran Karyesi'nden
Zeliha Binti Mizan

Müdde-i 'aleyh
Belviran Karyesi'nden
Maçhub Bin İbrâhîm

Varak 33 s.53

Behisni Kazâsı mahallatından Uvarlı Mahallesi sâkinlerinden Ali Efendi oğlu Ahmet Efendi kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de mahalle-i mezkûr sâkinlerinden Çil Hacızade Çil Hacı Bekir nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb suk-ı sultan tüccar pazarında cami-i şerifönünde Vakkas ve Emirzade Hacı Emin ve biraderi Ahmed ve validesi Asiye hatun ile nısıfı benim ve nısıf-ı diğeri mezburunun olmak üzere müşterek dükkanın nısıfını mezburun (kesik) beş lira osmanî mukabilinde hazır-ı merkûm Hacı Bekir Efendiye beyy ve fûruhtve kabz temin iddiklerini isma eylediğim irad (kesik) merkûm Hacı Bekir Efendiye Hacı Karibzade Yusuf ve Hacı Mehmed nâm kimesneler huzurunda ben bu dükkana tefhim (kesik) mezkûr ile nefsim için alacağımı müşterek tarafeyne ifâde idüb ve eş-şehade ile talep muamelatıyla talep eylediğinden (kesik) mezkûrun nısıf hisse bedeli olan yirmi beş lirayı müşterek

merkûma ita ile dükkan-ı mezkûrun nısıf hissesini teslim edilmesini talep iderim deyü ba'de'd-da'va.

Müdde-i

Uvarlı Mahallesi'nden Ali Efendi

Müdde-i merkûm dâhi cevâbında bu dükkana talib olduğum zaman hazır-ı merkûm Ahmed Efendiye vardım. Bu dükkan satılıyor (kesik) madem ki müşterekmiş ilerüde diğer bir kimse alır ise canın sıkılır. Bu dükkanı al dedim Alıyorum dedi ve ben dâhi mezkûr dükkanı almadım ve tapu dâhi kestirmedim ve para dâhi vermedim. Dükkanı kim alur ise (kesik) onun ile meşfu davası olsun ifâdem bundan ibaretdir.

Müdde-i 'aleyh Uvarlı Mahallesi'nden Çil Hacı Bekir

Varak 34 s.54

Behisni Kazâsı mahallatından Bozmekan Mahallesi sâkinlerinden Koca Ağazade Mehmed bin Hasan Ağa nâm kimesne kaza-ı mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de kazâ-i mezkûr icra dairesi memuru Mehmet Efendi muvâcehesinde bi'l-vürûd da'va ve takrîr-i kelâm idüb biraderim müteveffa Hasan Ağa'nın zimmetinden dolayı terhin idilen Şambayedî Karyesi'nde iki kıt'a'a arazileri Mehmed fûruht idüb hazineyi mezkûr olan deyni tesviye idildiğinden mütebâki icar dairesinde kalan iki bin guruş sahh akçe benim ile gaib ve gaibe an'il meclîs biraderi Emin ve hemşirem Fatma'ya isabet itmekle memureyn hazır-ı meclîs Mehmed Efendiye talep idiyor isede isma idildiğinden tahsiliyle hisse-i irsiyemin tarafıma teslim bil verase matlubumdur ve meblağ-ı mezburun meyanımızda Ali ma-farazallah taksim idilmesi dâhi matlubumdur.

Bozmekan Mahallesi'nden

Koca Ağazade Mehmet Bin Hasan

Müdde-i 'aleyh icra memuru Mehmed Efendi dâhi cevâbında tevfikân merkûmun zimmetinden dolayı tarla ve terekeleri fûruht idüb zimmeti tesviye idildikten sonra iki bin guruş daire-i icrada mevcut oluşunu ikrar idüb lakin veraset iddiâsını külliye inkar eylerim.

İcra Memuru

Müdde-i merkûmdan veraset iddiâsına mutâbık beyyine talep olunmakta Meydan Mahallesi'nden Hacı İbrâhîm bin Vakkas ve Bozmekan Mahallesi'nden Hacı Osman bin Ali Efendi nâm kimesnelere ile istişhâd ideceğın ifâde eyler.

Şâhidan-ı merkûmdan Hacı Osman bin Ali Efendi nâm kimesne Meclîs-i Şer-i Şerîf-i bi'l-vürûd lede'l-istişhâd filhakika bundan akdem vefat iden Koca Ağazade Hasan Ağanın verasesi işbu hazır'ül-meclîs mâhdûmu Mehmed Beğ ve diğer gaib mâhdûmu an'il meclîs Emin Efendi beğ ve gaibe kerimesi Fatma ile zevcesi Şerife hatun binti Mehmed Beğ nâm kimesnelere mahsusdur. Bunlardan başka verasesi ve terekesine mütâbık ahzı yoktur bu hususa bu vecih üzere Allah için şâhidim.

Şâhid

Bozmekan Karyesi'nden Hacı Osman Bin Ali Efendi

Medan Mahallesi'nden Hüseyin bin Seydi nâm kimesne meclîs-i şerife bi'l-vürûd lede'l-istişhâd diğer şâhidanın şehâdetini müttefik'ül-lafz olduğunı ifâde eyler.

Şâhid

Meydan Mahallesi'nden Seydizade

Tezkiyelerini talep eyler. Fi 29 Teşrin-i Sani 327

Şâhidan-ı merkûman olmayub oldukları Meydan Bozmekan Mahallesi heyet-i ihtiyarelerinin ba-varaka-ı memhure alenen lede'l tezkiye 'adl ve makbûlü'-ş-şehâde olduklarını beyan eylemeleriyle Kahta Mahallesi'nden Sarızade Abdullah ve Hacı Garizzade Abdullah nâm kimesne ilanen lede'l tezkiye 'adl ve makbûlü'-ş-şehâde olduklarını ifâde ve beyan eyler. Fi 20 Teşrin-i Evvel 327

Müzekki

Kahta Mahallesi'nden Sarızade Abdullah

Abdullah

Müzekki

Kahta Mahallesi'nden Garizzade

Varak 35 s.56

Behisni Kazâsı mahallatından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Tuhmizzade Hacı Turan Ağa nâm kimesne kazâ-i mezkûr mahkeme-i şer-iyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de biraderi Hacı İbrâhîm Ağa muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezkûrda Hamamönü mevkiinde tarafları şarken ve şimalen Abdin Beğ'in bostanlığı garben Kavuncu İsmail hanesi cenuben bir tarafı tarik Hacı ve Abuzer Ağa haneleriyle mahduttur. Ben ve biraderim hazır-ı meclîs Hacı İbrâhîm ve hemşilerim Emi ve Hadice ve Kerime ve müteveffa biraderim Mustafa ve evvel ki validem Fatma nâm kimesnelere isabet idüb veraset-i merkûmdan evvel ki validem mezbure Fatma vefat idüb hisse-i masubeleri kerimeleri Emi ve Kerime ve mâhdûmları Hacı İbrâhîm Mustafa'ya istihsâl idüb bade Mustafa dâhi vefat idüb hisse-i mesubesi mezburun biraderi Hacı İbrâhîm ve hemşireleri Emi ve Kerime'ye icâbet itmiştir. Ba'dehu merkûmat Emi ve Kerime ve Hadice nâm kadınların hane-i mezkûrdan olan hisselerini itira ve kabz eylediğiden şu halde iki yüz seksen sekiz hisseden hemşirelerim mezburat Emi ve Hadice ve Kerime nâm kadınlara isabet iddirmeyüb bi-hasbel mecmu yüz otuz hisse ile nefsime isabet iden elli altı hisse ki yüz seksen altı hisseyi biraderim Hacı İbrâhîm e isabet iden yüz iki hisseden tefrikiyle tarafıma teslimini talep vardı eyledi.

Müdde-i

Tuhmizzade Hacı Turan Ağa

Müdde-i 'aleyh merkûm Hacızade İbrâhîm de dâhi cevâbında kisab (kesik) hane-i mezkûrdan olan hissemim tefrikini talep iderim ve ben dâhi nefsime olmadım.

Müdde-i 'aleyh

Tuhmizzade Hacı İbrâhîm

Varak 36 s.59

Behisni Kazâsı mahallatından Meydan Mahallesi ahalisinden Hacı İbrâhîm zade Hacı Mehmed bin Ahmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde mecis-i şer-i şerîf-i Enver'de mahalle-i mezkûr sâkinlerinden amucası Hacı İbrâhîm zade Abdullah muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb Meydan Mahallesi'nde vaki tarafları Gören

Ağa ve Çerkes Vakkas Ağa Eminzade Mehmed haneleriyle mahdud bir bab şehir hanesi ile keza kazâ hudûdu dâhilinde Sarhan nâm mevkide tarafları Çerkeszade İbiş Ağa hanesi (kesik) tarik hazi (?) ve Müdde-i ‘aleyh tarlasıyla mahdud iki göz bağhane keza mevki-i mezkûrda tarafları Yusuf Efendi (kesik) Efendi ve Hüküzade Hacı Hasan bağları ile mahdud bir kıt'a kurûm bağı ceddim Hacı İbrâhîm zade Hacı Mehmed'in (kesik) Oğulları bulunan pederim Ahmed ve amucalarım hazır-ı meclîs Abdullah ile müteveffa Aliye intikal idüb ve pederim (kesik) tarihinden on altı sene evvel vefatıyla emlak-ı mezkûrelerinden olan nısıf hisse benim ve hemşirem Elife kalmış (kesik) tarih vefatından beride menkul hisselerinden bila-niza mutasarrıf olduğumuz cümlesinin malumu (kesik) iken bu kezde emlak-ı mezkûrede ki bulunan hisselerimize şer'an ve halit bulan amucam hazır-ı meclîs Abdullah Ağa müdahale ve sözde bulunmakla müdehalesinin meniyle hisselerin tarafıma teslimini talebinde bulunduğunu (kesik) mutâbık Fi 17 Teşrin-i Evvel 327 tarihli bir kıt'a 'arzuhal dâhi ita eylemiş idim böylece dava eyledikde.

Müdde-i

Hacı İbrâhîm zade Hacı Mehmed bin Ahmed

Müdde-i ‘aleyh merkûm Abdullah Ağa dâhi cevâbında üç yüz seksen iki tarihinde pederim Hacı Mehmed vefat idüb emval-i metrukesi (kesik) Vakkas Ahmed Ali ve çskerleri ve kerimleri Hadice Asiye Emiş Safiye Emine ile zevcesi Zeyneb'e intikal eylemiş ise de (kesik) şehir-i hanesi dokuz veresenin huzuruyla pederim müteveffa Mehmed Efendinin validem müteveffa Zeyneb'e mihr ve sair cihetinde (kesik) gurusu borcu olub deyn-i mezkûre mukabil hane-i mezkûru ve er gün merkûmun huzur ve rızalarıyla (kesik) mezbureye tereke idilmiştir. Tarih-i mezkûrun tarih vefatı olan üç yüz yirmi beş sene (kesik) müstakilen mutasarrıfı olub Müdde-i merkûmlar pederi dâhi validemden evvel vefat itmekle hane-i mezkûr (kesik) intikal itmiştir. Müddeyin bu hususda ki idaasının deyni ve bağhanesi ile ika eylediği (kesik) ve bağ harabesi pederim vefatında hane-i mezkûr ile bize ve bağ harabesinin nısıfı ol vakit validem (kesik) hatuna er hakkı diyerek virilmiş ve nısıf diğeri dâhi evvelki validem hatuna (kesik) iştigal virilmiş sonra mezkûr nısıf hisse biraderim Vakkasa iştigal idüb merkûm vefatıyla işar (kesik) zimetinden dolayı icra marifetiyle fûruht idilüb 315 tarihinde biraderim müteveffa Ali ile birlikte (kesik) gurusu bedel ihale ile iştira eylediğim bu nısıf bil-ıştira mutasarrıf idiyoruz ve nısıf-ı diğeri dâhi validem (kesik) Zeyneb dâhi tasarruf hissesini hal-i hayatında biraderim müteveffa Ali ile bana virmişdir. Sonra inşaa ve imar eyledim bu cihetten dolayı dâhi Müdde-i merkûmun iddasının reddini talep ederim.

Müdde-i ‘Aleyh

Hacı İbrâhîm zade

Müdde-i merkûm dâhi cevâbında hin-i sebevatimden askere gittiğim üç yüz yirmi tarihine kadar hane-i mezkûrda (kesik) ile gerek şehir-i hanesinde gerek bağhanesinde eğleşiyordum. Ve askere gidüb geldikten sonra (kesik) ikamet eylerim ve pederim dâhi hal-i hayatında ben ol-verese hane-i mezkûr taksim eyleyerek tard-ı bain üzerine (kesik) teferruğ tasarrufundaki fevkani ve tahtani odalar pederim Ahmede hisse-i ahkar bölerek ol vecihle vefatına kadar hane-i (kesik) ikamet eylemişlerdir. ve badehu vefatı benim ile hemşirem elife isabet edüb ol vecihle ber-vecih-i ma'ruz ikamet (kesik) mutasarrıfını isbat

edeceğim gibi olan hazır-ı mezkûrun tapuca kaydı dâhi müteveffa pederim Ahmed ve Amucam ve Ali ve bibim Hadice ve Asiye üzerine mukim (kesik) Delalet iden (kesik)

Varak 37 s.60

bulunan kurûm bağı kezalik veres-i mezburan üzerlerine tapuca mukim bulunub ber vecih-i ma'ruz tasarruf tahkik itmekle hisse-i musibelerin tarafıma teslimini talep ederim. Ve amucam hazır-ı merkûm kendi validesini ve evvel ki validesine isabet iderek kendi malları olmadığı muhakkak olmasaydı pederimiz üzerine mukim olmaz idi.

Müdde-i

Hacı

Müdde-i 'aleyh merkûm dâhi cevâbında tapuca böyle kayıd olduğunu bilmem ve Müdde-i merkûmların pederi hane-i mezkûrda olduğunu validem müteveffiye Zeyneb hatunun rızasıyla oturmuşdur ve taksim idilmesinin aslı ve esası yokdur ve kendisi dâhi pederi vefat eylediği zaman yetim kalmasıyla merkûm ile hemşiresi Elif'i gıyaben bilirdim ve elan hemşiresi Elif nezdindedir. Kendisinin mülkü olduğu ciheti değildir.

Mahkeme şehir-i Teşrin-i Saninin on dördüncü Pazartesi gününe talik edilip yevm-i mezkûrda mahkemede hazır bulunacakları tarafeyn ifâde edip razı olmuşlardır. Fi 21 teşrin-i evvel 327

Müdde-i Hacı

Müdde-i 'aleyh Abdullah

Merkûm Müdde-i 'aleyh Abdullah tapuca olan kaydı malumum değildir deyü ifâdesine binaen Müdde-i 'aleyh merkûm (...) hane-i mezkûrlar (kesik) ihracı sualine virmiş olduğu isbat-ı izharın tapudan yazılan derkenar bir mebsutu beyan olunur.

Der tasarruf

Hacı İbrâhîm zade Hacı mehmedin iyali Zeyneb Hatun sekiz hisseden bir hissesini oğulları Ahmed ve Ali Abdullah beş hissesini kızları ve hatice hissesidir.

Onbaşı Mahallesi'nde tarafları Gören Ağa ve turan haneleri ve yol ile mahdud bir bab hane.

Hisar Han mevkiinde tarafları (kesik) ve Hacı Hüseyin Ağa hanesi (kesik) ve yol ile mahdud bir bab hane.

Badel mütalaa icâb-ı Şer'iyyesi vukuuna tarafeyn şâhidlerinin istima idileceği beyan idilmesi üzerine fazüetlü müfti Efendiye. Fi 26 k

Müdde-i 'aleyh Abdullah dermiyan itmesiyle def-i davasını isbat itmesi iktiza ider ise de bilahare Müdde-i merkûm Hacı mehmedin pederi müteveffa Ahmed beynel-verese kendisine temellük idilmesiyle dava idilen müteveffiye mezbure (kesik) vesair vereseler meyanında bil-terazi taksim idilerek şehir-i hanesinin mahud mahali Ahmede isabet iddiği ve ol vecihle de hayatında Ahmed ve bâde vefatıyla kendisiyle hemşiresi mutasarrıf olduklarına dair Müdde-i (kesik) Hacı Mehmed ikamet beyyine ider ise tercih idileceğinden ol vecihle ifa-ı muamele idilmesi muktezirdir. Allah'u a'lem

Müfti

Müdde-i Merkûmdan Hacı'dan ber mucib fetva-ı iddasına mutâbık beyyine talep olunduk da Meydan Mahallesi'nden Halil Ağazade Abuzer Alizade Hacı İbrâhîm ve Çerkeszade İbiş Ağa ve Haşlicizade Hacı Ali ve Karakız oğlu Ahmed ve Alo oğlu Vakkas

ve Toğanzade ve Çerkeszade Hacı Hüseyin bin Vakkas Ağa ve Azade Mehmed nâm kimesneler olub bunlardan başka şâhidi olmadığını (beyan eyler).

Müdde-i İbrâhîm

s.61

Şâhidan-ı merkûmdan Toğanzde Hacı İbrâhîm bin Vakkas Ağa Müdde-i ‘aleyh Abdullah muvâcehesinde lede'l-istişhâd mezkûr iddiâ olunan şehr-i hanesini ceddîm Hacı İbrâhîm Müdde-i ‘aleyh Abdullahın pederi Hacı Mehmede hibe ittiğini ceddîm Asiyeden istima iyledim ve Müdde-i ‘aleyh pederi Ahmed dâhi mezkûr hanede ikamet iderek hane içinde vefat eyledi ve ve mehmed ve Müdde-i hacı dâhi mezkûr hanede ikamet ittiğini bilirim ve bağhanesinden asla malumatım yoktur ben bu hususa bu vecih üzere Allah için şâhidim ve şahdet dâhi iderim.

Şâhid Toğanzade

Hacı İbrâhîm

Kara Kız Oğlu Ahmed dâhi merkûm Abdullah muvâcehesinde lede'l-istişhâd mezkûr şehr-i hanesinde Müdde-inin pederi Ahmed bundan on yedi veyahud on sekiz sene mukaddem mezkûr hanede ikamet ettiğini ve bâde vefatı mâhdûmu Müdde-i Hacı'nın dâhi ikamet iddiğini bilirim fakat mezkûr haneyi taksim idüb hissesi olub olmadığı malumum değildir süre içinde ikamet ittiklerini bilirim ve bağhanesinden asla malumatım yoktur ben bu hususa bu vecih üzere Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi iderim.

Kara Kız Oğlu

Ahmed

Meydan Mahallesi'nden Haşlıcızade Hacı li bilahare istişhâd olundukda mezkûr şehr-i hanesinde müddeynin pederi Ahmed merdivan başında ki odada vefat itmesine kadar ikamet itti ve badel vefat merkûmun evladları Müdde-i Hacı ve kerimesi dâhi mezkûr hanede ikamet eylediler âma mezkûr hanede hisse-i irsiyesi olduğunu ve beyan olursa taksim eylediklerini bilmem ve bağhanesinden asla malumatım yokdur. Ben bu hususa bu vecih üzereinde Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi iderim. Fi 21 Kânûn-ı Evvel 237

Haşlıcızade

Şâhidlerimin dahasını isma' ittirmeyeceğimden icâb-ı şerisini taleb iderim. Fi 4 Kânûn-ı Evvel 327

Müdde-i Hacı

Müdde-i ‘aleyh Abdullah nâm kimesneden müddeasını isbat idub itmeyeceği sual olundukta kırk sene mütecaviz olduğunu beyanı olmadığını ve icâb-ı Şer'iyyesini taleb eyler.

Müdde-i ‘aleyh

Hacı İbrâhîm zade Abdullah

Merkûm Hacı hane-i mezkûrlarda hisse-i irsiyem olduğuna dair Müdde-i ‘aleyh Abdullah'dan tahlifini taleb ve fetva-ı şerif-i hususu talep iderim.

Müdde-i Hacı

İcab-ı Şer'iyyesi beyan buyrulmak babında fakahetlü müfti Efendimize. Fi 5 M

Müdde-i merkûm Hacı Mehmed defî olduğunu isbat idemediğinden şehir-i hanenin mezkûr (kesik) ifa-ı beyan olunduğu vecih üzere beynel verese müteveffa Ahmede hisse çıkarılmadığına Müdde-i 'aleyh Abdullah yemin iddirebileceği ve kezalik merkûm Abdullah'a dâhi isabet Müdde-i (kesik) hanesinden naşi merkûm Hacı Mehmed'e yemin verdirmeğe hakkı olacağı ve Mecelle-i Celilenin 1622 maddesinin fıkra-ı cezası mûcibince bunlardan kafisi yeminden nükûl iderse diğerinin davası sabit olub ve her kafisi yemin ider ise onun asıl davası avdet ideceği bu vakit ber vecih Hacı Mehmed'in asıl davasını Abdullah ikrar itmiş iddiğinden ikrar ile muvazenetde olunacağı muktezirdir. Allahul alem.

Müfti

(kesik) fetva-ı Müdde-i 'aleyh merkûm Abdullah'a yemin teklif olundukta hane-i mezkûrun kırk yedi senedir validesi mutasarrıfı olub ve dokuz seneden hiç birisi hisse istememiş böylece validemin tasarrufu olduğuna yemine müheyyam (kesik) vereselerin işbu hususu malumatı taht-ında vaz'ül icâb ider ise istima iddireceğim ifâdem budur. Fi 22 M

Müdde-i 'aleyh Hacı İbrâhîm zade

Varak 38 s.62

Merkûm Hacıdan pederinin vereselerinin hisseleri sual olundukta merkûm Abdullah'ın ifâdesi vecihle beş kerimesi ve dört oğlu ve bir zevcesi bulunduğunu ifâde eyler. Fi 3 Mart 327 Müdde-i 'aleyh

Müdee-i Aleyh Abdullaha merkûm hacıya yemin teklif idüb itmeyeceği sual olundukta hakkında malumatım olmadığından yemin teklif itmiyorum.

s.63

Vusta Mahallesi ahalisinden Sarı Hacızade Bekir Efendi bin Hacı Mehmed Efendi nâm kimesnenin Hamra Mahallesi'nden Abdurrahman Efendizade Abdurrahman Efendi ve zevcesi Lale nâm kimesneler aleyhlerinde ikame eylediği bir aded halı davasından dolayı alel-usûl Müdde-i 'aleyh mezburata üç def'a da'vetiye teblîğ idilüb adem-i icâbetlerinden ve Müdde-i merkûmun mahkemenin gıyâben rü'yetini talep eylemekle merkûmun hukûkunu muhâfazaya muktedir olan mahkeme-i şer-iye mülâzımlarından Mahmud Efendi bin Emirzade Hacı Mehmed nâm kimesne Vekîl-i Musahhar ta'yîn olunub muvâcehesinde meclîs-i şer'î şerif-i Enver'de Müdde-i merkûm da'va ve takrîr-i kelâm idüb (kesik) Pınarbaşında olan iki lira kıymetinde bir aded halısı ahzlerine verilmek üzere merkûm Abdurrahman alub hanesine götürüb zevcesi mezbureye teslim eylemiş isede şu halde mezkûr halıyı almış bulunmadıklarını her ikisi külliye inkar eylemeleriyle merkûmdan mezkûr halıyı tahsil ve tarafıma teslimi matlubumdur deyü ba'de'd-da'va.

Vekîl-i Musahhar dâhi cevâbında müvekkilim bu gibi bir halıyı hanesine götürdüğü ve zevcesi mezbure Lale'ye teslim ittiğini külliye inkar eylemesiyle Müdde-iden iddia-ı ikamesine mutâbık beyyine talep olundukda şahidlerim var isede Müdde-i 'aleyhin akrabası olduğundan getiremeyeceğini dermeyan eylemesiyle tahlifini talep eylediğinden ve

merkûmun adem-i icâbeti dâhi yeminden nükûl adidilmesiyle ol vecihle hasebiyle olundu.
Fi 5 Teşrin-i Sani 327

Müdde-i
Bekir

Müdde-i 'aleyh Vekîli
Mahmud

Varak 39 s.64

Vusta Mahallesi'nden İsferezade Hacı Mehmed bin Hacı Mustafa ve Bozmekean Mahallesi'nden Çakırcı Oğlu Umur bin Halil mahhkeme-i Şer'iyyesinde Yaylacık Karyesi'nden Topal oğlu Vakkas mâhdûmu Hüseyin'e gönderilen tevarih-i muhtelif üç kıt'a da'vetiye varakalarıyla adem-i icâbetiyle hükm'ül şer' marifetiyle merkûmun hukukunu muhafazaya muktedir Vekîl-i musahhar ta'yîn olunan Mahmud bin Hacı Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde dava ne takrîr-i kelim idüb merkûm Vakkas zimmetinde yirmi beş liraya beyy bil-vefa suretiyle iştira ve kabul ittiğim karye-i mezkûrda Geçitpınarı mevkiinde tarafları şarken Mahmud bağı garben cebel şimalen köşker cenuben Sarıkaya Karyesi ve yol ile mahdud iki kıt'a bağ Yaylacık havalisinde bağı mevkiinde şarken mülazım bağı garben Yamaçlı şimalen Hacı Halil cenuben Hacı bağıyla mahdud iki kıt'aa bağ cem'an dört kıt'aa bağının rub' hissesini üç yüz yirmi yedi senesi hâsılatından hisseme isabet eden on beş ölçek fıstık ve on batman pekmeze ve harc-ı muhakemeden merkûmlar zimmetinde mütebâki dört yüz guruş kıymetinde mutâbık itmeyerek idamesinden istima eylediğinden tahsiliyle tarafına teslimini talep ideriz dediklerinde Vekîl-i musahhar Mahmud Efendi dâhi cevâbında mezkûr kurûm bağları Müdde-i merkûmun karzlarının olduğu görünen bey'-i bil-vefasının hakkaniyetlerinden anlaşılmasıyla sened sene-i haliye hâsılatından deynlere aid olan rub' hissesi olan o beş ölçek fıstık ile on batman bekmez olduğunu ve dört yüz guruş dâhi mahkeme mesarifinden merbut olduğunu külliye inkar itmekle müddeyün-u merkûmandan lede'l-sual iddasına ve ikamesine mutâbık beyyine talep olundukta Bozmekean Mahallesi'nden Mıçı Efendizade Şaban Efendi ve Kalbal oğlu Mıçı ve Hamra Mahallesi'nden Durdu oğlu Şih Mehmed ile isbat ideceğini ve bundan başka şâhidi olmadığını beyan eyledikleri zabt olundu.

Vusta Mahallesi'nden
İsferezade Hacı Mehmed

Bozmekean Mahallesi'nden
Çakırcı Oğlu

Şâhidan-ı merkûmdan Şaban Efendi bin Mehdi Efendi meclîs-i Şer'iyye bil-vürûd Vekîl muharassa muvâcehesinde led'el- istişhâd.

Varak 40 s.67

Bozmekean Mahallesi'nden müteveffa Hacı Musa oğlu Karaca Mustafa nâm kimesnenin zevce-i menkuhe-i metrukesi Mahalle-i mezkûrdan Halime binti Sert Osman nâm kadının müteveffa Karaca Mustafa biraderi Delal Efendi muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb bundan tahminen üç mah mukaddem vefat iden zevcim Hacı Mustafa oğlu Karaca Mustafa'nın Fi 10 Kânûn-ı Sani 327 tarihinde bu cariyelerini bi'emrillah-ı teala kaffesine tezvicinde mihr-i muharrer olan dokuz yüz guruşa mukabil otuz (kesik) mübadele Kayaarunda Hacı Musa oğlu mevkiinde cebhesi yola canib beyni Dağdeviren

tarlası (kesik) hanesi ve arka ciheti Dağdeviren hanesiyle mahdud iki gözü müştemil hane ve tarafı mezkûrda şarken Sarderus(?) Ağa bağı garben tarik-i âm şimalen Kısa Ağazade Emir bağı cenuben Dağdeviren tarlasıyla mahdud bir kıt'a kurûm bağı ile mezkûr hanenin nısıf hisselerini ve kusur kalan üç yüz guruş mihirden alacağıma mahsuben dâhi Bozmekan Mahallesi'nde kain Delal İsmail ve Kıbel(?) oğlu Amir haneleriyle mahdud hanenin nısıf hissesini bana beyy bil-vefa ile beyy olunmasıyla teslim ve kabulünden sonra mezkûr bağı ve diğer nısıf-ı hissesinden yine tarih-i mezkûrda hazır-ı merkûm kadıdan beş yüz yetmiş guruşa harcen ahz ve işтира idüb şer'an caiz eylediğim sened dâhi yedimde mevcut iken şu günlerde hazır-ı merkûm Delal Efendi bizzat satmış bulunduğu kendi hissesiyle vefaid metrukesi bulduğum müteveffa karındaşı Karaca hissesini fuzulen müdahale eylemesinden ve dava-ı vukunun adil mahkeme ibraz edeceğim senedden daha haricen göstereceğim şâhidler ile beyyine mutâbık bulunduğum müdahale-i mezkûrun meni matlubumdur deyu ba'dad dava.

Bozmekan Mahallesi'nden

Halime binti Sert Osman

Müdde-i 'aleyh merkûm Delal Efendi dâhi cevâbında ber vecih-i maruz Müdde-i Halime binti Sert Osman'ın iddasını ikrar ve itiraf eylediğimi ve hane-i mezkûre müdahale itmediğini ve şimdiden sonra müdahale itmeyeceğini ifâde eylemesiyle zabt olundu.

Bozmekan Mahallesi'nden Delal Efendi

Merkûmun ifâdesi huzurumuzla alınarak vaz' imza eylediği işbu mahalle şerh verildi.

Şer'iyye Katib

Mülazım

Varak 41 s.69

Behisni kasabasının Çırçır Mahallesi sâkinlerinden Fatıma binti Uzun Kâdir nâm kadın kazâ-i mezkûr mahkeme'i şer'iyyesinde meclîs-i şer şerîf Enver'de Zevci sabıkı Hacı Kasım Mahallesi sâkinlerinden Hamamcı oğlu Mevlüt nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüp işbu hazır-ı merkûm Mevlüt zevci sabıkım olup tarihten beş gün evvel bu cariyelerini talak-ı selase ile tatlik eylediğinden bu mahalde zimmetinde olan yedimde mübrez senet mûcibince iki yüz guruş alacağıma mukabil hisse haricinde Kızılyolbaşında tarafları Erikçi Mustafa ve bağları ve tarik-i âmm ile mahdûd bir kıt'a kurûm bağı meblâğı mezbûr mukabelesinde bana rehin eylemiş iken şu halde ben meblâğı mezbûru tesviyeden de bağ mezkûru bana teslim eylediğinden meblâğı mezbûr ile hanesinde kalan bir adet hamam leğeni ve bir mahmudiye ve bir mecidiye ve bir harfık ve bir havarin ve bir çuval dâhi merkûm teslimden imtina eylediğinden meblâğı mezbûr ile eşyayı mezkûrlar merkûmdan tahsiliyle tarafıma teslimi matlubumdur deyu bâ'de-l da'va.

Müdde-i 'aleyh merkûm Mevlüt dâhi cevâbında mezbureyi hakikaten talak-ı selase ile tatlik eylediğini ikrar idüp lâkin mezbureye mihr cihetten bir para borcu olduğunu inkâr ve mezbure yedinde olan senetten dâhi malumatı olmadığını beyan ve mezkûr eşyalardan bir Mahmûdiye ve bir mecidiye bedeli 96 guruş borcu olduğunu ikrar ve diğer eşyaları dâhi külliye inkâr eyledi. Fi 17 Teşrin-i Sani 327

Müdde-i 'Aleyh

Hamamcı Oğlu Mevlüt

Mezbureden müddeasına mutâbık beyyine taleb olundukta Hacı Kasım Mahallesinden Hüseyîn Alizade Ahmed Efendi Vusta Mahallesinden Mahmûd Ağazade Hacı Efendi ve Bozmekan Mahallesinden Osman Ağazade İbrâhîm ve Hacı Kasım Mahallesinden Terzi Abdullah nâm kimesneler ile (silik) edeceğini şahitleri teşrini saninin 23.Çarşamba günü istima ettireceğini ifâde ve beyan eyledi.

Uzun Kadir Kerimesi Fatıma

Ve şer'an icâb eden nafakanın dâhi zevcem merkûm Mevlüt üzerine takrîr edilmesini taleb ederim.

Uzun Kadir Kerimesi Fatıma

Bozmekan Mahallesinden Osman Ağazade İbrâhîm lede'l-istişhâd hazır merkûm Müdde-i 'aleyh Mevlüd Müdde-i mezbureye tehil ettiği zaman Nisan 323 tarihli senet mûcibince iki yüz guruş mihrden zimmeti olduğunu ve mihrî kat' olunur iken merkûm Mehmed'in eniştesi Osman oğlu Mehmed hazır idi ve derûn-u senette bey' bi-l vefa bedeli iki yüz guruş mukabiline mezbureye verilen bağ merkûm Aşkın oğlu Mehmed'in bağı olup mezkûr bağı Müdde-i 'aleyh Mehmed mevlüde verip borçlu oldu ol vakit merkûm Mehmed'e hazırda yok idi benim malumatım bundan ibarettir Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi ederim.

Şahit Osman Ağazade İbrâhîm

Hacı Kasım Mahallesinden Abdullah Usta lede'l-istişhâd hazır-ı merkûm Mevlüt mezbureyi te'hil ettiği zaman cema'at huzuruyla mihrî kat' edilip yüz elli guruş mihr-i muaccelemeden elli guruş mihrî müeccelemeden mezkûr senet mucibi mihrî bâkî kalarak malûm'ul hudûd bir kıt'a bağı merkûm Mevlüt'ün eniştesi Aşkın oğlu Mehmed marifetiyle bey' bi-l vefa ile mezbureye terk eylediğine Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi ederim.

Biraderi Abdullah

Hüseyîn Alizade Ahmed Efendi lede'l-istişhâd hazır-ı merkûm Mevlüt muvâcehesinden merkûm te'hil ettiği vakit mezbureye mezkûr senet mûceb iki yüz guruş mihrden mütebâki zimmet olup meblâğ-ı mezbûra mukabil malûm'ul-hudûd bir kıt'a kürum bağını bey'i bîl vefa ile verildiğini ve merkûmun eniştesi Aşkın oğlu Mehmed dâhi merkûma bilve kale cema'at içinde hazır idi ben bu hususa ber vecih-i üzere Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi ederim. Fi 1 Şubat 327

Hüseyin Alizade

Varak 42 s.70

Müdde-i 'aleyh merkûm Mevlüt dâhi cevâbında mezbureyi tehh'ül eylediğim zaman ben üzerimde değil idim mihrden mezbureye borcum kaldığı malumum değildir ve mezkûr senetten dâhi asla malumatım yoktur ancak eniştem Aşkın oğlu Mehmed marifetiyle olduğumdan merkûm Mahkeme-i Şer'iyyeye götürceğini ve mesele'i mezkûre istifar edileceğini beyan eyledi ve nafaka cihetine dâhi kurban bayramından on beş gün evvel talak vâki' olmakla üç buçuk mah olmakla icâb-ı şer-isini taleb eylerim ve şimdiki halde asla bir para vermeye dâhi hâlâ tahâmülüm yoktur deyu ifâde eyledi. Fi 1 Şubat 327

Hamamcızade Mevlüt

Mihr şahitlerine ta'an olduğundan tezkiyelerini talep eyledik.

Merkûm Mevlüt Meclîs-i Şer'e bilvürud mezkûr senetten malumatı olup olmadığı sual olundukta mezbure Fatımayı tezvic eylediği zamandan tatlik eylediği zamana kadar mihr cihetten borcu olduğunu söylemediği ve mezkûr senedine malumatı olmadığını ancak tatlik eyledikten sonra malumatı olduğu ifâde ve hakikati hâl böylece cevap ifâdesi tarafları olduğuna yemin eylediği zabt olundu.

s.71

Behisni Kazâsı Mahallatından Ermeni Mahallesi sâkinlerinden Uzunun oğlu Bedros veled-i Ohannes nâm kimesne kazâ-i mezkûre Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de mahalle-i mezkûr sâkinlerinden derun istid'ada muharrer Şahanu oğlu Barsum nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüp merkûm haneme muttasıl hanesinden kendi hanemin damına açmış olduğu kapıdan büyük çocuklarının çıkıp damına tesellük etmek ve gübre dökmek ve buna mümasil bir takım altında oturulmayacak derecede harekatı talayife de bulduklarından başka mevsim-i saifede hanemin mukırr-ı nisvanı olan mahallerimiz görünecek yere çıkıp batmalarından müracaata mecbur oldum keyfiyet-i lazimenin icrasıyla şu fesahatım vecihden daha hanemin mahv ve inhidamını müceb hâl ve harekette bulunduğu anlaşıldığı surette mezkûr dama açılmış bulunan mezkûr kapının meseleye zarar ve eminlerinin def' ve reddini iddiâ eyledim deyu bâ'de-l da'va.

Müdde-i mezkûr

Müdde-i 'aleyh merkûm dâhi cevâbında Müdde-inin damı üstünde otuz seneyi müteceviz iddiâ ettiği kapı mevcuttur gerek Müdde-i mezbur hayatında ve gerek Müdde-i merkûmun huzurunda bu kapıdan müddeinin damına çıkarak kendi damımıza gitmek üzere yolumuz olduğu gibi kendi avlumuz gibi müddeaya damda yaz mevsimlerinde bile yatarak ve diğer zaruriyetimizi def' ederiz mukırr nisvan görülmesi meselesine gelince şer'an icâb eder ise mazeretlerini def'a müheyyayım deyu müdafa eyledi.

Müdde-i 'aleyh

Şahanu oğlu Barsum

Müdde-i merkûm Bedros dâhi cevâbında ben beni bileli hazır merkûm Barsum bizim tarafımıza pencere gibi küçük bir kapısı var idi (silik) altı seneden beri sekiz tahtalı bir kapı eyledi bunun men'ini talep ederim.

Müdde-i Bedros

Müdde-i 'aleyh merkûm dâhi cevâbında otuz seneden beri mezkûr kapısı halde ki olduğu gibi bulunduğu isbata müheyyayım mahallemiz sâkinlerinden Aşdur oğlu Agob biraderi Hacı Sarı Menas oğlu Menas pederi Serkes Aleksan oğlu (silik) İbrâhîm Altıncının oğlu Serkes Küçük Nalbant Serkes nâm kimesneler ile isbat edeceğini ve bunlar ile matlûb hâsıl olduğu takdirde tevazün isbat edeceğini ve mezkûr şahitleri Teşrin-i Sani yirmi üçüncü günü istima ettireceğini ifâde eyledi. Fi 17 Teşrin-i Sani 327

Müdde-i 'Aleyh

Şahanu Oğlu Barsum

Şâhidan-ı merkûmundan Kılıç oğlu Mühtedi Abdullah nâm kimesne Meclîs-i Şer'e bilvürud Müdde-i merkûm muvâcehesinde lede'l-istişhâd filhakika yaşım yetmiş olmuştur

ben beni bildim bileli Müdde-i merkûm Uzunun oğlu Bedros'un Hıristiyan Mahallesinde kâ'in şehri hanesinin damına Şahanu oğlu Barsum hanesinden bir kapı vardır ve hatta yeri büyük bir açık ebvab idi sonradan ebvabı küçülmüş bir kapı t'arzına koymuş ve on beş senedir orada kapı vardır ve ol kapı dâhi ufak bir kapı olmayıp adeta büyük bir kapıdır ol kapıdan Şahanu oğlu Barsum hâk-ı müruru vardır bu hususa Allah için şâhidim şehâdet dâhi ederim.

Şâhid

Kılıç Oğlu Muhtedi Adullah

Varak 43 s.72

Şâhidan-ı merkûmandan Küçük nalbant Serkes nâm kimesne Meclîs-i Şer'e bilvürud lede'l-istişhâd filhakika 25 senedir Şahan oğlu Barham hanesinden Özenik oğlu Bederus hanesinin damına bir kapı vardır ve ol kapı 25 sene evvel ne tarz üzere ise şu halde dâhi o hâl üzere olub hiçbir vecihile tebdil ve tefsir olunmamıştır ben bu hususa Allah için şâhidim şahadet dâhi ederim. Fi 23 Teşrin-i Sani 324

Şahit Hıristiyan Mahallesi'nden Küçük Nalbant Serkes

Şâhidun merkûmundan Sarı oğlu Sani nâm kimesne dâhi Meclîs-i Şer'e bilvürud lede'l-istişhâd bu dâhi ikinci şahit Serkesin ifâdesini müttefikül lafz ve-l mukırr ifâde ve beyan eyledi

Şahit

Sarı sani oğlu sani

s.73

Behisni Kazâsının Meydan Mahallesinde mukim Rahime binti Hasan Ağa Köseyanlı aşiretinden Hamza'nın oğlu Hasan Ağa Mahallesi'nin kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de ceddin Hamzanın vefatıyla oğlu Hasan Ağaya ve kerimleri Cennet ve Aişe ve Elif ve validem Fatıma'ya tereke badehu validem mezbure Fatıma dâhi vaktiyle Havan Karyesi'nde Darıpınarı nâm mevki'de vâki' tarafları garben çamurluk şarken kabristan şimalen Porsuk cenuben yüklük ile mahdud ve üç bin guruş kıymetli bir kıt'a sulu tarlanın beş hissede bir hissesi bana 'a'it iken mezkûr tarlanın muameleyi intikâliyesi 37 numru ve Teşrin-i Evvel 327 tarihinde tapuca diğer vereseler nâmına icrâ kılınmış her nasılsa cariyeleri hissesi ketm edilmiş olduğundan isbat-ı verasete hazır bulunduğum cihetle şahitlerinin istima'ıyla icâb eden bir kıt'a isbat veraset 'ilâmının itasını talep ve tapu kaydının tashihi dâhi talep ederim.

Müdde-i

Köseyanlı Aşiretinden Hasan Ağa

Müdde-i 'aleyh merkûm Hasan Ağa dâhi cevâbında mezkûr tarla pederi Hasan Hamza'dan kendi ve hemşerileri cennet ve Aişe ve Elif ve Fatıma'ya intikâl eylediğini ikrar idüp ancak Müdde-i mezbure Rahime'nin müteveffıye hemşiresi Fatıma'dan mütevellid olduğunu inkâr eyledi.

Müdde-i 'aleyh Hasan

Müdde-i mezbureden müdde'asına mutâbık beyyine taleb olundukta Bozmekan Mahallesi'nde Aşkar oğlu Muhsin bin Hacı Mustafa ve Yahya Efendi oğlu Şaban Efendi Meydan Mahallesi'nden Evlâd-ı Beyzade Evlad Bey bin Mehmed Beğ Yılanzade Hasan Ağa nâm kimesneler ile isbat müdde'a edeceğine ifâde eyledi.

Şâhidan-ı merkûmdan Mehmed bin Hacı Mustafa nâm kimesne Meclîs-i Şer'e bilvürud lede'l-istîşhâd filhakika sağıre'i mezbure Rahime binti Ali Beğ oğlu Hasan Ağa mezbure Fatıma'dan mütevellit ve Fatıma binti Hasan Haso Ağa nâm kadının mezbure Rahime'den başka varisi yoktur ve Hasan Hamza'nın veraseti dâhi hazır merkûm Hasan Ağa ile kerimleri Aişe ve Elif ve Cennet ve mezburenin validesi müteveffıye Fatıma münhasırdır ifâdem bundan ibarettir.

Şahit

Bozmekan Mahallesi'nden Mehmed

Hamra Mahallesi'nden Karayılanzade Hasan Ağa nâm kimesne Meclîs-i Şer'e bilvürud lede'l-istîşhâd filhakika mezbure Rahime'nin pederi Ali Beğ oğlu Hasan Ağa ve validesi müteveffıye Fatıma binti Hasan Hamzadır ve Hasan Hamza'nın veraseti hazır merkûm oğlu Hasan Ağa ile kerimleri Cennet ve Elif ve Aişe ile müteveffıye'i Fatıma münhasıradır ve Fatıma dâhi vefatıyla veraseti kerimesi mezbure Rahimeye münhasırdır bundan başka verasesi yoktur ifâdem bundan ibarettir.

Hamra Mahallesi'nden

Karayılanzade Hasan

Müdde-i 'aleyh merkûm Hasan Ağa dâhi şâhidan-ı merkûmanın tezkiyeleri icrâ olundu.

Müdde-i 'aleyh

Hasan Hamza oğlu Hasan

Varak 44 s.74

Şâhidan-ı merkûman evvela mensûb oldukları mahalle heyet-i ihtiyariyelerinden bâ varaka'ı memhure sırren led'et-tezkiye 'adl ve makbûlü'ş-şehâde oldukları beyan ve ihbâr olmakla badehu Meydan Mahallesi'nden Tutluzade Mustafa Ağa ve Vusta Mahallesi'nden Hacı Hafizzade Mehmed Efendi nâm kimesnelere alenen led'et-tezkiye 'adl ve makbûlü'ş-şehâde olanlarını ifâde ve temhir eylediler. Fi 27 Teşrin-i Sani 327

Vusta Mahallesi'nden

Hacı Hafizzade

Meydan Mahallesi'nden

Tutluzade

s. 75

Behisni Kazâsı Kurallarından Büyükperveri Karyesi'nden Çopur oğlu Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde meclîs-i şer-i şerîf-i ber vecih-i mevcut bihası Aişe Fatıma binti Hanefi nâm kadın muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüp işbu hazır-ı mezbure zevce'i dâhilim iken tarihten dört mah mukaddem Müsni Karyesi'nden Abdal Hüso oğlu Hüso nâm kimesne zevcem hazır-ı mezbure cebren kaçırıp ol vakitten

beri merkûm Hüso'nun hanesindedir merkûmun hakkında tatbikat ve takibat kanuniye icrâ edilmek üzere iki def'a ceza idaresine müraca'at eyledim ise de yalnız bendelerinden da'ire'i istinafinca ifâdem zabt edilip tekrar mezbure merkûm Hüso'ya teslim edilmeleri bu gibi nikâh davaları Mahkeme-i Şer'iyyeye 'a'it bulunduğundan mezbureyi tarafıma teslimi ve tenbih edilmesi matlubumdur.

Ve mezbureyi bundan yedi sene mukaddem sekiz yüz guruş mihri mu'accel ile nikâh eylediğini ve mihri müecceli dâhi ne olduğu hatırında kalmadığını ve Deregördü Karyesi'nden Deli Yusuf bin Osman mezbureyi kilit eylediğinden merkûmun malumu olduğunu ve nikâhlarını Büyükperveri Karyesi'nden Görgün oğlu Molla Hasan akd eylediğini ifâde idüp bâlâda ifâdesini dâhi tekrar ve teslimini talep eyledi.

Mezbure Aişe Fatıma dâhi cevâbında hakikate bundan yedi sene mukaddem sekiz yüz guruş mihri mu'accel mukabelesinde merkûm Mehmed'e nikâh olundum ve zevci dâhilimdir ve ol müddetten beri merkûmun hanesinde idim her seneyi haliye haziranında merkûm zevcem Mehmed bana eza ve cefa eylediğinden zevcem hanesinden merkûm Hüso hanesine gittim şimdiye kadar orada idim lâkin (silik) ve beni asla kaçırmadı kendim gittim çalıştım ekmeğini yedim ve merkûm Hüso ile (silik) ve hanesinden gittiğim zaman dinime ve imanıma sebb etmesinden dolayı gittim (silik) ve şu halde merkûm (silik) ve merkûmun sebb-i iman ettiğine da'ir Oran Karyesi'nden (silik) oğlu Ali Karamazı Ahmed ve Molla Mehmed nâm kimesneler ile işhad ve isbat edeceğini ifâde ve sebb'i mezkûrda (kesik) iki gün hanesinde durdum üçüncü gün kaçtım ve şu isbatları şehri hâl'i ruminin otuzuncu çarşamba günü istima ittireceğini ifâde ve mahkemeleri yevm-i mezkûra talik eyledi ve böyle başka şahidim yoktur. Fi 27 Teşrin-i Sani 323

Müdde-i 'Aleyh

Aişe Fatıma Binti Hanifi

Müdde-i Mehmed Meydan Mahallesi'nden Said Efendizade Emin Efendiye husus'u mezkûr için tevkil idüp tarafeyn şehri hâl-i ruminin yirmi dokuzuncu salı günü mahkemeye hazır olup şahitlerden ikisi hazır olup ifâdelerinin alınmasını ifâde etmeleriyle şahidan merkûmandan Oran Karyesi'nden Berbercizade Ali Mahkeme-i Şer'iyyeye hazır olmayıp Müdde-i aleyh mezbure muvâcehesinde lede'l-istişhâd mezbûre Aişe Fatıma'nın iddiâ etmiş olduğu sebb-i iman meselesinden asla malumatım yoktur. Fi 29 M

Şahit

Oran Karyesi'nden Berbercizade Ali

Mezburenin irade etmiş olduğu şahidan-ı merkûmundan Oran Karyesi'nden Karamazı oğlu Ahmed Meclîs-i Şer'e bilvürud lede'l-istişhâd filhakika haziranda arpa yolunda Gölyeri nâm mevkide merkûm Mehmed benimle beraber birlikte idi üçten dokuza boşadım dedi aslen boşadım dediği lafzda ve isbat olunmakla izah olundukta yalnız üçten dokuza boşadım dedi feraziye boşadım deyu falan tasrih imiş ve ağzından çıkan laf kadar idi ve sebb meselesinden asla malumatım yoktur ifâdem bundan ibarettir ve bundan sonra beş altı gün hanesinde ikamet etti bu hususa Allah için şahidim.

Şahit Oran Karyesi'nden Mazı oğlu Ahmed

Varak 45 s.76

Mezbure mahkeme’i şerriyye hazır olup Vekîl Efendi muvâcehesinde diğeri bir şahidi dâhi getirmeye bir mehl-i şer-i istemesiyle tarihten itibaren üç gün mehal verilmiştir. Fi 1 Kânûn-ı Evvel 327

Müdde-i Aleyh

Aişe Fatıma

Müddet-i mev’udesinde mezbure Mahkeme-i Şer’iyyeye bilvürud isbatı beyyineden izhar-ı acz eylemesiyle evvelki ikame eylediği beyyinelerinin ifâdelerinin müte’alasıyla icâb-ı şer-isi beyan edilmek üzere faziletli müftü Efendiye takdim kılındı. Fi 4 Kanuni Evvel 327

Mezbure isbat-ı Müdde-iden izhar-ı aciz etmesine mebni şer’an Müdde-i ‘aleyh yemin verdirmediğimizi (silik) olmaz (silik).

Ber müceb’i fetvâyı şerîfe Müdde-i merkûm Mehmed’in bi-l icrâ mezburenin zevceten itaatini ve zevcine teslimine karar verildi.

s. 77

Hısn-ı Mansur'un Eski Saray Mahallesi'nde Çoban Abo oğlu Hüseyîn nâm kimesne Behisni kazâsı Mahkeme-i Şer’iyyesinde meclîs-i şer şerîf Enver’de Behisni Kazâsı'nın Tut Karyesi sâkinlerinden Şahan oğlu Abdûrrâhman bin Ali muvâcehesinde merkûm Abdûrrâhman Bey hâlâ taht-ı nikâhında bulunan Hüsniye binti Abdullah nâm kadın hazır olduğu halde da’va ve takrîr-i kelâm idüp bundan altı sene evvel mezbure Hüsniye validesi müteveffıye Emi ile Hısn-ı Mansur'da idi ol vakit validesinden zevcelik için istedim idi ve tarafından cevaben Amir Mahallesi'nden Sadık bin Hacı İbrâhîmi tevkil ederek merkûm nikâhımızı akd ettirmiş idi ve nikâhımızı cevaben Amir Mahallesi'nden Sarı Şeyh Efendi akd etmiştir ve mihr dâhi ne kadar teslim eylediğinden malumatım yoktur ve maruz akd ve nikâhtan sonra mezbureye dâhil oldum üç ay müddet hanemde kaldıktan sonra mezbure karyesi bulunan Tut Karyesi'ndeki validesi hanesine gelmiştir badehu mezkûr Tut Karyesi'ne vardım yine mezbureyi haneme götürdüm ve bir iki ay yine nezdimde kaldı badehu yine Tut Karyesi'ne firar etti ve bundan sonra 322 senesinde askere sevk olundum dört sene askerde kaldım ve 327 senesi martında tezkere alıp geldim ve mezbureyi sual eyledim diğeri bir kocaya vardı dediler ve mezbureyi asla ve kat’a boşamadım şu halde mezburenin tarafıma teslimini talep ederim. deyu bâ’de-l da’va 29 teşrini sani 327

Müdde-i Hısn-ı Mansur’lu Çoban Oğlu Hüseyin

Müdde-i ‘aleyh merkûm Abdûrrâhman nâm kimesne cevâbında 320 senesinde ya’ni bundan 6 sene mukaddem mezbure Hüsniye’yi büyük biraderim Mahmûd tarafımdan bi’l vekale akd ve nikâh eylediğinden ol vakitten beri zevce-i menkuha-i mevcut bihamdır ve benden evvel mezbure Hüsniye Hısn-ı Mansur’dan birisine varmış olduğunu işittim ve boşandığını işittim ve Hısn-ı Mansur ve benden sonra Halife'nin oğlu Mehmed’e mezbure varmıştır merkûm Mehmed’in dâhi tatlik etmesiyle Turan Mehmede vardı ve merkûm Mehmed dâhi talak verdi ve bunlardan sonra ben aldım mezbure bir sene merkûm Halife'nin oğlu Mehmed’in taht-ı nikâhında ve tahminen on ay dâhi diğeri Turan oğlu Mehmed’in taht-ı nikâhında kalmıştır ve 6 sene kadar benim taht-ı nikâhında ve şu halde

dâhi menkuhamdır ve mezbure evvel ki Zevcleri zamanında ve benim taht-ı nikâhında olduğu halde Hısn-ı Mansur'a gelmemiştir ifâdem budur icâb-ı şer-isini taleb ederim.

Meydan Karyesi'nden Abdûrrâhman

Mezbure Hüsniye dâhi cevâbında bundan 6 sene mukaddem Hısn-ı Mansur'lu Müdde-i merkûm Hasan'a vardım ben iki sene kaldım ve merkûmun yanından firaren karyemize geldim ve beni boşamadı badehu karyemiz sâkinlerinden Halifenin oğlu Mehmed'e vardım ve merkûmun vefatından sonra Turan oğlu Mehmed'e vardım ve Turanın oğlu dâhi beni boşadı bundan sonra hazır-ı merkûm Abdûrrâhmana vardım dört senedir merkûm Abdûrrâhmanın taht-ı nikâhındayım ve şu halde eski zevcem Hısn-ı Mansur'lu oğlu Hüseyîni isterim.

Tut Karyesi'nden Hüsniye

İcâb-ı şer-isi beyan edilmek üzere faziletli müftü Efendiye. 29 M

Mezbure Hüsniye'nin zevc-i evveli olan Çoban Abo oğlu Hasan'dan talak-ı selase olmadıkça şer'an şimdi ki kocasından tefrik ettirmeye hakkı olup bâ'de-l inkıza'ı iddet bilâ tecdid nikâh-ı izdivac muamelesine kâdir olur Allahu 'alem bi-l cevab.

Müftü

(kesik) hazır olup Müdde-i 'aleyh Abdûrrâhman'dan talak için isbatı olup olmadığı sual olundukta Müdde-inin kasabası Hısn-ı Mansur olup oraya sekiz sa'ad mesafe bulunmakla oradan ve kendi mahallesinden tatlik idüp etmediğine da'ir mâ'lûmat almak için beş gün bir mehil itasını taleb ederim dedikten sonra isbattan izhar-ı aciz ile acizin tahlifini taleb ederim.

Müdde'i 'aleyh

Varak 46 s.78

Müdde-i merkûm Abdûrrâhmanın talebi üzerine Müdde-i merkûm Hüseyîn mezbure hazır olduğu halde mezbure Hüsniye'yi taht-ı nikâhına aldıktan sonra gerek talak-ı selase ile ve gerek sâbit ile ve gerek şart ile tatlik etmediğine da'ir tahlifi icrâ kılınmıştır. Fi 30 Teşrini Sani 327

İfadeleri huzurumuzda aldığını tasdik kılındı

Muhzır

Şahit

Vusta Mahallesinden Zade

Müdde-i 'aleyh Abdûrrâhman 14 Kanuni Evvel 327 tarihli bir 'arzuhâl verip me'li mezbure Hüsniye'yi merkûm Hüseyin tatlik eyledikten sonra karyemizden Halifenin oğlu Mehmed nikâh eylemiş tahminen bir sene taht-ı nikâhında kaldıktan sonra merkûmun vefatıyla yine karye-i mezkûrdan Turan oğlu Mehmed mezbureyi tezvic idüp on ay kadar taht-ı nikâhında kalıp merkûm dâhi talak-ı selase ile mezbureyi tatlik eyledikten sonra mezbureyi ben aldım ve nikâhımızı küçük Mehmed oğlu Mehmed akd eylemiştir ve sekiz sene dâhi tahminen benim taht-ı nikâhında kalmıştır ve mezbureyi merkûm Hüseyîn'in tatlik eylediğine da'ir Tut Karyesi'nden Molla oğlu Ahmed Mustafa oğlu Mehmed ve İncik oğlu Mehmed ve bunlardan başka şahidim yoktur.

Müdde-i

Tutlu Abdûrrâhman

Mezkûr şahitlerden mezkûr Abdûrrâhman Fi 7 Kanuni Sani 327 Cumartesi günü götüreceğinizi ve Müdde-i 'aleyh tebliğ irsâl edilmesini talep eylesine Müdde-i 'aleyh bâ telgraf tebliğ edildiğini ve muhakemenin yevmi mezkûra tasdik edildi. Fi 1 Kanuni Sani 327

Mezbure Hüsniye kefenim helal canım azar olsun dedi.

Tut Karyesi'nden

Şahan Oğlu Abdûrrâhman

Şâhidan-ı merkûmandan Mollanın oğlu Ahmed lede'l-istişhâd 319 senesinde Hısn-ı Mansur'un Eskisaray Mahallesi'nde Hademe oğlu Hüseyîn'in hanesinde mezbure Hüsniye'nin üvey pederi Çakal oğlu Ahmed ile birlikte mahallesinden Hakkı oğlu Hüseyîn mezbure Hüsniye'yi boşadım deyu Hüseyîn'in lisanından işittim 319'un müddet-i sanisinde ben bu hususa ber vecih üzere Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi ederim. Fi 7 Kânûn-ı Sani 327

Tut Karyesi'nden Mollanın oğlu Ahmed

Tut Karyesi'nden İbrâhîm oğlu Mehmed lede'l-istişhâd üç yüz on dokuz senesinde son günlerinde Hüseyîn ile Hısn-ı Mansur'dan Tut Karyesi'ne beraber gelirken merkûm Hüseyîn benden sual eylediğini zevcem Hüsniye binti Yusuf Çavuş'u ben üçten dokuza boşadım idi öbür zevce vardı mı dedi ben dâhi vardı dedim benim malumatım bundan ibarettir ben bu hususa bî vecih üzere Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi ederim. Fi 8 Kanuni Sani 327

Şahit

Tut Karyesi'nden İbrâhîm Oğlu Mustafa

nakil sâhife 89

s. 79

Behisni Kazâsına tâbi 'Gizli Karyesi sakinelerinden Hacer binti Narcı Ahmed nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde zevci dâhili bulunan Hüseyîn bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüp işbu zevci dâhilim bulunan hazır merkûm Hüseyîn bu cariyelerin tarihten iki mah mukaddem kendinden sabah vakti bu cariyelerini hanesinden tard ederek ve bana lâzım değilsin hanemden çık git deyu beni kovmasıyla merkûmdan boş olduğumdan ol vakitten beri biraderim hanesinde sakınım iş bu hazır merkûmdan üzerinde bâkî kalan mihrimden bir re's inek bir kat' yatak bir çift çul ve bir çul ceman iki yüz otuz guruş kıymetinde eşyanın tahsiliyle ve bundan böyle şer'an lâzım gelen nafakanın takdiri matlubumdur deyu bâ'de-l da'va Müdde-i 'aleyh dâhi cevâbında haşa böyle bu gibi talaka delalet eden bu lafza lisanımdan çıkmadı ve mezbureyi asla boşamadım kendisi bundan on beş gün mukaddem cüz-i bir münazaa üzerine biraderi hanesine kaçtı gitti istediği halde dâhi iyalimdir haneme gelsin nafakasını ve her bir ciheti itaya müheyyayım.

Müdde-i 'aleyh Hasan

Müdde-i mezbureden iddiâsına mutâbık beyyine talep olundukta karye-i mezkûrdan Eşki oğlu İbrâhîm ve Demirci İbiş oğlu İbrâhîm ve Kara Hüso'nun oğlu İhtiyar Mustafa ve Demirci Ahmed ile isbat edeceğine ve bundan başka şâhidi olmadığını beyan eyledi

şâhidan-ı merkûmdan Demirci İbiş oğlu İbrâhîm nâm kimesne Meclîs-i Şer‘e bilvürud istişhâd olundukta bundan tahminen yirmi gün mukaddem Müdde-i ‘aleyh zevc merkûm Hüseyîn zevcesi hazıra mezbûre Hacer ile münazaa ederken gündüz akşam zamanı vaktinde biraderi hanesi önünde sen benden zaten boşsun bir daha seni iyallik ettirmem dedi ol zaman mezbure Hacer biraderi hanesinde idi mezbure dâhi yakın idi kelamını işitir idi.

Şahit Demirci Oğlu İbrâhîm

Şâhidun merkûmundan Eşki ve Kara oğlu İbrâhîm nâm kimesne Meclîs-i Şer‘e bilvürud lede'l-istişhâd filhakika bundan beş on yirmi gün evvel merkûm ile zevci mezbure Hatice hanımın münaza‘at çıkmış fakat münazaatı görmedim ancak akşam üzeri geldim ki merkûm Hüseyîn biraderi hanesinden (silik) ve mezbure iyal dâhi biraderinin hanesinde duruyor merkûm Hüseyîn mezbureye hitâben diyorki bundan sonra karar (silik) seni kime verirse versin seni avratı mı edeceğim dedi bu hususa Allah için şâhidim.

Şahit Eşki Oğlu ve Hacı İbrâhîm

Mezbureden diğer şahitler ne vakit getireceği sual olundukta şehri halin üçüncü cumartesi istima ettireceğini ifâde eyledi. Fi 1 Kanuni Evvel 327

Müdde-i Mezbure Hacer

Şâhidan merkûmun Gizli Karyesi'nden İhtiyar Mustafa bin Mustafa nâm kimesne Meclîs-i Şer‘e bilvürud lede'l-istişhâd tahminen ondan on beş gün evvel akşam vakti merkûm Hüseyîn kendi damının ucunda zevcesi mezbureye hitâben ben seni kabûl etmiyorum git karındaşın seni kime verirse versin demesine vâkıf oldum dedi bu hususa Allah için şâhidim.

Şahit Gizli Karyesi'nden Mustafa bin Mustafa

Şâhidan-ı merkûmandan Kara Hüso nâm kimesne Meclîs-i Şer‘e bilvürud ledil istişhâd filhakika bundan tahminen yirmi yirmibeş gün mukaddem akşam nâmazı vakti merkûm Hüseyîn ile mezburenin biraderi ve (kesik) memiş onun üzerinde merkûm Hüseyîn olduğu mezburenin biraderi İbrâhîme hitâben hemşiren Hatice (kesik) bundan sonra bana lâzım değil kime verirsen ver dediğini merkûm lisanından işittim bu hususa Allah için şâhidim.

Şahit

Kara Hüso

Varak 47 s.80

Müdde-i ‘aleyh mekum Hüseyinin şâhidan-ı merkûmun haklarında bir diyeceği olub olmadığı lede'l-sual tezkiyeleri talep edildi. Fi 3 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i ‘aleyh

Hüseyin bin Mehmed

İcab-ı Şer'iyye beyan edilmesi üzerine faziletli müfti Efendiye tevdi' kılındı. Fi 4 m

Şâhidan-ı merkûm (silik) bil-icra makbulü'ş-şehade oldukları halde şehade hasebiye mani ahvalleri yok ise yani talak mezburu tefrike (?) ezvah-ı maişetine vâkıf olarak bil-ırz taciz şâhidan (silik) merkûmlar mezbureye talak-ı bain ile tatlik sabit olur. Bu raddede

merkûm talak beyan idilmesini iddiâda bulunur ise adem beyyine yok itmesi lazım geleceğinden ol vecihle muamele ifa-ı iktiza eder. Allah-ü Alem.

s.81

Behisni Kazâsı Köseceli Karyesi'nden Asiye binti Bekir nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de da'va ve takrîr-i kelâm idüb beni eniştem karyeyi mezkûr sâkinlerinden Derviş rızam olmadan cebren karyeyi mezkûrdan Emo oğlu Maho bin Hacı'ya tezvîc eylemek 'arzusunda olmakla kendim kabul etmeyerek bi't-tav ve'r-rıza Karyesi'nde Derim oğlu Ahmed bin Mehmed'i nefsim'e küfv görerek kendim gittim. Akile ve buluğa olduğum ve on beş yaşını müteceviz olduğum halde nikâh akdinin müsaade idilmesi matlubumdur dedikte zabt olundu. Fi 5 Kânûn-ı Evvel 327

Köseceli Karyesi'nden

Asiye binti Bekir

Mezbure ifâdesini huzurumuzda virüb vaz'ül ahz idildiğini şehâdet ideriz.

Mülazım Mahmud

Osman

Varak 48 s.82

Behisni Kazâsı'nın Çakallı Karyesi sâkinlerinden Emine binti Osman nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Vusta Mahallesi'nden Delal Adu oğlu Abuzer muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb tarihinden dokuz sene mukaddem hanem keşt olub bir hayli eşyalarım ahz-ü sirkat idilmiş olduğundan el-yevm çarşıda Münadi yedinde bir aded kilimi tanıdığı merkûm Münadi dâhi mezkûr kilimi Kahta Mahallesi'nden Topuğu Kılılı oğlu Hacı Mustafa'dan aldığını ve satmak için kendisine virdiğini beyan eylemesiyle mekur kilim Mahkeme-i Aliyenize bil- celb tarafıma teslim idilmesi matlubumdur deyu ba'de'd-da'vâ.

Merkûm Hacı Mustafa Mahkeme-i Şer'iyyeye bil-celb led'el-sual mezkûr kilimi filhakika münadiye götürmesi bundan beş altı gün evvel satmak için virdiğini ikrar olunur. Mezkûr kilimi ben Kahta Mahallesi sâkinlerinden bundan on sene mukaddem Deli Aladdin oğlu Hacının kerimesi Zelişi tezvîc eylediğim zaman çeyiziyle beraber getirdiğinden ol vecihle mülküm olub Müdde-i mezburenin malı olduğunu külliyyen inkar yledi eve mezkûr kilimi zevcesinin pederi hanesinden çehiz ile beraber getirdiğine ve mezkûr kilim aynen o kilim olduğuna merkûm Hacı Mustafa'dan beyyine taleb olundukta Kahta Mahallesi'nden Deli Oğlan oğlu Mehmed bin Hacı ve Molla Selman oğlu Sarı Hacı bin Selman ve Battal oğlu Şeyh Osman Harif İbrâhîm ve Varlı oğlan oğlu Mehmed ve Meydan Mahallesi'nden Tutlu Hacızade Hasan ve gelini Hatice ve Kahta nufusundan Çil beyzade Mü'ezzin Mehmed ile isbat ideceğini beyan ider.

Kahta Mahallesi'nden Deli Oğlan oğlu Hacı mâhdûmu Mahkeme-i Şer'iyyeye bil-vürüd lede'l-istişhâd mezkûr münazi kilim bundan iki sene mukaddem pederim Deli Oğlan oğlu Mehmed çarşudan Delal Hacı Selman oğlu Mehmed'den tahminen elli bir guraşa şer'an satın alub hemşiremin çehizine vererek ol vakit hemşiremi Müdde-i 'aleyh Hacı Mustafay'la nikâh iderek mezkûr kilimi beraber götürdü ve mahkem-i Şer'iyyede huzur-u

re'ye-l ayn müşahade eylediğim mevcud o kilim olduğuna Allah için şâhidim şehâdet dâhi iderim.

Kahta Deli Oğlan Oğlu

Ve yine Mahalle-i mezkûrdan Harif oğlu Ahmed lede'l-istişhâd mezkûr re'yi-l ayn müşahade eylediğim kilim bundan on on iki sene mukaddem Deli Oğlan oğlu Hacı kerimes Zeyneb'i Müdde-i Hacı Mustafaya tezvic eylediği zaman bu kilimi çeyizine verdi ben dâhi ol vakit hazır idim. Bu kilimi ben elim ile çeyizinin yatağına sardım. Bu kilim o kilim olduğuna Allah için şâhidim ve şahadet dâhi ederim.

Şâhid

Harifa oğlu Hacı

Ve yine mahalle-i mezkûrdan Deli Oğlan oğlu Mehmed lede'l-istişhâd malumatı olmadığını beyan eyledi.

Müdde-i Emine binti Osman'dan lede'l-sual mezkûr kilime ne cihetten mutasarrıf olduğuna cevaben işbu kilim bundan yirmi sene mukaddem kayınvalidem Karagüllü ile beraber (silik) ile dokuduk direzini kıl ile yünden ve levhası sade yünden olarak (silik) iki batman iki tökü olarak elimizin ameli olarak sarf mülkündür deyü ifâde eyledi.

Ve mezkûr kilim bizzat o kilim olduğunu mezbureden beyyine taleb olundukda Çakallı Karyesi'nden Mehmed bin Hasan ve Bozmekan Karyesi'nden Yusuf bin Ali ve Emine binti Mehmed ile isbat ideceğini beyan eyledi ve Abacı Emin ve Kolcu İnan ve Çakallı Hüso ve Mustafa bin Hüso ile isbat ideceğini ve bunlardan başka şâhidi olmadığını beyan eyledi.

Şâhidan-ı merkûmdan Emine binti Mehmed lede'l-istişhâd malumatı olmadığını beyan eyledi.

Mehmed bin Hasan lede'l-istişhâd mezkûr münazi fih re'ye-l-ayn müşahade eylediğim kilim bundan on iki sene mukaddem Müdde-i Emine hanesinde misafir oldum mezkûr kilimi üzerime örttüler. Yirmi gün kadar mezkûr kilim içinde yattım. Ben bu vecih üzerine Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi iderim.

Şâhid

Mehmed bin Hasan

Yusuf bin Elenveri lede'l-istişhâd ol vakitte mezkûr kilim Müdde-i mezburenin hanesinde bundan beş altı sene evvel örtüsü üzerinde gördüm. Mezkûr kilim o kilim olduğuna Allah için şâhidim. 7 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i Mezbure

Müdde-i 'aleyh

Mezbure Emine Binti Osman

Hacı Mustafa

Şâhidan-ı Merkûmdan Çakallı Ahmed bin Mustafa nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bil-vürûd Müdde-i 'aleyh Hacı Mustafa muvâcehesinde lede'l-istişhâd filhakika bundan tahminen on veya on üç sene mukaddem hazır-ı mezbure hanesine misafir oldum. Gece üzerime bir kilim örttü. İşte şu mahkemede müşahade eylediğim kenarı nakışlı ve renkli kilim o kilimdir ve mezburenin malıdır. Mezkûr kilim evvela gördüğüm vakit yeşil idi. Şimdi yeşil bozulmuş sarı olmuş. Bu hususa Allah için şâhidim.

Çakallı Karyesi'nden Hüso bin Mustafa

s.83

Şâhidan-ı merkûmeden Mustafa bin Hüso nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bil-vürûd Müdde-i aleyh muvâcehesinde lede'l-istişhâd ademi malumatı beyan eyler.

Mezkûr kilim altmış guruş kıymetinde bulunub nısıfı olan otuz guruşu mezbureden alub merkûm Hacı Mustafa'ya ve mezkûr kilimin dâhi mezburye virilmesiyle tarafeyne sulh teklif mezbure Emine ve merkûm Hacı Mustafa ber vecih-i muharrer sulh mezkûru kabul idüb bir buçuk mecidiye mezbureden alunub Hacı Mustafa'ya virilüb ve mezbure Emine'ye dâhi kilim verilib badema işbu husus için Müdde-i ve Müdde-i 'aleyh yek digerine zimmet-i ibra ve iskat-ı hâk verilmesiyle zabt olunur. 7 Kanun-ı Sani 327

Müddeyi
Çakallı Karyesi'nden

Müdde-i 'aleyh
Topuğu Kılılı oğlu Hacı Mustafa

Varak 49 s.84

Behisni Kazâsı kuralarından Sürgü karyesi sâkinlerinden Deli Mustafa oğlu Hasan kerimleri Rub'a ve Fatıma ve merkûm zevce-i metrukesi Zeynep nâm kimesneler Vekîl-i şer-isi karye-i mezkûr sâkinlerinden Mehmed oğlu Süleyman nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde meclîs-i şer' şerîf Enver'de karye-i mezkûrdan Deli Mustafa oğlu Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde bi'l vekale da'va ve takrîr-i kelâm idüp müteahhiren 305 senesinde müvekkillerimin pederleri müteveffa Hasana pederi Deli Mustafa'nın hibe ve teslim ve ol dâhi teslim eylediği karye-i mezkûrada vâki' tarafları iki tarafı Müdde-i 'aleyh Mehmed hanesi ve bir tarafı Raziye hatûn hanesi ve bir taraf-ı diğeri dâhi tarik-i has ile mahdûd iki bab hanede mezbûran zevce ve kızları Rub'a ve Fatıma ve mâhdûmu müteveffa Ali'yi iskan idüp kendi ser askere gitti ve 308 senesinde askerden gelip birkaç mah sonra hane-i mezkûrda sâkin olduğu halde vefat idüp bâde vefat 326 senesi tarihine kadar da umumen sâkin olundukta vefat idüp vefatından sonra valide ve hemşireleri mezkûran ile zevcesi Zeynep ve sağır Mehmed sağır Hasan nâm kimesneleri terk idüp bir mah sonra sağır merkûm dâhi vefat idüp bu vakte kadar Müdde-i 'aleyh Mehmed'in huzurunda verese-i merkûmun hane-i mezkûrda mutasarrıf ve sâkin oldukları halde şu halde hazır merkûm Mehmed hane-i mezkûra müdâhale eylediğinden müdâhale-i mezkûrun (silik) bir tarikle beraber hane-i mezkûra müstakilen an olup bundan 4 sene mukaddem müvekkilemin mâhdûmu ve karındaşları müteveffayı merkûm Ali Kurtuş Hüseyin'den yüz elli guruşa ahz ve iştira eylediği bir bab haneye dâhi fuzulen müdâhale eylemeksizin her iki haneye olan Müdde-i 'aleyh merkûm Mehmedin müdahalesinin men'î bi'l vekale matlubumdur deyu bâ'de-l da'va

Müdde-iyân Rub'a ve Fatıma ve Zeynep Vekîlleri Mehmed oğlu Süleyman

Müdde-i merkûm Mehmed dâhi cevâbında pederinin hayatında ve vefatından on beş seneden beri mezbûran Rub'a ve Fatıma ve Zeynep gerçi hane-i mezkûrda ikamet ediyor ise de bunun sekiz on senesi pederi vefatından evvel ve sekiz sene evveli pederim vefat edeli orada ikamet ediyorlar ise de pederimin bu haneyi yedinde veyahut Hasan'a hibe ettiği mallarım değildir diğeri Ali'nin hanesine gelince merkûm Ali bundan bir sene mukaddem vefat idüp Kurucaovalı Şeyho'ya olan yüz guruş borcumu virdim ve ondan dolayı müdâhale ediyorum.

Müdde-i ‘aleyh deli Mustafa oğlu Mehmed

Müdde-i Süleyman dâhi cevâbında mezkûr bir bab hane bedelinden mütebâki yüz guruş için Müdde-i ‘aleyh 265 guruş müteveffanın terekesinden Müdde-i ‘aleyhe teslim olundu ol vakit 100 guruş deyn-i mezkua mahsûb verilmiştir ve 165 guruş dâhi miras için verilmiştir Müdde-i ‘aleyh merkûmun iddiâ eylediği borcu virdim deyu olan müdafaasının reddini talep ederim.

Müdde-i ‘aleyh merkûm dâhi cevâbında mezkûr 265 aldığımı külliye inkâr eyledi.

s. 85

Müdde-i merkûmun mezkûr 265 guruşu merkûm Mehmede verildiğine da'ir beyyine talep olundukta bu cihette isbata izhar-ı acz evrak almadığına da'ir tahlifine talibim.

Müdde-i merkûmun bu vecihle Müdde-i ‘aleyh merkûmun tahlifi icrâ olunmuştur. Fi 17 Kânûn-ı Evvel

İcâb-ı şer-isi beyan edilmek üzere fekahetlü Efendiye takdim. 18 Kânûn-ı Evvel

Müdde-inin müvekkilinin mezkûr hanelere on beş seneyi müteceviz bilâ niza‘ mutasarıf oldukları Müdde-i aleyhin ikrarıyla sâbit olduğundan Müdde-i aleyhin müdafa ve müdahalesi mürur-u zamana mebni mesmu olmayıp yalnız Ali'nin mâhdûmu Hasan'dan isabet eden hisse-i irsiyesini iddiâyâ hakkı olacağı müteveffayı merkûm Ali'nin zimmetine verdiği yüz guruş sâbit olup murisi bulunan sağır Hasanın vefatından sonra ise ehad veresinin ifayı deynine hakkı olacağından terekeden ihracı ve eğer Hasanın vefatından evvel vereselerin emri olmaksızın vermiş ise şer'an sâbit olacağından ol vecihle ifayı muamele edilmesi iktiza eder Allahu ‘alem bi-l cevab.

Varak 50 s.87

Behsini Kazâsı Aşayirinden Kızkapanlı aşiretinden Dul Elif oğlu İbrâhîm nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de kazâ-i mezkûr kuralarından Kafara Karyesi'nden Malak oğlu Çiftçi Artin veled-i Todori nâm kimesne Kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde ve meclîs-i şer şerîf Enver'de da'va ve takrîr-i kelâm idüp bundan tahminen iki buçuk mah mukaddem Gölbaşı nâm mevkide çelik altında ve bir re's siyah renginde ve beş yaşında ve kuyruğunun ucu beyaz ve arka ayakları az sekili ve diğeri yedi yaşında ve siyah renkte ve kuyruğu kısa ve bir kulağının ucu kesik her iki öküz kendi ineğim olmak mezkûr iki re's öküzünü zayi idüp sevahilde kantar karyeli hazır merkûm malak oğlu artin yedinde bulmamla ve mezkûr öküz şu halde kasabada mevcut olmakla mezkûr iki re's öküzleri bi-l istihkak tarafıma teslimi matlubumdur deyu bâ'de-l da'va.

Müdde-i Kızkapanlı Aşiretinden Dul Elif oğlu İbrâhîm

Müdde-i ‘aleyh merkûm dâhi mezkûr Müdde-i merkûmun takrîr etmiş olduğu evkâf ile mevcut iki re's öküzü bundan dört ay evvel kendisi ve ismini bilmediğim bir şahıstan ineğini 30 guruşa iştirâ eyledim bu cihetten mezkûr öküzler bi-l iştirâ malımdır ve bu ifâde ve Müdde-i mezbûrun iddiâsını külliye inkâr eyledi.

Müdde-i ‘Aleyh Kafara Karyesi'nden Malak Oğlu Artin

Müdde-i merkûmdan iddiâsına mutâbık beyyine taleb Köskeli Karyesi civarında Aşiret-i mezkûreden Yusuf oğlu Hacı ve Moro ve Mamo oğlu Ömer ve Köçü'nün oğlu Hüseyîn oğlu İbrâhîm nâm kimesneler ile isbat edeceğini ve bunlardan başka isbatı olmadığını beyan eyledi. Fi 21 Kânûn-ı Evvel 327

Müdde-i merkûm İbrâhîmin irae etmiş olduğu şahitlerden Kızkapanlı Aşiretinden İbo oğlu Muro nâm kimesne li ecli-ş şehade meclîs-i şere hazıran olup lede'l-istişhâd filhakika hükümet havlusunda mevcut ve müşahade eylediğim biri beş ve biri sekiz yaşlarında evkaf-ı mezkûre ile mevsuf iki re's siyah renkli öküz aşiretimiz ahalisinden hazır meclîs İbrâhîm bin Dul Elif nâm kimesnenin ineklerinin buzağından büyümüş olup bundan tahminen yetmişbeş gün mukaddem Gölbaşı nâm mevkide zayi etmiştir mezkûr öküz merkûm İbrâhîmin malı olduğuna Allah için şahidim.

Şahit

Kızkapanlı Aşiretinden İbo bin Muro

Şâhidun merkûmun Kızkapanlı Aşiretinden Yusuf Hacı nâm kimesne Meclîs-i Şer'e bilvürud lede'l-istişhâd bu dâhi şâhidi evvelin şehâdetini müttetik'ül-lafz ve ifâde eyledi.

Şahit Kızkapanlı Aşiretinden Yusuf Oğlu Hacı

Müdde-i 'aleyh Artin dâhi tezkiyelerini taleb eyledi.

Müdde-i 'aleyh

Artin veled-i Todori

Serin Karyesi heyet-i ihtiyariyesinden mürur 29 Kanuni Evvel 327 tarihli il muhaberle tezkiye icrâ kılınmıştır ve alenen dâhi zirde imzaları ve mühürleri Meydan Mahallesi ahalisinden Reşit Bey bin Abidin Beyden ve Tutluzade Mustafa Ağa bin Ali Ağadan lede'l-sual şâhidan-ı mezburatın 'adl ve makbûlü'ş-şehâde olduklarını tasdik eyleriz. Fi 31 Kânûn-ı Evvel 327

Tutluzade

Yakub Paşazade

Varak 51 s.88

Kazâsı'nın Hıristiyan Mahallesi sâkinlerinden Çulcu Agob oğlu Abraham Vekîl şer-isi Mahallesi'nden Said Efendizade Emin Efendi müvekkili merkûm Abrahamın Mahalle-i mezkûr sâkinlerinden müteveffa Mukardıç oğlu Agob zimmetinde yedi lira-i Osmanî alacağı bulunub kabl'el-eda vefat idüb müteveffanın varisleri ve terekesine vaz'ül-yed bulunan biraderi Bedros ve zevcesi Anna'dan tahsil için Mahkeme-i Şer'iyyeye bi'l-istida müracaatı üzerine mezbura da'vetiye varakası irsal kılınmakla mezkûr da'vetiye varakası marifet meşruasına beyan Mahkeme-i Şer'iyyeye geleceğini ve gönderilen mesturun ahireti tarafından verileceği resmi tahrir ve ifa eylemesiyle mezburun ifâdesini almAğa marufuna irsal kılınan Şer'iyye katibi Hacı Ahmed Efendi müteveffa Mugardıç oğlu Agob hanesine varub meclîs-i şeri ali teşkil idilüb Müdde-i Vekîl Emin Efendi da'va ve takrîr-i kelâm idüb işbu hazır-ı mezbure Anna'nın zevci Agobda müvekkilim Abraham'ın yedi lira-i Osmanî hakkı olup kabl'el-eda vefat itmekle müteveffanın veresesine vaz'ül-yed bulunan işbu zevcesi Anna ile Agob an'il-meclîs müteveffanın varisi ve biraderi bulunan Bedros'dan tahsiliyle tarafıma teslimi bil-ve kale matlubumdur deyü ba'de'd-da'va.

Mezbure Anna dâhi cevâbında filhakika zevci müteveffa Agob'un Müdde-i müvekkili Abraham'a yedi lira-i Osmanî deyni borcu olub Kabl'el-eda vefat itmekle zimmetinde baki kaldığını biliyor ve itiraf eylerim ve şimdiki halde müteveffanın hal'inde verilmesini müşâhidim diyerekde işbu zabt-ı zirde isimleri muharrer marifetlü şahitler huzurunda tanzim kılındı. Fi 1 Kânûn-ı Sani 327

Maruf			
Şer'iyye Katibi	Müdde-i Vekîl	Müdde-i Mezbure	Hanastor oğlu
Hacı Ahmed Oğlu Adem	Emin	Agob'un Zevcesi Anna	İstador
			Çulcu Agob Oğlu Kirkor

Ve Müdde-i 'aleyh Bedros üç def'a tebliğ olunan da'vetiyeye adem-i icâbetten Vekîl merkûm Emin gıyabında mahkemenin rü'yetini talep eylemesiyle Müdde-i 'aleyh merkûm Bedros hukukunu muhafazaya muktedir Mahkeme-i Şer'iyye mulazımlarından Mahmud Efendi Vekîl musahhar ta'yîn olub muhavesinde Vekîl-i merkûm Emin Efendi ifâde-i sabıkasını tekrar ve mebani mezbure yedi liranın müteveffanın terekesinden tahsilini tekrar ifâde eyledi.

Vekîl

Vekîl-i musahhar dâhi cevâbında müvekkilimin mirasından bu gibi bir deyni olduğunu külliye inkar eylerim.

Müdde-i Vekîlinden iddasına mutâbık beyyine talep olundukta Hristiyan Mahallesi'nden Bagos Ağa saman tüccarı Kapu oğlu Apo ve Çulcu Ağob oğlu Kirkor ve Cebe Yusuf Karyesi'nden Kara Beğ Oğlu Mamu nâm kimesneler ile istişhâd ideceğini ifâde eyler.

Şâhidan-ı Merkûmdan Çulcu Ağa oğlu Samak nâm kimesne li-ecli lede'l-istişhâd meclîs-i Şer'iyye hazır bulunub lede'l-istişhâd filhakika bundan mukaddem vefat iden der Mugardiç oğlu Agob'un hüccet karzı Çulcu Agob oğlu Abraham'a on üç lira borcu olub meblağ-ı mezburdan yedi adedini deyn merkûm Abraham'a marifetle teslim idüb zimmetinde kalmıştır. Ölmesinden iki üç ay evvel dâhi altı lira Abraham'a borcumdur deyü müteveffa-ı merkûm Agob lisanından işittim. Bu hususa Allah için şâhidim.

Şâhid Merkûm

Diğeri tüccar Kayu oğlu Apo dâhi meclîs-i şeri bil-vürûd lede'l-istişhâd filhakika bundan mukaddem vefat iden Mugardiç oğlu Ağob'un Çulcu Ağob oğlu Abraham'a on üç lira deyni olub yedi lirasını dain merkûma eda idüb altı lira zimmetinde kalmıştır. Bundan sonra bir lira dâhi yine merkûm Abraham'dan alub cem'an yedi lira müteveffa-ı merkûm Agob'un merkûm Abraham'a deyni olduğunu müteveffa-ı merkûm Agob lisanından işittim ve malumatım taht-ındadır. Bu hususa Allah için şâhidim.

Şâhid Merkûm

s.89

Vekîl-i musahhar Mahmud Efendi tezkiyelerini talep ider. Fi 27 M
Vekîl-i Musahhar

İcab-ı Şer'iyyesi beyan idilmek üzere fekahetlü Müfti Efendiye tevdi kılındı. Fi Kânûn-ı Evvel 327

Mecelle-i Celilenin 1692 ve 1769 maddelerinde hukuk-u nası ibaresi tasrih olunduktan bu gibi hukuka aleyh muhalif davalarda hiç şehâdet ve hükümde yasak dava şeri değil ise 1617 ve 1825 maddelerin itilafından tefhim olan bu kabil davalarda hiç şehâdet ve hükümde Müdde-i 'aleyh ve ahalinin huzuru şart olub halbu ki Hısn-ı Mansur Kazâsı ahalisinden olmakla 1801 maddesi ve keza bir kazâda ve keza 1807 maddede bir kazâ hakimi başka bir kazâ dâhilindeki arazi davasına ismaa idebilir demesiyle diğer kazânın ahalisinden itiraz idilmesine mebni bura mahkemesine bera-i muhakeme ihtarına cebr idilemeyeceği gibi ihtar-ı gayr-ı kabul olunacağı gıyabında Vekîl-i musahhar muvâcehesinde esna-ı dava ve hükümde caiz olamıyacağı ve işbu iki kazâ meyanında ki mesafe kadar seferden devam olduğu cihetle kesb'ül-kazi idemeyeceği cihetle işbu davanın bura mahkemesinde karılı (?) Müdde-i 'aleyh merkûmlar misafirete bu kazâyâ gelmiş veyahud müddeyinin oraya giderek bi'l-rıza kendisini bura mahkemesine getirmesine davet ittiğinden bade icâb-ı Şer'iyyesi beyan idilmek üzere mümkün ise bu cihete tahsil idilmesi ve ol-mevkii suretinde şahidlerini huzur-u mahkemesinde ismaa ittirmesinin Müdde-iye tefhimi zımmında iade takdim kılındı. Efendim. Fi 9 Kânûn-ı Sani 327

Müfti .

Varak 52 s.90

Kazâsı'nın Meydan Mahallesi sâkinlerinden Topal Şerif oğlu Mehmed nâm kimesne Kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meydan Mahallesi sâkinlerinden Cavcav oğlu Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb mütevellisi bulunduğu Evliya Mescidi vakfından bir bab odanın sinn-i vafireden berü icarı olub vakf-ı mezkûr levazimatına sarf idilegeldikte iken mezkûr oda müsteciri Cavcavzade Mehmed Ağa bu sene icaresini virmediği gibi mülkiyetini idda ittiğinden işbu istidanın evkaf memurluğuna havalesi matlubumdur ba'de'd-da'va

Evkaf memurluğu Fi 27 Teşrin-i Sani 326 tarihinde lede'l-sual tarih-i mezkûrda evkaf memuru Necati Efendi tarafından dâhi bu babdaki malumun kaydının ihracı hususunda Mahkeme-i Şer'iyyeye havale buyurulması derkenar idildiğinden keza tarih-i mezkûrda 111 sahife ve 264 sicil numrusu ile cami-i mezkûr ikamesinde bulunan bir bab dükkan ile üzerinde (silik) Fi 1 Teşrin-i Evvel 327 tarihinde nasb Bekir Efendi ve sair erbab-ı hamiyet taraflarından mücerreden inşa ve vakf idildiği mahallattan bil-harac kezalik tarih-i mezkûr evkaf memurluğuna hülâsa idilmiş ve Fi 3 Kanın-i Sani 327 tarihindedir ve 'arzuhalde beyan olunan odasının canib vakfa teslimi hakkında mütecavizine emr verilmesi zımmında Mahkeme-i Şer'iyyeye havale edilmesi Behisni evkaf memuru Necati Efendi derkenar ile malumuna bil-eda ki istidaya ibraz virmeyüb derkenar ve sicil mütvellî merkûm Mehmed mütevellisi bulunduğu cami-i şerife teslimini taleb ve Müdde-i 'aleyh merkûma tenbihini taleb eyler.

Ve Müdde-i 'aleyh merkûm Mehmed Ağa dâhi cevâbında gerek dükkan-ı mezkûr mevk'i sahra vâkıf olduğunu ikrar ve itiraf idüb bundan böyle müdahale etmeyeceğini ve ve canib vakfa teslim ideceğini ifâde eyler. Fi 26 Kânûn-ı Evvel 327

Müdde-i Mütevellî
Topal Şerif Oğlu Mehmed

Müdde-i 'Aleyh
Cavcavzade Mehmed

Evkaf Memuru
Necati

s.91

Behisni Kazâsı mahallatından Hamra Mahallesi'nden Lüzûmi Efendizade Abdi Efendi kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Tezli Karyesi'nden müteveffa Ceradin Vakkas zevcesi ve zat-ı zeyli zabıttâ muharrer'ül esami müslimin tarifleriyle müteveffa Elif binti ve müteveffa zevcesi Hasan nâm kimesneler muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezkûrda kilise mevkinde tarafları şarken Ceradin oğlu Yusuf bağı garben Tum oğlu bağı şimalen Çay cenuben merkûm Yusuf fıstıklığıyla mahdud bir kıt'aa fıstıklığı mezburenin zevci ve merkûm pederi müteveffa-ı merkûm Ceradin Vakkas nâm kimesneden bundan on iki sene mukaddem sekiz yüz guruş bedeli ile bana bey'-i sabit-i sahih-i Şer'iyye bey' ve teslim ve temin mezkûru dâhi razı ahz ü kabz iderek ol-vakitden beri mezkûr fıstıklığa mutasarrıf iken mezbure Elif ve merkûm Hasan şu halde müdahale iddiklerinden müdahalelerinin meni matlubumdur deyü ba'de'd-da'va.

Müdde-i

Lüzûmizade Abdi

Müdde-i 'aleyh merkûman Elif ve Hasan dâhi cevâbında mürisleri Vakkas hakikatın temin-i mukabelesinde mezkûr fıstıklığı hazır-ı muma-ileyh Abdi Efendiye furuht eylediğini ikrar ve itiraf idüb ancak bir de mezkûrdan yüz guruş muma-ileyh Abdi Efendi zimmetinde matlubumuz kalmakla ve şu halde dâhi mezkûr yüz guruş dâhi bize eda ve teslim eylediğinden artık fıstıklık mezkûre müdahale itmeyeceklerini ve mezkûr fıstıklıkta hakları kalmadığını ifâde ve beyan eyledikleri zabt olundu.

Müdde-i 'aleyh
Ceradin Vakkas oğlu
Hasan

Müdde-i 'aleyh
Ceradin Vakkas zevcesi
Elif

Şâhid

Şâhid

Tezli Karyesi'nden Yusuf Oğlu Kara Mehmed

Hamra Mahallesi'nden Hakir Ahmed

Varak 53 s.92

Behisni Kazâsının Meydan Mahallesi'nden Toğazzade Hacı İbrâhîm nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meydan Mahallesi sâkinlerinden Sofrazlızade Hüseyin kerimeleri Aişe ve Fatıma ve Yeni Mahalle sakinelerinden Melek İbiş kerimesi Asiye nâm mezbura Vekîl-i Musahhar şerileri Lüzûmi Efendizade Abdi Efendi muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb Meydan Mahallesi sâkinlerinden müteveffa kaynak pederim Sofrazlızade Hüseyin ziyadesiyle servet sahibi olup elli bin guruş kadar ba senedde alacağı defter olup ve bu kadar guruş dâhi (silik) olup ve bu kadar guruş dâhi karz ve mülkü olup bu kadar serveti talif iden biraderim Hacı Duran bu yüzden mal sahibi olmakla müteveffa zevcim Asiye'nin pederi merkûm Hüseyin'den bana isabet eden hisse-i

irsiyemi muma-ileyh Hacı Duran sarf ititi mechulüm olmağla bittahsil tarafıma teslimi matlubumdur deyü ba'de'd-da'va.

Vekîl-i Müdde-i 'aleyh Abdi Efendi müteveffa kayınpederi Sofrazlızade Hüseyin'in ve müddeynin zevcesi olan Asiye'nin tarih-i vefatlarını ifa eylemesi beyan olundu.

Müdde-i Merkûm Hacı İbraim cevâbında müteveffa Hüseyin üç yüz on senesinde ve kerimesi zevcim Asiye üç yüz yirmi beş senesinde vefat eyledi ve mezbur Asiye üç yüz on iki senesinde nikâh eylediğini ifâde eder.

Vekîl Abdi Efendi cevâbında bala-ı davası mezburelerden idilmiş ve evahirde Hacı Duran'ın vasiyet hasebiyle meşru davası (kesik) müddeynin zevcim Asiye dava itmediğini gibi mürur zaman vuku olmuş Şer'iyyeye gayr-i caiz ittiğinden çünkü Sofrazlı oğlu Hüseyin bundan yirmi sene akdem vefat itmiş salif'ül-'arz mürur zaman olduğundan iddasını reddini talep eylerim. Fi 2 Kânûn-ı Evvel 327

Müdde-i

Müdde-i 'aleyh Vekîli

Toğazzade Hacı İbrâhîm

s.93

Behisni Kazâsı Mahallatından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Toğazzade Hacı İbrâhîm nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesi Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Sofrazlı oğlu Hüseyin Ağa kerimeleri Aişe ve Emiş ve Fatıma ve Melik İbiş kerimesi Asiye nâm kimesneler Vekîl-i Musahharsı Lüzûmi Efendizade Abdi Efendi muvâcehesinde takrîr-i kelim ve ta'bir ani'l-meram idüb zevcim müteveffa Sofrazlı oğlu merkûm Hüseyin kerimesi Asiye'ye müteveffa pederi Hüseyin terekesinden Meydan Mahallesi'nde vaki tarafları tarafeyni yol ve Ahim hanesi ve Mesud oğlu Umur hanesi ile mahdud tahminen iki bin guruş kıymetinde beş gözü müştemil tahtani ve fevkani bir bab hane ve keza mevkii mezkûrda vaki bir tarafı yol bir tarafı Hacı Mehmed Ali Ağa odası ve bir tarafı Kasaba Ağasızade Mehmed hanesi ve bir tarafı Gerede oğlu Mehmed hanesi ile mahdud tahtani ve fevkani ve on gözü müştemil dört yüz guruş kıymetinde bir bab hane keza suk-ı sultaniyede olub baş çarşıda tarafeyni tarik-i âm ile Hacı Kemal oğlu Mehmed ve Ali Köskös oğlu dükkanı ile mahdud üç yüz guruş kıymetinde bi bab tüccar dükkanı Merkûm Hacı Hüseyin Ağa tereke idüb kerimeleri müteveffa mezbure iyalim Asiye ile Vekîl-i muma-ileyh müvekkileri mezbure Emiş ve Fatma ve zevcesi Emine'ye mücazi olub tereke-i müteveffadan zevcem mezbure hissesi virülüb ancak mezkûr hanelerden olan hissesini vermediğinden akar-ı mezkûrlarda olan zevcem hisselerinin tefrikiyle tarafıma teslimi ve mezkûr dükkandan isabet hissesini zevcem mezbureye hisse çıkarılmış ve bundan bir sene evvel kadar mutasarrıf oldum isede şu halde mezkûr dükkanda olan hıstayâ dâhi mezburat müdahale eylediklerinden müdahalelerinin meni ve iyalim mezbure Asiye dâhi vefat idüb benim ile oğlu Hüseyin ve validesi Emineye tereke idüb merkûm Hüseyin dâhi vefat idüb hissemiz müteveffa hisse-i mezkûrlarına iylediğinden mezkûr akarlarda olan muharrerül esami matlubumuzdur deyü ba'de'd-da'va.

Vekîl-i muma-ileyh Lüzûmi Efendizade Abdi Efendi dâhi cevâbında Müdde-i merkûm Hacı İbrâhîm 'in iyali mezbure Asiye vefat etmiş terekesi 1600 mihir 1300 gazi bedeli 200 guruş Telek Karyesi'nde bağ karzı 700 guruş Hocalı Karyesi'nde tarla karzı üç

yüz yirmi altı senesi bağhanesi icarı 160 guruş 100 üçyüz yirmi altı senesi dükkan icarı yirmi yedi senesi dükkan icarı 169 guruş 2500 guruş kıymetinde nalbant dükkanın ve 6500 guruş kıymetinde nısıf bağhanesi hacmen on üç bin sekiz yüz yirmi dokuz guruşluk terekesi olduğu ve vereselerin Zevc-i muma-ileyh İbrâhîm oğlu Hüseyin validesi Emine ve bade merkûm Hüseyin dâhi vefat idüb ceddisi mezbure Emine'ye virdi. Merkûm Hacı İbrâhîm nâm kimesneleri terk itmiş bade mezbure Emine dâhi vefat idüb ber-vecih münasife temin iken hülâsa işar ile on dokuz hissesi kerimeleri müvekkilem Emiş ve Fatma ve Hemşiresi müvekkilem Asiye'ye isabet ideceğinden ve bu meşruhat dâhi Hacı İbrâhîm yedinde olduğundan taksimi matlubumdur.

Merkûm Hacı İbrâhîm dâhi cevâbında meşrukât-ı mezkûrdan 1300 guruş gazi bedeli inkar ve Terek Karyesi'nde olan bağında zevcesi hayatında satub birlikde ikmal ittikleri ve bağhanesiyle dükkan icarında kedini haneye sarf eylediğini ve 169 dokuz guruş dükkan icarında Hacı Duran'da olduğunu ifâde ve mütebâkisini ikrar eylediği zabt olunur.

Müdde-i

Hacı İbrâhîm

Vekîl-i muma-ileyh Abdi Efendi dâhi muvâcehesinde inkarında bin beş yüz guruşla iki yüz altmış guruş icar bedeli hakkında (kesik) idilmesini talep iderim.

Varak 54 s.94

Hacı İbrâhîm dâhi cevâbında zikrolunan menkulattan ber vecih-i münasife hisselerini ita virmekle ve mihir bedeli olan bin altı yüz guruşdan hisselerini keza ber vecih-i münasife muma-ileyhlerinin tadiyesine mahya bulunduğunu ifâde eyledi.

Vekîl Abdi Efendi dâhi cevâbında menkulahattan ita bağhanesinin bil-ahzı taksimiyle tarafıma teslimi müddeyin taht-ı ikrarında olan bin altı yüz guruşuda mihri bedelinden müvekkilemin Zevc-i Hacı Turan'ın Müdde-i Hacı İbrâhîm hakkına ait olan yüz altmış dokuz guruşun bil-tenzil mütebâkisini tarafıma teslimini talep iderim dedikleri zabt olundu. Fi 1 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i 'aleyh

Vekîli

Meclîs-i Şer'iyye hazır bulunub tarihinden iki gün sonra bağhanesinin taksim idilmesini talep idenler ile ol vecihle yevm-i mezkûrda hane-i mezkûrun taksimine karar kılındı. Fi 21 Teşrin-i Sani 328

Müdde-i Toğazzade

Hacı İbrâhîm

Müdde-i

Toğazzade Hacı İbrâhîm

Vekîl

Varak 55 s.96

Behisni Kazâsı'nın Hıristiyan Mahallesi sâkinlerinden Sukyamiyan Serkes zevcesi Serur ve mâhdûmu Suvekyasi nâm kimeslerin Vekîl-i şer-isi Emin Efendi Hıristiyan Mahallesi'nden Arparyan Nişan aleyhinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Fi 26 Teşrin-i Sani 327 tarihli istidasında Hıristiyan Mahallesi'nde vaki haneme muttasıl bulunan Sukyasi oğlu Serkes hanenisiyle meyanemizde müşterek bulunduğumuz duvarın kendi hanesi

Hastren oğlu Suvakyasi mahduden duvar inşa ve üzerine Ağaç ilave itmek emelinde isede müşterek olduğumuz mezkûr duvarı aczlerinin rızası olmaksızın fuzulen muttasıla ile terfih itmiş ve üzerine vaz' ideceği Ağaçları hakk-ı aslından izin bulunmadığı cihetle mezkûr duvarın hukiyesine irha-i zımmında Ağaç ilave ideceği mahal üzerine hanemde mukırr-ı nisvan bulunan mahalleri görüneceğinden mani idilmesini istid'a ile Müdde-i 'aleyh Suvaeksi oğlu Serkes ale'l-usul üç def'a da'vetiye tebliğ idildikten sonra Müdde-i 'aleyh merkûm Hıristiyan Mahallesi'nden Suveksiyan Süveksi mahmekeme için ta'yîn olunan Fi 17 Kânûn-ı Evvel 327 tarihinde mutasarrıf olduğum bir bab şehri hanemizin civarında ki mahaline inşa itmekte iken mahalle-i mezkûr ahalisinden Murad Ağa oğlu Nişan nâm kimesne fuzulen müdahale iderek hilaf-ı hakikat mahkeme-i alilerine müracaat itmiş olduğundan bir kıt'a da'vetiye varakası iştirâ ile tarafıma tebliğ idilmiş binaenaleyh mahal-i mezkûrda eben an-cedd mutasarrıf olageldiğimiz cümlelerin malumudur. Mahaza şu günlerde şayet satacağımı ibra itmekte olub inşaat-ı mezkûrda kamilen mahv derecesine gelmiş olmakla taraf-ı aleyhlerine mahal-i mezkûrun keşf-ü bil-icar ve icraat virmeğe amadeyim. Bil-keşf-i inşa idilmenin luzum inşası ve hali üzere hukuk lazım ise olunabilinen muamele-i Şer'iyyesinin ifası taleb idilmiş ve bu istid'a üzerine keşf idildiği zabt olundu. Fi 21 Kânûn-ı Evvel 327

Hıristiyan Mahallesi'nden Süveksiyan ve validesi Serur Vekîli şer-ileri Emin Efendi nâm kimesneler mahalle-i mezkûrdan Arparyan Agob (kesik) mahalleri merkûm meyanlarında olan hane duvarı davasından dolayı ale'l-usul merkûm Nişan'a üç def'a da'vetiye tebliğ olunub adem-i icâbetden merkûm (silik) hukukunu muhafazaya muktedir mahkem-i Şer'iyye mülazımlarından Mahmud Efendi Vekîl-i musahhar ta'yîn (silik) muvâcehesinde Vekîl-i muamileyh (silik) bil-vekale da'va ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim Süvekyemi ve validesi Serur'un sakin oldukları hanenin kendi mülkleri üzerine bir arşın geçüb ve ben iki arşın arttırmaya (silik) muma-ileyhede bunda müvekkilim (silik) merkûm Arpadyan Nişan bıraktığından ve müdahale eylediğinden Mahkeme-i Şer'iyye icâb eden keşf-i muamelenin ibrazıyla bina-ı mezkûr üzerine müvekkilim tarafından arttırmaya (silik) salahiyetleri taharri olduğu takdirde merkûm Nişan'ın müdahalesi meni ve inşa-ı mezkûrun yapılmasına (silik) bi'l-vekale matlubumdur deyü ba'de'd-da'va.

Tarafeynden vuku bulan taleb üzerine li-eclil keşf hane-i mezkûra varub Müdde-i 'aleyh Nişan ile Müdde-i hanelerinde meyanlarında inşa idilen iki buçuk arşın duvarın ibtida min'el-kadim müşterek oldukları duvarın Müdde-iler tarafında köşeden bina eyleyerek ırmak cihetinde ibtidadine dokuz parmak miktarı fevkanında müşterek duvarın nısıf derecesinde bir inhiraf ile inşa idilmiş isede mezkûr inhiraf ancak üst katındaki müşterek duvarın nısıfı derecesinde olduğu görülmekle muma-ileyh inşaattı kendi hisselerine bain oldukları ve ileride Müdde-i 'aleyh Nişan dâhi karşusuna duvar inşa idüb inşasını ileri çekmeyi 'arzu ittiği vakit kafi sabık binalardan müşterek bir mani ve bir mahzur-u şeriye ve müdahale ve tard görülmemektedir ve fevkanında Müdde-iler uzatmış oldukları kerestelerin üzerini balçık özü ittikleri halde Müdde-i 'aleyh Nişan hanesi tarafına pencere veya böyle açık eyvan yapılır isede Müdde-i 'aleyh karısının mukırr-ı nisvan odasının içi görülebileceği açıdan böyle yerinde vazı' idilmesi ve açık olunan dâhi yaydırılması ve ber vecih meşruh tokuz parmak miktarı tuvar üzerine Müdde-iler tarafından gidilen kezalik birisi vazı' idilüb halihazırda ibka idilmesi ve yarın ki günden itibaren

örtülmüş kerpiçlerin üzerinin açılması veyahud vakit müsaid olduğu halde orada gezilmek için şimdiden Nişan'dan tarafı bir taht yerde çıkması ve yapılan arttırma duvarının çehresi ırmak tarafı uzatıldığında burada da buradada hiçbir kimesnenin mülkü olmadığı gibi bir mahzuru dâhi görülmediği yapılan keşiften anlaşılmıştır. Fi 9 Kânûn-ı Sani 327

Varak 56 s.98

Behisni Kazâsı Mahallatından Kahta Mahallesi sâkinlerinden Müfti Abdurrahman Efendi kazâ'ı mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Burunçayır Karyesi sâkinlerinden Emin oğlu Esed Vekîl-i şer-isi Alim Efendizade Sadık Efendi muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Emin oğlu Esed'e beyy bil-vefa bedeli olan elli iki aded ayn-ı mecidiye matlubatımın müddet-i nafaka ol vecihle tediyesinde muafiyet üzerine bulunduğundan tahsiliyle tarafıma teslimi matlubumdur deyü ba'de'd-da'va .

Vekîl-i muma-ileyh Sadık Efendi dâhi cevâbında müvekkilim merkûm Emin Müdde-i muama-ileyh Abdi Efendi'den müddean elli iki mecidiye karzı şâhid huzurlarında irad itmiş isede meblağ Müdde-iyeye hala müvekkilim Emin'in karz itmediğini ifa ve beyan eyler.

Müdde-i muma-ileyh Abdi Efendi dâhi cevâbında esasen meblağ-ı mevcut merkûm Eset'in pederi ile Abuzer Kahya oğlu Ahmed'in müteveffa Hacı Hamza Ağadan bey'-i bil-vefa bedeli olarak karz ittikleri bir para olup Hacı Hamza'nın veraseti bi'l vekale bana intikâl ile mezkûre para bana hisse çıkarılmış müteveffa medyunlarının mâhdûmları Eset ile merkûm Ahmed oğlu İbrâhîm 'den bey'-i mezkûrun kamilini talep idilmesi üzerine merkûm Eset hanesinin direktörü olmak hasebiyle nezdime gelerek otuz bir gün vade ele mikdar-ı tamam kendi hissesini asaleten ve diğerini dâhi kefaleten borçlu olup ve bu borcu dâhi ikrar eylediğini meşud şahsıyla sebebine müheyyayım.

Vekîl Said Efendi dâhi cevâbında müteveffa Hacı Hamza nâmına olan senedin muma-ileyh Hakki Abdurrahman Efendi tarafından ibraz idilerek (silik) ve bilahere müdahale idilmek üzere sened-i mezkûrun ibrazı talep edildi.

Müdde-i muma-ileyh dâhi cevâbında evvelki senedin meydana çıkarılmasına hacet yoktur. Çünkü bilahere meblağ-ı mezkûre borçlu olup zimmetinde ikrar ile müvazinde olup tahsisi talep eylerim.

Vekîl Said Efendi dâhi cevâbında müvekkilim merkûm Eset muma-ileyh Abdurrahman Efendi vesair meşud huzurunda meblağ-ı müddeyilerin adetini ikrar ettiği iddiâ olunmakda ise haricde olan ikrar-ı muma-ileyhin tutulmayacağı ve ancak ikrar-ı huzur hükmünde vuku bulacağı Mecelle-i Celile ahkamından bulunmasın ol-vecihle Abdurrahman Efendinin bu babdaki iddiâsının reddini talep iderim.

Müdde-i muma-ileyh dâhi cevâbında şer'an ikrar mübarizdir. Kişi ikrar ile muvâcehede onun ikrarı mûcibince meblağ-ı malumenin tahsilini ve Mecelle-i Celilenin 587'inci maddesi ahkamınca icâb-ı Şer'iyyesi talep olunur. Fi 9 Kânûn-ı Evvel 327

Müdde-i

Müdde-i 'aleyh Vekîli

s.99

Yevm-i mezkûrda terefeyn hazır olub Müdde-i 'aleyh Vekîli Sadık Efendi kelim-i ahz idüb zabt-ı sabıkda defî'an (kesik) müvekkilim ifâdem tekrarla mecelle 1589. maddesine mutâbikan tatbiken şer-i şerif-i icra-ı icâbı bey'-i bil-vefa cihetle mahkemece olunan dava-ı sabikat (kesik) olmakla o cihetdende Müdde-i muma-ileyh Hakkı Efendinin müracata muhtar kılmasını talep eylerim ve başka bir diyeceğim yoktur.

Müdde-i muma-ileyh Abdi Efendi dâhi cevâbında Müdde-i 'aleyhler benden bir para karz ittıklarının ikrarına dair iddiâm yoktur. Yalnız ifâde sabıkam vecihle merkûm Eset'in pederi kendilerine tereke ittiği müşterek deynlerini kendisine aid olan hisseye ve hal'ine ve diğerlerine aid olanında kefaleten bana vireceğini ikrar eylemediğinden Mecelle-i Celilenin 646. maddesi mûcibince meblağı merkûmlardan bi'ttaleb merkûmdan tahsilini talep eylerim.

Vekîl Sadık Efendi dâhi cevâbında meblağ-ı müddeyi elli iki mecdiye hisesine asaleten ve diğer verese hissine kefaleten müvekkilim merkûm Eset borcu olduğuna dair muma-ileyh Müfti Abdurrahman Efendi'den merkûm Eset ikrar eylemiş ise de sabıkda beyan eylediğim bu vecih 1589'uncu madde mûcibince icâb-ı Şer'iyyesini talep eylerim.

Ve müvekkilimin pederi imzasıyla bey'-i bil-vefası iddiâ olunan meblağ havi olduğu sened tahkik idilmek üzere muma-ileyh Abdi Efendi tarafından ibrazı ve başkaca icâb ider ise beyan eylerim. Fi 11 Kânûn-ı Evvel 327

Müdde-i 'aleyh Vekîli

Müdde-i muma-ileyh tarafından ibraz olunan sened Müdde-i 'aleyh Eset'in ikrarının Müdde-i 'aleyhi olub merkûm Eset'in müteveffa pederi Bayatlık oğlu Eset ve Abuzer Kahya oğlu Ahmed imzalarıyla mûmza ve şuhud'ul-hal olan Ağ Gülüzade Ahmed ve Hacı Hafızade Hacı Mustafa ve Hacı Mumimzade Mehmed ve Nakıbzade Müfti ve Hasan Abduzzade Hafız mühür ve imzalarıyla mûmza Fi 1 Teşrin-i Sani 303 tarihiyle müverrih ber vecih-i ati sened-i mezkûr sureti tahrir kılındı.

Burunçayır Karyesi'nde Düzağçlı tarafları Koçili bağı ve Kozlubakır ve Kıl oğlu Hacı ve Köroğlu bağlarıyla mahdud dört dönüm iki bin tiyek bağı bedel bil-vefa

Yalnız Elli Aded mecdiye dir.

Di terekküm senet olur ki.

(kesik) bin üç yüz iki senesi Teşrin-i Evveli ibtidasından itibaren imzada Hacı Hamza Ağa yedinden ber vecih-i balaya yalnız elli aded mecdiye ahz eyledim. Ve meblağ-ı mezbure mübadele Burunçayır Karyesi'nde bil-eda muharrer ve mevcut Düz Ağac'da dört dönüm bağı beyy bil-vefa suretle muma-ileyh feragat olduğunda bağı mezkûrun irad-ı seneviyesi muma-ileyhe tereke olmak (kesik) meblağ-ı mezburu mutalebe eylediği halde tamamen eda ve teslim olunub bağı mezbur iade olmak üzere işbu sened-i mumamileyh (...). Fi 1 Teşrin-i Evvel 327

Bayatlık oğlu Eset
Biradi Hasan
Müfti

Burunçayır Karyesi'nden
Nakıbzade Hacı Mühilzade
Mahmud

Abuzer Kahya oğlu Ahmed
Hacı Hafızade Aga Gülzade
Hacı Mustafa Ahmed Şefik

Varak 57 s.100

İşbu sened Vekîl Said Efendi kıraat olundukta işbu senedin havi olduğu elli iki mecdiye mübadele Burunçayır Karyesi'nde malum-ul mahdud müteveffanın mülkleri olan bağı müteveffa Hacı Hamza tarafından ol vakit bil vefa tarikiyle kabul idilmiş ve şu halde bağ-ı mezkûru meblağ-ı ibhar tamamen tereke ve ol vecihle Müfti Abdurrahman Efendiye taht-ı mesarîfnde bulunduğunu 'arz eyler.

Müfti Abdurrahman Efendi dâhi cevâbında Mecelle-i Celilenin 396. maddesi hükmünce bey'-i vefadan beyy temini ridayla istirdad idebileceği şartı dâhi may'i ridayla istidad temini istirdad idebileceğini ol vecihle Vekîl dâhi ikrar idebileceğinden bağ-ı mezkûrda meblağ-ı mezkûrun istidadını talep eylerim. Fi 11 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i Abdurrahman

Müdde-i 'aleyh Vekîli Hacı Said

s.101

Kazâsı'nın Yeni Mahallesi sâkinlerinden Tekeli Halil mâhdûmu Bekir zevcesi Emi binti Hacı nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde zevc-i sabıkım merkûm Bekir muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb hazır-ı merkûm Bekir beni bundan bir buçuk sene mukaddem tatliken hanesinden ihrac eylemesiyle merkûm zimmetinde mütekarir olan iki yüz guruş mihr-i muaccelimin tahsili ve inkar-ı hususatına ikamen beyyine (kesik) izhar-ı acz ile tahlifi talep eylerim deyü ba'de'd-da'va. Hazır-ı merkûm cevâbında pederim beni sual idüb mezbureye nikâh eylediği vakit mezbureyi talak-ı selase ile tatlik eylediğini ikrar ve mihr hücceti mihrini eda idüb bu gibi bir mihr muaccel iki yüz guruş zimmeti kaldığını bilmem malumatım yoktur ve yemin dâhi idemem deyü dermiyan eylemesiyle zabt olundu. Fi 14 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i 'aleyh Tekeli Halil Oğlu

Mezbure Emi binti Hacı nâm mezbure ifâdesini tasdik itmek üzere Mahkeme-i Şer'iyyeye davet idildikde muhazeratdan olmak hasebiyle mazaret-i meşru'asına mebni Mahkeme-i Şer'iyyeye geldiğinden Kahta Mahallesi'nden Hacı Mollazade Hacı hanesine gelüb Mahkeme-i Şer'iyye katibi Hacı Ahmed kıbel-i şerden me'zun irsal kılınmakla hane-i mezkûrda meclîs-i Şer'iyye-i bil-müteşekkil ifâde-i sabıkasını tekrar ve zevc-i sabıkı Bekir zimmetinde mütebâki iki yüz guruş mihr-i muaccelin tahsilini zirdeki isimleri muharrer maarifler huzurunda talep ve iddiâda bulunduğunu dermiyan eylediği zabt oldu. Fi 17 Kânûn-ı Sani 327

Şer'iyye Katibi

Müdde-i Maruf

Maruf

Ali Paşa Mahallesi'nden

Ahmed

Hacı Mehmed

Kahta Mahallesi İmamı

Salimzade

Zevc-i merkûm Bekir dâhi bil-izhar tarefeyn bi'r-rica mezbureye mihrden bir para zimmeti olmadığını ifâde ve pederimin adıyla bir güne senedi var ise ibraz itmesi dermiyan eyledi ve mezbure Emi dâhi meblağ-ı mezburu isbat idemeyüb isbat-ı beyyineden izhar-ı acz ve Zevc-i merkûmun tahlifini talib olub merkûm Bekir dâhi yemin idemeyeceğini dermiyan eyledi.

Şer'iyye Katibi

Müdde-i 'Aleyh

Mâhdûmu Aleyh

Müdde-i Mezbure

Ali Efendi

Ahmed

Tekeli Halilzade

Abdullah

Emi

zade

Müdde-i 'aleyh merkûm Bekir'den mezbureyi talakı ne vecih üzere olduğu lede'l-istişhâd filhakika mezbureyi iddiâsı vecih üzere bundan bir buçuk sene mukaddem talak-ı selase ile tatlik idüb hanemden ihraç eylediğini ikrar ve itiraf eylediği zabt olundu.

Yeni Mahallesi'nden Tekeli Halilzade

Varak 58 s.102

Behisn-i Kazâsı Mahallatından Kahta Mahallesi sâkinlerinden Asiye binti Mehmed nâm kadın amucası ve velisi Abuş Mustafa kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de mahalle-i mezkûrdan Sahim oğlu Abdurrahman muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb işbu hazır-ı merkûm Mehmed mezburenin Zevc-i dâhilim olub şu günler (kesik) talak-ı selase ile tatlik idüb mihrim üç yüz guruş mukabil bir kat yatak ve bir kadife entari ve iki alaca ve biri kutnu entari ve on bir aded don ve gömlek ve bir azar kırk guruş kıymetinde bir tarabı (?) ve iki mecidiye ki mezkûr eşyalar mihr-i bedeli tutulmuş şu halde mezkûr eşyalar hazır-ı merkûm zimmetinde kaldığından bana verilmediğinden tahsilini ve icâb iden nafaka-ı f'arz Şer'iyyenin takdirini talep iderim deyü ba'de'd-da'va

Kahta Mahallesi'nden Asiye Binti Mehmed ve taabiti ve amucası

Osman Mustafa

Müdde-i 'aleyh merkûm Mehmed dâhi cevâbında mezbureyi talak-ı selase ile tatlik eylediğini ikrar ve mezburenin mihr-i olan üç yüz guruşa mukabil bil-eda ki eşyalar mihrine muabil konulub eşya-ı mezkûrelerden bir kadife bir eteklik bir araz şu halde kendinde olub diğer entari ve gömlek ve saire eşyalarıda mezbure şu iki seneden berü ikmal idüb eskitti ve mezbure talif eylemiştir. Ve tarabı dâhi ben Adana'da iken validem satmış olduğu ve yatak asla mihrde konulmayub işbu yatak dava-ı hilaf olduğundan icâb-ı şerisini talep eylerim.

Kahta Mahallesi'nden Sahim Oğlu Mehmed

Mezbure veli-i Mustafa mezkûr bir kat yatak mihr-i konulmağa dair beyyine talep olundukda Kahta Mahallesi'nden Mustozade İsmet Said Efendi bin Emir Efendi ve Ali oğlu Vakkas ve Karnin (?) oğlu Said tüccar Yaver Mustafa ve müfti biraderzadesi Mehmed Efendi ve Müezzîn Hacı nâm kimesneler ile istişhâd ideceğini ifâde eyler. Fi 15 Kânûn-ı Sani 327

Veli-i Merkûm Abbas

Mustafa

Merkûm Mehmed nafaka-ı adet-i şer'an vesair mihr cihetinden dolayı yüz elli guruş virmeğe razı olub Müdde-i merkûm Mustafa dâhi mezburenin mihr ve nafaka ve sair hukukundan dolayı yüz elli guruşa mezbureye velayetim hasebiyle salah idüb merkûm Mehmed'in zimmetini ibra-i alem ile ibra ve husus-u mezkûrdan dolayı mezbureye velayetim hasebiyle iskata hak eylerim ve bedel-i mah olan meblağ-ı mezbur yüz elli guruşu tamamen ve kamilen meznure vekaleten ve velayeten ahz ü kabz eyledim diyerek tarfeyn yek diğerinin zimmeti (kesik) eylediklerinden zabt olundu. Fi 15 Kânûn-ı Sani 327

Kahta Mahallesi'nden Abbas
Oğlu Mustafa

Samim Oğlu Mehmed

Şâhid
Vusta Mahallesi'nden Emirzade
Mahmud Bin Mustafa

Şâhid
Kahta Mahallesi'nden Müdat Hacı Selman

Varak 59 s.104

Kazâsı'nın Kahta Mahallesi sâkinlerinden zat-ı kasabasının Ali Paşa Mahallesi sâkinlerinden İbalı bin Yusuf ve Mehmed bin Muhsi tarifleriyle marife Fatma binti Uzun Ali oğlu Vakkas nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyesinde Zevci bulunan Sofraz Karye'li Mehmed Oğlu Ali muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb hazır-ı merkûm Ali bundan dört sene mukaddem beni bin altıyüz guruş mihr-i müeccel ile nikâh iderek bin yüz guruşu ifa ve teslim idüb mütebâki beş yüz elli guruş ba-sened mihrim mütebâki kalmakla bir seneye karibdir. Merkûm beni hanesinden bila nafaka tard ve tebid eylediğinden on bir mahdır pederim hanesinde ikamet etmekte olduğumdan zavch-i dâhilim üzerinde olan mütebâki beş yüz elli guruş ile bundan böyle lazım gelen nafakanın merkûm üzerine takdir ile bir kıt'a cihetinin iddası matlubumdur deyü ba'de'd-da'va. Merkûm Ali dâhi cevâbında filhakika mezbure Fatma'ya sened mucibi beş yüz elli guruş mihrinden mütebâki borcum ve zimmetim olub şimdi ki halde virmeğe iktidarım yokdur deyü def'ian beyan ve kendisini tatlik ittiğim nafaka hüccetine gelince benimle beraber haneme gitsün nafaka ve kisve-i şer'i kadar elhal ifa iderim. Pederi hanesinden beslemeğe ve nafaka virmeğe iktidarım yokdur deyü def'ian beyan eylemesiyle zabt olundu. Fi 17 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i Katibi
Vakkas

Zevc-i Suvarlı
Oğlu Ali

Maruf
Esali bin Yusuf

Kahta Mahallesi'nden Mehmed Oğlu Muhsi

s.105

Hıristiyan Mahallesi'nden Çulcu Ağob oğlu Abraham nâm kimesne Vekîl-i şer-isi Meydan Mahallesi'nden Said Efendizade Emin meclîs-i Şer'iyede da'va ve takrîr-i kelâm ve ta'bir-i an'l-meram idüb mahalle-i mezkûr sâkinlerinden müteveffa Dir Mugardic oğlu Ağob varisi Dir Mugardic oğlu Bederikos muvâcehede Mahkeme-i Şer'iyeden istihsâl eylediğim bit kıt'a 'ilâm-ı şer'iyye gıyabi hükmüne 'adem'i kana'atle merkûm Bederikos tarafıdan itiraz idülüb (kesik) itirafının nüshası tarafına tebliğ olunub husus-u mezkûrdan mahkeme-i şehr-i hali ruminin on sekizinci cumartesi gününe mütalık olub bir kıt'a da'vetiye varakası tarafeyne tebliğ olunub yevm-i muayyen bulunan işbu cumartesi günü saat dokuz buçuğa (silik) merkûm (silik) götürdüm isede mahkemeye gelmediğinden işbu işbu itirazın reddini talep eylerim. Fi 18 Kânûn-ı Sani 327

Çulcu Ağob oğlu Abraham
Vekîli

Varak 60 s.106

Behisni Kazâsı mahallatından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Ahmed Ağa oğlu Devran nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Çullugabır Karyesi'nden Tatar Mehmed oğlu Mahmud nâm kimesne muvhecesindeda'va ve takrîr-i kelâm idüb işbu yedimde bulunan Fi Kânûn-ı Sani 366 tarihli sened mücibince hazır-ı merkûm Mahmud benden üç yüz elli guruş para istidad idüb meblağ-ı mezbure mübadele iken Yıkar nâm mevkinde tarafları Beğ Hüseyin oğlu Mustafa tarlası ve Hamra bağı ile mahdud kıt'a fıstık bağı bana terhin eylemiş idi. Şu günlerde meblağ-ı mezburu mürislerden tahsili matlubumdur deyü ba'de'd-da'va. Mezkûr tarihli sened asl-ı nüsha meblağ-ı mezbur üç yüz guruşu merkûm Devran'dan istidad eylediği ikrar olub ancak bu seneye kadar senevi yetmiş guruş (silik) verib ona virdim. (silik) elhal hesab eylediği zaman borcu kalıyor ise virmeğe mecburum.

Müdde-i Merkûm devran dâhi cevâbında işbu tarihli seneden şimdîye kadar elli guruş ve'l lafz aldım. Bundan başka asla bir para almadım. İcab-ı Şer'iyyesi taleb iderim.

Merkûm Mahmud dâhi cevâbında her sene virdiğim (silik) dair isbatım yokdur. Elli guruşdan başka almadığına dair tahifini taleb ve icâb-ı Şer'iyyesini taleb iderim.

Müdde-i
Meydan Mahallesi'nden Ahmed Ağa
Zade Devran

Müdde-i 'Aleyh
Çullugabır Karyesi'nden Tatar Mehmed
Oğlu Mahmud

s.107

Behisni Kazâsı Mahallatından Vusta Mahallesi sâkinlerinden Tahtacı Abdu Osman bin Mehmed nâm kimesne Vekîl-i şer-isi Meydan Mahallesi'nden Said Efendizade Emin Efendi kazâ'ı mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesi Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Hamra Mahallesi'nden bundan akdem vefat iden Esterci Hafız oğlu Hasan ve zevcesi Saime binti Hasan nâm kadın Vekîl-i şer-isi mahalle-i mezkûrdan Lüzûmi Efendi Abdi Efendi muvâcehesinde bil-ve kale da'va ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim Abdu Osman bin Mehmed nâm kimesne bundan mukaddem vefat iden Hamra Mahallesi'nden merkûm Hasan bin Hafız nâm kimesne biraderzadesi merkûm Hasan vefatından evvel hal-i hayatında yeğeni molla Abuzer ile hemşiresi hanesine ekmel'ü şerh hanesine gelmekle veraseten bir malını vasiyet idiyor ise iyali Saime'ye hitaben talak-ı selase ile benden boş ol deyüb (kesik) bulunması vakti vakitsiz hanesinde bulunmamasından gıyaben mezbureye seniye ile götürüldüğünde merkûm Hasan'ın vefatından üç gün evvel yeğeni Molla Abuzer ile hemşiresi Fatma merkûm Hasan hanesine gelerek iyali Saime marifetiyle ekmel'ü şerh koyulduğundan (kesik) şer'an mezbure Saime zevc-i merkûm Hasan'dan yevmi bulunduğundan müteveffa-ı merkûmun veraseti müvekkil validesi Asiye ve hemşiresi Fatma'ya münhasıl bulunduğundan ve mesele-i mezkûrede müteveffa merkûmun validesi Asiye ve Fatma'nın malumatı taht-ında olub (kesik) mezburlar tarafından şu iddiâm inkar edilir ise hem şart-ı vuku ve hemde müvekkilim merkûm Hasan biraderzadesi şuhud (kesik) ile temin itmeğe müheyya idilmesinden mütebâki hazineye hayr idilmek üzere müteveffanın terekesinin şu tarihten itibaren tahrir idilmesi ve müvekkilimin hissesinin bi'l

tefrîk müvekkilime izafeten tarafıma teslim idilmesini bil-vekale mtlubumdur deyu ba'de'd-da'va.

Vekîl-i atinin ifâdesi bunda ibaret bulundğu cihetle şer'an gayr-i mugayir isede istidasının mezbur Asiye ve Fatma'da istida idilmesi şu halde saire müvekkile hazır-ı iddiâ idiyor esbabın istizası hasebiyle beraber bade talak meselesine def'i davam 'arz idilmesi üzerine beriki merkûm-u atinin ve iddası olduğuna dair isbat-ı veraset 'ilâmı olduğundan davasını 'ilâmı idilemeyeceği ciheti rü'yeti dava eylerim.

İsbat-ı veraset cihetine Vekîl Emin Efendiden isbat ideceği şahitleri sual olundukda Hamra Mahallesi'nden Hacı Bekirzade Osman Baba bin Ali ve Amr Hacı bin seydi ve Hacı Ramanzade Hacı Ali bin Hacı Bekir ve Vusta Mahallesi'nden Şeyh Velizade Mevlüd Efendi ve Meydan Mahallesi'nden Cavcav oğlu Mehmed ile isbat ideceğini beyan eyledi ve bunlardan başka şâhidi olmadığını ifâde eyledi.

Şâhidan-ı merkûmdan Hamra ahalesi ahâlisinden Hacı Bekirzade Osman Baba bin Ali Mahkeme-i Şer'iyyeye bil-vürûd lede'l-istişhâd Kahveci Ado Osman Koca oğlan Mehemed'in sulbi oğlu olduğu ve Esterci müteveffa Hasan Hafız İbrâhîm ve Sulbi oğlu ve Hafız İbrâhîm dâhi merkûm koca oğlan Mehmed'in oğlu olduğunu bilirüm. Ve Hafız İbrâhîm ile Ado Osman validelerini şahsen bilirim. Fakat ismini bilmiyorum ve kimin kızı olduğunu dâhi bilmem. Ben bu hususa bu vecih üzere Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi iderim. Ve bundan maadada merkûm müteveffa Hasan'ın terekesine esbat cihettedn merkûm Adu Osman'dan maada esbat cihetiyle terekesine müstehak ahzı olduğunu bilmem. Osman Baba

Mahalle-i mezkûrdan Amır Hacı bin Seyid lede'l-istişhâd şâhidan-ı evvelin ifâdesini harfiyen ikar ve Ado Osman ile Hafız İbrâhîm validesi sağırun kızı Fatma olduğunu ilave-i ifâde eyler. Fi 24 Kânûn-ı Sani 327

Amır Hacı bin Seydi

Müdde-i 'aleyh Vekîli Abdi Efendi dâhi şâhidlerin tezkiyelerini talep eyledi.

Şâhidan-ı merkûman lede'l-ta'dil validesine şehâdetleri makbule olmağın merkûm Osman müteveffa Hasanın amucası olduğu tahkik ve temin itmekle diğere alleme cihetinden mahkemenin devamına karar verildi.

Merkûm Vekîlleri hazır olub Müdde-i Vekîl-i kelim'ül ahz idüb bila-i zabtda ifâde eyldeğim şartın vukuna ve şartın ihlaline şâhidim. Bu kadar ifa-i isbattan izhar-ı acz idiyorum. Mezbure Asiye'nin hususu mezkûr için tahlif idilmesini ifa-ı muamelatı olduğuna dair tahlifini talep iderim.

Müdde-i Vekîli Emir

Varak 61 s.108

Müdde-i 'aleyh Vekîli Abdi Efendi dâhi cevânda şartın vukuyla ve ihlali tarihini Vekîl Emin Efendi'den sual olunması talep idilir.

Vekîl Emin Efendi dâhi cevâbında şart-ı mezkûrun vukusu tahminen müteveffanın vefatından dokuz mah mukaddem olub ve nüsha tarihi dâhi bilahere zabta beyan eylenmiştir.

Tekrar Vekîl Abdi Efendi dâhi cevâbında ihlal tarihinin vefatından üç gün akdem olduğu beyan etmesiyle müteveffa merkûm Hasan yirmi gün mukaddem fira-ş akidden berü bu halde bulunduğu mazmun suretinde ve gayrı takdir bir halde (kesik) vaz'ül iktidar hakikat olursa böyle bir yemin icâb itmediğinden ve bu mesele-i talak cihetinden tevellüd olub dava-ı vefatında ol vecih-i mütecaviz olduğu cihetle hasb-ı şahadetini mezmur ittiği gibi yemin dâhi beyyineden seniyeden marud olduğundan şer-i icâb itmeyeceği gibi şayet yemin icâb ider ise müvekkilimin hazır bulunduğu 'arz olunur.

İcab-ı Şer'iyyesi beyan buyrulmak üzere fekahetlü müfti Efendiye. Fi 29 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i Vekîli Emin Efendinin ifâde-i sabıkasını tekrar'en müteveffa merkûm Hasan şart-ı mezburu birkaç seneye tahliken itmiş iken öyle ise talakın vuku için malum olduğu şartların kemalen bulunması icâb ideceğinden evvel-i emirde şu cihetin nail ve tedkika eylenmesiyle şart-ı mezburun malum aleyhi olan amurunda tamamen mevcut olduğu iddiâ olundukta ise Müdde-i 'aleyhinin inkarı takdirinde yemin virdirmekle şer'an hakkı olacağı icâb ider. Allahü Alem

Müfti

Müdde-i Vekîli Emin Efendi Vekîl Abdi Efendi muvâcehesinde ifâde idüb şart-ı mezburun malum-u aleyhi tamamen mevcut olduğundan tahlifini talep iderim. Fi21 M

Vekîl

(kesik) kelim agaz idüb adilen tarafından virmiş ve zabt edilmiş olan ifâdem ber vecih tahlif idilmesi lazım (kesik) Abdi Efendinin virmiş olduğu ifâdeye ve mezbure Saime ifâdesine göre tahlif idileceğini dair (silik) virilmeden tahlif dava ve şerife muveffak olub (silik).

s.109

Behisni Mahallatından Meydan Mahallesi sâkinlerinden marûf'ül zat Hadice binti Tüccar Ahmed nâm kadı kazâ-i mezkûr mahkme-i Şer'iyyesinde Meclîs-işer-i şerif-i Enver'de Gül Ahmed oğlu Mehmed muvâcehesinde takrîr-i kelam ve ta'bir-i an'l-meram Zevc-i dâhilim Meydan Mahallesi'nden Gül Ahmed oğlu Hüseyin bin Mehmed nâm kimesne bu cariyelerini bundan bir gün mukaddem talak-ı selase ile tatlik idüb kendisi firar idüb mekanı malum olduğundan merkûm faraşından hasıl ve benden mütevellide bir nefer sağire Fatma ve bir de hamile olduğundan icâb iden nafaka-ı Şer'iyyenin (kesik) hazır-ı meclîs Mehmed üzerine takdir idilmesi ve keza mihrime mübadele merkûm Mehmed'in virmiş bulunduğu bir gazı mahmudiye bir entari bir fener üdi aded saçlık dâhi merkûm kaim pederim Mehmed nezdinde kalmağla bittahsil tarafıma teslimi matlubumdur. Fi 24 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i Hadice binti Ahmed

Merkûm Gül Ahmed oğlu Mehmed dâhi cevâbında mâhdûmu Hüseyin hakikaten tarih-i mezkûrede mezbureyi talak-ı selase ile tatlik eylediğini ikrar ve iddiâ olunan eşyalardan bir mahmudiye nişan takıldığı zaman emanet olunarak mezbureye virilmiş olunub ahiren gerü alındığını ve iki entari dâhi birisini mezbure birlikde getirüb diğrini dâhi

Zevc- merkûm Hüseyin üç seneden beri giyib parçaladığı ve bundan başka birisi olmadığını ifâde eder.

Müdde-i ‘aleyh Gül Ahmed oğlu Mehmed

(kesik) Mezkûr için Taş Cami Mahallesi'nden Kebabcızade Ahmed Efendi bin Hafız Hoca ve Koyun oğlu Tahir Mehmed ve Kahta Mahallesi'nden Delal Osman ile isbat eyleyeceğini beyan eyledi.

Taş Mahallesi'nden Kebabcızade Ahmed Efendi lede'l-istişhâd Müdde-i ‘aleyh merkûm Gülüm oğlu Mehmed mezbure Hadiceye mâhdûmu Hüseyin'e nikâhına talib oldukları vakit bundan iki seneye müteceviz olduğu halde nişan takmak için yetmiş guruş kıymetinde bir adet sert mahmudiye ve otuz guruş kıymetinde bir adet çiçekli entari ve danışmak için dâhi ba'de altı veyahud yedi adet saçlık otuz otuz beş guruş kıymetinde götürüb mezbureye teslim eylediğine şahidim. Ben bu hususa bu vecih üzere şahidim ve şehâdet dâhi iderim.

Şâhid Kebabcızade

Mahalle-i mezkûrdan Koyun oğlu Kazı Mehmed lede'l-istişhâd tahminen iki üç sene mukaddem Gülüm Ahmed oğlu Mehmed mâhdûmu Hüseyini tehil ittiği vakit mezbure Hatice'ye nişan takmak için bir adet sert mahmudiye ve bir adet gazı ve altı kadar gümüş saçlık takıldığını bilirim. Benim malumatım bundan ibarettir. Ben bu hususa bu vecih üzere Allah için şahidim ve şehâdet dâhi iderim.

Koyun oğlu Kazı

Ali Paşa Mahallesi'nden Delal Osman lede'l-istişhâd mezkûr mahmudiyeden malumatım yoktur. Fakat bir adet çiçekli gazi mezburenin mihrine dâhil idildiğini bilirüm. Başkaca malumatım yoktur.

Şâhidan-ı merkûmdan Kebabcızade Ahmed Efendi mezbure Hatice'nin Emmizadesi olduğu için led-i istişhâdının reddini ve diğeri kazı dâhi bir divar münasebeti olduğu için adavetimiz baki olmasıyla her ikisinin şehâdetlerinin reddini talep eylerim dedi. Fi 25 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i ‘aleyh Gülüm Ahmed oğlu

Varak 62 s.110

Vekîl Abdi Efendi dâhi cevâbında bu cihet vazife-i hükmen talif iden bir cihet olub sadr haricinde cevabdan müstefiz isede zabt-ı dava baka (silik) mezburenin tahlifî taleb olunduktan vesair hükme ihtiyaç kalmadığından hüküm-ü rabtı talep iderim.

Vekîl Abdi

Vekîl Emin Efendi dâhi cevâbında tatbik-i hüküm her halde müddeyin Müdde-i ‘aleyh ile mahkemelerinde Müdde-i tarafından şahid (kesik) kıyam ittiklerinden irase ideceği şahidlerin davaya muvafakat itmesidir. Dahası tarafından izhar-ı acz ile taleb-i tahlif olunduktan yemin idecek kimesneye salif'ül-‘arz Müdde-inin iddiâ kerimesi tahlifinin icrası lebd'ül emin iken dünkü gün mahal-i tahlifinde mahallatları tarafından ber vecih-i Müdde-i mezbureye tahlif bulunmuş isede mezbure (kesik) tarafından zevc-i müteveffanın şartı böyle değil idi. T‘arz-ı icra ile kendü ağzından çıkan takdirine yemin itmişdir. Bu ise davaya adem-i muvafakiyetine mebni mezburenin itmiş olduğu yemin şerh-

i şerife muvaffak olub olmadığını bi'la niza 'arz itmiş olduğu cihetle faziletli müfti Efendiye tekrar havale buyrulmasını Mecelle-i Celilenin 1752'inci maddesinin naklinde masar'i olduğu vecihle madem evvelce zabt ceridesinde iddamı istişhâd ideceğini beyan itmiş idim. Nakl-i mezkûr üzerine şâhid ismailinde hakkım olub olmadığını dâhi beyan idilmesi muma-ileyh müfti Efendiye tevdi kılındı. Fi 2 San 327

Vekîl

Müdde-i aleyh izhar-ı acz itmesiyle müvekkilim tahilifi icra edilmiş şu halde şâhid iddiâsı mütenafihi teşkil edilerek ismaa gayr-ı caiz bulunduğundan başka Mecelle-i Celilenin bin yedi üz elli üçüncü maddesinde dâhi musarrah olub muhakemenin düstur-u amel olan müteniz mecelle-i serahsi dâhi bulunduğu halde diğer cihetde ifa idilecektir. O l vecihle hükmü zabtını talep iderim. Fi 2 M

İcab-ı Şer'iyyesi beyan buyrulmak üzere fekahetli müfti Efendi hazretlerine takdim kılındı.

Gerçi talak meslesinde Müdde-inin şâhidim yokdur demiş. Ahiren gelecek şâhid ismailine mani değil ise de hadisedeki iddiâ-ı veraset üzerine deveran itmiş ve mezbure zevc-i vefat etmesine binaen bila nikâh muamele-i izah ihtimaline meydnd kalmamasına mebni Müdde-i Vekîlinin bâlâdaki ifâde-i mazbatasında şâhidim yokdur demesi bu 'arzuhaline ikame beyyine mani olacağı ve mezburenin ikrar ittiği şartın muallak-ı aleyhi vücuda geldiğine ve diğer gün zevcesi tarafından şart-ı vuku bulmadığına yemin itmişbu babda ki iddiâyâ muvaffak bir tahlif olduğundan ona göre muamele ifası muktezidir. Allahu Alem

Müfti

s.111

Husûs-ı âti'l-beyânda mahalinde ketebe ve tahrir için bi't-tamam kıbel-i şer'den mezunen irsal kılınan Şer'iyye katibi Hacı Ahmed Efendi Meydan Mahallesi'nde Vahab Ağazade Hacı Kadir Ağa hanesine varub meclîs-i Şer'iyye ali teşkil idüb Behisni Kazâsı'nın Meydan Mahallesi'nden Emi binti İsmail Ağa nâm kadın Zevc-i sabıkı Kala Ağasızade Vakkas nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb işbu hazır-ı merkûm Vakkas işbu cariyelerini bundan tahminen bir sene akdem talak-ı selase ile tatlik idüb iki üç gün sonra mevkufe habis olub ba'de Malatya mevkiine gidib şimdiki halde bu günlerde beraat idüb gelmediğinden merkûm üzerinde mütebâki beş yüz guruş mihrimden alacağımın tahsiliyle ve lazım gelen nafakanın takdiriyle hükmü zabt olunması matlubumdur deyü ba'de'd-da'va. Müdde-i 'aleyh merkûm Vakkas dâhi cevâbında filhakika mezbure Emi'yi tahminen bundan bir sene mukaddem talak-ı selase ile tatlik eylediğini ikrar ve itiraf idüb fakat mihr cihetinden mezbureye mihr-i muaccelden üç yüz guruş zimmeti olub fazla olmadığını dermeyan idüb ve nafaka cihetine dâhi Mahkeme-i Şer'iyyeden hacet-i istihsâl ittiği için ve bir seneye karib olduğu için şer'an hakkı olmayacağını def'ian beyan ve ifâde eyledi. Fi 25 Kânûn-ı Sani 32

Şer'iyye Katibi
Hacı Ahmed

Müdde-i Mezbure
Emi binti İsmail

Müdde-i 'Aleyh
Kala Oğluzade

Şâhid
Beğ Mahmudzade

Kala Ağasızade Hafız

Vahab Ağazade

Hacı Kadir Ağa

Mezburenin mihr cihetinden merkûmun ikrarına fazla iki yüz guruşu mezbureden beyyine talep olundukda isbat-ı beyyineden izhar-ı acz eylemesiyle ve merkûmun tahlifini talep eylemesiyle merkûmun cürreti hazirun muvâcehesinde üç yüz guruşdan fazla mezburenin üzerinde mihri kalmadığına tahlifi icra kılınmıştır. Fi 25 M

Mahmudzade

Kala Ağasızade

Vahab Ağazade

Varak 63 s.112

Belviran Karyesi'nde Ali bin Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de zevc-i medhul bihası Hatice binti Mustafa nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb işbu hazır-ı mezbure medhule baham iken beş senedir haneme gelmeyüb ve hukuk-u zevciyata icâbet itmediğinden hukuk-u zevciyat icâbına dair mezbureye tenbih ve bana teslim idilmesi matlubumdur deyü ba'de'd-da'va.

Mezbure Hatice dâhi cevâbında merkûm Ali kendisinin zevci ise de merkûmdan razı olmadığından ve yedi yüz guruş mihri dâhi tesviye itmediğinden itaat itmediğini def'ian beyan eyler.

Merkûm Ali dâhi cevâbında meblağ-ı mezburdan yedi yüz guruşdan üç yüz guruşuna mübadele bir kat yatak ve bir gazi ve bir gümüş calım ve bir cezme ve bir kutnu entari ve bir örtü ve bir acem kuşağı virüb meblağ-ı iki yüz guruşa mübadele karye-i mezkûrda vaki Değirmenzade'si nâm mevkiide iki çiftlik başında olan hissemi terhin iyledim. Eşya-ı mezkûr bir kat yatak hanemde hazır bulunub müheyyayım ve gümüş halımeysi dâhi üç mecidiye borcuma mübadele suretiyle diğer eşyalar dâhi mezburede kalub istimal eylemiştir. Şu halde mezkûr bostanlığı dâhi (silik) tereke eyledim. Mihr cihetinden borcum kalmadığından itaatine tenbih idilmesini talep iderim.

Mezbure dâhi cevâbında eşya-ı mezkûrlar emanet olundukta atiden geri alındıklarından tahsilini ve iki yüz guruşa mübadele bana terhin idilen bostanlığı dâhi şu halde kabul etmiyorum. meblağ-ı merkûm yedi yüz guruşun tahsili talep iderim.

Eşya-ı mezkûrlardan yatak ve bir kilim hanemizde mevcut ve teslim merbuyum. Diğer eşyaları dâhi mezbure istimal ittiğinden ifâdem bundan ibarettir.

Mezbure dâhi cevâbında mihrimi tamamen (silik) itaat itmeyeceğini beyan eyler.

Müdde-i

Müdde-i 'Aleyh

Belviran Karyesi'nden Ali bin Mehmed

Hadice binti Mustafa

s.113

Behisni Kazâsı kuratından Şam Uşağı Karyesi'nden Alişu oğlu Mükremin nâm kimesne takrîr-i kelâm idüb karye-i mezkûr ahalisinden biraderim Halil vefat ile kerimleri Fatma ve Asiye ve zevcesi Sultan ve oğulları oğlu Mehmed Ali (kesik) idüb ve Mehmed Ali dâhi bila veled vefat ile karyemizde Sarıbayır mevkiinde tarafları Asiye ve Abuzaer bağları taraf-ı cebel ile mahdud on iki baran yazlık ve güzlük bir kıt'a kurûm bağı ve keza

karye-i mezkûrda Sarıyar mevkiinde tarafları Hüseyin bağı ve Veli bağı ve Mükremin bağı ile mahdud dokuz baran güzlük kurûm bağı cedd-i biraderim müteveffa Halil'den merkûm Mehmed Ali'ye beyne'l-verese hisse çıkarulub merkûm Mehmed Ali dâhi vefatıyla veraseti 'ilâm biraderi ile bana muttasıl olduğundan bağı mezkûrun karye-i mezkûrdan biraderim müteveffa-ı Mehmed oğlu hazır-ı meclîs Abuzer tarafından mugayir-i hak müdahale eylediğinden müdahale-i mezkûrun meniyle hisse-i irsiyemin bana teslimini talep eylerim.

Müdde-i

Alişu oğlu Mükremin

Müdde-i merkûm Abuzer dâhi cevâbında merkûm Mehmed Ali bundan beş altı sene mukaddem askere gittiği vakitte bağı mezkûru yüz elli guruşa bana beyy idüb parasını dâhi ol vakit tamamen merkûma eda eylediğimden şer'an mülküm olub ol vakitten berü bağı mezkûru tasarruf eylediğimden iddiâsının reddini talep eylerim.

Müdde-i merkûm dâhi cevâbında vaz'-ı mezkûrun isbat idilmesini talep eylerim.

Müdde-i 'aleyh merkûmdan iddiâsına mutâbık beyyine talep olundukda karye-i mezkûr Müslüm bin Ali Mehmed oğlu Mustafa Hüso oğlu Mehmed Ali Kahya kerimesi Salime Hasan kerimesi Huri Hacı Osman bin Osman nâm kimesneler ve Kemal'in oğlu (kesik) olub bundan başka şâhidi olmadığını ifâde ider.

Şâhidan-ı Merkûmdan Müslim meclîs-i şeri hazır olub lede'l-istişhâd filhakika bundan beş altı sene evvel hudûd'ül bil-eda muharrer bağları merkûm Mehmed Ali askere gittiği zaman yüz elli guruşa hazır-ı merkûm Abuzer'e beyy ve furuht idüb meblağ-ı mezburdan yüz guruşunu huzurunda merkûm Mehmed Ali'ye kabz eyledi. Kusur kalan elli guruşdan malumatım yokdur ve bu beyyden bir gün sonra merkûm Mehmed Ali merkûm Abuzer'e söylediği geldiğim zaman paranı virüb bağı gerü istirdad eylerim didikde merkûm Abuzer dâhi cevâbında benim mehuldür virirsem virirrim virmezisem virmem dedi. Bu hususa Allah için şâhidim.

Şâhid

Şam Uşağı Karyesi'nden Müslim Ali

Diğer şâhidlerini şehri halin otucuncu Pazartesi günü isma ittireceğini ifâde eyler.
Fi 28 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i 'aleyh Abuzer bin Mehmed

Müdde-i Mükremin Vekîli Emin Efendi ve Müdde-i 'aleyh Vekîli Bekir Beğ meclîs-i hazıran olub Müdde-i 'aleyh Abuzer'in itmiş olduğu şâhidlerden Hüso oğlu Mehmed meclîs-i Şer'iyye bil-vürûd lede'l-istişhâd bundan beş sene mukaddem karyemiz mezkûrlarından merkûm Mehmed Ali bin Ali nâm kimesne askere gittiği zaman karyemiz mezkûrda bulunan Sulat ve Sarıca nâm mevkilerinde ki bağlarını yüz elli guruşa Mehmed oğlu Abuzer'e furuht idüb para dâhi aldım. Mukim kalmadı didi. Bu hususa Allah için şâhidim.

Şâhid

Şam Uşağı Karyesi'nden Hüso Oğlu Mehmed

Müdde-i Vekîli Emin Efendi cevâbında şâhidler hakkında ve beyy-i mezkûr hakkındaki olan müdafamı yarım söyleyeceğim. Fi 7 Kânûn-ı Sani 327

Vekîl

Vekîl

Varak 64 s.114

Fi 7 Sani 326 cuma günü Vekîl Emin Efendi Müdde-i Vekîli Bekir Beğ muvâcehesinde takdir-i kelam idüb müvekkilim Mükremin'den bin Ali nâm kimesne karye-i mezkûrdan Abuzer bin Mehmed'in Mahkeme-i Şer'iyyede cereyan iden muhakemede kurûm bağı davası usulen mahkeme-i hukukunda mezabıt idileceğinden bağ-ı mezkûrlar arsa müvekkilime iştigal ideceğinden bu babda ki kuvve-i şerif müracatı kabz mezkûr bağ müvekkilim tarafından ticar idileceğinden Müdde-i merkûm Abuzer'in müdahale itmemesi için tenbih buyrulması ve beş sene için ikişer yüz guruş hâsılatında merkûm Abuzer'den tahsiliyle müvekkilime teslim idilmesi hakikat tezahür ideceğinden Müdde-i 'aleyh hukuk-u mahkeme-i hukuka müracaat itmesini ve mezkûr bağ emlakından olub 318 tarihinden sonra ferağ beyyi sahih olmak idare-i seniye ahkamından olunmak bu cihetlerin fekahetlü müfti Efendiye havale olunmasını talep iderim ve şahitler hakkında bir diyeceği yokdur.

Vekîl Bekir Efendi dâhi cevâbında arsa davalarına mütalık davaların kanunun merci rü'yeti olduğu ve mecelle ahkam-ı adliyenin madde-i mevzuası mûcibince bey' mün'akıd olub mezkûr bağları müvekkilim yedinde ifasına ve mezkûr bağların Müdde-i kendüler olub mahkeme-i nizamiyeye müracaat eylemekle muhtar olmaları binaenaleyh merkûm Mehmed aleyhinde gerçi mahal-i mechul ise şu halde hayat ve mematına dair bir gün müracaat olmadığında iken dâhi hayat ve mematın temin ittirilmesi ve irade-i sen'iyye gelince şer'an bey'i münakıd olmuş şer'an bir gün bir vereceği kalmadığından münazi kıyye bağlarının müvekkilimin yedinde ibka idilmesini ve hükmü rabtını talep eylerim. Fi 7 Sani 327

Kuvve-i Şer'iyyeye havalesini talep eylerim deyü Vekîl Emin Efendi tekrar eyledi.

Müdde-i Vekîli

Müdde-i 'aleyh Vekîli

Emin

Vekîli Abdi

Fekahetlü müfti Efendiye havale olundu. Fi 7 Sani 327

Hakem-i şer'inin bu gibi bağ davalarını kamilinden mani hakkında bir irade-i seniye olmayub yalnız muamele iktiza itmeyen bey' ve şira ika mündeiz davaların isma'ından hakem Fi 17 Evvel 327 tarihli irade-i seniye ile mani olunmamış ise de Müdde-inin hükmü şeri olarak iddiâyaya salahiyeti olmak için isbat ve (kesik) itmesi ve merkûm Mehmed Ali'nin vefatını isbat eylemesi şer-ian icâb ideceğinden ol vecihle muamele ifası iktiza ider. Allahu Alem. Müfti

Müdde-i Bektaş'ın baliğ Mehmet Ali'nin amucazadesi olduğunu ikrar ve baliğ Mehmed Ali'nin gerçi mahalli mechul isede şuhud-u şahsiyeye ile isbat iddirmesi ve ber mucib (silik). Fi 14 M

Müdde-i 'aleyh Vekîli Emin Efendi dâhi cevâbında irad ittireceği şâhidlerini yirmi pazar ertesi günü getireceğini dâhi beyan iderek irad ittireceği Müdde-i 'aleyh muvcehesinde bil-beyan yevm-i mezkûre karar virildi. Fi 15 M

Salı günü Müdde-i Vekîl-i Emin Efendi meclîs-i Şer'iyyeye bi'l-vürûd isbat beyyineden izhar-ı acz müddeyin vefatını bilmediğine dair Abuzer'in tahlif idilmesini talep eyler.

Müdde-i Vekîl-i

Müdde-i 'aleyh Vekîli

s.115

Behisni Kazâsı Mahallatından Bozmekan Mahallesi'nden Kara Güllü oğlu Osman nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Köseceli Karyesi'nden Hacun oğlu Hacun Ali nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezkûrda (kesik) mevkiinde tarafları şarken tarik garben Musdili Kefir öreni şimalen ziyaret cenuben çerz bağı ile mahdud etrafı fıstık Ağacı ile bir mikdar kurûm bağı olan bir kıt'a tarlama hazır-ı merkûm Hacun Ali tarafından birçok müdehale idildiğinden müdahele-i mezkûrun meni matlubumdur.

Müdde-i merkûm Hacun Ali dâhi cevâbında mezkûr fıstıklık tarla ecdadımın malı olup amucam ve diğer kimesnelere işittiğime nazaran guruşa Müdde-i merkûma furuht itmiş ve bundan dört sene mukaddem vefat iden pederim Ali'ye Müdde-i 'aleyh Osman bir öküz (kesik) kıymetinde olduğu malumum değildir. Pederim tarla-ı mezkûrun bir tarafı kurûm karzı ile nısıf hâsılatını (kesik) ve nısıf hâsılatını Müdde-i almak üzere tasarruf idiyoruz ifâdem o vecihle alacağı olan bir öküz fiyatıyla (kesik) guruşun Müdde-ye teslim ile tarla ve bağı mezkûrdan ferAğat edilmesini talep eylerim.

Müdde-i merkûm Osman dâhi cevâbında tarla-ı mezkûr pederimin malı olup otuz beş senedir pederim vefat ideli bila niza mülküm. Tarla-ı mezkûrun bir mikdar mahalline hazır-ı merkûm pederine üç yüz elli guruş ve bir öküz verdim. Kurûm bağı üzümü yetiştirdim ticar ittiklerinden dolayı da bağı mezkûrun hâsılatını hazır-ı merkûm ile ve pederi ile kaffaten almakda ve biz bağı mezkûrun nısıf üzümü eylediğinden dolayı merkûm (kesik) olup ba'de br öküz bahasından dolayı nısıf-ı mezkûr rehindedir ve şu halde mezkûr tarla ve bağı iki bin guruş kıymetindedir.

Müdde-i 'aleyh merkûmdan bağı ve tarla-ı mezkûrun karz olunduğu beyyine talep olundukta Köseceli Hasan oğlu Yusuf ve Şairoğlan oğlu Selman nâm kimesnelere başka şahidim olmayub bunları dâhi şubatın birinci günü istima ittireceğini ifâde eyledi. (kesik) mezkûr tarla ve kurûm bağı bağı elli guruş ile bir öküz bedelinin karzında olmadığına dair tahlifini isterim ve bedel-i mezkûru (kesik) istifa itmediğine dâhi tahlifini talep eylerim.

(kesik) muvâcehesinde Müdde-i merkûm Osman ifa-i tahlif idimiştir. Fi 29 Kânûn-ı Sani 327

Müdde-i
Bozmekan Mahallesi'nden
Kara Güllü Oğlu Osman

Müdde-i 'aleyh
Köseceli Karyesi'nden
Hacun bi Hacun Ali

Vekîl-i Vekîl-i Emin Efendinin ifâdesi vecihle Müdde-i 'aleyh Abuzer'in Merkûm Mehmed Ali'nin (kesik) malumatı olmadığına dair tarafeyn Vekîlleri huzurunda tahlif edildi. Fi 21 Sani 327

Müdde-i Vekîl
Emin

Müdde-i 'aleyh Vekîli
Abdi

Müdde-i Abuzer

Şâhidan merkûmun adil ve makbuş'ül-şehade olup olmadıkları kasabanın Meydan Mahallesi'nden Kemalın oğlu Mustafa Nibeki Karyesi'nden Hacı Halil oğlu Mehmed nâm kimesnelere led-i tezkire adil ve makbuş'ül şehade olduklarını ifâde ve beyan eylendi. Fi 1 Nisan 327

Kemalin oğlu Mustafa

Tiyek Karyesi'nden Hacı Halil oğlu Mehmed

Varak 65 s.116

Behisni Kazâsı mahalâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Karabaşzade Mülazım nâm kimesne kazâ-i mezkûr makeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şerif-i Enver'de Uvarlı Mahallesi'nden Hacı Garibzade Bekir Efendi muhalifinde dava ve takrîri kelam idüb müteveffa-ı (kesik) Emine'nin cediti Bekir'den intikâl iden Levzin Karyesi'nde vaki tarafları şarken Delal Tancu oğlu Abuzer tarlası garben (kesik) şimalen Subastızade Hacı Mehmed Ali cenuben köy önündeki hark ile mahdud bir kıt'a sulu tarlanın nısıfı kezalik kain mezkûrda biberici tarla ve Memikli tarafları şarken Yusufzade Hacı Mehmed Efendi tarlası garben Behisni yolu şimalen köy önündeki hendek cenuben Cin Ali oğlu Ali tarla ile mahdud bir kıt'a sulu tarlanın nısıfı (kesik) ve Şambyedi Karyesi'nde Bozkavak ve Memikli maruf tarafları şarken Hacı Mustafa Oğlu Hacı bağçesi garben (kesik) şimalen Kara'nın oğulları Hafız ve Mustafa kavakadı cenuben hark ile mahdud bir kıt'a (kesik) tarlanın nısıfı ve kavakatını altıda bir hissesi ve Kezad Karyesi'nde hudûdunu bilmediğim sulu talanın nısıf hissesi ve Şambayedi Karyesi'nde vaki kaynarca da tarafları şarken Bekir Beğ'in küçük bahçesi garben büyük bağçesi cenuben dere şimalen hark ile mahdud bağçenin nısıf hissesi mezkûr tarla müteveffa Bekir'den kerimleri Emiş ve Peri ve Emine'ye intikâl ve Emine dâhi vefatıyla oğlu hazır-ı meclîs Bekir Efendi ile zevcesi müteveffa Emine intikâl ve Emine dâhi vefatıyla oğlum Mehmed'e intikâl ve Mehmed'in dâhi vefatıyla hissesi bana intikâl eylediğinden arazi ve emlak-ı mezkûrelerde olan hisse-i irsiyemin ifraz ve tarafıma teslim ve üç yüz yirmi yedi senesi Keysun Karyesi'ndeki tarlanın hâsılatı olan on sekiz ölçek darıdan ve üç senelik bağçenin icar bedeli olan bin (kesik) guruş ve on bir dâhi hissemim tarafıma teslimi matlubumdur.

Müdde-i 'aleyh merkûm dâhi cevâbında Şambayedi Karyesi'nde vaki bağçe muhızıran kendi malım olub ve tapu kaydı dâhi (kesik) tamam olmagla bunda olan iddasının reddini ve diğer tarlalar dâhi meyanemizde müşterek olub ber mucib-i münasife taksim idilmesine razıyım ve hâsılatın dâhi tahsili benim olmakla bu dâhi bana aid olub bundan dâhi iddiâsının reddini ve hemşirem hemşirem ile kendime müteveffa validemdenmüntakil olan ve ibraz eyleyeceğim defter mücibince yedi bin yedi yüz on beş guruşda olan hisse-i irsiyem Müdde-i merkûm yedinde olmagla (kesik) dâhi merkûmdan tahsiliyle tarafıma teslimi matlubumdur. F 1 Mayıs 327

Müdde-i Aleyh Hacı Karibzade

Müdde-i Molla cevâbında Müdde-i 'aleyhin hemşiresi zevce-i mezkûrum vefat iddiği vakit altı bin dört yüz yetmiş guruşluk eşya ve yatak ve tahsilat gerek benim tarafımdan gerek pederi tarafından mevcut eşyası altı bin dört yüz yetmiş guruş baliğ olub müteveffa-ı mezburenin pederi (kesik) Osman Ağa hisse-i irsiyesi olan bin iki yüz seksen guruş olarak (...) kendisine teslim idilüb bende bir güna pederinin ve Müdde-i 'aleyh Bekir'in (kesik) hak ve mütalebeleri kalmadığından def'ian beyan ve mezkûr arazilerin taksimi ve bağçe hâsılatının tarafıma teslimini talep iderim. Keysun Karyesi'ndeki tarlanın darı hâsılatının tarafıma teslimini talep iderim.

Müdde-i 'aleyh Bekir Efendi dâhi cevâbında beyüz elli guruş kıymetinde altun cebe ve iki yüz guruş kıymetinde iki aded mahmudiye ve iki yüz altın kıymetinde (kesik) ve yüz

guruş kıymetinde bir aded gümüş terlik ve sekiz yüz guruş kıymetinde iki kat yatak ve iki yüz guruş kıymetinde iki aded mendil ve (kesik) kıymetinde iki aded kilim ve beş yüz guruş kıymetinde üç aded halı ve bin guruş kıymetinde seksen aded gömlek ve iki yüz elli guruş kıymetinde (kesik) aded hazır ton ve iki yüz elli guruş kıymetinde otuz aded beyaz don ve bin guruş kıymetinde on iki aded hazır entari ve yirmi guruş kıymetinde bir aded çarşaf ve elli guruş kıymetinde dört adet ihram ve iki yüz guruş kıymetinde yirmi aded boğça ve elli guruş kıymetinde on aded (silik) yirmi dört aded abdest marhesi ve yüz guruş kıymetinde ipekli marhe ve elli guruş kıymetinde bir aded (silik) kıymetinde yirmi beş aded sahan ve yüz elli guruş kıymetinde on aded leğen ve elli guruş kıymetinde bir aded kazân ve elli guruş kıymetinde (silik) guruş kıymetinde bir aded gügüm ve iki yüz uruş kıymetinde iki aded sini ve iki yüz guruş kıymetinde iki aded sini (kesik) guruş kıymetinde bir aded hamam leğeni ve otuz beş guruş kıymetinde bir aded kahve tabağı ve çaydanlık ve elli guruş kıymetinde on aded tas ve elli guruş kıymetinde bir aded perde ve seksen guruş kıymetinde iki aded çanak ve yüz guruş kıymetinde iki aded çuval ve otuz guruş kıymetinde beş çift çorab ve yüz guruş kıymetinde on beş aded terlik mezkûr eşyalar müteveffa validemizin olub isabet tarikiyle hemşirem beraber Müdde-i hanesine götürüb ileride teehül eylediğim vakit teslim idecek idi. Mezbure vefat eyleyub tereke-i emvali mezkûre merkûm nezdinde kalmagla hissem verilmesi taleb eylerim. Müdde-i ‘aleyh

Müdde-i merkûm Molla dâhi cevâbında müteveffiyeye zevcim hayatında haneme getirmiş olduğu ve beyan eylediğim eşyalar validemden arta bana (kesik) biraderime intikâl idüb biraderiminde hissesi var deyü böylece birisini söylemedi ve hiç malumatım yokdur ve beyan eylediğim eşya-ı mezkûrenin çehizi olub kendi malı olduğunu bilirim. (kesik) vefatından sonra da ala ma-farazallah müddeynin pederi Osman Ağa mezbureden tevellüde mâhdûmum Mehmed ve benim ile taksim idülüb merkûm Osman Ağa hisse-i irsiyesi hazisi olub kendi ve çocuğuma isabet iden hissiyî dâhi benden merkûm Osman Ağasından almışdır ve alan pederidir. Bu vecihden iddiâsının reddini taleb eylerim. Müdde-i Molla

Deyü iddiâları bağı mezkûr emvalde hissem olduğuna (silik) olduğunu şahid-i tahlife isbat ideceğim ve icâb-ı Şer'iyyesini taleb iderim. Fi 24 Mart 328

Müdde-i ‘aleyh Hacı Karib

Müdde-i ‘aleyh merkûm Osman Ağaya zabıtta tahrir olunan tarafların ifâdesi bil tefhim cevâbında müteveffa kerimem Emine'nin mirasından ancak hediye almış olduğum sekiz yüz guruş merkûm molla idüb meblağ-ı mezbureyi gelin eylediğim vakit masraflarının yüzüne sarf idüb ve yüz guruş kıymetinde bir halı alıb mezburenin hanesine virdim ve iki bin guruşluk (kesik) kimesnenin mihre mutâbık mezbureye merkûm Molla virmişdir. Ve iki bin guruşa dâhi merkûm Molla mezbureye sened vermişdir ve bir de otuz gün vadede vermişdir. Cem'an beş bin guruşdan ifa-i mihirden hisse idtirmiş olub bala-ı zabıta mâhdûm Müdde-i ‘aleyh Bekir Efendi tarafından dava olunan eşyalar müteveffa kerimem Emine ile hazır-ı merkûm Bekir Efendi valideleri malıdır. Mezbure ile merkûm Bekir meyaneleri müşterekdir. Müdde-i ‘aleyh tarafından irade olunan eşya taksimine razı olmamışdır. Müdde-i merkûm Molla'nın yedinde imtina görüyor. İfadem bundan ibarettir. Hacı Karib

Müdde-i merkûm Molla'dan Müdde-i ‘aleyh cevâbında ifâde olunan eşyalar vefatında taksime konulduğuna dair beyyine taleb olundukda (kesik) oğlu Hacı biraderi

İmran ve Bekirecizade Ahmed Efendi ve biraderim Hacı Turan nâm kimesneler olub bundn iki gün sonra ismaa iddireceğini ifâde ider. Fi 24 Mart 328

Müdde-i ‘aleyh

Kezalik mahem-i şehri halin yirmi beşinci cumaertesi günü beyyine mutâbık. Fi 26

Ma

Müdde-i Molla

Müdde-i ‘aleyh Bekir

Varak 66 s.118

Behisni Kazâsı Mahallatından Hıristiyan Mahallesinden Todoryan Karabet nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer’iyyesinde meclîs-i şer şerîf Enver’de Menasi oğlu Menasi nâm kimesne muvâcehesinde da’va ve takrîr-i kelâm idüp 7 Eylül 325 tarihinde müteveffa Mardiros Ağa veresesinden Kirkoryan Semun’dan her bir edavatiyla 15 liraya bir penbe çırcırını olvakitten beri Şambayedi Karyesi’ndeki değirmende penbe çekilmekte iken bundan altı yedi gün evvel (kesik) çırcırın edevatından top çenberini hazır-ı meclîs Menasi ile Şambayedi karyesi müdürü vasıtasıyla alub ol vakitte mezkûr çırcır muattıl olmakla merkûm gasb etmiş olduğunu mezkûr ticarı merkûmdan istirdat ile tarafıma teslimi matlubumdur.

Müdde-i Mardirus

Müdde-i ‘aleyh merkûm Menasi dâhi cevâbında 320 senesi Eylülün yedinci ve sekizinci gününde müşahadede bulunan (kesik) çırcırın edevatından bulunan mezkûr çenberi gaib etmiş idim bundan mukaddem mezkûr çenberi dâhi merkûm (kesik) çırcırın bulunup ve tanıdığım dan kaimmakamlığa ‘‘arzuhal idüp ‘arzuhalimi müdürlüğe havale idüp (kesik) mezkûr çenberi çırcırdan çıkartıverip hükümete götürdü ve mezkûr çenber şu halde komiserlikte (kesik) mevcut bulunduğundan bi-l istihkak mezkûr çenberin tarafıma teslimi matlubumdur.

Ve mezkûr çenberi çırcırını ile birlikte yirmi sene mukaddem Hacı Şamşu’dan her bir müştemilatı ile birlikte 29 liraya işıra eyledim bu cihetten malikim. Fi 4 Ra 327

Müdde-i ‘aleyh merkûmdan beyyine taleb olundukta tarihten 4 gün sonra istima’ ettireceğini ve şahidun isimleri o dâhi yevm’i muhakemede söyleyeceğini ifâde etti.

Tarafeyn Meclîs-i Şer’e hazıran meclîse çenberi mezkûrenin (silik) sual olundukta Vusta Mahallesinden Menasi Asir oğlu Rûfasi ve Şambayedi Karyesi’nden Çelik Hacı bin Memet Ali Hıristiyan mahallesinden Nişan oğlu (silik) Bozmekan Mahallesinden Hıdır bin Ali ve Birnur oğlu Hacı Ahmed Şambayedi’nden Hızmalı Turan Çırcır Mahallesinden Küçük Hacı oğlu Mehmed olup bunlardan başka şahidi olmadığını beyan eyledi.

Şâhidan merkûmdan Hacı bin Mehmed Ali Meclîs-i Şer’e bilvürud lede’l-istişhâd filhakika bundan 3 sene mukaddem (kesik) olduğundan dolayı iş bu hazır ve muayyene eylediğim fabrika çenberini hazır meclîs Sarı Menasi oğlu (silik) tamiri için götürüp tamir eder iken çatar iken bir kenarını kendi elimle kırdım ve ol kırık şu halde mevcut ve şahadet ediyorum velhâsıl iş bu çember Sarı Menasi oğlu Menasın olduğuna Allah için şahidim şehâdet dâhi ederim.

Şahit Şambayedi Karyesi’nden Çelik Hacı bin Mehmed Ali

Diğer Vusta Karyesi'nden Işu oğlu Vakkas nâm kimesne Meclîs-i Şer'e bilvürud lede'l-istişhâd 'adem şehâdet(kesik).

Diğer Mercan oğlu Artin dâhi ihbar olduğundan reddedilmiştir.

Diğer şahitleri şehri halin on birinci cumartesi günü (silik) merkûm ifâde idüp ol vecihle tarafına tefhim (kesik).

Müdde-i

Müdde-i 'Aleyh

s.119

Şâhidun merkûmundan Küçük Hacı oğlu Mehmed nâm kimesne Meclîs-i Şer'e bilvürud lede'l-istişhâd filhakika iş bu Meclîs-i Şer'e re'ye'l-ayn şâhid eylendiğim çırcır fabrikasının çenberii Sükyasi oğlu Sükyasi'nin malıdır bundan evvel yol kenarında olan fabrikanın munhasırası için dükkanımıza getirdi biz dâhi münhâsır iken bir tarafı kırıldı tamir olunmayub gitdi ve işbu çember ol vakit tamir için yanımıza getirdiği çemberdir bu hususa Allah için şâhidim.

Şahit Küçük oğlu Mehmed

Şâhidun merkûmundan Hıdır bin Ali oğlu Mehmed nâm kimesne Meclîs-i Şer'e bilvürud ledil istişhâd filhakika iş bu (silik) re'ye'l-ayn müşahade eylediğim bir tarafı kırık fabrika çenberi har-ı meclîs Sarı Menas oğlu Sükyasi (kesik) mezkûr çenberin kenarındaki kırığı dâhi Hamampınarının yanındaki fabrikada kendim oyun ederken (kesik) ve biz hamamcı idik hamam dâhi fabrikaya yakın idi bazı oraya gider idim ve çenberi kırdığıma (kesik) sekiz sene oldu vel hâsıl iş bu çenber hazır-ı meclîs Sarı Menas oğlu Menasi'nin malı olduğuna Allah için şâhidim.

Şahit

Bozmekan Mahallesi'nden Hıdır bin Ali oğlu Mehmed

Müdde'i aleyh merkûm Karabetden şâhidun merkûman haklarında bir diyeceği olup olmadığı sual olundukta Hacı bin (kesik) Müdde-i merkûmun fabrikasında amelelik ediyor ve Küçük oğlu Mehmed evvelce merkûm Hacı ile ortak idi (kesik) bir ay evvel dâhi merkûm Mehmed dâhi fabrikayı mezkûrda amelelik etti ve Hıdır ile dâhi meyanemizde adavet vardır şu cihetten ki bir fabrika icar olmak için bende zam ettim ol dâhi zam etti bu cihetten adavetimiz vardır.

Mardirus

Müdde-i 'aleyh fabrikasından şahitlere te'anni istiza' olundukta Berberci oğlu Hacı şimdiki halde fabrikasında amelelik eyleyüb el-yevm izhar-ı acz olmakla ve Küçük oğlu Mehmed dâhi el-yevm izhar-ı acz olduğunu beyyine müheyayım ve huzur-u âli dâhi şimdiki halde biraderi olduğundan ve ifâdesinde sekiz sene evvel mütereddim ve evvelki şahit o Hüseyîn evvel mütereddim deyu ifâdelerinde mübayenet olduğundan her üçünün reddini talep ederim. Fi 13 Şubat 327

Müdde-i 'aleyh Mardirus Karabet

Şâhidan merkûmandan Hıdır ve Küçük oğlu Mehmed nâm kimesneler mensûb oldukları Bozmekan ve Hacı Kasım Mahallesi heyeti ihtiyariyelerinden varaka'i memhure sırren led'et-tezkiye 'adl ve makbûlü's-şehâde olduklarını beyan ve ihbâr etmeleriyle Bozmekan Mahallesinden Koca Ağazade ve Vusta Mahallesinden Mevlüt Efendi Şeyh Veli

nâm kimesnelerden alenen ledel tezkiyele adil ve makbulü-şehade oldukları beyan ve ifâde eyledi. Fi 19 R 327

Koca Ağazade Şeyh Velizade

(kesik) Vekîl'i şer-isi Arakil Efendi ile Müdde-i 'aleyh Menasi Mahkeme-i Şer'iyyeye hazır olarak şubatin yirmi beşinci günü mahkemelerinin devamı zımmında hazır bulunmalarını ifâde eylediler. Fi 23 Şubat 327

Müdde-i 'aleyh Minasi Vekîl Arakil Efendi

Müdde-i Menasi mahkemenin 3 Mart 327 cumartesi gününe tebliğini ifâde eyledi.

Müdde-i

Varak 67 s.120

Behisni Kazâsı Mahallatından Meydan Mahallesi'nden Hacı Yakub Paşazade Şeyh Beğ ve biraderzadesi Reşid Beğ bin Abidin Beğ Vekîl-i Şer'iyyeleri Hamra Mahallesi'nden Lüzûmi Efendizade Abdi Efendi nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesi Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Behisni Evkaf memuru Necati Efendi muhalifinde bil-vekale da'va ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim Şeyh ve Abidin ve Reşid Beğ ahzlerinde Meydan Mahallesi'nde malumu'l-hudûd bir bab haneleri Pınarbaşı nâm diğer derbend-i 'ayn-ı reşid suyundan iki başparmak mikdar-ı su gelerek mukabil karyemizde âbâ 'anh-ı ced mutasarrıf olamakta iken hazır-ı muma-ileyh evkaf memuru Efendi müdehale eylediğinden men-i müdahalesine kıbel-i şerden tenbih buyrulması matlubumdur deyü ba'de'd-da'va.

Evkaf memuru Necati Efendi dâhi cevâbında ayn'ı reşid suyu ve mikdar-ı vâkîf ise menfaat-ı ibâdullâha 'âid olmak üzere temlik ve temellükden mâhbus kılınmakla olur. Biba-i aleyh vakf-ı sudan ayruca mülküne su almAğa kimsenin salahiyeti olamaz. Bu hususa dair vâkîf tarafından ve taraf-ı sultaniden verilmiş yedlerinde ihticaca hami bir vesika var ise ibraz eylemeleri matlubumdur.

Lede'l-sual Abdi Efendi dâhi cevâbında su vakf olamaz Efendi-i muma-ileyhlerinin vâkîf veya zahid olduğu hayr hacetinde yolların tamir itmek üzere vakf idilen karyey-i vâkîfdır ki mezkûr suyun vakfına bunula delil olamaz. Binaenaleyh müvekkiliminde bu kafiyede Abdullah içinde vazül vaktiyle salif'ül 'arz iki parmak mikdarı suyu tasarrufları mukabil kaydım mûcibince isbat-ı Müdde-i idildikde artık vakf (silik) kaydı olması meşhud şahsen isbat olunacaktır ve şu halde isbat Müdde-iyeye müheyya bulunmadığında evkaf memurunun müdafasının reddini talep iderim.

Evkaf memuru dâhi cevâbında sular mecraya şifa'en vâkîf olur. Bununda mecrasını yayan vâkîf burada ise teamül-ü kadim arat'ilâmaz. Çünkü vakfı ibtal idecek teamül hiçbir vakit kabul idilemez. Kadim ise menfa-i umuma aid olan hususatda kadime itibar olunmayacağı sadır ise izale olunacağı Mecelle-i Celilenin mevad-ı mûndericesinde mesturdur. Binealyh bu babdaki davalarının reddini talep iderim.

Vekîl dâhi cevâbında su akçe ile alunub sat'ilâmayacağı gibi vâkîf dâhi olmayacağı evvelce 'arz idilmiş cihet-i vakfiyesinden dolayı dava idiyor ise değil bir sene otuz altı sene yüze otuz altı seneden beri mezkûr suya fesr-i tevatüren isbat idileceğinden ve mezkûr suyun hane-i mezkûre aid mezkûreden berü cereyan ve inkinah eylediğini tevatüren isbata

müheyyayım. Bu babda mürur-ı zaman olmayacağından evkaf memurunun müdafasının reddini talep eylerim.

Evkaf memuru dâhi cevâbında mecraya tabi vâkîf olan sular hem alınıyor hem satılıyor. İdaresinde evkaf nezaretinde mürur-u idaresi evkaf nezaretiyle mevduh bir sudur. Alım satım (kesik) vâkîf mürur-i zaman nihayetine gelince umuma aid olan (silik) murur-u zaman (kesik) Mecelle-i Celilenin 1475 inci ve ahkam-ı evkafın 425 ve 426 inc maddeleri (kesik).

s.121

(kesik) binaenaleyh umuma aid olmak üzere vâkîf tarafından inşa idilen çeşmelerden başka bir yerde olan sular hiçbir vakit kadim zatı idilemez vâkîf tarafından akıtılan mahallelerden ise diğer (kesik) sudan meşruade inkinah idebilirler. Müvekkillerin götürmeye hakları yoktur.

Abdi Efendi dâhi cevâbında mecra-ı bidayetinden menbaadan nihayetine kadar şunun bunun mülkünden cerayan (kesik) üzere vâkîf olduğu meydanda (...) suyun vakf olduğuna dair bir kayıt kuyud yok ise de karz takdir olmasıyla murur-ı zaman ile def idilmiş memur Efendi cihet-i vâkîfdan dava ittiği halde (kesik) delil getirmesi hudûd haricinde olup def'ian müstafi olup ifâde-i sabıkamı tekrar iderim.

Evkaf memuru Efendi dâhi cevâbında vâkîf inşa idülüb on sekiz çeşmeye taksim olunan ve bu çeşmelerde ta'mim (kesik) su almak hakkına malik bir esami inkar ile hususiyetini iddiâ itmeye muvaffak değildir. Umuma aid olduğunu vakfi çeşmelerle isbat ideriz. Bağ haneler dâhilinden cereyan itme hane sahiblerinin su almak hasebiyle heyet-i (kesik) intisab itmez. Bu cihetden reddini talep iderim.

Abdi Efendi dâhi cevâbında muma-ileyhin söylediği çeşmelerden mürur ifâde-i mezkûre benim inayen ve kifayeten (kesik) tedifi meydanda olduğunda şâhidlerin ismasını ve hükümü rabtını talep iderim.

Memur Efendi dâhi cevâbında kendi müvekkillerinde ki vesait-i hanelerinde harem dairesinde ki kendilerine hususi olan bir çeşmeye sarf olubda vâkîf tarafından caddelerde yapılan çeşmeler meyana (kesik) idiliyor. Müdâhilemiz ise vakfiyesi bizce evkaf dairesince kayda tahakkuk itmiştir. Bu gibi vakf hakkında vaki olan tecavüzün hiçbir mahkeme kararına muhtac olmadığından daire-i belediye marifetiyle menine dair irade-i seniyyeye akran iden şura-ı devlet kararına atfen Fi 26 Haziran 325 tarihli emir nâme-i üzerine evvelce vuku bulan tecavüz idare-i men idilmiştir. Bu babda bir diyecekleri var ise evvelce 'arz eylediğim gibi bir vesika-ı resmiyesi olmadıkça davalanın reddini talep iderim.

Mahkem-i şehri halin sekizinci cumaertesı gününe talik ve yevm-i mezkûrda mahkemede bulunmalarına dair tarafeynde tefhim kılındı.

Yevm-i mezkûrede Vekîl Abdi Efendi ile memur Necati Efendi haziran bulunub Vekîl-i abdi Efendiden beyyine talep olundukta Meydan Mahallesi'nden Reşid Efendizade Ahmed Efendi Abuzerzade Hafız Efendi Çerkeszade Vakkas Ağa Amir oğlu Toykul Mehmed (kesik) oğlu Kara Hasib bin Mehmed Şeyh oğlu Bekir Osman Beğzade Mehmed Beğ Hamra Mahallesi'nden Miyasezade Ali Efendi bin Mehmed Usta Kahta Mahallesi'nden

Gömücü Hacı Mehmed Çil Boğazdan Vakkas Ağa Renkli Yular (?) oğlu Mehmed İbrâhîm Hacı Herzade Hacı Mustafa nâm kimesneler ile isbat ideceğini ve bundan başka şâhidi olmadığını ifâde ider. Fi 7 M

Varak 68 s.122

Şâhidan-ı merkûmdan Toykul Mehmed bin Amir nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye il vürûd lede'l-istişhâd fil hakkika yaşım yetmiş altı sene oldu. Ben beni bildim bileli Abidin Beğ ve Şeyh ve Reşid Beğlerin hanelerine Pınarbaşı'ndan gelüb kasabada taksim idilerek sudan iki parmak mikdarı su akar. Hiçbir vakit kesülmeyüb daimi bir hal üzere ceryan ider. Bu hususa Allah için şâhidim.

Meydan Mahallesi'nden Toykul Mehmed

Kahta Mahallesi'nden Gömücü Hacı Samet bin Mehmed li'eclil istişhâda meclîs-i Şer'iyye hazır olub lede'l-istişhâd filhakika yaşım seksen sekiz oldu. Ben beni bildim bileli Şeyh ve Reşid ve Abidin Beğler sakın olduğu hane mevcuden (kesik) olunmadan evvel ve sonra Pınarbaşı'ndan kasabaya gelüb mahallata taksim olan sudan iki baş parmağı mikdarı mezkûr haneye cereyan ittiğini bilirim ve 'an asıl hane-i mezkûr Halil beğler hanesi olub sonra muma-ileyhuna irsen intikâl itmiştir. Fi 7 Mayıs

Kahta Mahallesi'nden Gömücü Hacı

Diğer şâhid Meydan Mahallesi'nden Hacı İbrâhîm zade Hacı Mehmed nâm kimesne meclîs-i Şer'iyyeye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd filhakika mezkûr sudan iki baş parmak mikdarı hane-i mezkûra akar ve ondan sonra aşağıdaki Emir Paşa hanesine akar. Senem vazi yetmiş mütecevizun bilmeğe hane-i mezkûra cereyan ider. Bu hususa Allah için şâhidim.

Hacı İbrâhîmzade Hacı Mehmed

Meydan Mahallesi'nden şâhid Çarşı Ağası Bekir nâm kimesne meclîs-i Şer'iyyeye bi'l-vürûd lede'l-istişhâd filhakika senem altmış beş oldu. Ben beni bildim bileli Pınarbaşından gelen sudan iki parmak mikdarı muma-ileyhun sakın oldukları haneye akar. Ve bundan altı aya kadar hiç kesilmemiştir. Bu hususa Allah için şâhidim.

Çarşı Ağasızade

Evkaf memuru cevâbında şâhidlerin ifâdelerinin bağzısı bağzısına nakıfdır. Red idilmesini ve esasine (kesik) umuma aid olan maddede kadim adidilmeyeceği müşâhid dâhi isma idilebileceğinden red idilmesini taleb eyler 327 ve 318 ve 319 senelerinde kaymakam Hakkı'nın zamanında mezkûr suyun üzerine bir memur deveran itmemiştir. Tahrirat kılınmasını taleb idilmesini taleb iderim.

Evkaf Memuru

Vekil Abdi Efendi dâhi cevâbında malumat-ı mülkiyenin hukuk-u aliyeye cihetler temyizi olamayağı muhiz taalluk (silik) mezkûr suyun cari olması tahkik idi. Kadimide kadimi üzere tereke olunacağından hükmü rabtını taleb iderim.

Fekhetlü Müfti Efendiye. Fi 7 M

Teamül olan kadim (silik) amineye müstelzim olunmaz ise vakfın istediği şurut ve tahsis ittiği memur malum olmayan evkaf-ı kadimcede kadim-i mezburuna bâlâda amil ve sarf idilegelmiş onun üzerine ibka (kesik) ve bu cihetle olunacağı muktezidir. Allah-u Alem. Fi Mayıs 327

Müfti

s.123

Behisni mahallatından Meydan Mahallesi'nden Emirzade Ali Ağa bin Mehmed Ağa nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerif-i Enver'de Meydan Mahallesi'nden biraderzadesi Vakkas Ağa bin Mehmed Ağa nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb işbu hazır-ı muma-ileyh Vakkas Ağa beni Behisni mahkemesinden aleyhimde isaka (?) eyledi. Fi tarihi ve 404 numrulu 'ilâm-ı Şer'iyye tarafından tahrirat idilüb 'ilâm-ı mezkûr ber vecih-i ati noksanından dolayı bab-ı fetvadan nakz olunmuştur. Bab-ı fetvadan yazılan sened nakz-ı 'ilâm-ı mezkûrda müteveffa-ı (kesik) ve müteveffa-ı Saniye'nin ihtisar verasetleri beyan olunmuş bu halde hadise-i keyfiyet veraset gayr-ı ta'yîn ve Müdde-i biha akarat vazı' iderek bütününe ve bazı menkulenin kıymetlerinin yanına karz olunmamış ve bil mechule ifâdeler değinen ve tevki kılınan hüküm olduğu gibi Müdde-i 'aleyh mezburenin imaret-i mezkûresinde Müdde-i mezkûrun dava-i mezkûreyi inkarı gayr-ı cerh olub belki ikrar şaibesi tefhim olduğundan hadisede vecih üzere mürur-i zaman ile müdafaya mahal olmadığı gibi aczen yokdu. İsbat eylediği ibra davası dâhi muhtac-ı tashiç olmağla şayan-ı isma meziyede olduğundan vesair cihetle şayed kabul olmamış. Bu suretle hususu mezkûrun yine mahkeme-i mezkûrede iade- mahkeme zımmında işbu evrakın mazrufen (?) mahaline kisyarı (?) iktiza ider. Fi 329 Kasım

Müteveffa pederim Mehmed Ağadan ba-tapu ve emlak kaydıyla hisseme isabet iden emlakın veraset-i şer-i şerif-i 'ilâm-ı mezkûrda beyan olduğu vecih üzere Meydan Mahallesi'nde vaki harem dairesi ve selamlık dairesi olan hanede ikamet baş çarşuda bir bab dükkanı ve 'ilâm-ı mezkûrda hudûdları beyan olduğu üzere iki bab bakkal dükkanı alt baş çarşuda bir bab keçeci dükkanının nısıf ve Bozmekan Mahallesi'nde olan bir bab fabrikanın nısıfında olan hisse-i musibelerinin tarafıma teslimi ve müteveffa-ı hemşirem hatunun 'ilâm-ı mezkûrda beyan olduğu üzere emval-i menkulesinde olan hisselerime dâhi hazır-ı muma-ileyh tarafından müdahale ve bana virmediğinden hazır-ı muma-ileyh Vakkas Ağadan tahsiliyle tarafıma teslimi matlubumdur.

Muma-ileyh Vakkas Ağa dâhi cevâbında işbu madde için esas Vekîlimiz bulunan Arakil Efendi bera-yı müsamahat intisaba gittiğinden Vekîl Arakil Efendi gelinceye kadar muhakemenin techirini talep iderim.

Müdde-i muma-ileyh Ali Ağa dâhi cevâbında mukaddeman zikir olunan 'ilâmda biraderzadem Vakkas Ağa huzur-u hakimede Arakil Ağanın azlini talep idüb ve kendisi bizzat muhakeme olub ve merkûm Arakil Ağa diyar-ı ahza gelmemesi gayr-i caiz olduğundan mahkememizin devamını talep eylerim.

Müdde-i 'aleyh Vakkas Ağa dâhi cevâbında Arakil Efendi olmadığı takdirde diğer bir Vekîl tutmağdan on beş gün tehir idilmesini talep eylemesiyle şehir-i şubatın yirmi üçüncü gününe talik ve tarafına tefhim buyrulur.

Müdde-i
Emirzade Ali Ağa

Müdde-i 'Aleyh
Emirzade Vakkas

Varak 69 s. 124

Behisni Kazâsı Mahallatından Hıristiyan Mahallesi'nden Kazâr oğlu Atim nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesi Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Hıristiyan Mahallesi'nden Şahan oğlu Barsum nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezkûrda vaki hanem tamına hazır-ı meclîs Barsum hanesinden olan tam kapusundan merkûm Barsum familyaları mezkûr kapudan gelüb hanemim tamına yol ve tefviz iyledikleri ve (kesik) kazık ile mezkûr zararın izale için mezkûr kapunun sedd idilmesi matlubumdur.

Müdde-i 'aleyh merkûm dâhi cevâbında Müdde-i merkûmun zarar iddiâsını inkar eyler.

Müdde-i merkûmun zarar iddiâsına mutâbık beyyine taleb olundukda Kör oğlu Amdur Tüccar Kirkor oğlu Anub Abraham Keşiş oğlu Nuri Çulcu Ağob oğlu Ağob Zanun oğlu İstador Şidan Keşiş oğlu (kesik) olub bunlardan başka şâhidi olmadığımı ifâde ider. Şehr-i Halin on birinci Cumaertesi günü isma ittireceğini ifâde eyler. Fi 7 Kasım 327

Müdde-i

Kazâr oğlu Atim

Tahan oğlu Barsum

Bade Mahalle-i mezkûrdan Hatun binti Toros nâm kadın dâhi Müdde-i merkûm Atim davasını tecamühe kendini (kesik) idüb ziyade sağiran kendi hanesinin damı olub işbu zararın def idilmesini (kesik) sağire (kesik) mahkeme olunmasını ve sağiran-ı mezkûrun def idilmesini talep eylerim.

Müdde-i

Hıristiyan Mahallesi'nden Hatun binti Toros

Şâhidan-ı merkûmdan Tüccar Kirkor oğlu Anub nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye hazır bulunub lede'l-istişhâd filhakika Müdde-i merkûm Atim velediye mezbure hanım haneleri yekdiğerine muttasıl olub hane-i mezkûrun damı Müdde-i 'aleyh merkûm Barsum hanesinden bir dam kapusu vardır. Evvel kapudan Müdde-i 'aleyh merkûm Barsum validesi ve çocukları velhasıl familyaları Müdde-i hanesinin damına mezkûr kapudan gelüb yol ve tefviz gibi müfrit iderler (kesik) bu gibi işi tutmayın dirler ise de kasdi idiyoruz dirler. Velhasıl müddean-ı mezburenin damlar merkûm Barsum'un familyasının müfritleri olduğuna Allah için şâhidim ve şehâdet dâhi iderim.

Şâhid

Hıristiyan Mahallesi'nden Kirkor oğlu Anub

Şâhidan-ı merkûmdan (kesik) Veleli Abraham lede'l-istişhâd hane-i mezkûrun tamına Müdde-i 'aleyhin çoluk ve çocuklarının yol ve tefvit iylediklerini görmedim. Fakat her vakit mezkûr dam üzerine (kesik) el yıkarlar ve mısır yerler. Mezkûr damdan çirk-ab eksik olmaz ve mezkûr damlarda yol ve tefvit gördüm. Fakat Barsum familyalarının yol ve tefvit eylediklerini görmedim ve mezkûr damlara merkûm Barsum dam kapusundan başa yerde yol yoktur. Malumatım bundan ibarettir.

Şâhid

Abraham Keşiş Oğlu Nuri(?)

Şâhidan-ı merkûmdan Hanin oğlu İstador lede'l-istişhâd bu dâhi şâhid-i evvel Anub'un ifâdesini müttefik'ül laf'z ve'l-mana ifâde eyledi.

Şâhid
Hani oğlu İstador

s.125

Behisni Kazâsı Meydan Mahallesi'nden Koçanlı oğlu Hüseyin ve Mehmed bin Hüseyin ve Kelu oğlu Sadık ve Emi binti Abuzer nâm kimesneler kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Darende Kazâsı'nın Kasd Karyesi'nden Sermiyan oğlu Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde her birileri ayru ayru takrîr-i kelam ve tabir-ü Anil meram idüb bundan dört sene mukaddem hazır-ı merkûm Ahmed ile refikalari bulunan karye-i mezkûrdan Hasan oğlu Amir ve Amir oğlu Hasan ve Sermiyan oğlu Ali ve Mustafa oğlu (kesik) nâm kimesneler bizden peygamber üzümü işтира idüb mezkûr üzüm 366 buçuk gurus meta veya zimmetleri olub meblağ-ı mezbur merkûmun bir diğere kefil-i bil tahmil ve kefil bil tafi olmak üzere tekfil idüb ol vakitden berü meblağ-ı mezbur merkûmdan (kesik) kalmağla medyunun merkûmandan hazır-ı meclîs Sermiyan oğlu Ahmed'den meblağ-ı mezburu asalet-i (kesik) suretiyle tahsiliyle tarafımıza teslimi matlubumuzdur deyü ba'de'd-da'va.

Meydan Mahallesi'nden Meydan Mahallesi'nden Meydan Mahallesi'nden Emi Binti Abuzer

Koçanlı oğlu Hüseyin Mehmed bin Hasan Kelu oğlu Sadık

Müdde-i Merkûm Ahmed dâhi cevâbında müddeyun merkûmların iddiâlarını külliye inkar eylerim.

Darende Kazâsı'nın Kasd Karyesi'nden Ahmed bin Sermiyan

Müddeyunu merkûmadan iddiâsına mutâbık beyyine taleb olundukda Meydan Mahallesi'nden Hüso'nun oğlu Vakkas ve Mehmed bin Hüseyin nâm kimesne ile isbatına müddeadeceklerini ifâde eyler.

Şâhidan-ı merkûmadan Hüso'nun oğlu Mehmed meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürüd lede'l-istişhâd filhakika bundan dört sene mukaddem Müdde-i 'aleyh merkûm Ahmed ile refikalari bulunn Hasan oğlu Amir Amir oğlu Hasan ve Sermiyan oğlu Ali ve Mustafa (kesik) nâm kimesneler müddeyun merkûmdan peygamber üzümü işтира idüb bir mikdarını tasviye eyledikten sonra üç yüz altmış altı buçuk gurus meta veya merkûmun zimmetleri kalub ve meblağ-ı mezbure (silik) yek diğere tekfil iddikerine Allah için şâhidim şehâdet dâhi iderim.

Meydan Mahallesi'nden Hüson

Ve Mehmed bin Hüseyin nâm kimesne lede'l-istişhâd bu dâhi şâhid-i evvelin şehâdetini müttefik'ül lafz ve'l-mana ifâde eyledi.

Meydan Mahallesi'nden Mehmed bin Hüseyin

Varak 70 s.126

Şâhidan-ı merkûmundan Kürmek veled-i Karabet nâm kimesne meclîs-i Şer'iyye bi'l-vürüd lede'l-istişhâd filhakika dâhi Barsum'un Müdde-i mezburat Atim ve Hanim hanelerinin damına bir dam kapusu vardır. Her vakit mezkûr kapudan mekum Barsum'un

çoluk çocukları hane-i mezkûrların damlarına yol ve tefviz ile müfrit iderler. Bu husus üzere Allah için şâhidim şehâdet dâhi iderim.

Şâhid

Karabet oğlu Kürmek

Şâhidan-ı merkûman hakkında bir diyeceği olup olmadığı merkûm Barsum'dan sual olundukda Tüccar oğlu Anub ile meyanemizde adavet vardır. Hamra Mahallesi'nde Abraham Oğlu Nuri'ye bir diyeceğim yokdur. Diğer İstador dâhi hane-i mezkûrda sakindir ve bir danâmı çalmışdır ve merkûm Kurûm veledi Karabet dâhi mezkûr haneni karındaşı (silik). Bu cihetlerden caizi(?) taleb iderim.

Müdde-i 'aleyh

s.127

Behisni Kazâsı Mahallatından Yeni Mahalle sâkinlerinden Şeyh Ali bin Şeyh Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Beyli Karyesi'nden Keleş Mehmed bin Ahmed muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb Fi 5 Mayıs 327 tarihli tevdih Beyli Ahmed oğlu Keleş ve Keleş oğlu Veli'nin yekdiğerine kefil-i bil tahmil ve kefil bil tafî olarak şâhid idilüb (kesik) oldukları mübrez sened mûcibince üç yüz gurusu ödemedede imtina eylediklerinden yüz elli gurusu malına ve yüz elli gurusunu dâhi mâhdûmuna olan kefaletlerinden dolayı üç yüz gurusun hazır-ı merkûmdan (kesik) tarafıma teslimi matlubumdur eyü ba'de'd-da'va. Müdde-i 'aleyh merkûm Keleş Mehmed dâhi cevâbında mezkûr sened ahkamını yalnız kefasına aid olan yüz elli gurusunu kendisi vereceğini ve yüz elli gurusunu dâhi kefil olduğu (kesik) tahsil idilmesi defian beyan eylemesiyle zabt olundu. Fi 11 Mayıs 327

Müdde-i

Yeni Mahallesi'nden

Şeyh Mehmed

Müdde-i 'Aleyh

Beyli Karyesi'nden

Keleş Mehmed

Merkûm Keleş Mehmed'in ikrarı mûcibince meblağ-ı mezburdan yüz elli gurusunu ıskat ve nısıf-ı diğeri olan (kesik) gurusunu kefaleti hasebiyle ki ceman üç yüz gurusun merkûm Keleş Mehmed'den tahsilini zımmında 'ilâmının tanzimi. Fi 11 Mayıs 327

Katib

Varak 71 s.128

Behisni Kazâsı'nın Hamra Mahallesi sâkinlerinden Asiye binti müteveffa-ı Sucu oğlu Mustafa nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de amucası Sucu oğlu Mehmed muvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bir-i an'l-meram ceddîm Sucunun oğlu Mustafa vefatıyla mal-ı metruku hazır-ı Mehmed ve pederim müteveffa Mustafa ve ceddem Asiye'ye intikâl eyledi bade pederim Mustafa dâhi vefat itmesiyle veraseti zevcesi validem Hadice'ye ve ceddem mezbure-i Asiye ve amucam hazır-ı merkûm Mehmed'e ve bana mahzar olmagla münasaha üç yüz seksen sekiz hisseden seksen dört hakkım olup gerek ceddîmden gerek pederim tarikinden Gümüşdere nâm mevkiinde tarafları şarken Hurat oğlu Şaban garben Ramazan oğlu Hacı Osman şimalen

Molla oğlu Miri cenuben Kara dayı oğlu Vakkas bağlarıyla mahdud 650 guruş kıymetinde beş yüz tiyek kurûm bağı ve keza Fazl Bayır nâm mevkiinde bir bab bağhanesi ittisalinde bulunan gaben Bozo oğlu tarlası şarken bağı şimalen Koca Beğ oğlu bağı ile mahdud 400 ton 200 guruş kıymetinde bir kıt'a kurûm bağı (kesik) müteveffa-ı mezkûre pederim Mustafa ve zat-ı aliye olan hazır-ı meclîs amucam Mehmed ve validem Hadice nâm kimesnelerden hiss-i ırsiyeme mukabil bağı mezkûrları taharüc tarafı üzere emval-i mezkûreden olub badema gerek ceddîm ve gerek pederim terekelerinin emval-i menkule ve gayr-ı menkuleme ve emlak ve akarlarında hiçbir güna hakkım kalmayub amucam ve validem zimmetlerini ibra ve iskata hak idüb badema (kesik) müteallik olan devam ve mutabim kalub merkûm ve mezburenin zimmetlerini bera-i âm ile ibra eyledim didikde hazır-ı merkûm Mehmed mezburenin ifâdesini tasdik ve bağı mezkûrlarda badema hakkı kaldığı (kesik) eylediği zabt olundu. Fi 11 Mayıs 327

Hamra Mahallesi'nden
Sucu Oğlu Mustafa

Sucu Oğlu Mehmed

Şâhid

Hamra Mahallesi'nden Kazân
Karan oğlu Abdullah

Şâhid

Meydan Mahallesi'nden Emirzade Ali Beğ
Bin Ali Ağa

s.129

Husûs-ı âti'l-beyânda mahalinde isma için vuku bulan altısı üzerine Vusta Mahallesi'nden Safra (kesik)zade Küçük Efendi hanesine varub Sahab hane-i Faik Efendi ve Ninizade Hacı Vakkas ve Kemal Efendizade Lüzûmi Efendi huzurlarında meclîs-i şerh ali teşkil idildikde Hamra Mahallesi'nden iken bundan akdem vefat iden Hafız oğlu Hasan zevc-i menkule-i metrukesi ve zat-ı müslimin mezkûrun tarifler ile marife Miyase binti Hüseyin nâm kadın meclîs-i şer-i mezkûrda Lüzûmizade Abdi menafi muhalefetinde takrîr-i kalam ve ta'bir-i an'l-meram idüb zevcim müteveffa Hasan bin Hafız üç yüz yirmi dokuz senesi şehir-i zilkadenin sekizinci günü vukubulmasıyla müteveffa-ı merkûmdan 'arz-ı Şer'iyyenin inkazâsına on gün kalarak 'arz-ı mezkûrun inkazâsında Hamra Mahallesi'nden Hacı Vakkas Ağazade Seydi'ye nefsimi akd ve nikâh eylediğine hazır-ı meclîs Lüzûmi Efendizade Abdi Efendiye sahîha-i Şer'iyye ile vekîl ve şimdiye kadar nefsimi tezviç için merkûm Seydi'ye maada ahir bir kimesne ile tezvice za'm oldu. Her ne taraftan olur ise olsun böyle bir dava ve müracaat olur ise hakkımda iftira ve şer-i şerife dâhi razı olmakğı vekalet-i mezkûreyi kabule ve ifa-ı (kesik) kemiyetini edaya tayian ve ikrar eylediği zabt olundu. Fi 12 Mayıs 327

Şâhid
Safra (silik)

Şâhid
Kemal Efendizade

Şâhid
Ninizade Hacı Vakkas

Şâhid
Sahab Ahmed
Zade Faik

Varak 72 s.130

Behisni Kazâsı mahallatından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Emirzade Ali Ağa bin Mehmed Ağa nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de biraderi müteveffa Mehmed Ağa mâhdûmu Vakkas Ağa Vekîl-i Şer'iyyesi Hazadyan Arakil muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb Vekîl-i muma-ileyhin müvekkili Vakkas Ağanın Fi 11 Haziran 326 tarihiyle müverrah Behisni Mahkeme-i Şer'iyyesinden aleyhimde istihsâl eylediği mecellat-ı Şer'iyyesinin 327'inci sahifesinde dört yüz dört adedli mukayyed 'ilâm-ı şerinin ahkamına 'adem'i kana'atle temyiz dava eylemiş idim. İlam-ı mezkûr mukim (kesik) nakz ile ilave idildiğinden bu def'a aslı ve sahice mahkemeler (kesik) müteveffa pederim Mecid Ağa bin Mehmed Ağa beş sene sabıka vefat itmekle ve onu validem Fatma binti Abdi Efendi li-ebevyn biraderlerim Ahmed Ağa ve müvekkil muma-ileyhin pederi Mehmed Ağa ve li-eb biraderim Şaban ve hemşireleim Zeyneb ve Asiye ve Fatma ve li-eb hemşirem Hadice nâm kimesnelere mahsus olub li-ebeveyn hemşirem mezbure Asiye dâhi 322 senesinde vefat itmekle terekesi bana ve müteveffa pederim Ahmed Ağaya ve li-ebeveyn hemşirem Zeyneb ve kerimeleri Elif ve Atiye ve Emi ve Hadice ve Fatma ve Selvi ve Perihan ve Şefika nâm kimesnelere mahsus olub pederim müteveffa Mehmed Ağanın terkesinden kasabada Meydan Mahallesi'nde vaki tarafları Emirzade Mustafa Ağa ve Pekili zde Osman haneleri ve tarafını tarik-i âm ile mahdud 24000 guruş kıymetinde bir bab hane ve selamlıkta olan hisse-i mezburumu ve kasabada Altbaş çarşuda tarafları Emirzade Hacı Mustafa ve Kuşzade Hafız dükkanları ve tarik-i âm ile ve dere ile mahdud 10000 guruş kıymetinde bir kıt'a dükkan keza mevkii mezkûrda tarafları Emirzade Hacı Mustafa ve Fedali oğlu dükkanları ve tarafı yol ile mahdud on bin guruş kıymetinde itmekçi bakkal dükkanı ve Altbaş çarşuda tarafları Emin Ağa dükkanları ve yol ile mahdud 5500 guruş kıymetinde (kesik) ve Bozmekân Mahallesi'nde tarafları çay ve cebel ve taraf-ı cami ile mahdud 3000 guruş kıymetinde bir bab barakanın kırk para itibariyle on parası pederim malı olub işbu emval ile hissem ile liebeveyn müteveffa hemşirem Asiyenin emlakından hane-i mezkûr ve selamlıkta olan hissesinden ve Sarıhane mevkiinde tarafları Fıratzade Hacı Mehmed ve Emirzade Mehmed Ağa bağı ve butani ile mahdud hisse-i irsiyesinden ve pederimin yarıda olan iken illişerden yüz aded yarıda ki (kesik) tuvarlardan pederimden bana isabet iden hissemi aldım ve mezkûr tuvardan hemşiremin hissine isabet iden hisse-i irsiyesinden ve keza altı bin dört yüz guruş kıymetinde on sekiz aded öküz ve iki bin guruş kıymetinde on bir re's inek ve Kargalı Karyesi'nde bulunan üç bin guruş kıymetinde on bir göz hanede ve Gözlü Karyesi'nde tarafları Abdur oğlu Hafız bağı ve tarik-i âm ve cebel ve Amir oğlu Mustafa bağıyla mahdud bir kıt'a bağ ve Hezeyan mevkiinde tarafları tarik-i âm ve yol ve Şeyh Ali hanesi ve Hafız bağı ile mahdud iki kıt'a bağ ve Su gözündü tarafları cebel ve çay ile mahdud 1000 guruş kıymetinde değirmen ve beş bin guruş kıymetinde beş re's esbin ve iki bin guruş kıymetinde iki re's ester ile bâlâda (kesik) idilen emval-i menkule ve gayr-imenkuleden müteveffa hemşirem Asiye'nin hisse-i irsiyesi biraderim Mehmed nezdinde iken biraderim merkûm Mehmed Ağa vefat iderek bade vefatı mâhdûmu Vakkas Ağa (kesik) bulunmağla pederim muma-ileyh müteveffa Mehmed Ağanın terekesi olan (kesik) hemşirem Asiye'nin pederim metrukatından emval-i menkule ve gayr-ı menkuleler olan hissesinden (kesik). Fi 18 Mayıs 327

s.131

Vekîl Arakil Efendi dâhi cevâbında pederleri müteveffa Mehmed Ağanın vuku-u vefatı üç yüz beş tarihinde (silik) ve kerimesi Asiye hatunun vefatı ise bir mevcut iddiâ üç yüz yirmi iki senesinde vuku olmağla şu meyanda on sekiz (silik) sene mezbure hayatta bulunduğu halde ne müVekîllimden ne de müvekkilimin pederinden bir güne dava ve iddiâda bulunmayarak hakkı mürur zaman ile iskat itmiş olduğu meyanında olub Müdde-i muma-ileyh Ali Ağanın bu hususda mürisinin iskatını kendisine da'vetiye kıyama hakkı olmayacağı ve hususat-ı saire içinde müvekkilimden izahat-ı mufassalan luzuma bi'l-ahz cevab virmek üzere mahkemenin mah-ı hal'in yirmi beşinci Cumartesine talikini talep iderim.

Müdde-i muma-ileyh Ali Ağa dâhi cevâbında kelam-ı agaz idüb 'ilâm-ı mezkûrda beyan olunan hemşirem Asiye'nin menkulatının üç yüz sekiz ve dokuz senelerinde hemşirem Zeyneb ve müteveffa Asiye ile birlikte Vekîllerimiz bulunan Bardakçıyan Habib Efendi (kesik) sabık Şer'iyye katibi Said Efendi huzuruyla Vekîl olub mahkeme-i nizamiyeye bir kıt'a müteveffa pederimiz Mehmed ğanın gerek gerek emlakı gerek menkulatında olan hisselerimiz biraderim Mehmed Ağanın nezdinden almak için mahkeme-i nizamiyeye bil istida müracaat eylediM. Bu cihetden Vekîl Arakil Efendinin mürur-u zaman iddiâsı şer'an ve nizamen gayr-ı caiz olduğundan hemşirem Asiye'nin erkinden hukuken davasını talep iderim.

Vekîl Arakil Efendi dâhi cevâbında müddeyinin şu beyanatı sarf-ı külliyyatdan olub ve bu sahih olsa bile mürur-u zamanın (kesik) menhus ittiğinden yalnız istida iddiâsının hükmü tesir olamayacağından reddini talep iderim.

Müdde-i Ali Ağa dâhi cevâbında beynel verese davada gerek Mahkeme-i Şer'iyye e gerek mahkeme-i nizamiyede resmen dava olduğu halde da'vetiye varakası tebliğ olmayub bu cihetlerden dolayı mürur-i zaman olmadığından hakkı aleb iderim.

Muhakemelerinin şubatın yirmi beşinci cumaertesi gününe talik olundu. Fi 21 Şubat Sene 327

Müdde-i Ali Ağa Vekîl

Müdde-i 'aleyh Vekîli Arakil Efendi dâhi cevâbında mezkûr akarat müvekkili Vakkas Ağanın pederinden irsen mâhdûmları Mehmed Ağa ve Reşid ve Abdulkadir ve ve hemşire Saniye ve Fatma ve validesi Fatma ve analığı Zehra hatunlara intikâl itmiş isede (kesik) müvekkilim mezkûr akarata zi-l yed olduğunu ve hemde (kesik) cumartesi günü getireceğini ifâde eyledi. Ma'aruz

Müdde-i Ali Ağa ve Vekîl Arakil Efendi meclîs-i Şer'iyye hazıran olub Vekîl Arakil Efendi cevâbında müvekkilim Vakkas Ağanın umum müddiye emvale müvekkilnin vaz'ül-yed olduğunu Bekirzade Hacı Emin ve Hacı Mustafa i Mehmed Ağa Sarı Hacızade Kasım Emirzade Ahmed Ağa Eminzade Vakkas Emirzade Mustafa oğlu Mustafa Ağa olub ismama mahirim deyü ifâde eyledi.

Şâhidan-ı mekumeden Hacı Mustafa meclîs-i Şer'iyyeye bil-vürûd lede'l-istişhâd Müdde-i emvaller (kesik) muma-ileyh Vakkas Ağa müstkiilen vaz'-ı yeddir. Bu hususa Allah için şâhidim şehâdet dâhi iderim.

Şâhid

Hacı Mustafa

Bekirzade Hacı Emin dâhi cevâbında müttefikul lafız vel mana şâhid-i evvelin şehâdetini ifâde eyler. Fi 27 Şubat

Varak 73 s.132

Evkaf memuru Necati Efendi dâhi cevâbında fetva-ı mezkûrda mesarifi malum olunan vâkıflarda hazır-ı amireye (kesik) olmaz ise kadimi üzere tereke olunur deyü beyan olunmuş halbu ki mezkûr vâkıf olub mesarif dâhi (kesik) sabıkda beyan eylediğim cihetle malumdur. Böyle ise Kuva-ı şerifde bu güne aideti yokdur. Bu cihetten iddiâlarının reddini talep eylerim.

Vekîl-iAbdi Efendi cevâbında müdde'î mezbure teamül-ü kadim isbat idilmiş Efendi muma-ileyh vâkıf deyü defî dava ittiği âme vekaleti olmadığı hasebiyle bu cihetten harem-i şer-i olamayacağı ve mütelzim zarar olsa idi hukukiyeleri olan mahkeme-i (kesik) bir kayıd bulunur idi. Kayıd bulunmadığı zarar-ı âme cihetinde ki isbatı izale eylediğinden ve malum olan olan evkaf ise cevami' ve mesacid gibi evkafa aid olduğundan şâhidleriin tezkiyesiyle hükümü rabtını talep eylerim.

Necati Efendi dâhi cevâbında umum cihetinden vekaletim yokdur. Ancak vâkıf nokta-ı nizamından iddiâda (kesik) teamül ise muğayir-i şer-i şerif-i teamüle itibar olunmayacağından iddiâlarının redini talep iderim. Fi 26 Şubat 327

s.133

An-asıl Behisni Kazâsı'nın Hristiyan Mahallesi'nden şu halde Ayıntab Kazâsında mütevattın Mani ve Anub ve hemşireleri Daratir veledi Barsum nâm kimesneler Vekîl-i Şer'iyyeleri mahalle-i mezkûrdan biraderleri Bağos veledi Barsum nâm kimesne Behisni kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Meydan Mahallesi'nden Yazılızade Abdi Efendi muvâcehesinde bil vekela takrîr-i kelim ve ta'bir-i an'l-meram idüb müvekkillerim Mani ve Anub ve Daratir nâm kimesnelerin Keysun Karyesi'nde vaki 1059104 numrulu tapu koçanı mûcibince mutasarrıf oldukları iki kıt'a sulu tarlaları bin guruş bedel-i mukabelesinde hazır-ı meclîs Abdurrahman ile amucası Hacı Mehmed Efendiye beyyi bil vekale ile bey eyledi. Şu halde meblağ-ı mezbur bin guruşu hazır-ı meclîs Abdurrahman Efendi ile gıyab'ül meclîs Hacı Mehmed Efendiye müvekkillerim vekaleti hasebiyle teslim eylediğimden bey-i mezkûru fekk itmelerini talep eylerim didikde. Bağosi Veled-i Barsum

Hazır-ı meclîs Abdi Efendi dâhi cevâbında Vekîl merkûm Bağosi'nin ifâdesini ikrar ve meblağ-ı mezburedan hissesi olan beş yüz guruşu tamamen ahz ü kabz eylediğini ve bey-i mezkûru kendi hissesini fekk eylediğini ve tapuca olacak fekk muamelenin icrasına hazır olduğunu ifâde eyler. Fi 23 Şubat 327

Yazılızade

Varak 74 s.134

Kazâsı'nın Meydan Mahallesi'nden Kasab Eyran bin Abdullah nâm kimesne huzur-u Şer'iyyesinde Meydan Mahallesi'nden Kôr oğlan amucası Mehmed bin Mehmed muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb bundan yirmi beş sene mukaddem ced-i sahihim dimekle (kesik) Mehmed'in vefatıyla veraseti pederim Abdullah ve hazır-ı meclîs Mehmed'e ve Mustafa ve Şerif ve kerimleri Hadice ve zevcesi Asiye'ye muhsıra olmuş bade Şerif vefat idüb mezburat ile zevcesi münhasır olub ba'dehu pederim Abdullah dâhi tahminen bundan on sene mukaddem vefatıyla veraseti zevcesi validem Hacer binti Bekir'e ve hemşirem Emine ile bana münhasır olub mahalle-i mezkûrda şarken tarik-i âm garben keza tarik cenuben Haled Efendizade Umur Efendi şimalen yapıcı Ahmed hanesiyle mahdud bir bab şehir-i hanesini (kesik) merkûm ceddin Mehmed'in hiç vasiyeti olmadığından beynel verase taksim idimeyüb meyanede vasiyet-i mezkûreye mübadele-i tereke (kesik) şimdiki hale kadar vasiyetini ifa itmeyüb hane-i mezkûre meyanede müşterek olduğundan bi hasbel münaseme hane-i mezkûrda vaz'ül-yed bulunan işbu hazır-ı merkûmdan mezkûr haneden hisse-i irsiyemin tefrik ve taksimini talep iderim deyü ba'de'da'va.

Müdde-i merkûmdan hane-i mezkûre Müdde-i 'aleyh Mehmed'de vaz'ül-yed bulunduğunu beyyine ile isbat eylemesi mecell-i celilenin (kesik) olmağla beyyine talep olundukda Meydan Mahallesi'nden Bulamlı oğlu Mehmed Usta ve Yapıcı Ahmed oğlu Mustafa ve (kesik) Abdullah ve Kala Ağasızade Hafız ve (kesik) Hacı Ali ile isbat ideceğini şubatın yirmi beşinci cuma ertesi günü getireceğini beyan eyledi. Fi 22 Şubat 327

Müdde-i Eyran
Kôr Oğlanzade

Müdde-i 'aleyh

s.135

Mahkeme-i Şer'iyyeye hazır bulunub tarihinden iki gün sonra baki kalan şâhidleri isma ittireceğini ifâde eyler.

Yevm-i meyanında Müdde-i 'aleyh Mahkeme-i Şer'iyyeye gelmediğinden Müdde-i Vekîli Arakil Efendi mahkemenin gıyaben cereyanını talep eylemesi üzerine Müdde-i 'aleyhin hukukunu müdafaya muktezir Vusta Mahallesi'nden Mahmud Efendi Vekîl-i musahhar a ta'yîn idilerk muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüb müdde-i aleyh merkûma aid eşya-ı mezkûr çenberi üç yüz yirmi senesi eylülünde yani bundan sekiz sene mukaddem gaib itmiş olduğunu müdafasında beyan eylemiş olduğu halde şâhidlerden Küçü Hacı oğlu Mehmed'in ifâdesi bundan üç sene mukaddem yaptırmak üzere dükkanlarına götürdüğünü beyan iylemiş müdafa-i mezkûre mugayir olub ve diğerk şâhid Hafız hakkında da (kesik) idileceği cihet ve iddiâsıda haber ve ahz olmağla onunda reddini ve mezkûr çenberin tarafıma teslimini talep iyelerim.

Vekîl muma-ileyh dâhi cevâbında müddeya çenber müvekkilim Minase'nin (?) malı olub Müdde-i 'aleyh Vekîlin fuzulen müdahale eylediğinden iddiâsının reddini talep iderim. Fi 19 Mart Sene 328

Vekîl-i musahhar

Müdde-i Vekîl

Mezkûr çenber ayru başına kıymeti kaç yüz guruş olduğu Müdde-i Vekîlinden sual olundukda iki yüz guruş kıymetinde olduğunu ifâde eyler. Fi 21 Mart Sene 328

Müdde-i Vekîli

Varak 75 s.136

Behisni Kazâsı'nın Kargalı Karyesi'nden Hasan Güle bin Hasan nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Enver'de Behisni Kazâsı'nın Meydan Mahallesi'nden Çerkeszade Hacı Osman Ağa ve Karnı Açık Karyesi'nden Bozo oğlu Abuzer nâm kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb üç yüz yirmi altı senesinde Heznin Karyesi'nde yedi kilelik yani 56 dönüm bir tarla idüb ahiren bir maziretten dolayı Kargalı Karyesi'ne nakl-i hane eyledim. Tohum ekilecek harman işbu hazır-ı meclîs Hacı Osman hâsılatının nısıfı bana olmak üzere tarla-ı mezkûrun ekilmesi için benden isteyub bendeniz bu minval üzere muma-ileyhe virdim. Muma-ileyh muma-ileyh Osman Ağa hazır-ı merkûm Abuzer ile zira' iddirüb harman kaldırdıkları zaman her bir (kesik) çıkadıktan sonra on sekiz kile hinta hâsılatının rub' hakkıma isabet iden dört buçuk kile hissemim hazır-ı merkûman edasından imtina eylediklerinden tahsilini talep eylerim.

Müdde-i Haso bin Haso

Müdde-i 'aleyhden Hacı Osman Ağa dâhi cevâbında mezkûr felhanın nısıf-ı tarla sahibinden Hasan Hamza'nın oğlundan diğer nısıfını Haso'dan istedim. Rub' hâsılatı bana aid olmak üzere viririm dedi. Ben dâhi hazır-ı meclîs ortağım Abuzer böylece yani tarlanın rub' hâsılatı merkûm Haso'ya aid olmak üzere zerh idük deyü dedikde merkûm Abuzer dâhi ben Hüsoyu razı iderim dedi bade tohum zira' iddirüb hâsılatın nısıf-ı esası bana aid olduğundan dokuz kile hissemi aldım. Diğer nısıfıda çifti olan hazır-ı meclîs Abuzer'in nezdinde terk eyledim. Ve evvel nısıf-ı yarısı merkûm Haso'ya aid idi. Yani Haso'nun müddeası olan rub' hisse merkûm Abuzer nezdinde kaldı ifâdem bundan ibarettir.

Çerkeszade

Müdde-i 'aleyhden Abuzer dâhi cevâbında mezkûr felhanın nısıfı tarla sahibinden Hasan Hamza'nın oğlundan altmış guruşa aldım ve nısıf-ı diğerini yani merkûm Haso'ya aid olan hisseside muma-ileyh Hacı Osman kârına zer' itmeğe razı ediyor böylece zira' ittirdi bendeniz merkûm Haso'yu razı iderim diyerek evvel nısıf (kesik) zira' iddim. Bade hâsılat vakti merkûm Haso hâsılatın rub'ni benden istedi bendeniz altmış guruş vermek istedim razı olmadı. Kendi filha icariyesinde hiçbir şeyi daha haviye vermedim ve tarla hâsılatı dâhi mahsule çıkarıldıktan sonra on sekiz kile idi ifâdem.

Müdde-i 'aleyh Abuzer

Ba'de Müdde-i ve Müdde-i 'aleyh merkûman Haso ve Abuzer ve Abuzer meclîs-i Şer'iyye hazıran bulunub meyanâmidde tekvin iden tarla kirası davasından bir kile hinta olmak üzere sulh oldum didikde Müdde-i 'aleyh Abuzer dâhi cevâbında merkûm Haso'nun ifâdesini tasdik ve mezkûru kabul eylediğini ve cihet-i mezkûrdan dolayı bir kile bir kile hinta Müdde-i merkûma vireceğini ifâde eylemesiyle zabt.

Müdde-i
Kargalı Karyesi'nden
Hüso Göle

Müdde-i 'aleyh
Karnı Açık Karyesi'nden Bozo
Oğlu Abuzer

s.137

Sofraz Karyesi sâkinlerinden Fatma binti Sisteli oğlu Mustafa nâm kadın Behisni Mahkeme-i Şer'iyesinde meclîs-i şeride da'va ve takrîr-i kelâm idüb zevc-i dâhilim bulunan karyemiz sâkinlerinden hazır-ı meclîs Reşolu oğlu Mustafa bu cariyelerini tahminen bundan iki mah mukaddem talak-ı selase ile tatlik idüb bila nafaka hanesinden tar ve te'bid idürek zimmetinde muktedir olan yüz elli guruş mihirden müteallik bütünün tahsilini ve lazım gelen nafaka-ı Şer'iyyenin takdir ile hükmü rabtı matlubumdur dedikde Müdde-i 'aleyh zevc-i merkûm Mustafa dâhi cevâbında mezbureyi asla tatlik itmeyüb ve talaka dair lisanından Şer'iyye vuku bulmadığı gibi mihr cihetinden dâhi asla zimmeti olmadığını beyan ve ifâde eyledi.

Mezbureden talak iddiâsına mutâbık beyyine talep olundukda karyeyi mzkurdan Kisyarzade Hacı Ağa bin Mustafa lede'l-istişhâd bundan iki mah mukaddem mezbure hanemize gelüb zevcim Mustafa beni talak-ı selase ile tatlik eyledi ve zimmetinde olan yüz elli guruş alacağımı dâhi eda itmekden imtina imtina idiyor demesiyle Zevc-i Mustafa dâhi hazır idi. Kendisine hitaben mezbureyi talak-ı selase ile boşadım mı dedim abi boşadım dedi ve yüz elli guruş mihr borcun varmış niçün virmiyorsun dedim yüz elli guruş mihirden mezbureye borcum var ama param yokdur viremiyorum dedi. Böylece merkûm Mustafa'nın lisanından işittim. Ben bu hususa bu vecih üzere Allah için şaidim ve şehâdet dâhi iderim.

Şâhid

Kisyarzade

Şâhidan-ı merkûmundan İbrâhîm Ağa dâhi istişhâd olundukda şâhid-i evvelin müttetik'ül-lafz ve'l-mana ifâdesini beyan eyledi. Fi 28 Şubat Sene 327

Şâhid

Kayzerizade

Varak 76 s.138

Husûs-ı âti'l-beyânda mahalinde ketebe ve tahrir için me'zunen irsal olduğum Meydan Mahallesi'nden İbiş Ağazade hanesine varub Emirzade Vakkas Ağa ve Hacı İbrâhîmzade Hacı nâm kimesneler huzurlarında Meclîs-i Şer-i Aliye teşkil Meydan Mahallesi'nden Çeviklizade Hamza'nın zevce-i menkuhası Emine binti Ali nâm kadın meclîs-i mezkûrda Zevc-i merkûm Vekîl-i Şer'iyyesi Emin Efendi muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm idüb Fi 10 Mayıs 319 tarihli yedimde bulunan sened mûcibince mihrimden mütebâki beş yüz guruş zevcim Hamza'nın borcu olup edasında imtina eylediğinden meblağ-ı mezkûr ile altı yüz guruş bedel ile mihr mukabilinde bana virmiş olduğu bir adet sırmalı kirmaniyi dâhi gerü aldığından bedeli olan altı yüz guruş ile beş yüz elli guruşun ceman 1150 guruşun merkûm Hamza'dan tahsilini ve tarafıma teslimi matlubumdur.

Müdde-i 'aleyh Vekîli Emin Efendi dâhi cevâbında müdde mihrî beş yüz elli guruş her ne kadar müvekkilim Hamza'nın borcu ise de (kesik) mihr borcu olup bu dâhi tahakkuk talak veya vefat vakitinde vacibül eda bir zimmet olup şu halde mezbureye (kesik) olmadığı def'i meyane dâhi müvekkilim olmadığı şayed bu cihetden bir borcu olur ise yedi (kesik) mezburat bu hususta temin itmesini defi'an beyan eyler.

Müdde-i mezbureden mezkûr kirmaniye aldığına dair beyine taleb oldukda Çeviklizade Mustafa Mefanizade Hasan ve Mehmed Mustafazade Şeyh Beğlizade Abdi ve Sadık Ağazade Hüseyin Efendi olub bunlardan başka şahidi olmadığını tarihinden yirmi gün (kesik) bu şahidleri ismaa ideceğini ifâde eyler.

Müdde-i Mezbure Müdde-i ‘aleyh
Emine binti Mustafa Çeviklizade Hamza Vekîli

Şehr-i martın on yedinci günü mezbure şahidlerini ismaa ittireceğini ifâde itmiş isede on gün dâhi mühlet-i talebde bulunması beyanıyla mahkeme-i şehr-i martın yirmi yedinci gününe talik olunmuşdur.

Müdde-i mezbure isbat-ı beyine dair izhar-ı acz idüb zevci merku Hamza'nın beyine taleb oldukda merkûm Hamza dâhi cevâbında (kesik) beşinci günü ifâde ve beyan eyler.

Müdde-i Müdde-i ‘Aleyh
Emine binti Mustafa Çevikli oğlu Hamza

s.139

Müdde-i ‘aleyh Vekîl Arakil Ağa muvâcehesinde takrîr-i kelim idüb iddiâ eylediğim emval-i menkule ve gayr-i menulelerin pederim müteveffa Mehmed Ağadan isabet iden şer-i şerif-i üzere hisse-i Şer'iyemi defeatle biraderim müteveffa Mehmed Ağada bulunub hisse-i irsiyemi biraderim Mehmed Ağa ve mâhdûmu Vakkas Ağa akibeten mutasarrıf idüb vaz'ül-yed bulunması bu cihetdendir.

Müdde-i
Emirzade

Vekîl Arakil Efendi dâhi cevâbında ta'dad olunan aded-i dükkan ‘ilâm-ı sabıkda muharrer olduğu üzere 14500 guruşa Müdde-i muama ileyh Ali Ağa pederi Mehmed Ağazade Hacı Hüseyin Ağaya terhin itmiş ve bade vefatıyla müvekkilim Vakkas Ağa pederi Mehmed Ağaya bedel-i mezkûru muma-ileyh Hüseyin Ağaya bil-tesviye dükkan-ı mezkûrları mirasından çıkartmış ve bade dükkanlar iki def'a çarşu yandığı zaman metruk olub mihrinde bin gurus mesarif idüb mumailey Mehmed Ağa yeniden inşa ve imar eylediği diğer diğer Müdde-i muma-ileyhin iddiâ eylediği emval ve eşyalardan muma-ileyh Ali Ağa müvekkilim Vakkas Ağa pederi Mehmed Ağanın zimmetini ibra ve iskata hak eylediğini meşhud şahsen isbata müheyya olduğu gibi ifâde-i sabıkaları tekrar eylerim ve ‘ilâm-ı sabıkda beyan olunan tarihinde muma-ileyh Ali Ağanın bera-i malumdur. Bu cihetden müddeyin iddiâsının reddini talb iderim.

Müdde-i muma-ileyh Ali Ağa dâhi cevâbında (silik) eylediğim gayr-i menkule mezkûr akarat ederim Mehmed Ağa yanında makud olub biraderlerim ile hale teferruk olmadığından def'aatle mezkûr hanede iddiâda bulunduğundan iddiâ-ı acz ittim mahkeme-i aliye gizden virilen ve merbuta tasdik kılınan ‘ilâm suretinde müfredat-ı merkûm (kesik) lazum gelür ise yeni başdan zabıtdır. Bir hayli Müdde-i ‘aleyhin davası iki cihetten kabul olmamıştır. Biri murur-u zamandır ki istidam vuku bab müstahdemden kuva burulmakla artık bu cihetden rü'yetine hacet yokdur. İkincisi ibra hususudur ki bu ibra-ı ‘ilâm (kesik) olduğu gibi bir mal davasında sulh ve ibra olmaktadır ki herhalde mukabiline bir bedel

olundukca adem-i mütecevizce (kesik) şerif iktizasındandır. Çünkü bab-ı müşâhiden ibranın tashikdeki maksadı zaten bedelsiz cihetlerden olduğu müstefül 'arzdır farz'ül-hakdır. Bila bedel olarak ol meclîsde lisanından usr bir kelam itmesi bila münasebet bunun dâhi şer'an caiz olmadığı gibi tamamı dâhi müteceviz olamayacağı dükkan-ı mezkûreden hisse-i mezkûrede tarafıma teslimine dair hükmü rabtını talep eylerim. Mecelle-i Celilenin 1566'ıncı ve 1567'inci maddelerinin naklinde akd-i fasid mechul olan davalarda ibra sahih olmayacağı musarrahdır. Ve benim davam ise pederimden hemşiremden isabet hisselerinin miktarı mechul olacağından ibra davasının sahih olmadığı malumdur. ifâde-i sabıkımı tekrarla icâb-ı Şer'iyyesini talep eylerim.

Müdde-i

Ali

Vekîl-i Arakil dâhi cevâbında hisse-i irsiyenin ikrarı muteber bulunduğu gibi muma-ileyh Ali Ağa pederinden menkul kaffe-i emval menkule ve gayr-ı menkuleden hissesinden dolayı ibra âm ile ibra olduğu cihetde mechul birisi kalmadığı ve hemşiresi (kesik) hatun hissesi ise ifâde sabıklarım vecihle kendi sayesinde dava müsabakat eylediği cihetle mürur-u zaman olduğundan murisinin müsafat itmiş olduğu bir hakkı veresinin iddiâya salahiyet olmadığından iddiâsının reddini talep eylerim.

Müdde-i 'aleyh Vekîli

Ali Ağa dâhi cevâbında hemşirem Asiye hatun 322'de vefat idüb evvela mezbure tarafından iki def'a mahkeme-i cihetinden (kesik) idilmişbu babda mürur-u zaman olmadığını ifâde eyledi.

Müdde-i

Ali Ağa

Varak 77 s.140

140 ve 141 ve 149'uncu sahifeleri mutala icâb-ı Şer'iyyesini beyan eylemek üzere fekahetlü müfti Efendiye. Fi 6 Mart Sene 328

Aynı mezmuna mütalık ibra al'a vecih'ül inşa evvelce müstefük ifran ile irad olur ise ceza (kesik) olub al'a vecih'ül inşa evvelce iskat ayn eylediğine dalaet ider. Bir lafzla olmuş ise gayr-ı muteber olacağı yalnız istida daveti varakasının tebliğne mukarat olsa huzur-u hakimde dava-ı sıkat murur-u zamanı katı idemez isede müddeya müddeyinini suretinin ali olduğu Müdde-i 'aleyh tarafındn huzur-u hakimde ikrar olunageldikleri veraset-i Müdde-i murur-u zamana müdafiyeye mahal olmayacağı cihetle tahkikat-ı lazıma bila icra icâb-ı hale göre ifa-ı muamele idilmesi muktezirdir. Allahu alem.

Müfti

Müdde-i akarat Müdde-i 'aleyh Vakkas Ağa müstakilen vaz'ül-yed olduğuna şehâdet iden Meydan Taş Cami Mahallesi'nden Hacı İbiş ve Hacı Mustafa Ağa evvela mensub oldukları mahalle-i heyet-i ihtiyareleri Asım Ahmed Efendi ve Müntaz (kesik) oğlu Hüseyin nâm kimesnelere ser'ian ledel tezkiye adil makbul eşşahade olduklarını ifâde ve beyan eylemeleriyle bade şâhidan-ı merkûmanın adil makbul eşşahade olub olmadıkları Meydan Mahallesi'nden Karabaş oğlu Molla ve Hamra Mahallesi'nden Kürd haled bin

Vakkas nâm kimesnelerden alenen ledel tezkiye adil makbul eşşahade olduklarını ifâde eyledi.

Meydan Mahallesi'nden
İbişzade

Meydan Mahallesi'nden
Haled bin Vakkas

Tarafeyn hazır bulunub Müdde-i Ali Ağa iddiâ-i meşruasını tekrarla bidayet-i 'ilâm bab-ı meşihat-ı penahiye adem-i (kesik) beyanıyla nakız idilmiş nebair-i aleyh şu halde ki cihetde mahkememiz neticesinde faizletlü müfti Efendi tarafından virilen fetvada ibra-ı âm beynel ihbar ise kbul-u huzur değil ise batıl deyü beyan itmesine nazaran ibra kelimesinin ala vecih'ül inşa yani hudûdu hemen ol meclîsde olduğu mukaddem yani evvel ki 'ilâmda ki şâhidlerin ifâdesinde istidlal idilmiş halde k şâhidler dâhi kendi tarafdarları olub şehâdetinin her iki cihetden dâhi mecruh bulunduğu gibi bu cihetdeki ibranın adem-i vuku ve Müdde-i baha yedimizden mürüvvet olduğu ikrar itmesiyle mürur-u zaman dâhi ber mucib Şerif müreffeh olub bu babda terekat-ı mezkûrenin taksimini talep iderim.

Merkûm Vekîl-i Arakil Efendi dâhi cevâbında müvekkilimden bazı izahat alcağımdan şehir-i halin yirmi birinci günü iadesini vereceğini beyan eylemesiyle mahkeme yevm-i mezkûra talik ve tarafeyne tefhim kılındı. Fi 19 Mart Sene 328

s.141

Huzurda tarafeyn hazır bulunub Vekîl Arakil Efendi cevâbında mürur-ü zaman hakkındaki müdafam hemşiresi müteveffa Asiye Hatun hakkında (kesik) ol babdaki ahkam-ı Şer'iyyeye tevfikana dava-ı sebkat itmesi cihetle hak-ı istimalim bulunduğu gibi ibra mahalince ba irade (kesik) hatası Müdde-i bulunduğu ve amel itmesi icâb ider. Mecelle-i Celilenin mahsus on bir mevaddan hiç birisinde ala vecih'ül ihbar istima olunub olmayacağı bir istisnaiyet görülemediği rub-i mafih bab-ı meşihadiden teferruz idilen (kesik) 'adem'i kana'atle bir noksan görülmemiş mebni müde-i aleyh Ağanın bu hususda ki ibrasını kablel haber kasden müzkureye muvafık bu suretten isbata müheyayım ifâdem budur.

Vekîl Arakil Efendi

Müdde-i Ali Ağa dâhi cevâbında ifâde-i sabıkamı tekrar eylerim. Fi 21 Mart

Müdde-i

(kesik) 'ilâm-ı sabıkatlarda ki isma olunan şâhidlerin şehâdetleri vecih'ül ihbar veya vecih'ül inşa olub oladıkları faziletlü müfti Efendiye tevdi olundu. Fi 27 M

Müdde-i aley Vekîl Arakilden zabıtada sabıkda bulunan fetvada beyan eylediği cihetle ibranın ne cihetle olduğunu (kesik) müddeyinin iddiâ ittiği meselesinden dolayı müvekkilimin pederi müteveffa Mehmed Ağada bir güne hakkı olmadığı ve (kesik) olan hakkı iskat eylediği müşar olub o cihetle şâhidlerini mart otuz birinci cumaertesi günde isma ittireceğini beyan eyler.

Müdde-i 'aleyh Vekîl

Tarafeyn Vekîli yevm-i mezkûra talik olduğu tefhim kılındı. Fİ 29 M

Müdde-i

Vekîl

Yevm-i mezkûrda tarafeyn hazır bulunub Vekîl Arakil Efendi kelim-ı Ağaz idüb evvelce ikame idilmeyen iki şâhidler elde edilemediği vakidce isam idilen şâhidlerin tahadüdlerinin mürur-u tenbihe dair nakz olunan 'ilâmda bir hareket olmadığı yalnız

ifâdelerine tasrihi noksan olduğu anlaşılmasına beni tekrar (kesik) ikame ve ismama muhayyel bulunduğu 'arz eylerim. Fi 21 Mart

Vekîl

Ai Efendi dâhi cevâbında Müdde-i 'aleyh Vekîli Arakil Efendinin beyan eylediği iki şahid hazır ve mevcut olup şehâdet müheyyadır. Bu hususda Müdde-i 'aleyhin götürmekte fikri diğer isma olunan şahidlerin ifâdeleri (kesik) çıkardacağından bunun bunu götürmedikleri ifâde eyler. Fi 21 M

Müdde-i

(kesik) hakkında Müdde-i 'aleyh Vekîl Arakil Efendiden sual olundukda müvekkilinden izahat alub beyan nisan ikici pazar günü ifâde vereceğini beyan eylemesiyle mahkeme yevm-i mezkûra talik olunur. 21 M

Müdde-i

Müdde-i 'aleyh Vekîli

Varak 78 s.142

Merkûm Molla dâhi cevâbında zevcem müteveffa Emine'nin vefatında 100 guruş kıymetinde bir halı 400 guruş kıymetinde iki kat yatak ve 100 guruş kıymetinde minder ve yüz yastığı ve 20 guruş kıymetinde dört leğen 80 guruş kıymetinde 20 aded mehş ve 45 guruş kıymetinde (kesik) teşt ve 60 guruş kıymetinde hamam leğeni ve 55 guruş kıymetinde bir sini ve 25 guruş kıymetinde bir (kesik) ve 30 guruş kıymetinde bir top kutnu ve 130 guruş kıymetinde dört tob kutnu ve 120 guruş kıymetinde üç entari ve 70 guruş kıymetinde bir kuşak ve 15 guruş kıymetinde bir perde ve 10 guruş kıymetinde bir gügüm ve 50 guruş kıymetinde bir çift hengil ve 30 guruş kıymetinde boğça ve 45 guruş iki sandık ve 3 guruş kıymetinde bir kahve tabağı ve 5 guruş kıymetinde bir ayna ve beş guruş kıymetinde bir yüksük ve 20 guruş kıymetinde bir terlik ve 1700 guruş kıymetinde bir eğerlik ve 700 guruş kıymetine tokuz mahmudiye ve 60 guruş kıymetinde bir çift gazı ve 180 guruşkıymetinde altı aded mahmudiye yarımı ve 120 guruş kıymetinde çiçekli gazı ve altmış guruş kıymetinde on iki aded istanbul gazisi ve 125 guruş kıymetinde beş aded gazi ve 20 guruş kıymetinde bir mecdiye gazi ve 100 guruş kıymetinde iki karnı yarık ve 100 guruş kıymetinde yüzük ve deniz ve 200 guruş kıymetinde bir çift küpe ve 1500 guruş mezbureye zimmetim ve 27 guruş çuval ve 20 guruş (kesik) ve 30 guruş muşkat minder ve yüz yastığı ve 20 guruş bir tob kutnu hurc on (kesik) ceman beş bin dörtyüz yetmiş guruş olub adet-i belde olarak müteveffanın götürmüş olduğu cihetle (silik) baki kalan işbu ta'dad eylemekdir.

Ve eşya-ı mezkûrlardan pederi Osman Ağanın hissesine mukabil 400 guruş kıymetinde iki kat yatak ve 100 guruş kıymetinde 20 mahş ve 45 guruş kıymetinde dokuz teşt ve yirmi guruş kıymetinde bir kildan ve 20 guruş kıymetinde bir kazgan ve yüz guruş kıymetinde bir çift küpe ve 100 guruş kıymetinde bir zikir (?) ve bir yüzük ve 27 guruş kıymetinde bir çuval ve seksen guruş kıymetinde bir (kesik) ve yüz guruş kıymetinde bir halı ve yetmiş beş guruş kıymetinde bir mahmudiye ve 15 guruş kıymetinde bir perde ve 25 guruş kıymetinde bir terlik ki ceman bin yüz iki guruşluk hisse-i irsiyesine mukabil eşyalar ile Osman Ağaya virilmiştir.

Müdee-i aleyh Osman Ağa dâhi cevâbında hisse-i irsıyeme mukabil ceman bin yüz iki guruş mukabil eşya-ı mezkûrları (kesik) merkûm Molla'nın müteveffa mezbure Emine borclu oldu bin guruş mihr ile ve bin guruş eşya dâhi kendim virdim. İşte ebnim aldığım hisse-i irsıye mihr ile virdiğim eşyadandır. Merkûm Molla'nın ta'dad eylediği eşyalar başkadır.

Müdde-i 'aleyh

s.143

Yevm-i mezkûrda tarafeyn hazır bulunub Vekîl Arakil Efendi dâhi cevâbında müddeba akaratdan Fi 15 Nisan 22 tarihli sened mücibince müvekkilimin cedit ve Müdde-i Ali Ağanın pederi mihr ile mahsus mezbur sened mücibince ve on bin guruş kıymetinde bedel ile üst baş çarşuda vaki bir bab kahve hane ve yerinde ki iki bab (kesik) dükkanı ve mülklere oturduğu dükkan ve Aşağıçaşıda Müşir'in dükkanın yanında dükkanın nısıf hissesini Emirzade Hacı Hüseyin Ağaya beyy-i bil vefa ile beyy idüb ahiren medyun muma-ileyh Hüseyin Ağa vefatıyla meblağ-ı mezkûr karzı bedelinin bedeli olan on bin guruş müvekkilim Vakkas ve pederi Mehmed Ağalar Efendi (kesik) edilmemiştir. Ve işbu ifâde meşhud şahısa ile isbat eyleceğimve bundan başka mezkûr dükkanlara beyyine kırk lira (kesik) merkûm Hüseyin Ağadan olub işbu kırk altı lirayı on bin üzerine zam idilmeyüb ceman on dört bin altı yüz guruş olub ve kırk lirayı dâhi keza müvekkilimve pederi Mehmed Ağa tarafından tesviye idilmiştir ve bu muamelatı (kesik) Müdde-i 'aleyh Ağanın malumatı taht-ındadır ve bu paralar deyn-i muma-ileyh Hacı Hüseyin Ağa ve diğerleriyle (kesik) idilmiştir. Ve bundan başka yani meblağ-ı mezbur tadiyeden başka üç def'a çarşu yanıp on sekiz bin guruş mesarif ile müvekkilim ve pederi tarafından mücerreden(?) inşa eylediği ciheti isbata müheyyayım ve bundan başka Müdde-i Ali Ağanın vukubulan ibrasında müvekkilimin pederi tarafindanterhin bulunan mezkûre dükkanların tasarrufat vukundan sonra ibra olduğunda kezalik isbat isbat ideceğini ifâde eyler. Fi 2 Mayıs 328

Müdde-i 'aleyh Vekîli

Müdde-i Ali Ağa dâhi cevâbında Vekîl Arakil Efendinin zikir eylediği senedlerin bir kıt'ası iki kıt'a tarla bedeli olub (kesik) mezkûr pederim nâmında sabıka beynel verese taksim idilmeyüb pederimin zimmeti olan kırk altı liraya bedel mezkûr tarlalar terk olunmamış tarla-ı mezkûrun bir kıt'ası Şambayedî Karyesi'nde olub bir kıt'ası Kargalı Karyesi'nde incirli ve memikli marufdur ve hala tarla-ı mezkûrun pederimin medyun olduğu kimsenin (kesik) yedinde bulunur. Kırk altı lirayı kabule maaruzum ve diğer on bin guruş parayı cedit sened (kesik) beynel verese müşavere idilüb yüz liraya bedel-i mezkûr beş kıt'a dükkanlar senede dört bin guruş virdiğinden dolayı verese-i kebirimiz bulunan biraderim Mehmed Ağaya sened yedine terk olunmuş idi eger virilmge icâb itmeseydi şer-i şerifden yani hakimden (kesik) almak icâbı idi. Eğer ciheti var ise borcuma müheyyayım veyahud hud-u reyî virdi ise şer'an teberru adolunur. Mezkûr dükkanların (kesik) meselesinin senevi otuz lira cemisi icar virdiğinden kendi icarıyl tamirâtı inşa olunmuştur. Pederim nâmı mukayyed olan dükkanların şer-i şerif-i ahkamınca hisseme mukabil tarafıma teslimini talep eylerim.

Müdde-i Ali Ağa

Vekîl Arakil dâhi cevâbında Müdde-i ‘aleyh Ali Ağa pederinin mezkûr yüz kırk altı lira borcu Müdde-i ikrar (kesik) olub salif’ül ‘arz hem kendi malumatı taht-ında kalındığını ve hemde mvekkilimin tasrrufunda ve keza sonra ibranın vuku bulduğu cihetle iddiâsının reddini ve suret-i sairede müdafadan men’ini talep iderim.

Vekîl

Varak 79 s.144

Kazâsı'nın Burunçayır Karyesi sâkinlerinden Kefli Hüseyin oğlu Şeyh Mehmed nâm kimesne kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde Meclîs-i Şer-i Şerîf-inde Meydan Mahallesi sâkinlerinden Hacı Said Efendizade Ahmed Efendi mâhdûmu Mehmed Efendi muvâcehesinde takrîr-i kelim ve ta'bir-i an'l-meram idüb karye-i mezkûrda Sarı Gül nâm mevkiinde şarken Keli oğlu Mustafa garben kefli oğlu Ahmed şimalen Hüseyin Ağa oğlu Amo cenuben Kerem oğlu Mehmed tarlalarıyla mahdud pederim müteveffa Hüseyin'den müntakîl on dönüm tarla ve eşcar-ı mesire ve gayr-ı mesiresiyle beraber kendi malım olan tarla ve eşcar-ı mezkûreleri nısıfını hazır-ı meclîs muma-ileyh Mehmed Efendiye hüsn-ü rızazıyla yüz guruş bedel mukabilinde beyy (kesik) Şer'iyye ile beyy ve fûruht idüb ve meblağ-ı mezburu bil tamam makbulum olub badema tarla-ı mezkûr ile eşcarın fûruhtunda (kesik) ve salahiyetim kalub keyfemâ yeşâ' mutasarrıf olsun dedikde olduğu tarla-ı mezkûr ile eşcar-ı mezkûrun fûruhtu bedel-i mezkûr mukabilinde kabul eyledim didikde inde'l tasdik'ül zabt olundu.

s.145

Behisni Kazâsı kuralarından Yenbağı Karyesi sâkinlerinden marüfetülzat Zeyneb binti Çil beğ nâm kadın kazâ-i mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinde meclîs-i şerif-i Enver'de Koca Hüseyin oğlu Hasan nâmı kimesne muvâcehesinde da'va ve takrîr-i kelâm ve ta'bir-i an'l-meram idüb işbu hazır-ı merkûm Hasan bundaan beş sene mukaddem benden iki yüz guruş para alub meblağ-ı mezbure mübadele karye-i mezkûrda Çoban Pınarı nâm mevkide tarafları Hani Hasan oğlu Umur ve Ahsu ve uzun (kesik) bağlarıyla mahdud tahminen tahminen dört yüz tiyek (kesik) kurûm bağını bana bey' bil-vefa bey' eyleyüb şu halde meblağ-ı mezbur iki yüz guruşu merkûm Hasan'dan talep idiyor isem de vermediğinden (kesik) tahsiliyle tarafıma teslimi matlubumdur.

Müdde-i ‘aleyh merkûm Hasan dâhi cevâbında mezburenin ifâdesini tasdik idüb hakikaten mezbureden makbuz olan iki yüz guruşa bedel bağ-ı mezkûru karz eyledim ise de bağ-ı mezkûru bundan iki sene mukaddem bağ-ı mezkûr oynayub olmağla parasından bir mikadarının noksan vireceğim ve bağ-ı mezkûru kendim imhaz ider iderim. İcab-ı Şer'iyyesini talep e bağ-ı mezkûru mezbureye terk eylerim. Fi 6 Mart Sene 327

Müdde-i ‘Aleyh

Yenbağı Mahallesi'nden Hüseyin

Oğlu Hasan

Varak 80 s.146

Müdde- Ali Ağa cevâbında mezkûr dükkan ve menkulatlardan hiçbir cihetle ibra olmadım ve ibra olmadığından ‘ilâm-ı mezkûr kısmı fesih olmuş bu yek evrakımızın faziletli Müfti Efendiye havale edilmesi talep olunur. Fi 2 Nisan 327

141 ve 143 ve 146'ıncı sayfeleri bil mütalaa icâb-ı Şer'iyyesi beyan idilmek üzere faziletli müfti Efendiye. Fi 3 Nisan 327

130'uncu sayfede beyan olduğu üzere müteveffa-ı muma-ileyh Mehmed Ağa müteveffiye Asiye hatunun âm-ı tarik (kesik) meselesinin taksimi ve beyanı zımında faziletli müfti Efendiye. Fi 17 Mayıs 328

- 780 Zevce Fatma Hissesi
- 796 Ahmed Ağa bin Mehmed Ağa Hissesi
- 740 Mehmed Ağa bin Mehmed Ağa hissesi
- 796 Ali Ağa bin Mehmed Ağa hissesi
- 740 Selman Ağa bin Mehmed Ağa hissesi
- 447 Zeyneb binti Mehmed Ağa hissesi
- 420 Fatma binti Mehmed Ağa hissesi
- 420 Asiye binti Mehmed Ağa hissesi
- 420 Hadice binti Mehmed Ağa hissesi
- 270 Elif binti müteveffiye Asiye

Varak 81 s.148

116 ve 117 ve 142 sayfeleri bi'l-mutalaa icâb-ı şer-ide beyan idilmek üzere faziletli Müfti Efendi. Fi 8 Mayıs 328

Varak 83 s.152

Behisni Kazâsı'nın Meydan Mahalesi'nde Vakkas Ağa bin Mehmed Ağanın aleyhinde Emirzade Ali Ağanın İstihsal eylediği tarihli ve 91 numaralı ‘ilâm-ı Şer'iyye gıyabiye müdafî zarfında mahkum-u aleyh Vakkas Ağa itiraz itmiş ve tarafeyn takib-i dava ittikleri ile mahkemeleri hali üzere karz ve icra itiraz-ı mezkûrun neticelmesi için nakız Vakkas Ağa tarafından müracaat ve ahval-i Mahkeme-i Şer'iyyein 44'üncü maddeleri mücibince takib davaya salahiyeti olduğu cihetle husus-u mezkûrun ikamesine Şer'iyye Vekîli Hamra Mahallesi'nden Kemal Efendizade Mustafa Lüzûmi Efendi ve mezkûr Mahkeme-i Şer'iyyesinin Meclîs-i Şer-i Şerîf-i Meydan Mahallesi'nden Emirzade Ali Ağa muvâcehesinde bil vekale da'va ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilimden (kesik) aldığından ve müvekkilimin ise bu huzurda olmadığından mahkemenin haftaya talikini talep iderim. Fi 27 Kânûn-ı Sani 330

Emirzade Vakkas Ağa
Vekîl

Müdde-i ‘aleyh Emirzade Ali Ağa dâhi cevâbında bu babdaki ifâdem Mahkeme-i Şer'iyyece mahkememiz vicahe'n cereyan itmişdir ve ol vecihle aldığım ‘ilâm icra dairesinde ve takib-i dava itmeyenler için ahval-i Mahkeme-i Şer'iyyesinin 44'üncü

maddesi (silik) olmadığından ve itiraz müddetini geçürmesiyle itiraza mahal olmadığından faziletli hakim Efendi tarafından daire-i icraya devam-ı icra için tezkire zabt edilmesini talep eylerim. Fi 25 M

Müdde-i 'Aleyh

Emirzade

Vekîl Lüzûmi Efendi cevâbında 'ilâm-ı gıyabiye vuku bulan itirazatı tarafından her dürlü takib-i dava idiyor gibi davaları (silik) vilmediği gerek ahal-ı mahkeme-i hukukiye ve gerek ahval-i Mahkeme-i Şer'iyye (silik).Fi 25 M

Vekîl

Makme-i şehr-i şubatın birinci cumaertesi gününe talik ve tarafeyne tefhim olundu.

Fİ Kânûn-ı Sani Sene 330

Vekîl-i Müdde-i Müdde-i 'aleyh

Tarafen müracatıyla mahkeme şehr-i şubatın beşinci cuma ertesi günü talik olundu.

Müdde-i Vekîli

Müdde-i

Emirzade Ali Ağa ile Vakkas Ağa beyyinelerinde sukut iden davanın zabtı mütalaa olundu. Mezkûr davanın kısmı küllisi ve vicahen ve kısm-ı ceziyyesi gıyaben cereyan eylemiş olduğu anlaşılmağa gıyaben cerayan iden kısmına Mu'teriz Vakkas Ağanın Vekîli Lüzûmi Efendi bir diyeceği var ise beyanı zimmında kendisinin tefhimiyatı karar verildi. Fi 14 Şubat 330

Vakkas

s.153

Hazır olub bâlâdaki virien karar Mu'teriz Vekîli Lüzûmi Efendiye tefhim kılındıktan sonra gıyaben cereyan iden veya bir Vekîli olub olmadığı lede'l-sual Lüzûmi Efendi cevâbında müvekkilim Vakkas Ağa tarafından zabt-ı sabıkda ifâdesi bulunmadığından dolayı mezkûr hüküm gıyaben mahkem-i aliyelerinde sadır olmuş ve gıyaben hükme vuku bulan itirazat tevfikân yekden cereyan mahkemeye iştiraya eylemekle Müdde-i Ali Ağa zabt-ı sabıkdaki dükkanların ne cihetle dava (kesik) ve ciheti şu halde mechul bulunmuşdur. Halbu ki dükkanlar müvekkilimin mülkü olub haricden (kesik) alınan malı müddeynin irsen deyü davasını hakani ile iskat ideceği ve bu hükümle beraber mezkûr ba dema fabrika müvekkilimden dava idiyor. Mezkûr fabrika müvekkilimin ne irsen malıdır ne de müddeynin hanede (kesik) malı olduğu kayden bellidir. İş bu ifâdelerim defter-i hakani mermuluğunun batındaki sual buyruğunda hakikat iken maruzatımdan davanın reddini talep eylerim. Fi 15 Şubat sene 330

Mu'teriz Vekîli

3.SONUÇ VE ÖNERİLER

176 Numaralı Besni Şer'iyeye Sicili'nin transkripsiyonunu ve değerlendirmesini yaptığımız bu çalışmada Besni'nin XX. yüzyıl başlarında ki sosyal, kültürel ve ekonomik hayatı incelenmiştir. Ayrıca konu bütünlüğünü sağlamak amacıyla Osmanlı sosyal, ekonomik ve kültürel hayatı hakkında bilgilerde verilmiştir.

176 Numaralı Besni Şer'iyeye Sicilinin büyük çoğunluğu aile hayatıyla ilgili davalardır. Bu bağlamda sicilde en çok nafaka, mihr ve miras davaları vardır. Bunların yanı sıra eşin evden gitmesi, alacak, sirkat ve halk arasında cereyan eden mahalli uyumsuzluklarla ilgili dava kayıtları da vardır.

İslam miras hukukuna göre ölen kişinin mirasçısı reşit değilse haklarının korunması için aile içinden ya da mahkemenin uygun gördüğü birisi vasi olarak tayin edilebilirdi. Diğer sicillerin aksine 176 Numaralı Besni Şer'iyeye Sicilinde hiç vasi ta'yini davası yoktur. Yalnızca bir alacak davasında Jandarma yüzbaşısı olduğu anlaşılan Hacı Ömer Efendi oğlu Muhlis Efendi'nin adı vasi olarak geçmektedir. Vefat eden Mülazım Yakup Efendi'nin çocukları Cuma, Avni ve Ulviye'ye vasi olarak atanmış olan Muhlis Efendi çocuklar adına Mülazım Yakup Efendi'nin 199,5 kuruşluk borcunu ödemiştir.

İncelediğimiz Besni Şer'iyeye sicilinde nişan veya bu özellikte evlilik öncesi hediye alışverişine rastlanmamıştır. Bunun yanı sıra sicilde yalnızca üç belge nikah akidleri ile ilgilidir. Nikah akidleri iki şahit önünde yapılırken İslam hukukuna göre kadına verilmesi mecburi olan mihr yani "*dulluk geliri*" miktarı da belirlenerek sicillere kaydedilmiştir. 176 Numaralı Besni Şer'iyeye Sicilinin otuzuncu sayfasında yer alan nikah akdi kaydına göre; Tut Köyü sakinlerinden Şerif Efendi kızı Emine ile Molla Ahmet oğlu Mustafa'nın bin kuruş mihr-i muaccel ve iki yüz kuruş mihr-i müaccel karşılığında evlilik akidleri mahkemeye yapılmıştır.

Evlilik sırasında kadına verilen mihr bedelleri de bölgenin ekonomik durumunu ortaya koymakta oldukça önemlidir. Bu doğrultuda sicilde belirlenmiş mihr miktarlarını incelediğimizde mihr bedelleri ortalama 900 kuruş olarak belirlenmiştir. Bu verilerin daha iyi anlaşılabilmesi için XX. yüzyılın başlarında Besni'de, terekelere göre bazı emtia fiyatlarını belirtmekte fayda vardır. Buna göre; bir adet koyun 50 kuruş, bir adet inek 200-250 kuruş, bir kat yatak 100-150 kuruş ve bir batman (yaklaşık 7,5 kg) pekmez 50 kuruş civarındaydı. Buna göre yukarıda bahsettiğimiz ortalama bir mihr bedeli ile 4 adet inek alınabilirdi ki o zaman için gayet yüksek bir meblağdı.

İncelediğimiz dönemde gayrimüslim tebaa arasında da mihr uygulamasının varlığı dikkati çekmektedir. İncelediğimiz belgelerde gayrimüslim kadının kocasından mihr talep ettiği kayıtlar vardır. Besni'nin Hristiyan Mahallesi'nden Serkes kızı Seryohi adlı gayrimüslim kadın, eski kocası Çilingir Yani oğlu mühtedi Abdullah'tan kendisine vaat edilen 1000 kuruş mihrini ve nafakasını istemek amacıyla Şer'i Mahkemeye başvurmuştur (BŞS, 176: 1-4).

Evlilik konusunda sicilde rastladığımız diğer bir önemli konu ise evlilikte kadının rızası meselesidir. İslam Aile hukukunda "Velisiz Nikah Olmaz" hadisine atfen akıl ve baliğ olmayanların nikahında velilerinin muvafakatı vaciptir. Eğer kadın rüşünü mahkeme

huzurunda ispatlayabilirse ailesinin izni olmadan istediği kişiyle evlenebilirdi. Buna göre eğer ebeveyn baliğ olan kızının evlenmesine müsaade etmezse kız mahkemeye başvurarak nikah akdinin kabulünü isteyebilmektedir. Örneğin, Besni'ye bağlı Köseceli Köyü'nden Asiye binti Bekir adlı kadın mahkemeye başvurarak kendisini zorla Maho bin Hacı'yla evlendirmek isteyen eniştesini dava ederek on beş yaşında yani "akile ve baliğ" olduğunu ve kendi isteğiyle ailesinin karşı çıkmasına rağmen Ahmed bin Mehmed ile evlenmek istediğini belirtmesi ve mahkemenin Asiye'nin Ahmed ile nikah akdini onaylaması önemli bir veridir (BŞC, 176: 81).

Osmanlı Devletinde çok eşlilik hukuken ve ahlaken gayr-i meşru olarak değerlendirilmedi de toplum tarafından hoş karşılanan bir durum olmamıştır. Besni'de de bu durumun geçerli olduğu görülmektedir. Öyle ki 176 Numaralı Besni Şer'iye Sicilinde çok eşlilik mevzusu yalnızca bir belgede görülmüştür. Bu belgede erkeğin iki zevcesinin olduğu görülmektedir. Meydan Mahallesi sakinlerinden olan "zade" unvanını kullanmasından ve tereke davasından varlıklı olduğu anlaşılan Emirzade Mecid bin Mehmet Ağa adlı şahsın iki eşi olduğu görülür (BŞŞ, 176: 130).

Osmanlı'nın genelinde olduğu gibi Besni'de de gayrimüslimler yaşamaktaydı. İncelediğimiz belgeler ışığında gayrimüslimlerin Müslüman halk ile paralel bir sosyal ve ekonomik hayata sahip olduğu ve barış içinde yaşadığı görülüyor. Sicilde Hristiyan Mahallesi olarak belirtilen mahallelerde yaşayan gayrimüslimler için Ermeni ve Katolik milletinden gibi ifadeler bulunmaktadır. Birçok belgede Ermenilerden bahsedilmekte olup, Ermenilerin Osmanlı Devleti içerisinde her yerde ve iyi durumda bulunduğunu göstermektedir. Hatta Arakil Efendi gibi birçok Ermeni'nin Besni Şer'i Mahkemesinde vekil olarak görev yaptığı görülmektedir ki bu önemlidir.

Gayrimüslimler kendi aralarındaki bazı davalarda cemaat mahkemelerine başvurmak yerine Şer'i hukuktan faydalanmıştır. Hatta bazı veraset ilamları şer'i hukuka göre belirlenmiş, gayrimüslim kadınlar eşlerinden mihr ve nafaka talep etmişlerdir. Buna göre; 176 Numaralı Besni Şer'iye Sicilinde gayrimüslimlere ait sekiz adet dava kaydı vardır. Bu dava kayıtlarından yedisi kendi aralarında ki anlaşmazlıklardan doğan davalardır. Bu davalardan bir tanesi sirkat (hırsızlık), birisi alacak davası, üçü ev sınırı ile ilgili anlaşmazlıklar ve özel hayata müdahale davalarıdır. Örnek olarak; Hristiyan Mahallesi sakinlerinden Serur komşusu Arparyan Nişan'ı bitişik bulunan evlerinin ortak arazisine duvar inşa etmesi ve ağaç dikmesi üzerine şer'i mahkemeye başvurmuştur. Buna karşın yalnızca bir dava Müslüman ve gayrimüslimler arasında geçmektedir. Bu dava da; Kızkapanlı aşireti sakinlerinden Dul Elif oğlu İbrahim adlı şahsın Kafara Köyü'nden Malak oğlu Çiftçi Artin'in iki ineğini Gölbaşı mevkiinden çaldığını iddia ederek mahkemeye başvurmuştur (BŞŞ, 176: 87).

Belgelerde Müslüman ve gayrimüslim halk arasında evlilik durumuna rastlanmamıştır. Ancak bir gayrimüslimin ihtida etmesine rağmen eşinin Hristiyan olarak kalabildiği görülmüştür. Hristiyan Mahallesi'nden Çilingir Yani Oğlu mühtedi Abdullah adlı şahıs Müslüman olmuş ancak eşi Serkes kızı Seryohi kendi dininde sabit kalmıştır. Hatta Abdullah karısına 1000 kuruşluk bir mihr bedeli dahi vermiştir.

Besni aile yapısına baktığımızda Besni ailesi kültürel olarak Osmanlı ailesinin tipik bir örneğidir. Ailenin demografik yapısına baktığımızda ise durum değişmektedir. Çekirdek aile yapısına sahip olan Besni ailesi ortalama 5-6 kişiden oluşmaktadır. Osmanlı genel ortalaması düşünüldüğünde bu rakam ortalamanın üstündedir. Buna göre Besni'de bir ailenin çocuk sayısı 3-4 civarındadır. İncelenen belgelerde çocuksuz aileleri Besni nüfusuna oranı %10 civarındadır. İncelenen tereke kayıtlarından bazı ailelerin geniş aile özelliği gösterdiği ancak bunun büyük ihtimalle her aile biriminin aynı avluda olmaları fakat farklı hanelere sahip olmalarından kaynaklandığını dolayısı ile Osmanlı toplumu genelinde olduğu gibi Besni'de de çekirdek aile tipinin yaygın olduğu görülür.

176 Numaralı Besni Şer'iyeye Sicilinde boşanma ve bilhassa talakla ilgili belgeler bir hayli fazladır. Sicillerde yer alan boşanma davaları, genellikle talak olayının koca tarafından mahkemeye bildirilmesi zorunluluğu olmadığı için, kadının talak sonrasında mihrini kocasından alamadığı için mahkemeye başvurması sebebiyle yer almıştır. Örneğin; Besni Kazası'nın Belviran köyü sakinlerinden Mizan kızı Zeliha'nın eski kocası İbrahim oğlu Mahcub aleyhinde 300 kuruşluk mihr davası açmıştır. Mahkeme Mahcub'tan mihr borcu olmadığına dair yemin etmesini istemiş Mahcub da borcu olmadığını bildirmiştir.

Sicilde geçen boşanmalarla ilgili olarak bahsedilmesi gereken diğer bir konu ise verilen sözün tutulmaması neticesinde meydana gelen boşanmalardır. Öyle ki koca, karısına veya bir başkasına bir konu hakkında söz verir ve sözünü tutmaması halinde karısının kendinden boş olduğunu belirtir. Koca sözünü tutmadığı takdirde yeterli şahit varsa boşanma gerçekleşir. Ayrıca karı- koca arasında geçimsizlik durumunun var olması, kocanın evinin nafakasını temin etmemesi gibi durumlarda kadın mahkemeye başvurarak boşanmak istemesi de belgelerde görülmektedir. Bozmekan Mahallesi sakinlerinden Topal Haso oğlu Ali'nin eşi Amo kızı Emine'nin annesi tarafından evinden götürülüp, evine dönmemesi üzerine açmış olduğu davada Emine eşinin kendisini dövdüğünü ve eve bakmadığını buna karşın kendisinde bir noksanlık olmadığını, Ali'yi sevmediğini söyleyerek kendi isteğiyle evden ayrıldığını ifade etmiştir (BŞS, 176: 19). Diğer bir örnekte ise Besni Kazası'nın Gazikan Köyü sakinlerinden Hüseyin kızı Ebi adlı kadın kocası Hızır oğlu Hüseyin'in kendisini dövdüğünü ve imanına küfrettiğini hatta bir gece Hüseyin'in kendisini öldürmeye çalıştığını ve komşularının onu kurtardığını söyleyerek nikahlarının feshini talep etmiştir. Ayrıca kayınpederi Hızır'ın da ırzına geçmeye çalıştığını iddia etmiştir (BŞS,176: 25).

İncelediğimiz sicile göre boşanmalarda genellikle tatlik (kocasından tarafından boşanmış) edilmiş kadın, nafakasını kocasından tahsil etmek için mahkemeye başvurduğunda davaların büyük bir çoğunluğu kadının lehine sonuçlanmaktadır. Eğer koca, eşinin nafakasını ödeyemeyecek bir durumda ise kadının ve çocukların nafakası genellikle kayınpederi ve kayınbiraderi tarafından ödenmiştir.

Belgelerde kadınlarla ilgili önemli bilgiler de vardır. Örneğin; ailenin kurulması aşamasında kadının rızası aranmıştır. Ayrıca kadınlar memnun olmadıkları evliliklerde gerekçe göstererek veya mihr ve evlendiğinde aldığı eşyaları geri vermek şartıyla evliliği bitirebilmekteydi. Besni Kazası'nın Gömeçli Köyü'nden Kör Vakkas oğlu Mehmet'in karısı Sultan ve kayınpederi Mehmet aleyhinde açtığı mihr ve nafaka davasına göre Mehmet,

karısı Sultan'a evlenirken verdiği eşyaların ve mihrin bedeli olan 3705 kuruşu geri almak şartıyla boşadığını ifade etmiştir (BŞS, 176: 7). Bu doğrultuda mihr konusu da büyük bir önem arz etmektedir. Öyle ki eşler arasında çıkan anlaşmazlıkların birçoğu mihr yüzünden çıkmaktadır. Ayrıca sicilden anlaşılabilceği üzere kadınlar mahkemeye bizzat ya da "veli" vasıtasıyla başvurabilirdi. Örneğin; Kahta Mahallesi sakinlerinden Mehmet kızı Asiye adlı kadın velisi olan amcası ve Abuş Mustafa vasıtasıyla mahkemeye başvurarak boşandığı kocası Samim oğlu Mehmet aleyhinde nafaka ve mihr davası açmıştır (BŞS, 176:102).

Vakıfların bu dönemde de önemli olduğu sicilde geçen belgelerden anlaşılmaktadır. Örnek olarak; Meydan Mahallesi sakinlerinden Emirzade Hacı Efendi çarşıda bulunan dükkanının yarı gelirini senede on iki hatim indirilmesi şartıyla Taş Cami'i Medresesine vakfetmiştir (BŞS, 176: 39-40). Diğer bir belgede ise; Meydan Mahallesi sakinlerinden Evliya Mescidi Vakfı mütevellisi Topal Şerif oğlu Mehmet vakfa ait olan evin kiracısı olan Cavcav oğlu Mehmet yıllık kirasını ödememiş ve evde hak iddia etmiştir. Evkaf memurluğunun da müdahil olduğu davada Cavcav oğlu Mehmet haksız olduğunu kabul etmiştir (BŞS, 176: 90). Bu davadan da anlaşılabilceği üzere vakıf malları özel şahıslara para karşılığı kiralanarak vakfa gelir sağlanabiliyordu.

Bu dönemde Besni ailesinin yaşadığı ortama baktığımızda ise evler üst kat (fevkani) ve alt kat (tahtani) olmak üzere iki kattan oluşmaktadır. Evlerde haremlik ve selamlık bölümleri olduğu belgelerden anlaşılmaktadır. Bu evlerin oda sayısı şehirde veya köyde bulunmasına göre değişiklik göstermektedir. Köyde evler ortalama iki odadan oluşurken şehirlerde beş odadan oluşmaktadır. Sicilde rastladığımız en fazla oda sayısı on odayla Sofrazlı oğlu Hüseyin Ağa'nın evidir. Ev fiyatları oda sayısına göre değil bulunduğu yere göre değişmektedir. Örneğin 5 odalı bir ev 2000 kuruşa satılırken 10 odalı bir ev 400 kuruşa satılmıştır (BŞS, 176: 93). Evde kullanılan eşyalara gelince; kayıtlara göre Besni'de sergi amacıyla en yaygın kullanılan eşyalar; halı, kilim ve keçedir. Terekelerde kilim, çul ve nakışlı kilim olarak geçmektedir. Yataklık eşyalar ise yatak, yorgan, çarşaf, minder, yastık ve kutnu, kadife, çit, dimil vb. kumaşlardan nevresimlere kadar oldukça çeşitlilik göstermiştir. Kayıtlara göre mutfak eşyaları ise satıl, sahan, kazan, tas, lenger, hengil, sini vb. eşyalardan oluşmaktadır Ayrıca Besni halkının gündelik yaşamında bağ hane adı verilen mekanlarda büyük yer tutmaktadır.

Terekeler de bölgenin mikro ekonomik yapısıyla ilgili çok önemli bilgiler vermektedir. Özellikle bölgede, aileye düşen erzak ve tarım ürünleri miktarı, eşya fiyatları vasıtasıyla Besni halkının ekonomik gücünü anlama gibi hususlar hakkında ortalama bilgiler vermesi açısından önemlidir. Bundan hareketle tereke kayıtlarından yola çıkarak XX. yüzyılın başlarında Besni'de bazı menkul ve gayr-i menkullerin fiyatlarına ulaşmamız mümkün olmuştur. Örneğin ortalama olarak canlı hayvan fiyatları; inek 250 kuruş, keçi 50 kuruş, koyun 50 kuruş, eşek 200 kuruş civarındadır. Dokuma ürünleri ise kalite ve işlemelerine göre farklılık göstermekle birlikte ortalama olarak; halı 80 kuruş, kilim 120 kuruş, çuval 7 kuruş, keçe 15 kuruş civarında belirlenmiştir. Madeni malzemedan yapılmış ev eşyaları ise; büyüklükleri ve işçiliğine göre farklılık göstermekle beraber ortalama kazan fiyatı 25 kuruş, teşt (leğen) 15 kuruş, satıl (su taşımada kullanılan bir araç) 10 kuruş, tas 4 kuruş, sahan 4 kuruş civarındadır. Gayrimenkul fiyatlarına gelince; dört odalı iki katlı bir evin fiyatı

ortalama 1500 kuruştur. Tarım arazileri fiyatları ise tarlanın sulu ve susuz olmasına göre farklılık göstermektedir. Buna göre susuz bir tarlanın ortalama fiyatı 500 kuruş iken sulu tarlaların fiyatı ise 2000 kuruşa kadar çıkmaktadır. Bir kıt'a üzüm bağının ortalama fiyatı ise 500 kuruş civarındadır. Ayrıca incelediğimiz sicildeki tereke kayıtlarından Besni'de ortalama olarak tereke edilen malların değeri 15000 kuruş civarındadır. Belgelerde kuruş (40 para = 1 kuruş), para, Osmani gibi para birimleri kullanılmıştır. Bunların yanı sıra Mecidiye ve Mahmudiye altınları birer ekonomik mübadele aracı olarak kullanılmıştır. Belgelerde geçen menkul ve gayrimenkul malların fiyatları o günün rayici üzerinden mahkeme tarafından belirlenmiştir. Bu malların fiyatları arasında yıllara göre değişme yaşanmıştır.

Besni ekonomisinin temelini tarım oluşturur. Zirai faaliyetlerin ise en yaygını bağcılıktır. Bu doğrultuda üzüm ve üzümün mamul ürünler Besni ekonomik hayatında önemli bir yer tutar. Özellikle, sicillerde *kurum bağı* olarak adlandırılan üzüm bağcılığı Besni halkının önemli uğraşlarından olmuştur. Sicillerde bu dönemde üzüm bağları önemli gayrimenkuller arasında zikredilirken bu bağlara miras, mihr ve veraset ile ilgili davalarda sık sık rastlanmaktadır. 1908 salnamesinde ayrıca bahsedilen ve Besni'ye özgü olduğu vurgulanan peygamber üzümü sicilde bir alacak davasında geçmektedir. Meydan Mahallesi sakinlerinden Koçanlı oğlu Hüseyin, Hüseyin oğlu Mehmet, Kelu oğlu Sadık ve Abuzer kızı Emi adlı şahıslardan Darende Kazası'nın Kask Köyü'nden Besni'ye üzüm almak için gelen Sermiyan oğlu Ahmet, Sermiyan oğlu Ali, Hasan oğlu Amir, Amir oğlu Hasan köye gelerek 366,5 kuruş değerinde peygamber üzümü satın almışlar, kefil olarak da birbirlerini göstermişlerdir ama parayı ödememişlerdir. Bunun üzerine davacılar Sermiyan oğlu Ahmet'ten bu parayı ödemesini talep etmişlerdir. Buradan da anlaşılacağı üzere peygamber üzümü çevre kaza ve sancaklardan oldukça rağbet görmektedir ve ekonomik değere sahiptir. Ayrıca üzüm pekmezi tereke kayıtlarında bahsedilen önemli emtialardandır. Bağcılığın temel zirai üretim metası olduğu bilinen Besni'de fıstıkçılıkta çok önemli bir uğraştır. İncelediğimiz sicilde 91., 106. ve 115. belgeler fıstık bahçesi alım satımı ile ilgilidir. Ayrıca fıstık bahçeleri tereke kayıtlarında rastladığımız önemli bırakıtlar arasındadır.

Pamuk üretiminin de Besni'de yoğun olarak yapıldığı belgelerden anlaşılmaktadır. Gölbaşı Köyü İmamı Kerestecizade Molla Mustafa, Gaffar oğlu Halil'in gece Koca Mehmet'in tarlasından hışva (pamuk kozası) toplayarak çaldığını iddia etmiştir. Hocanın oğlu Ali, Mustafa ve Koç Mehmet'in karısı Aişe ve oğlu Mehmet Cuma adlı şahıslar hışvayı Halil'in tarlasının içinde bulmuşlar ise de Halil kendi mahsulü olduğunu ifade etmiştir (BŞS, 176: 29). Bu durumdan pamuk kozasının hırsızlığı yapılabilecek kadar değerli olduğu anlaşılmaktadır. Hatta Besni'de bu dönemde çırçır fabrikaları bulunmaktadır. Hıristiyan Mahallesi'nden Karabet mahkemeye başvurarak Menasi adlı şahsın Şambayadı Köyü'nde kendisine ait olan pamuk çırçırında top çember parçasını çaldığını iddia etmiştir. Menasi ise bu parçanın kendi fabrikasına ait olduğunu iddia etmiştir (BŞS, 176:118-119). Bu belgeden anlaşılacağı üzere Besni'de o dönemde en az iki çırçırın bulunduğu anlaşılmaktadır.

Anadolu'nun genelinde olduğu gibi Besni'de de buğday ve arpa ekimi yapılır. Sicillerde hinta (buğday) ve şair (arpa) olarak karşımıza çıkan bu ürünlerin ekimi satış amaçlı değil halkın kendi ekmek ihtiyacını karşılamak için yapılır. Bunun yanında bölgede çoğunlukla küçükbaş hayvancılığın yapıldığı görülmektedir. Besni şehir hayatında ise köşker, terzi, debbağ, keçeci, kahkeci, kuyumcu, demirci, kalaycı, kahveci, tenekeci gibi meslekler önemli ekonomik faaliyetler olarak ön plana çıkar. Ayrıca 118. ve 119. belgelerden anlaşılabilceği üzere Ermeniler çırçır fabrikaları işletmektedir.

Kazada özellikle "Ağa" ve "zade" unvanlı kişilerin oldukça yüksek meblağlarda miras bıraktığı görülmektedir. Meydan Mahallesi sakinlerinden olan Sofrazlızade Hüseyin'in yaklaşık 50.000 kuruşluk malvarlığı olduğu görülmektedir. Halkın özellikle borç para alırken faizsiz almaya dikkat etmesi de dikkate değerdir.

Sonuç olarak Besni gerek sosyal ilişkiler gerekse de ekonomik faaliyetler bakımından XX. yüzyıl Osmanlı şehirlerinin özelliklerini taşır. Ancak Besni hakkında araştırmalar oldukça yetersizdir ve var olan araştırmaların çoğunluğu bilimsel nitelikten yoksundur. Besni ve benzer Anadolu şehirlerin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatının incelenmesi Osmanlı tarihinin eksik kalan yönü olan yerel tarihe ışık tutacaktır. Bu doğrultuda şer'iyye sicilleri gibi arşiv belgeleri transkribe edilerek yerel, kırsal ve şehircilik tarihi çalışın araştırmacılara sunulmalıdır.

KAYNAKÇA

- 176 Numaralı Besni Şer'iyeye Sicil Defteri
1307 Tarihli Ma'muretü'laziz Salnamesi
AKGÜNDÜZ, A.- ÖZTÜRK,S., 1999. Bilinmeyen Osmanlı, OSAV, İstanbul, 949s.
AKGÜNDÜZ, A., 1989. Şer 'iyye Sicilleri, 1, TDAV Yay., İstanbul, 647s.
—————, 2002. “İslam Hukuku'nun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri”, 10, Türkler Ansiklopedisi, Ankara, ss. 93-120.
ATAR, F., 1991. İslam Adliye Teşkilatı, DİB Yayınları, Ankara, 376s.
ARAS, N. 2006. "Ondokuzuncu Yüzyılda Malatya Sancağı Besni Kazası'nın Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yapısı", Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş, 184s.
AYDIN, M. A., 1996. Türk Hukuk Tarihi, Beta Bas.Yay., İstanbul, 352s
BAYINDIR, A., 1986. İslam Muhakeme Hukuku Osmanlı Devri Uygulaması, İslami İlimler Araştırma Vakfı Yay., İstanbul, 486s.
BOZKURT, G., 1996. Batı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi, TTK Yay., Ankara, 238s.
CAHEN, CL., 1986. "Besni", The Encyclopaedia Of Islam, Volume I, Leiden, 320s.
CİN, H., 1974. İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay., Ankara, 382s.
CİN, H.-AKGÜNDÜZ A., 1990. Türk Hukuk Tarihi, Timaş Yayınları, İstanbul, 485s.
CUİNET, VİTAL, 1891. La Turquie D'asie Geographie Administrative, 2, Paris, 623s.
Evliya Çelebi, 1999. Seyehatname, Haz. S.A. Kahraman, Y.Dağlı, Üçdal Neşriyat, İstanbul, 893s.
ERTUGRUL, H. 1987. Bütün Yönleriyle Besni, TÜRDAV, Besni, 184s.
EKİNCİ, E. B., 2004. Osmanlı Mahkemeleri, Arı Sanat Yayınları, İstanbul, 383s.
FENDOĞLU, H. T., 2000. Türk Hukuk Tarihi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 703s.
FEYZİOĞLU, H.S., 2010. Tanzimat Döneminde Kadılık Kurumu ve Şer'i Mahkemelerde Düzenlemeler, Kitabevi, İstanbul, 107s.
GERGER M. E., Topdemir R., 2005. Adıyaman İl ve İlçeleri Atlası , Bayrak Matbaası, İstanbul.
IŞIK, A., 1998. 1890–1919 Adıyaman (Hısn-ı Mansur),Akçadağ, Arapkir, Besni Darende Doğanşehir, Eskimalatya (Battalgazi), Hekimhan, Kahta, Pötürge, Yeşilyurt, İstanbul Kurtiş Marbaacılık, Malatya, 847s.
İHSANOĞLU, E.(Ed.),1999. Osmanlı Devleti Tarihi, 2, Zaman Gzt., İstanbul, 371s.
İNALCIK H., 1943.“Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak”, DTCFD., C.1(1), Ankara, ss. 89-96.
KAZICI Z., 2003. İslam Medeniyeti ve Müesseseleri Tarihi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı yayınları, İstanbul, 512s.
KÖPRÜLÜ, F., 1943. “Anadolu Selçukluları Tarihinin Yerli Kaynakları”, Belleten, 7 (27),Ankara, ss. 379-522.
SAN, S., 1950. Her Bakımdan Kısaca Besni, Güven Matbaası, Malatya, 237s.
ŞAŞMAZ, M., 2014. Türkiye'nin İdari Taksimatı 1920-2013, 1, TTK, Ankara, 390s.

- SKYES, M., 1904. Dar-ul-Islam, Bicker and Son, London, 294s.
- SUCU, M., 1985. Adıyaman İli ve İlçeleri, Önder Matbaası, Adana, 140s.
- ÖNDER, Ş., 2010. Azimşehir Besni, Besni Ekpres Yay., Besni, 254s.
- ÖZDEMİR, R., 1986. “Şer'iyye Sicillerinin Sosyo-Ekonomik Tarih ve Halk Kültürü Açısından Önemi”, I. Battalgazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Tebliğler, İnönü Üniversitesi, Malatya, ss.179-187.
- ÖZTÜRK,S., 2006. Osmanlı Salnamelerinde Adıyaman, İstanbul, Adıyamanlılar Derneği, İstanbul, 320s.
- UĞUR, Y., 2003. "Şer'iyye Sicilleri", 39, DİA , TDV, Ankara, ss.8-11.
- UZUNÇARŞILI, İ. H., 1988. Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı, TTK, Ankara, 486s.
- TAŞDEMİR, M., 1992. “Behisni”, DİA, 5, İstanbul, ss.540-543.
- , M., 1999. XVI. Yüzyılda Adıyaman (Behisni, Hısn-ı Mansur, Gerger, Kahta) Sosyal ve Siyasi Tarihi, TTK Yay., Ankara, 628s.
- TEVFİK, A., 1318. Memalik-i Osmaniye Coğrafyası, Kasbar Matbaası, İstanbul,479s.
- YETİŞGİN, M., 2012. "Besni Coğrafyası ve Tarihi Gelişimi", Uluslararası Dulkadir Beyliği Sempozyumu, 3, Kahramanmaraş, 386s.
- YILMAZÇELİK, İ., 1998. “Şer'iyye Sicilleri'nin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülahazalar”, I. Milli Arşiv Şurası, 20-21 Nisan 1998, Tebliğler, Tartışmalar Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Yayın No:12, Ankara, ss.159-173.
- YİNANÇ, M. H., 1997. “Besni”, İA, C.2, MEB Yay., Eskişehir, 452s.

<http://www.besni.bel.tr/Besni.aspx?id=2> (15.12.2015)

<http://www.besni.gov.tr/> (15.12.2015)

<http://www.rapory.tuik.gov.tr/> (02.10.2015)

SÖZLÜK

Akdem: Önce

Alenen: Açıktan açığa göz önünde

Alişan: Şan ve şerefli

An asl: Aslen

An-il: Den dan

Aşere: On

Ba dehu: Ondan sonra

Ba meclis: Mecliste olan

Ba'del istihsal: Elde ettikten sonra

Bab: Kapı, kısım, mevzu, fasıl, bölüm.

Bargir: Beygir

Batman: Eski ağırlık ölçüsü, 2-8 okka arası olup genelde 6 okka dır 1 okka=1 kg dır.

Ber minval'i muharer: Yazıldığı şekilde

Ber nehc-i şeri: Şeriat yolunda olarak

Ber vecih: Olduğu gibi

Ber vecih'i ati: Aşağıda olduğu gibi

Ber vecih-i muharrer: Yazıldığı gibi yazıldığı üzere

Beyne'l verase: Mirasçılar arasında

Bi't talep: İstekle istek üzere

Bi-l muvacehe: Yüzleştirerek

Bila: Kelimenin başına getirildiğinde menfî mana hasıl olur

Binti: KIZI

Cem'an: Toplam

Der-i devlet mekine: Yüce devlet makamı

Deyn: Borç, zimmetinde sabit olan şey

Ehem: Çok mühim

Elyevm: Bugün, şimdiki, hala

Elzem: Lazım-luzumlu

Esami: Adlar isimler

Esman: Bir şeyin pahası, tutarı

Ester: Katır

Fekk: Açmak, ayırmak, kırmak

Fürüht: Satma, satım

Gaib: Görünmeyen, hazır olmayan, üçüncü şahıs

Hemşire: Kız kardeş

Hıfz: Saklama

Hınta: Buğday
Hısn-ı Mansur: Adıyaman
Hüccet pulu: Senet pulu
Hürar: Büyük çuval
İ'ta: Verme- ödeme
İfa: Borcun ödenmesi
İlam: Mahkeme hükmünü bildiren resmi karar yazısı
İstida: Rica ile istemek
İstihza: Biriyle eğlenme- alay etme
İstinaf: Yeniden başlama, bidayet mahkemesince verilen hükmün bir üst mahkemeye itiraz
İyal: Bir adamın üzerinde nafakası vacib olan kimse
İzhar-ı acz: Açıklamadan yoksun olmak
Kable'l- ahz ve'l- istifa: Alacağımı tam olarak almadan önce
Karye: Köy
Karz-ı Hasen: Sadece Allah rızası için verilen ödünç. Faizsiz verilen borç.
Kassam: Varisler, mirasçılar arasında miras taksimini yapan ve küçüklerin hakkını koruyan şeriat memuru
Kema-yenbağ: Gereği gibi, layık olduğu gibi
Kıbel-i şer-i: Şeriat tarafından
Kile: 40 litrelik hububat ölçüsü
Kisve: Elbise
Kurüm: Üzüm bağı
Kutnu: Pamuk
Lede't iktiza: Gerektiği zaman
Lede't tezkiye: Temize çıktığı zaman mahkemede masum olduğu veya hali iyi olduğu anlaşıldığı zaman
Mamuretü'l Aziz: Elazığ
Maruf: Bilinen
Masube: İsabet etmiş
Meblağ: Mevcud para
Mebani: Temeller, esaslar
Mebsut: Açılmış, yayılmış, serilmiş
Medyun: Borçlu, vereceği bulunan
Mehall: Süre, mühlet, vade
Menkuha: Nikahlı kadın
Meşhud: Göz ile görülmüş, suç üstü yakalanmış
Merbut: Bağlı raptedilmiş
Merkum: Yazılmış, adı geçmiş
Metrake: Kocası tarafından ortada bırakılmış Mevkuf: vakfedilmiş, Tutulmuş hapsedilmiş tutuklu, ait, bağlı
Mevrüs: Miras kalmış
Mezbur: Adı geçen, ismi yukarıda geçen
Mezkür: Zikri geçen
Mihr'i muaccel: Nikah akdi ile hemen verilen bedel

Mihr'i müeccel: Daha sonra verilecek olan nikah bedeli
Muattıl: Atıl bırakan. İşsiz eden. İşe yaramaz hale getiren.
Mucebince: Lazım geldiği gibi Muharrer: tahrir olunmuş yazılmış Muma ileyh: ima edilen, adı geçen
Mukdimane: Gayret ve dikkatle
Muktezi: Gerekli, lazım
Muttasıl: Bitişik
Muvacehe: Karşı, ön, yüz yüze gelmek
Müddea: İddia olunan şey
Müdde-i aleyh: Aleyhine dava edilen, davalı Münhasır: inhisar eder, sınırlanmış her yanı çevrili
Münazaa: Ağız kavgası, mücadele
Mümasıl: Eskimiş, andıran, benzeyen
Müsteban: Açık, aşikar, beyanı açık olarak
Müstecir: İsticar eden, kira ile tutan, kiracı.
Müşarün ileyha: kendisine işaret olunan
Mütehakkik: Tahakuk eden, doğruluğu Meydana çıkan
Müteveffa: Vefat etmiş olan, ölen Müteveli: birbirinin yerine geçen
Müzekki: Şahitleri gizli olarak tezkiye eden kimse. Eskiden hakimler, şahit olarak gösterilen kişilerin iyi kimse olup olmadıklarını, şهادetlerinin kabul olunabilip olunamayacağını icab eden kimselerden sorarlar, haklarında; "İyidir" denilenlerin şهادetlerini kabul ederlerdi.
Nasb: Bir memurluğa getirilme
Nısf: Yarım, yarı
Nisvan: Kadınlar
Nümayan: Görünen, aşikar
Rabi: Dört
Rey'el Ayn: Kendi gözüyle görerek
Rüyet: Görmek
Sadis: Altı
Sağir: Küçük, buluğa ermemiş çocuk
Sağire: Buluğa ermemiş kız çocuğu
Salif-üz-zikr: Zikri geçen, bildirilen
Seb'a: yedi
Selase: Üç
Sinn: Yaş, yaşanmış olan zaman
Sirkat: Çalma, hırsızlık
Sulb: Birinin soyundan gelme
Şa'ir: Arpa
Şühud: Şahitler, görmek
Şühudül Hal: Şahidlerin hali
Ta'bir-i an-il meram: Meramını derdini ifade etme, anlatma
Tahlif: Yemin ettirmek, birini kendi yerine bırakmak
Tahrir: Yazmak, yazılmak, kaydetmek
Taht: Alt, aşağı

Takrir: Yazmak, yazılmak
Talat: Güzellik, görünüş, bir şeye çok rağbet olmak.
Ta'lik: Asmak, geciktirmek, muallak kılmak, serbest bırakılan esir
Tav'an: isteyerek, bile bile
Tebdil: Değiştirmek, Tağyir etmek
Techiz: Cenazenin yıkanmasından defnetmeğe kadar yapılması lazım gelen şeyler ve bunları tedarik etme.
Teferrüğ: Vazgeçme, bir işi bitirip kurtulma
Tefhim: Anlatmak, bildirmek.
Te'diye: Ödeme, borcu verme Tebellüğ: anlayıp alma
TeHHül: Evlenme
Tefrik: Birinden ayırmak, ayırt etmek
Tekfin: Kefenlenmek veya kefenlemek.
Temhir: Mühürlemek
Temyiz: Bir şeyi diğerinden seçip tarif etmek, ayırmak, sezme iyi kötüden, doğruyu yanlıştan, haklıyı haksızdan ayırmak
Tereke: Ölen bir kimsenin bıraktığı miras
Tesellük: Yüksek yere çıkmak
Tesellüm: Verilen şeyi alıp kaydetme
Tesviye: Beraber etme, düz etme, düzleme
Terhin: Rehin vermek, emanet bırakmak
Tesviye-i umur: İşlerin görülüp neticelenmesi
Tevaziün: Denklik, muvazene hasıl olmak
Tevhiz: Acele ettirmek
Tis'a: Dokuz
Takrir-i kelam: Konuşma
Uhde: Bir işi üzerine almak söz vermek
Umur-u ahkam-ı şer'iyye: Şer'i işler
Vasi: Bir yetim veya akılca zayıf olan kimsenin malını idare eden kimse
Ve'l ebeveyn: Ana baba bir kardeş Vecih: güzel, hoş
Vaz: Koyma, konulma, bırakmak
Vekil-i Musahhar: Resmen birisi adına ve onun hakkını savunmak için görevlendirilmiş kimse.
Vürud: Geliş, gelmek Yed: el, kuvvet, kudret Zahir: görünen görünücü
Yed: El, kudret, güç
Zeyl: Ayırma
Zevc: Koca, eş, çift, iki şeyden meydana gelen
Zevce: Karı, eş.
Zir: Alt, aşağı, ince kiriş

DİZİN

A

Abdi Efendi, 22, 23, 26, 28, 29, 42, 45, 46, 47, 48, 53, 57, 58, 80, 81, 82, 84, 85, 88, 89, 90, 91, 100, 101, 102, 106, 109
Abdurrahman Efendi, 24, 26, 64, 84, 85, 109
Acem Mehmed, 50
Ağdere, 7
Aişe Fatıma Binti Hanifi, 70
Akdağ, 7
Ali bin İbrâhîm, 40
Anna, 25, 78
Arakil Efendi, 29, 42, 43, 99, 103, 107, 108, 109, 112, 114, 115, 120
Arparyan Nişan, 26, 83, 121
Atmalı, 9, 10, 23, 33, 57, 58
Ayıntab, 9, 10, 23, 29, 50, 109

B

Balkar, 21, 23, 33, 34, 49, 50
Barsum, 24, 28, 29, 67, 68, 103, 104, 105, 109
Bedros, 24, 25, 49, 50, 67, 68, 78, 79
Belviran, 9, 23, 27, 44, 49, 50, 58, 59, 92, 93, 121
Besni Kalesi, 3, 7, 8, 10
Bet Hesna, 7
Bozmekan, 11, 22, 24, 27, 29, 41, 42, 52, 59, 60, 64, 65, 66, 69, 75, 95, 96, 98, 99, 102, 121
Buruçayır, 10, 26, 30, 84, 85, 116
Büyükperveri, 22, 25, 49, 69, 70

C

Cenabzade Hacı Mehmed Efendi, 33

Ç

Çakallı, 9, 10, 25, 49, 50, 74, 75, 76
Çat Deresi, 7
Çelik Karyesi, 50
Çerkeszade Hacı Hüseyin bin Vakkas, 62
Çeviklizade Hamza, 29, 111, 112
Çırçır Mahallesi, 24, 66

D

Dahi oğlu Ömer, 23
Dâhi oğlu Ömer, 43, 44, 45, 51

Deli Mustafa oğlu Hasan, 25, 76
Demirci Oğlu İbrâhîm, 73
Dulkadiroğulları, 8, 12

E

Ebi binti Hüseyn, 45, 46
Emirzade Ali Ağa, 102, 103, 106, 117, 118
Emirzade Hacı Efendi, 23, 122
Emirzade Hacı Mustafa, 53, 54, 107
Emirzade Mehmed Ağa, 29, 107
Ermeni Mahallesi, 24, 30, 50, 51, 67
Eski Saray Mahallesi, 25, 71
eşrefü'l kuzat, 15
Evkaf memuru Necati Efendi, 28, 100, 108
Evliya Mescidi Vakfi, 26, 122

F

Fal, 22, 39, 40

G

Gazikan, 22, 45, 46, 47, 121
Gölbaşı, 7, 12, 22, 23, 25, 48, 77, 78, 121, 123
Gömeçli, 21, 34, 35, 38, 122
Gümüşdere, 105

H

Hacer binti Bekir, 109
Hacı İbrahimzade, 24
Hacı İbrâhîmzade Hacı Mehmed, 102
Hacı Kasım Mahallesi, 24, 66, 99
Hacı Osman bin Ali Efendi, 60
Hacı Vakkas Ağazade Seydi, 29, 106
Hamra Mahallesi, 26, 27, 28, 29, 34, 64, 65, 69, 80, 81, 88, 89, 100, 101, 105, 106, 113, 117
Hanefi kızı Aişe Fatıma, 25
Heyik, 7
Hıristiyan Mahallesi, 21, 23, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 49, 68, 78, 79, 83, 88, 103, 104, 109, 120, 121
Hısn-ı Mansur, 9, 19, 20, 25, 71, 72, 79, 125, 132
hışva, 22, 48, 123
Horikli, 9

İ

İcra Dairesi Memuru Mehmet Efendi, 24
İsferzade Hacı Mehmed bin Hacı, 64

K

Kadı Seydi, 9
Kahta Mahallesi, 22, 23, 26, 27, 51, 52, 53, 60, 74, 75, 84, 86, 87, 88, 91, 101, 122
Kala Ağasızade Vakkas, 27, 92
Karabaşzade Molla, 28
Kargalı, 10, 29, 107, 110, 111, 116
Karnı Açık Karyesi, 110, 111
Katolik Mahallesi, 51
Kazâr oğlu Atim, 103
Kerestecizade Molla Mustafa, 22, 48, 123
Keysun, 7, 8, 9, 10, 22, 23, 36, 37, 39, 52, 96, 97, 109
Keysun Çayı, 7
Kızılın, 7, 9, 10, 11
Kızıkanlı, 25, 77, 78, 121
Koca Ağazade Mehmet Bin Hasan, 59
Köseceli, 10, 27, 56, 57, 74, 95, 96, 120
Köseyanlı, 10, 25, 68
kurûm, 32, 33, 42, 43, 61, 62, 65, 66, 93, 94, 95, 105, 117

L

Leybanlı, 9
Lütfullahzade, 53
Lüzûmi Efendi, 88, 106, 117, 118
Lüzûmizade, 42, 53, 80, 106

M

Malatya, 6, 8, 9, 10, 20, 52, 92, 124, 125
Mecelle-i Celile, 84
Mehmed Efendi bin Hacı Nuh Efendi, 54
Memluklar, 8, 11
Meydan Mahallesi, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 34, 36, 41, 43, 53, 54, 55, 58, 60, 61, 62, 63, 69, 70, 75, 78, 80, 81, 88, 89, 90, 92, 96, 100, 101, 102, 104, 106, 109, 110, 111, 113, 116, 117, 120, 122, 123, 124
Muhlis Efendi, 23, 54, 55, 119
Mülazım Yakup Efendi, 23, 119

N

Niyabet, 17

O

Ohannes oğlu Bedros, 24

P

Perveri Nahiyesi, 23, 54
peygamber üzümü, 28, 104, 123

R

Ramazan oğlu Hacı Osman, 105

S

Said Efendizade Emin Efendi, 25, 27, 30, 34, 56, 78, 88

Sarıkaya, 10, 23, 57, 64

Satıl oğlu Turan, 22, 36

Seryohi binti Serkes, 30, 32

Sofraz, 3, 7, 10, 11, 12, 27, 29, 87, 111

Sofraz Çayı, 7

Sofraz Köyü, 29

Sofraz Tümülsü, 3, 11

Sofrazlızade Hüseyin, 26, 81, 124

Suvarlı, 7, 10, 45, 52, 87

Sürgü, 9, 25, 76

Ş

Şam Uşığı, 27, 93, 94

Şambayat, 7, 9, 10, 24

Şambyedi, 96

T

Taş cami'i, 23, 122

Tecirli, 9

Tekeli Halil, 26, 86

Tekeli Halil oğlu Bekir, 26

Topal Şerif oğlu Mehmet, 26, 122

Tuhmizzade Hacı Turan Ağa, 24, 60

Turanlı, 9

Tut, 7, 9, 22, 25, 42, 48, 49, 71, 72, 73, 120

Tutluzade Mustafa Ağa, 69, 78

V

Vilayet-i Rum-ı Hadis, 9

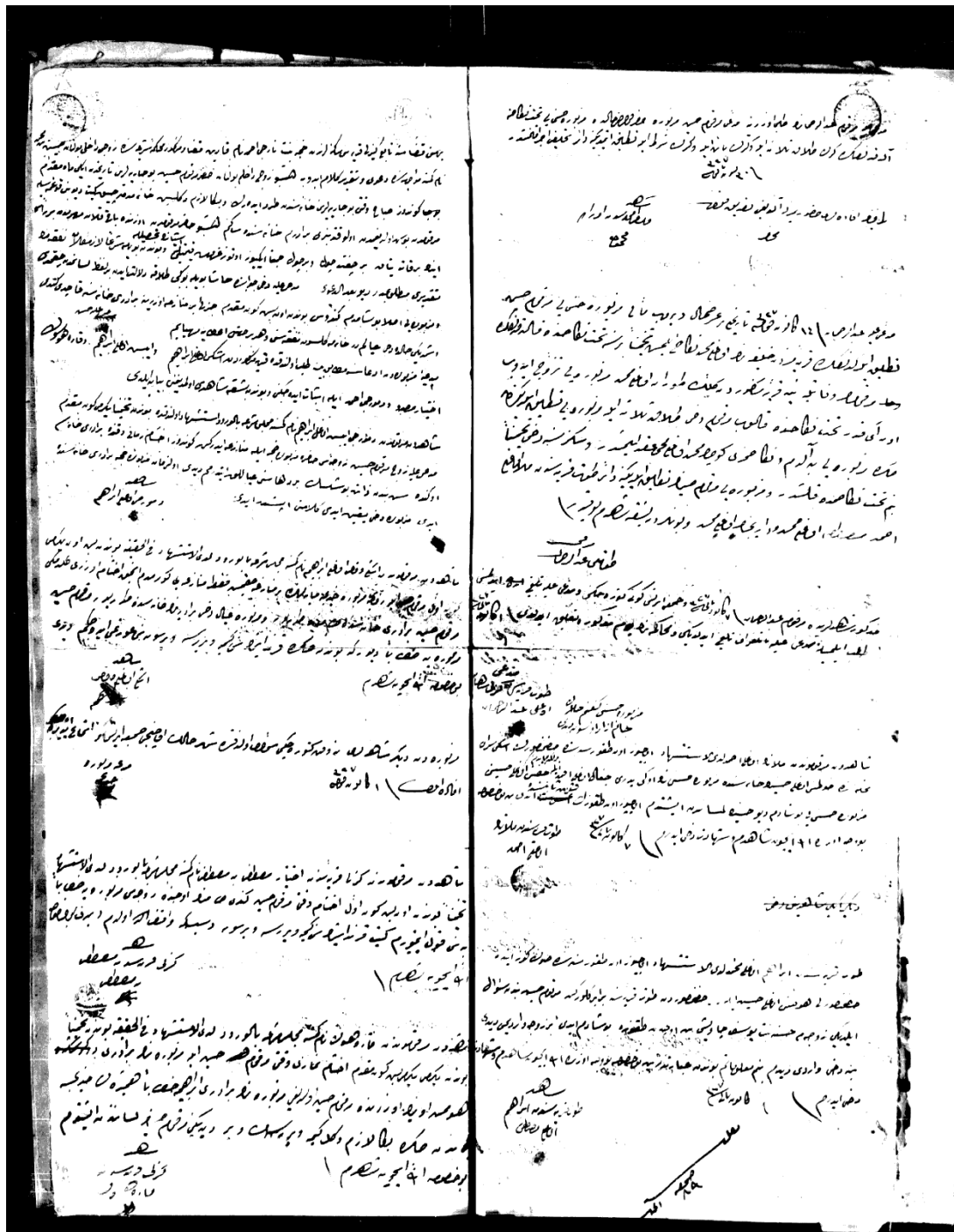
Vusta Mahallesi, 21, 24, 25, 27, 33, 58, 64, 65, 69, 74, 87, 88, 89, 106, 110

Y

Yeni Mahalle, 26, 81, 105

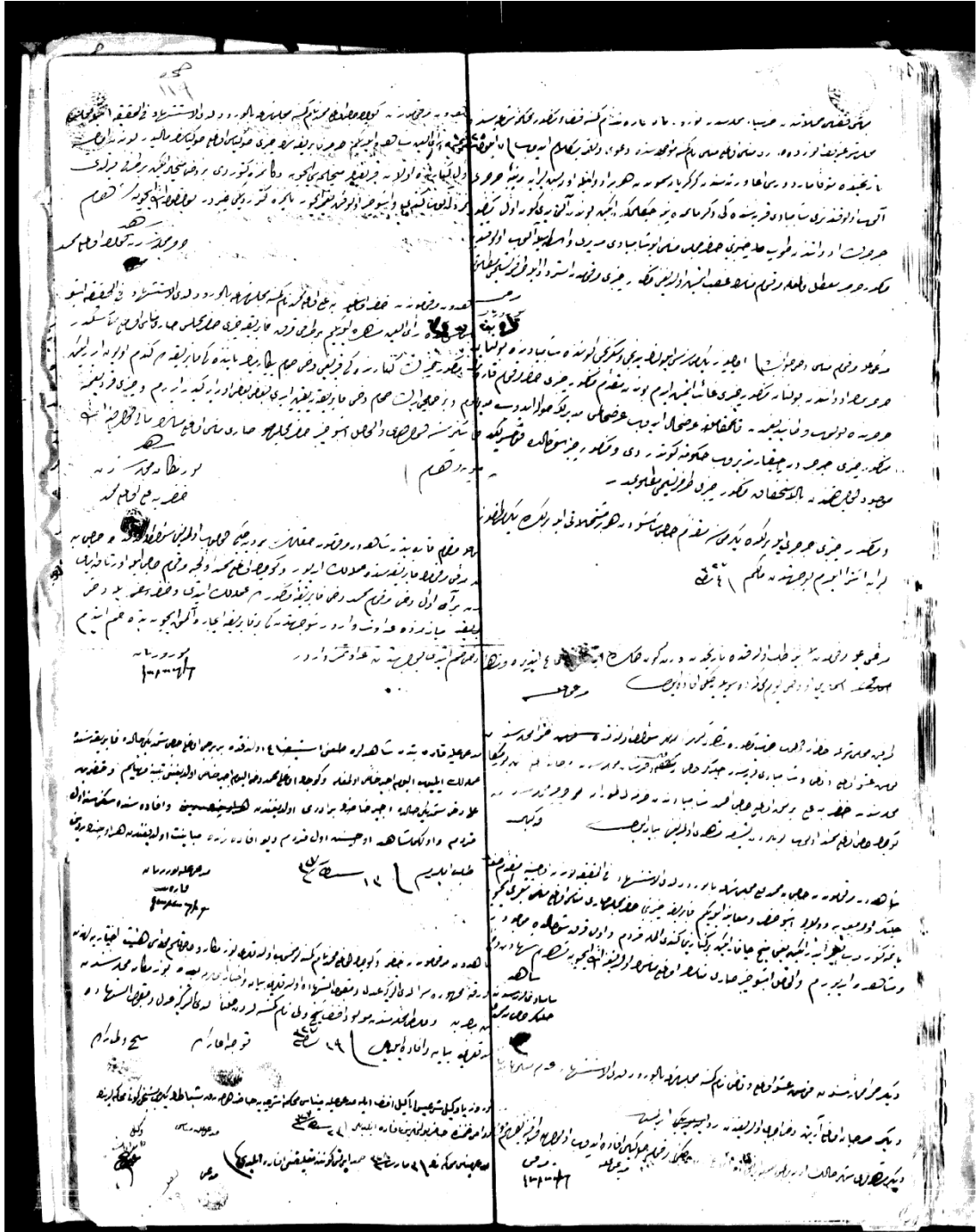
EKLER

Resim 1:

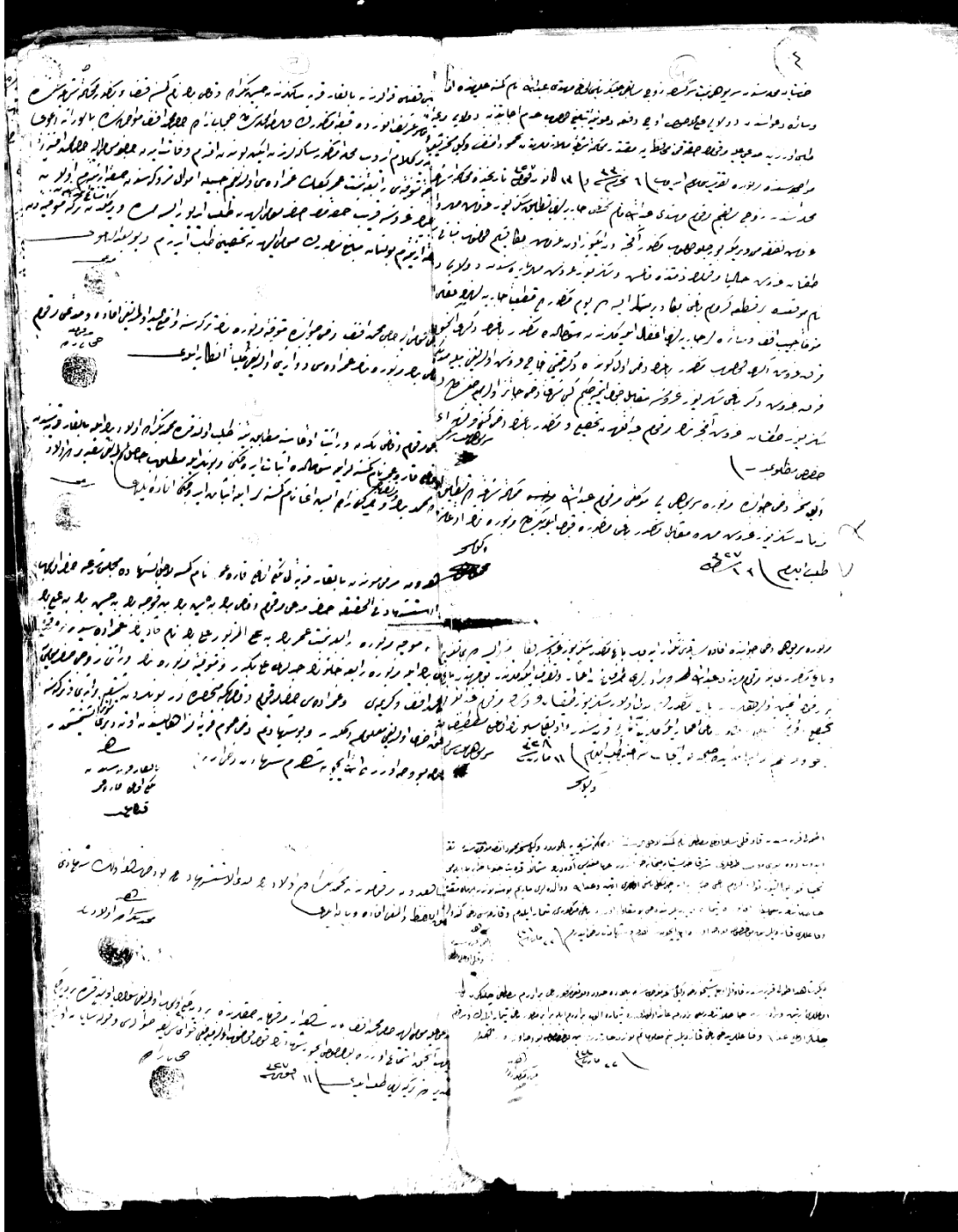

Resim 1: 176 Numaralı Besni Şer'iyeye Sicili Örneği Varak 46

Resim 2:

Resim 2: 176 Numaralı Besni Şer'iyeye Sicili Örneği Varak 46

Resim 3: 176 Numaralı Besni Şer'îye Sicili Örneği Varak 4

Resim 4:

Resim 4: Eski Besni'den Bir Görünüm

Resim 5:

Resim 5: Eski Besni'den Kalma Minare

Resim 6:

Resim 6: Köylünün ürettiği ürünlerin köylü eliyle satıldığı geleneksel Besni pazarı

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı – Soyadı : Toroshan ÖZDAMAR
Doğum Yeri ve Tarihi : Seyhan/ADANA- 1992

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : KSÜ Fen-Edb. Fak. Tarih Bölümü
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar :KSÜ Fen-Edebiyat Fakültesi
TarihBölümü Araştırma Görevliliği
(2014-...)

İletişim

E-Posta Adresi :tozdamar@ksu.edu.tr
Tel. : 5454892870
Tarih :17.12.2015